

ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

(ଇଂରାଜୀ-ଓଡ଼ିଆ)

Glossary of Zoology
(English-Oriya)

भारतीय भाषाओं में ज्ञान-विज्ञान

एक कदम स्वच्छता की ओर

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
(माध्यमिक शिक्षा और उच्चतर शिक्षा विभाग)
भारत सरकार

Commission for Scientific and Technical Terminology
Ministry of Human Resource Development
(Department of Secondary Education and Higher Education)
Government of India

ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା (ଇଂରାଜୀ-ଓଡ଼ିଆ)

सत्यमेव जयते

ପ୍ରକାଶକ

ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାବଳୀ ଆୟୋଗ
ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ (ଶିକ୍ଷା) ମନ୍ତ୍ରାଳୟ,
ଭାରତ ସରକାର, ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ

ଓ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ପୁସ୍ତକଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ZOOLOGY GLOSSARY

(English - Oriya)

Published under the scheme of production of books & literature in Regional languages at the university level sponsored by the Commission For Scientific And Technical Terminology, Department of Secondary and Higher Education, Ministry of Human Resource Development, Government of India, New Delhi.

First Edition : 2002 A.D

First e-Edition : 2019

Published by : C.S.T.T., Govt. of India, New Delhi
& Orissa State Bureau of Textbook preparation
and Production, Pustak Bhavan, Bhubaneswar.

@ Copyright Reserved by the publisher.

Publication No :

ISBN :

Price :

अध्यक्ष की कलम से

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग, उच्चतर शिक्षा विभाग, मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार, 1961 में अपनी स्थापना समय से ही, उसे सौंपे गए कार्य-भार अनुसार भारतीय भाषाओं में शिक्षा माध्यम परिवर्तन हेतु विभिन्न विषयों में भारतीय भाषाओं की मानक शब्दावली तथा विश्वविद्यालय स्तरीय विभिन्न विषयक पुस्तकों का निर्माण एवं प्रकाशन करता आ रहा है। इस दीर्घ अवधि में आयोग ने विभिन्न आवश्यक विषयों से संबंधित अंग्रेजी-हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषा शब्दावलियों का निर्माण एवं प्रकाशन किया है। इक्कीसवीं सदी के सूचना प्रौद्योगिकी के इस दौर में शिक्षा एवं ज्ञानार्जन के साधन को सद्यः उपलब्धता में क्रांतिकारी परिवर्तन आया है। ई-गवर्नेंस, ई-व्यवसाय एवं डिजिटल इंडिया जैसे क्रिया-कलाप दैनंदिन जीवन के अंग हो गए हैं। ऐसे में आयोग ने भी इन अधुनातन साधनों का उपयोग करने का निश्चय किया। इस क्रम में आयोग द्वारा निर्मित सभी शब्दावलियों, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण आपको सहज रूप से उपलब्ध कराने के उद्देश्य से ई-बुक निर्माण योजना पर कार्य प्रारंभ किया गया है। इसी उद्देश्य की पूर्ति हेतु 'प्राणिविज्ञान शब्दावली (अंग्रेजी-ओडिया)' का ई-बुक का संस्करण प्रकाशित किया जा रहा है।

मुझे इस शब्दावली का ई-संस्करण आप सबको सुलभ कराते हुए अत्यंत हर्ष हो रहा है। इसी भांति आयोग द्वारा अन्य विषयों के भी हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं की शब्दावली, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण प्रकाशित करने के कार्य भी प्रगति पर है। आयोग को सौंपे गए महत्वपूर्ण दायित्व में से एक दायित्व, निर्मित शब्दावलियाँ प्रयोक्ताओं तक पहुँचाने का रहा है। इलेक्ट्रॉनिक माध्यम से आयोग अपने प्रकाशनों के प्रचार-प्रसार में अधिक प्रभावशाली होगा। मुझे आशा है आयोग द्वारा किए जा रहे इस प्रयास से निर्मित शब्दावलियाँ जन-जन तक पहुंचेगी साथ ही सभी जिज्ञासु इस ई-संस्करण का अधिक से अधिक लाभ उठा सकेंगे।

प्रो. अवनीश कुमार

अध्यक्ष

**प्राणिविज्ञान शब्दावली (अंग्रेजी-ओडिया) ई-शब्द संग्रह
निर्माण से संबद्ध आयोग के अधिकारी**

प्रधान संपादक

प्रो. अवनीश कुमार

अध्यक्ष

संपादक

डॉ. अशोक एन. सेलवटकर

(सहायक निदेशक)

श्री शिव कुमार चौधरी

(सहायक निदेशक)

श्री जय सिंह रावत

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

श्रीमती चक्रप्रम बिनोदिनी देवी

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

सुश्री मर्सी ललरोहलू हमार

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
प्राक्कथन	v
Introduction	vii
प्रस्तावना	ix
शब्दावली निर्माण के सिद्धांत	x
आयोग के अध्यक्ष	xiv
विशेषज्ञ समिति के सदस्य	xv
संपादन एवं समन्वय	xvii
प्राणिविज्ञान शब्दावली	1 - 204

प्राक्कथन

उड़िया भाषा में "प्राणिविज्ञान" शब्दावली का यह अद्यतनीकृत संस्करण वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पाठ्य-पुस्तक प्रणयन एवं प्रकाशन ब्यूरो के सक्रिय सहयोग से तैयार किया गया है। इस शब्द-संग्रह में स्नातक एवं स्नातकोत्तर स्तर तक के शब्दों के पर्याय दिए गए हैं। देश में हिंदी तथा अन्य प्रादेशिक भाषाओं में पाठ्य-पुस्तकों तथा वैज्ञानिक साहित्य के समुचित विकास और समुन्नति के लिए मानक शब्दावली अत्यावश्यक है। यह शब्दावली इसी उद्देश्य से तैयार की गई है।

प्रस्तुत शब्द-संग्रह वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग द्वारा प्रस्तावित हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं में अब तक प्रकाशित शब्दावली के अद्यतनीकरण की योजना का एक अंग है। प्रारंभिक वर्षों में "प्राणिविज्ञान" शब्दावली पर कार्य हुआ था, उस समय शब्दावली की उपयोगिता को ध्यान में रखते हुए कुछ मूलभूत तकनीकी शब्दों के पर्यायों को ही निर्धारित किया गया था परन्तु एक अंतराल में सभी विषयों के साहित्य में अनेक नए शब्द, नई संकल्पनाएं और नई परियोजनाएं सामने आईं जिनके कारण वर्तमान शब्द-संग्रह का अद्यतन करना नितांत आवश्यक हो गया है।

शब्दावली निर्माण का कार्य भाषा आधुनिकीकरण कार्यक्रम का अंग है। शब्दावली का विकास एक अविरल प्रक्रिया है क्योंकि ज्ञान और तकनीकी शब्द दोनों का विकास साथ-साथ होता है। ज्ञान की कोई भी नई खोज स्वभावतः भाषा से नई शब्दावली, अभिव्यक्ति या शैली की अपेक्षा करती है। जो व्यक्ति किसी भी नए विचार या वस्तु की खोज करता है, वही अपनी भाषा में उसे शब्द भी देता है। शब्दावली के विकास की सहज प्रक्रिया तो यह है कि कोई भी नया शब्द मानकता प्राप्त करने से पहले कुछ समय प्रयोग की प्रक्रिया से गुजरे और प्रयोग सिद्ध होने पर सामाजिक स्वीकृति प्राप्त करे। लेकिन जब कोई भाषा-समाज स्वयं ज्ञान विकसित करने के बजाय दूसरे भाषा-समाज से तकनीकी ज्ञान ग्रहण करता है तो उसे भाषा-समाज की शब्दावली भी ग्रहण करनी पड़ती है। इस शब्दावली के आधार पर फिर वह अपनी भाषा में पर्यायों का निर्माण करता है।

प्रस्तुत शब्द-संग्रह में लगभग 9000 से अधिक प्रविष्टियां हैं। यह सभी प्रविष्टियां "प्राणिविज्ञान" की समस्त शाखाओं से संबंधित हैं। इस योजना के अन्तर्गत प्रारम्भ में 14 विषय लिए गए हैं। यह उन्हीं में से एक है। वस्तुतः शब्द निर्माता का काम कभी समाप्त नहीं होता। प्रत्येक विषय में साहित्य सृजन का क्रम बराबर चलता रहता है। नए अनुसंधान सामने आ रहे हैं परिणामस्वरूप प्रचलित शब्दों के अर्थ संशोधित होते रहते हैं और नए शब्दों का प्रादुर्भाव होता रहता है। इस प्रकार पुस्तक-निर्माण का कार्य करने वाली संस्थाएं, ज्ञान के विकास के साथ-साथ कदम मिलाते हुए अपना काम बराबर आगे बढ़ाती जाती हैं।

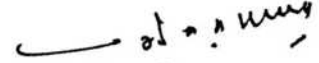
एक ही छत के नीचे हिंदी सहित समस्त भारतीय भाषाओं से संबंधित ज्ञान-विज्ञान की पाठ्य-सामग्री एवं शब्दावली उपलब्ध कराने के उद्देश्य से आयोग द्वारा शब्दावली क्लबों की स्थापना की एक योजना का सूत्रपात किया गया है। योजना का प्रारंभ दिनांक 21 फरवरी 2002 को भुवनेश्वर में स्थित उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो से हुआ। आयोग अध्यक्ष ने विधिवत् इस क्लब का उद्घाटन किया। इस क्लब में समस्त हिंदी ग्रंथ अकादमियों, पुस्तक मंडलों एवं विश्वविद्यालयों में स्थित सेलों के सहयोग से भारतीय भाषाओं की पाठ्य-सामग्री उपलब्ध कराई गई। शब्दावली क्लब की स्थापना ने आयोग के इतिहास में एक नया पृष्ठ जोड़ दिया है।

इस अवसर पर मैं उड़ीसा राज्य, जो भगवान जगन्नाथ की भूमि कहलाता है, में स्थित समस्त विश्वविद्यालयों, महाविद्यालयों, वैज्ञानिक अनुसंधान संस्थाओं में कार्यरत विषय विशेषज्ञों, विशेषकर भाषाविदों के प्रति अपना हार्दिक आभार व्यक्त करता हूँ, जिन्होंने प्रस्तुत शब्द-संग्रह को पूरा करने में हमें अर्थात् वैज्ञानिक तथा

तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो को अपना बहुमूल्य समय और विशेषज्ञता प्रदान की । प्रस्तुत शब्द-संग्रह के निर्माण एवं प्रकाशन में आयोग में कार्यरत डॉ. बी.एस.बेहेरा, सहायक वैज्ञानिक अधिकारी की प्रशंसा करता हूँ जिनके अथक परिश्रम एवं प्रयासों के फलस्वरूप यह प्रकाशन निकल रहा है । साथ ही उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो के निदेशक, सचिव तथा अन्य अधिकारियों और कर्मचारियों के सहयोग के लिए मैं आभारी हूँ । निदेशक एवं सचिव की समर्पित सेवा के बिना इस शब्द संग्रह की सफलता संभव न थी ।

नई दिल्ली
मई 2002

(डॉ. हरीश कुमार)
अध्यक्ष

INTRODUCTION

The present volume "Zoology Glossary" in Oriya language is the revised and enlarged edition of the glossary of Zoology which was published by CSTT with the active collaboration and help of Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production. Almost all the branches of Zoology have been covered in the present volume. Since the publication came out last legion of new terms - concepts and interpretation have emerged in the literature of all disciplines which underscored an immediate need for updation of the existing glossary. The present volume is an integral part of the scheme of updation of Hindi and other modern Indian languages.

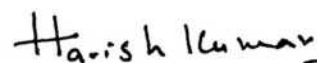
Terminological activities are a part of the language modernisation programme undertaken by Commission for Scientific and Technical Terminology. It is a continuous process in which knowledge and terminology grow together. Any new development in knowledge makes new demands on the language in terms of terminology expression and style. One who invents an idea also invents a term for it in one's own language. In a natural linguistic process, the term grows into a standard after it undergoes a spell of usage and attains social acceptability. But, if the technical knowledge is borrowed by a speech community from another speech community, it has also to borrow its terminology which serves as a filter or base for coinage of equivalents in the borrowing language.

The present volume contains over 9000 entries. All the entries belong to important branches of Zoology. In fact, the process of evolution of scientific and technical terms by its very nature is a continuous process. It is an admitted fact that such process will never come to close, as every day new concepts and new terms are developing and their uniform equivalents are the dire need of the hour.

For the propagation of terminology in Hindi and other modern Indian languages it was thought to establish a terminology club in each and every State so that under one roof a scholar can get the desired literature. With this objective in view first terminology club was established in Bhubaneswar within the premises of Orissa State Text Book preparation and Production Bureau. The Club was inaugurated on 21st February, 2002, and it was a historical day in the history of CSTT.

The Commission for Scientific and Technical Terminology takes this opportunity to express deep gratitude to all the eminent scholars, subject experts and linguists from land of Lord "Jagannath" who enthusiastically lend their time and expertise to complete the enlarged and updated edition of the glossary. Words of commendation are also due to the Director, Secretary, faculty members and staff of the Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production as without their dedicated efforts this stupendous task could not be achieved. I appreciate the contribution made by Dr. B.S. Behera, Asstt. Scientific Officer of this Commission who has taken keen interest and much pain to complete the project nicely and timely.

New Delhi
May, 2002

(Dr. Harish Kumar)
Chairman

ପ୍ରସ୍ତାବନା

ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ମାତୃଭାଷାରେ ପାରିଭାଷିକ ଶିକ୍ଷାବଳୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଏକାନ୍ତ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଖଣିଏ ପାରିଭାଷିକ ଶିକ୍ଷାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଆମ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରେ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଆମର ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନ ଓ ଅନୁଭୂତିର ପରିସର ଦିନକୁଦିନ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ପୁଣି ସେହି ପରିମାଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦ ଭଣ୍ଡାରର ପରିସର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏହି ସବୁ କଥାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାବଳୀ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଆମ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଣେତାମଣ୍ଡଳୀ ଏହି ଶିକ୍ଷାବଳୀଟିକୁ ସୁଚିତ ଭାବେ ସଂପାଦନ କରିଛନ୍ତି ।

୧. ଡଃ ଭବେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ ।
୨. ଡଃ ମିଲନ୍ କୁମାର ବେହେରା ।
୩. ଡଃ ଏନ୍.ବି.କେ ଚୌଧୁରୀ
୪. ଡଃ ସୌମେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଘୋଷ
୫. ଡଃ ସନ୍ଧ୍ୟା ଦାସ
୬. ଡଃ ଚନ୍ଦନ କୁମାର ରଥ
୭. ଡଃ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ମହାନ୍ତି
୮. ଡଃ ଶାନ୍ତୀ ରାଣୀ
୯. ଡଃ ରାଜେଶ ବେହେରା

ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଶିକ୍ଷାବଳୀଟି ସଂକଳିତ ହୋଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ସମୀକ୍ଷକ ତଥା ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡଃ ବାଉରୀବନ୍ଧୁ ସାହୁ ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରି ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହାକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

ପୁସ୍ତକର ପ୍ରକାଶନ ବ୍ୟୟ ବହନ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାବଳୀ ଆୟୋଗ, ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ (ଶିକ୍ଷା) ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଦିଲ୍ଲୀ ଯଥା ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ । ପରିଶେଷରେ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାବଳୀଟି ଓଡ଼ିଶାର ଜ୍ଞାନଲିପ୍ସୁ ପାଠକ ପାଠିକା, ଶିକ୍ଷାନବିସ୍, ଅଧ୍ୟାପକ, ଅଧ୍ୟାପିକା ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆମର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

କୁବନେଶ୍ୱର

ତା.....

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ

ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା

शब्दावली निर्माण के सिद्धांत

1. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को यथासंभव उनके प्रचलित अंग्रेजी रूपों में ही अपनाना चाहिए और हिंदी व अन्य भारतीय भाषाओं की प्रकृति के अनुसार ही उनका लिप्यंतरण करना चाहिए ।
2. प्रतीक, रोमन लिपि में अंतर्राष्ट्रीय रूप में ही रखे जाएँगे परन्तु संक्षिप्त रूप नागरी और मानक रूपों में भी, विशेषतः साधारण तौल और माप में लिखे जा सकते हैं, सेन्टीमीटर का प्रतीक जैसे **cm**. हिंदी में भी ऐसे ही प्रयुक्त होगा परन्तु नागरी संक्षिप्त रूप से.मी. हो सकता है ! यह सिद्धांत बाल-साहित्य और लोकप्रिय पुस्तकों में अपनाया जाएगा, परन्तु विज्ञान और प्रौद्योगिकी की मानक पुस्तकों में केवल अन्तर्राष्ट्रीय प्रतीक **cm**. ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
3. ज्यामितीय आकृतियों में भारतीय लिपियों के अक्षर प्रयुक्त किए जा सकते हैं; जैसे : क, ख, ग या अ, ब, स परन्तु त्रिकोणमितीय संबंधों में केवल रोमन अथवा ग्रीक अक्षर ही प्रयुक्त करने चाहिए, जैसे साइन **A**, कॉस **B** आदि ।
4. संकल्पनाओं को व्यक्त करने वाले शब्दों का सामान्यतः अनुवाद किया जाना चाहिए ।
5. हिंदी पर्यायों का चुनाव करते समय सरलता, अर्थ की परिशुद्धता और सुबोधता का विशेष ध्यान रखना चाहिए । सुधार-विरोधी प्रवृत्तियों से बचना चाहिए ।
6. सभी भारतीय भाषाओं के शब्दों में यथासंभव अधिकाधिक एकरूपता लाना ही इसका उद्देश्य होना चाहिए और इसके लिए ऐसे शब्द अपनाने चाहिए जो अधिक से अधिक प्रादेशिक भाषाओं में प्रयुक्त होते हों और संस्कृत धातुओं पर आधारित हों ।
7. ऐसे देशी शब्द जो सामान्य प्रयोग के पारिभाषिक शब्दों के स्थान पर हमारी भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं जैसे, **telegraph/telegram** के लिए तार, **continent** के लिए महाद्वीप आदि इसी रूप में व्यवहार में लाए जाने चाहिए ।
8. अंग्रेजी, पुर्तगाली, फ्रांसीसी आदि भाषाओं के ऐसे विदेशी शब्द जो भारतीय भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं, जैसे टिकट, सिगनल, पेंशन, ब्यूरो, रेस्तरां, आदि इसी रूप में अपनाए जाने चाहिए ।
9. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण - अंग्रेजी शब्दों का लिप्यंतरण इतना कठिन नहीं होना चाहिए कि उसके कारण वर्तमान देवनागरी वर्णों में नए चिह्न व प्रतीक शामिल करने की आवश्यकता पड़े । शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण अंग्रेजी उच्चारण के अधिकाधिक अनुरूप होना चाहिए और उनमें ऐसे परिवर्तन किए जाएं जो भारत के शिक्षित वर्ग में प्रचलित हों ।
10. लिंग - हिंदी में अपनाए गए अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को अन्यथा कारण न होने पर, पुल्लिंग रूप में ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
11. संकर शब्द - पारिभाषिक शब्दावली में संकर शब्द, जैसे **guaranteed** के लिए 'गारंटीत', **classical** के लिए 'क्लासिकी' आदि, के रूप सामान्य और प्राकृतिक भाषाशास्त्रीय प्रक्रिया के अनुसार बनाए गए हैं और ऐसे शब्द रूपों को पारिभाषिक शब्दावली की आवश्यकताओं; यथा-सुबोधता, उपयोगिता और संक्षिप्तता का ध्यान रखते हुए व्यवहार में लाना चाहिए ।
12. पारिभाषिक शब्दों में संधि और समास - कठिन संधियों का यथासंभव कम से कम प्रयोग करना चाहिए और संयुक्त शब्दों के लिए दो शब्दों के बीच हाइफन लगा देना चाहिए । इससे नई शब्द-रचनाओं को

सरलता और शीघ्रता से समझने में सहायता मिलेगी । जहां तक संस्कृत पर आधारित 'आदिवृद्धि' का संबंध है, 'व्यावहारिक', 'लाक्षणिक' आदि प्रचलित संस्कृत तत्सम शब्दों में आदिवृद्धि का प्रयोग ही अपेक्षित है परन्तु नवनिर्मित शब्दों में इससे बचा जा सकता है ।

13. **हलंत** - नए अपनाए हुए शब्दों में आवश्यकतानुसार हलंत का प्रयोग करके उन्हें सही रूप में लिखना चाहिए ।
14. **पंचम वर्ण का प्रयोग** - पंचम वर्ण के स्थान पर अनुस्वार का प्रयोग करना चाहिए; परंतु lens, patent आदि शब्दों का लिप्यंतरण लेंस, पेटेंट या पेटेण्ट न करके लेन्स, पेटेन्ट ही करना चाहिए ।

**PRINCIPLES FOR EVOLUTION OF TERMINOLOGY APPROVED
BY THE STANDING COMMISSION FOR SCIENTIFIC AND
TECHNICAL TERMINOLOGY**

1. 'International terms' should be adopted in their current English forms, as far as possible, and transliterated in Hindi and other Indian languages according to their genius. The following should be taken as examples of international terms:-

- a) Names of elements and compounds, e.g. Hydrogen, Carbon dioxide, etc.;
- b) Units of weights, measures and physical quantities, e.g. dyne, calorie, ampere, etc.,
- c) Terms based on proper names e.g. Marxism (Karl Marx), Braille (Braille), boycott (Capt. Boycott), guillotine (D. Guillotin), gerrymander (Mr. Gerry), ampere (Mr. Ampere), fahrenheit scale (Mr. Fahrenheit), etc.;
- d) Binomial nomenclature in such sciences as Botany, Zoology, Geology, etc.;
- e) Constants e.g., π , g , etc.;
- f) Words like Radio, Petrol, Radar, Electro, Proton, Neutron, etc., which have gained practically world-wide usage;
- g) Numerals, symbols, signs and formulae used in mathematics and other sciences, e.g., sin, cos, tan, log etc. (Letters used in mathematical operation should be in Roman or Greek alphabets).

2. The symbols will remain in international form written in Roman script, but abbreviations may be written in Nagari and standardized form, specially for common weights and measures, e.g. the symbol 'cm' for centimeter will be used as such in Hindi, but the abbreviation in Nagari may be से. मी. This will apply to books for children and other popular works only, but in standard works of science and technology, the international symbols only, like cm, should be used.

3. Letters of Indian scripts; may be used in geometrical figures e.g., क, ख, ग or अ, ब, स, but only letters of Roman and Greek alphabets should be used in trigonometrical relations e.g., sin A, cos B etc.

4. Conceptual terms should generally be translated.

5. In the selection of Hindi equivalents simplicity, precision of meaning and easy intelligibility should be borne in mind. Obscurantism and purism may be avoided.

6. The aim should be to achieve maximum possible identity in all Indian languages by selecting terms:-

- a) common to as many of the regional language as possible, and
- b) based on Sanskrit roots.

7. Indigenous terms, which have come into vogue in our languages for certain technical words of common use, as तार for telegraph/telegram, महाद्वीप for continent, डाक for post etc., should be retained.

8. Such loan words from English, Portuguese, French etc., as have gained wide currency in Indian languages should be retained. e.g., ticket, signal, pension, police, bureau, restaurant, deluxe etc.

9. **Transliteration of International terms into Devanagari Script**--The transliteration of English terms should not be made so complex as to necessitate the introduction of new signs and symbols in the present Devanagari characters. The Devanagari rendering of English terms should aim at maximum approximation to the standard English pronunciation with such modifications as prevalent amongst the educated circle in India.

10. **Gender** -- The international terms adopted in Hindi should be used in the masculine gender, unless there are compelling reasons to the contrary.

11. **Hybrid formation**-- Hybrid forms in technical terminologies e.g., गारंटेड for 'guaranteed', क्लासिकी for 'classical' कोडकार for 'codifier' etc., are normal and natural linguistic phenomena and such forms may be adopted in practice keeping in view the requirements for technical terminology viz., simplicity, utility and precision.

12. **Sandhi and Samasa in technical terms**-- Complex forms of Sandhi may be avoided and in cases of compound words, hyphen may be placed in between the two terms, because this would enable the users to have an easier and quicker grasp of the word structure of the new terms. As regards आदिवृद्धि in Sanskrit-based words, it would be desirable to use आदिवृद्धि in prevalent Sanskrit tatsama words e.g., व्यावहारिक, लाक्षणिक etc. but may be avoided in newly coined words.

13. **Halanta**-- Newly adopted terms should be correctly rendered with the use of 'hal' wherever necessary.

14. **Use of Pancham Varna**-- The use of अनुसार may be preferred in place of but in words like 'lens', 'patent' etc. the transliteration should be लेन्स, पेटेन्ट and not लेंस, पेटेंट or पेटेण्ट.

*****

आयोग के अध्यक्ष

CHAIRMEN OF THE COMMISSION

अध्यक्ष	CHAIRMEN
डॉ० दौलत सिंह कोठारी, (1961-1965)	Dr. Daulat Singh Kothari, (1961-1965)
डॉ० निहालकरण सेठी, (1965-1966)	Dr. Nihal Karan Sethi, (1965-1966)
डॉ० विश्वनाथ प्रसाद, (1966-67)	Dr. Bishwa Nath Prasad, (1966-1967)
डॉ० एस. बालसुब्रह्मण्यम्, (1967-68)	Dr. S. Balasubramanyam, (1967-1968)
डॉ. बाबूराम सक्सेना, (1968-70)	Dr. Babu Ram Saksena, (1968-1970)
श्री कृष्ण दयाल भार्गव, (1970)	Sh. Krishna Dayal Bhargava, (1970)
श्री गंटी जोगि सोमयाजी, (1970-1971)	Sh. G.J. Somayaji, (1970-1971)
डॉ० पी. गोपाल शर्मा, (1971-75)	Dr. P. Gopal Sharma, (1971-1975)
प्रो० हरबंशलाल शर्मा, (1975-80)	Prof. Harbanshlal Sharma, (1975-80)
संयुक्त शिक्षा सलाहकार, (1981-83)	Joint Educational Adviser, (1981-1983)
प्रो० मलिक मोहम्मद, (1983-1987)	Prof. Malik Mohamad, (1983-1987)
प्रो० सूरजभान सिंह, (1988-1994)	Prof. Suraj Bhan Singh, (1988-1994)
प्रो० प्रेम स्वरूप सकलानी, (1994-1998)	Prof. Prem Swarup Saklani (1994-1998)
डॉ० हरीश कुमार (1998)	Dr. Harish Kumar (1998)
डॉ० राय अवधेश कुमार श्रीवास्तव (1998-2001)	Dr. Rai Audhesh Kumar Srivastav(1998-2001)
डॉ० हरीश कुमार (2001-	Dr. Harish Kumar (2001-

विशेषज्ञ समिति के सदस्य

1. डॉ. बी.के. पट्टनायक
2. डॉ. एम.के. बेहेरा
3. डॉ. एन.वी.के. चौधरी
4. डॉ. एस.एन. घोष
5. डॉ. संध्या दास
6. डॉ. चन्दन रथ
7. डॉ. पी.के. महान्ती
8. डॉ. शांति राणी
9. डॉ. राजेश बेहेरा

संपादन एवं समन्वय

डॉ. हरीश कुमार
अध्यक्ष

डॉ. भीमसेन बेहेरा
सहायक वैज्ञानिक अधिकारी

प्रकाशन

श्री धीरेन्द्र राय
सहायक निदेशक

डॉ. प्रेमनारायण शुक्ल
वैज्ञानिक अधिकारी

"A"

abactinal	ଅବମୁଖ	abducent nerve	ଅପବର୍ତ୍ତନୀ ସ୍ୱାୟା/ ଅପକର୍ଷକ ସ୍ୱାୟା
abdomennal	ଉଦର	abduction	ଅପବର୍ତ୍ତନ, ଅପହରଣ
abdominal	ଉଦରୀୟ	abductor	ଅପବର୍ତ୍ତନୀ, ଅପକର୍ଷକ, ଆକର୍ଷକ
abdominal air sac	ଉଦରୀୟ ବାୟୁକୋଷ	abductor braces	ବଂଧ ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
abiotic	ଅଜୀବୀୟ, ଅଜୈବ	abductor caudae	ପୁଚ୍ଛ ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
abiogenesis	ଅଜୀବୀୟ ଜନନ, ଅଜୀବ-ଜନନ	abductor caudae externus	ବାହ୍ୟ ପୁଚ୍ଛ ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
abdominal aorta	ଉଦର ମହାଧମନୀ	abductor caudae internus	ଆନ୍ତର୍ଗୁଚ୍ଛ ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
abdominal appendage	ଉଦରୀୟ ଉପାଙ୍ଗ, ଉଦରୀୟ ଅନୁବଂଧ	abductor rami	ଶାଖା ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
abdominal body wall	ଉଦର ଭିତ୍ତିକା	abductor muscle	ଅପକର୍ଷକ ପେଶୀ, ଆକର୍ଷକପେଶୀ, ଅପବର୍ତ୍ତନୀ ପେଶୀ, ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତକାରୀ ମାଂସପେଶୀ
abdominal cavity	ଉଦର ଗହ୍ୱର	aberrant	ବିପଥୀ
abdominal gill	ଉଦର ଗାଳି	aberrant commissure	ବିପଥୀ ସନ୍ଧ୍ୟାକ୍ଷିପ୍ତ
abdominal gland	ଉଦରଗ୍ରନ୍ଥି	aberration	ବିପଥନ
abdominal movement	ଉଦରୀୟ ଚଳଣ	abomasum	ଚତୁର୍ଥ ଅମାଶୟ
abdominal muscle	ଉଦରୀୟ ପେଶୀ	aboral	ଅବମୁଖ, ଅପମୁଖ
abdominal pore	ଉଦରୀୟ ଛିଦ୍ର	aboral arch	ଅବମୁଖ ଚାପ, ଅପମୁଖ ଚାପ
abdominal segment	ଉଦରୀୟ ଖଣ୍ଡକ	aboral aorta	ଅପମୁଖ ମହାଧମନୀ
abdominal sense organ	ଉଦରୀୟ ସଂବେଦୀ ଅଙ୍ଗ	aboral cilia	ଅପମୁଖ ପତ୍ତା, ଅବମୁଖ ପତ୍ତା
abdominal spiracle	ଉଦରୀୟ ଶ୍ୱାସରନ୍ତ୍ର	aboral view	ଅବମୁଖ ଦୃଶ୍ୟ, ଅପମୁଖ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ
abdomino hyoideus	ଉଦରକଣ୍ଠିକା ପେଶୀ	aboral canal	ଅପମୁଖ ନାଳ
abducens nerve	ଅପକର୍ଷକ ସ୍ୱାୟା, ଅଧ୍ୟାବତ୍ୟୁସେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାୟା	aboral circular coelom	ଅବମୁଖ ବୃତ୍ତାକାର ପ୍ରଗୁହ
		aboral nervous system	ଅବମୁଖ ସ୍ୱାୟା ତନ୍ତ୍ର
		aboral pole	ଅବମୁଖ ଧ୍ରୁବ

aboral senseorgan	ଅବମୁଖ ସଂବେଦୀ ଅଙ୍ଗ	abyssal life	ବୀତଳୀୟ ଜୀବନ
aboriginal	ଆଦିମ	abyssal organism	ବିତଳୀୟ ଜୀବ
aborted	ରୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି	abyssal zone	ବିତଳ କ୍ଷେତ୍ର
abortion	ଗର୍ଭରୂପି, ଗର୍ଭପାତ	abyssobenthic	ବିନିତଳସ୍ଥ, ଏବିସୋବେନ୍ଥଲିକ
abortive	ବିଫଳ	abyssopelagic zone	ବିତଳ ବୋଲପବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷେତ୍ର
abortive lysogenization	ବିଫଳ ଲୟଜନୀ ଭବନ		ବିତଳଉତ୍ସମୁଦ୍ରାକ୍ଷେତ୍ର
aborted podium	ରୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି ପଦ	abzyme	ଏକକ୍ଲୋମୀ ପ୍ରତିରୋଧକ
abortive transduction	ବିଫଳ ପାରକ୍ରମଣ		ଯାହା ପାଚକ ରସ ସଦୃଶ
Abrasion	ଅପଗର୍ଷଣ, ଘର୍ଷଣଜନିତ ଚର୍ମକ୍ଷୟ	acantha	କଣ୍ଠ
absorption	ଅବଶୋଷଣ	acantho podus	କଣ୍ଠକ ପଦ
absorptive cell	ଅବଶୋଷି କୋଷ, ଶୋଷକ କୋଷ	acanthi form	କଣ୍ଠାକାର
absorption coefficient	ଅବଶୋଷଣ ଗୁଣାଙ୍କ	acantho style	ଏକାକ୍ଲୋସ୍ତାଇଲ
absorption peak	ଅବଶୋଷଣ ଶିଖର	acanthus	କଣ୍ଠାକିଆ
absorption spectrum	ଅବଶୋଷଣ ସ୍ପେକ୍ଟ୍ରମ, ଅବଶୋଷଣ ବର୍ଣ୍ଣାଳୀ	acarid	ଟିକ, ବରୁଥ
absorptivity	ଅବଶୋଷକତା	acarology	ଟିକ ବିଜ୍ଞାନ, ବରୁଥୀ ବିଜ୍ଞାନ
absorbance	ଅବଶୋଷ୍ୟତା, ଅବଶୋଷଣାଙ୍କ	acaudal	ଅପୁଛୀ
absorptive endocytosis	ଅବଶୋଷି ଅନ୍ତକୋଷିକତା	accessory organ	ସହାୟକ ଅଙ୍ଗ
abranohial	କ୍ଲୋମୁଦୀନ	accessory gland	ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥୀ
abyssal	ଅଗାଧ, ବିତଳ	accessory growth factor	ସହାୟକ ବୃଦ୍ଧି କାରକ
abyssal benthos region	ଅଗାଧ କ୍ଷେତ୍ର, ବିତଳ ନିତଳ କ୍ଷେତ୍ର	accessory heart	ସହାୟକ ହୃଦୟ
abyssal fauna	ନିତଳ ପ୍ରାଣୀଜାତ	accessory pore	ସହାୟକ ରନ୍ଧ୍ର
abyssal fish	ବିତଳ ମାମ	accessory flagellum	ସହାୟକ କଶାଭ
		accessory lateral cord	ସହାୟକ ପାର୍ଶ୍ଵରନ୍ଧ୍ର

accessory sex organ	ସହାୟକ ଯୌନାଙ୍ଗ, ସହାୟକ ଲିଙ୍ଗେନ୍ଦ୍ରିୟ ସହାୟକ ଜନନାଙ୍ଗ ଶ୍ୱସନ	acephaly	ମୁଣ୍ଡହୀନତା, ଅଖିରସ୍ୱା
accessory respiratory organ	ସହାୟକ ଶ୍ୱସନ ଅଙ୍ଗ	acicular	ସୂଚ୍ୟାକାର
accessory sucker	ସହାୟକ ରୂଷକ	aciform	ସୂଚ୍ୟାକାର
accessory pigment	ସହାୟକ ବର୍ଣ୍ଣକ	acinus	ଗୁଚ୍ଛକୋଷକ, ଗୁଚ୍ଛଅକି ଏକକ
accessory tissue	ସହାୟକ ତନ୍ତୁ, ଅତିରିକ୍ତ ତନ୍ତୁ	aciculum	ସୂଚିକା
acclimation	ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତକୁଳନ	acid	ଅମ୍ଳ
acclimatization	ଦଶାନୁକୁଳନ	acromasia	ଅବର୍ଣ୍ଣକତା
accommodation	ବ୍ୟବସ୍ଥାପନା	acme	ଚରମୋକ୍ତି, ଚରମ
acentric	ଅକେନ୍ଦ୍ରୀ	achondroplasia	ଉପାସ୍ଥି ଅବିକଷନ, ଉପାସ୍ଥିଅବର୍ଦ୍ଧନ
acentric fragment	ଅକେନ୍ଦ୍ରୀଖଣ୍ଡ	achromatic spindle	ଅବର୍ଣ୍ଣକ କଣ୍ଠା
acellular	ଅକୋଷୀୟ	achromatic	ଅବର୍ଣ୍ଣକ
acellular organism	ଅକୋଷୀୟ ଜୀବ	acromesomal mitosis	ଅଗୁଣସୂତ୍ରୀ ସମବିଭାଜନ
acentrous	ଅକଶେରୁକାୟ	acoelomate	ଶରୀର-ଗହ୍ୱର ହୀନ
accidental	ଆକସ୍ମିକ	acoelous	ଗର୍ଭହୀନ, ଅଗର୍ଭୀ
— evolution	ଆକସ୍ମିକ ବିକାଶ, ଆକସ୍ମିକ ଉଦ୍ଭବ	acoel	ଅଗୃହିକ
acephalocyst	ଅଖିରକୋଷିକା	acone	ଶଂକୁହୀନ, ଦୃଷ୍ଟିଶଂକୁହୀନ, ଅଶଂକୁ
acephalous	ଅଖିର, ଶିରହୀନ, ମଥାହୀନ	aconitium (pl-aconitia)	ସୂତ୍ରବନ୍ଧ
acerous	ଶୁଙ୍ଘହୀନ	acrania	ମଣ୍ଡିଲହୀନ
acetabulum	ଆସିଟାବୁଲମ, ଶ୍ରେଣୀଉଲ୍ଲଖକ ରୂଷକ	acron barnacle	ଶୈଳ ଖଣ୍ଡାବର
accommodation of eye	ଚକ୍ଷୁ ସମଞ୍ଜନ କ୍ଷମତା	acron shell	ଶୈଳକକବଡ଼
achromation	କ୍ରୋମାଟିନ୍ ବିହୀନ	acone	ଅଶଂକୁନେତ୍ର
		acoustic nerve	ଶୁଦ୍ଧିସ୍ୱାୟ, ଶ୍ରବଣତନ୍ତ୍ରିକା
		— spot	ଶ୍ରବଣବିନ୍ଦୁ

— duct	ଶ୍ରବଣ ନଳୀ, ଧ୍ୱନିନଳୀ	acrosomal reaction	ଅଗ୍ରପିଣ୍ଡକ ପ୍ରକ୍ରିୟା
— facialis ganglion	ଧ୍ୱନିକ ଧ୍ୟାନନ ଗୁଞ୍ଜିକା	acrocyst	ଶିଖରପୁଟୀ
— lateralis region	ଧ୍ୱନିକ ପାର୍ଶ୍ୱକ୍ଷେତ୍ର	acrodont	ଅଗ୍ରଦନ୍ତୀ
— lateral - line	ଧ୍ୱନିକ ପାର୍ଶ୍ୱରେଖା	acrogenous	ଅଗ୍ରବର୍ଦ୍ଧକ, ଅଗ୍ରବର୍ଦ୍ଧନଶୀଳ
— lateral system	ଧ୍ୱନିକ ପାର୍ଶ୍ୱତନ୍ତ୍ର	acromion process	ଆସଂକୁଚ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ, ଅଗ୍ର ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ
acquired character	ଉପାର୍ଜିତ ଲକ୍ଷଣ, ଗୁଣ	acronematic	ଅଗ୍ରସୂତ୍ରୀ
— adaptation	ଉପାର୍ଜିତ ଉପଯୋଜନ	acropodium	ପାଦାଙ୍ଗୁଳିକ୍ଷୟ
	ଉପାର୍ଜିତ ଅନୁକୂଳନ	acrorhagus	ଶିଖରପୁଞ୍ଜ
— immunity	ଉପାର୍ଜିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା	acrorhynchus	ଅଗ୍ରତୁଣ୍ଡୀ
— immune resistance	ଉପାର୍ଜିତ ପ୍ରତିରୋଧ	actinost	ଅରାଣ୍ଡି
— immune deficiency syndrome	ଉପାର୍ଜିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ନ୍ୟୁନତା ସଂଲକ୍ଷଣ	actinostome	ଅରମୁଖ, ବାହୁମୁଖ
— variation	ଉପାର୍ଜିତ ବିଭିନ୍ନତା, ବିଭେଦାୟନ	actin associated protein	ଆକ୍ଟିନ୍ ସମନ୍ୱୟୀ ପ୍ରୋଟିନ୍
acquisition feeding	ଅର୍ଜନାଶନ	— binding protein	ଆକ୍ଟିନ୍ ଆବନ୍ଧୀ ପ୍ରୋଟିନ୍
acraspeodote	ଅବିଛଦ	— filament	ଆକ୍ଟିନ୍ ଅଂଶୁ, ଆକ୍ଟିନ୍ ସୂତ୍ର
acridphagus	କୀଟଭକ୍ଷୀ		ଆକ୍ଟିନ୍ ପୁଂତନ୍ତ୍ର
acroblast	ଅଗ୍ରକୋରକ	— myosin interaction	ଆକ୍ଟିନ୍ ମାଇଓସିନ୍
acrocentric	ଅଗ୍ରକେନ୍ଦ୍ରୀ, ଅଗ୍ରବିନ୍ଦୁକ		ଅନ୍ୟୋନ୍ୟକ୍ରିୟା/ ବିଅକ୍ରିୟା
acrocentric chromosome	ଅଗ୍ରକେନ୍ଦ୍ରୀ ଗୁଣସୂତ୍ର, ଅଗ୍ରବିନ୍ଦୁ ଗୁଣସୂତ୍ର	— poly polymerisation	ଏକ୍ଟିନ୍ ବହୁଳକରଣ
acrosomal process	ଅଗ୍ରପିଣ୍ଡକ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ	acrotarisium	ଗୁଲ୍‌ପଞ୍ଜଦ
acrosome	ଅଗ୍ରପିଣ୍ଡକ	acrotergite	ଅଗ୍ରପୁଷ୍ପକାଂଶ
acrocoracoid process	ଅଗ୍ରଭିରୌଂସା ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ	acrotrophic	ଅଗ୍ରପୋଷୀ
		— ovariole	ଅଗ୍ରପୋଷୀ, ଅଣ୍ଡାଶାୟକ
		acrotropism	ଆକ୍ତସୀ ଅନୁବର୍ଦ୍ଧନ

actinal	ମୁଖଦେଶୀ	— radiation	ଉପଯୋଜୀ ବିକିରଣ, ଅନୁକୂଳୀ ବିକିରଣ
- cover plate	ମୁଖଦେଶୀ ଆବରଣ ପଟ୍ଟିକା	— resemblance	ଉପଯୋଗୀ ସାଦୃଶ୍ୟ,
actinopharynx	ଅରଗ୍ରସନୀ		ଅନୁକୂଳୀ ସାଦୃଶ୍ୟ
activity	ସକ୍ରିୟତା	— variation	ଉପଯୋଗୀ ବିଭେଦାୟନ,
activated	ସକ୍ରିୟିତ		ଅନୁକୂଳୀ ବିଭିନ୍ନତା
activator	ସକ୍ରିୟକାରକ	— modification	ଅନୁକୂଳୀ ରୂପାନ୍ତର
aculea	କନ୍ଧକଣ୍ଠିକ (ପ୍ରଜାପତି)	— capacity	ଅନୁକୂଳୀ କ୍ଷମତା
aculeate	ପକ୍ଷକଣ୍ଠିକା (ପ୍ରଜାପତି)	— response	ଅନୁକୂଳୀ ଅନୁକ୍ରିୟା
active immunity	ସକ୍ରିୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା	adaptability	ଅନୁକୂଳନଶୀଳତା
— site	ସକ୍ରିୟ ସ୍ଥଳ	adductor muscle	ଅନୁଚାଳକ ପେଶୀ,
— transport	ସକ୍ରିୟ ଅଭିଗମନ		ଅଧିଚାଳକ ମାଂସପେଶୀ, ଅଧିକର୍ଷକ ମାଂସପେଶୀ
— immunisation	ସକ୍ରିୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷାକରଣ	addigital	ଅଧିଅଂଗୁଳକ, ଅଭ୍ୟାଙ୍ଗୁଳ
activator element	ସକ୍ରିୟକ ତତ୍ତ୍ୱ,	addigital remex	ଅଧିଅଙ୍ଗୁଳକ ପିତ୍ତ
	ସକ୍ରିୟକ ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ	adenoid	ଗ୍ରନ୍ଥିସମ, ଗ୍ରନ୍ଥିକ, ଗ୍ରନ୍ଥ୍ୟାଳ
active ratio	ସକ୍ରିୟ ଅନୁପାତ	adelopod	ଲୀନପାଦ
acutilingue	ନ୍ୟୁନଜିହ୍ୱୀୟ	adherence	ସଂଶ୍ଳେଷଣ
acutiplantar	ଶୀତଗୁଳ୍ମ	addersal line	ଅଭିପୃଷ୍ଠୀୟ ରେଖା
adambulaeral	ଅଭିବିଧି	adduction	ଅଭିବର୍ତ୍ତନ
adambulacral ossicle	ଅଭିବିଧି ଅସ୍ଥିକା,	adhesion	ଆସଂଜନ
	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଚରଣାରି ଅସ୍ଥିକା	adhesive	ସଂଲଗ୍ନକାରୀ / ସଂଲଗ୍ନକ
—peristome	ଅଭିବିଧି ପରିମୁଖ	adhesive cell	ସଂଲଗ୍ନକାରୀ କୋଷ
adaptation	ଉପଯୋଜନ, ଅନୁକୂଳନ	— eyst	ଆସଂଜକ ପୁଟା
adaptive evolution	ଉପଯୋଜିତ ବିବର୍ତ୍ତନ	— disc	ସଂଲଗ୍ନକ ଚକ୍ରିକା, ଆସଂଜକ ବିମ୍ବ

— gland	ଆସଂଜକ ଗ୍ରନ୍ଥି	adenovirus	ଗ୍ରନ୍ଥିବିଷାଣୁ, ଗ୍ରନ୍ଥିଭୂତାଣୁ
— organ	ସଂଲଗ୍ନାଙ୍ଗ, ଆସଂଜକ ଅଂଗ	adrenal medulla	ଅଧିବୃକକ ଅଛନ୍ଧା
— pad	ସଂଲଗ୍ନକ ଗଦି, ଆସଂଜକ ଗଦି	adfrontals	ଅଭିଲଳାଟ
adipose tissue	ମେଦ ତନ୍ତୁ, ବସା ତନ୍ତୁ, ମେଦ ଟିସ୍ୟୁ	ad-infinitum	ଅନନ୍ତ ତଳ, ଅନନ୍ତ, ଅନନ୍ତ ବାର
adoral	ଅଭିମୁଖ	adipoleucocyte	ବସାଶ୍ୱେତାଣୁ, ମେଦଶ୍ୱେତାଣୁ
adradiad	ଅନୁମଧ୍ୟ ଅରୀୟ	adipose fin	ବସା ପକ୍ଷ
adradius	ଅନୁମଧ୍ୟ ଅର	adiposity	ବସାମୟତା
adrectal	ଉପଗୃହ୍ୟ, ଅଧିମଳାଶୟୀ	adjustor neuron	ସମଯୋଜକ ତନ୍ତ୍ରିକୋଷିକା
adrenal gland	ଅଧିବୃକକ ଗ୍ରନ୍ଥି	adneurad gland	ଅଧିତନ୍ତ୍ରିକ ଗ୍ରନ୍ଥି
adrenal body	ଅଧିବୃକକ ପିଣ୍ଡ	adneurad	ଅଧିତନ୍ତ୍ରିକ
adrenalin	ଆଡ୍ରେନାଲିନ୍	adrenergic	ଆଡ୍ରେନକୀନବର୍ତ୍ତୀ
adductor	ଅଭିବର୍ତ୍ତନୀ	adrenocortical	ଅଧିବୃକକବଲକୂଟ
adductor crest	ଅଭିବର୍ତ୍ତନୀ ଶିଖା	adrenocortico tropic hormone (ACTH)	ଅଧିବୃକକ ପ୍ରାତ୍ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରେରକ ହରମୋନ
adelochordata	ଆଡେଲୋକର୍ଡଟା, ହେମିକର୍ଡଟା, ଅର୍ଦ୍ଧମେରୁଦଣ୍ଡୀ	adsorption	ଅଧିଶୋଷଣ
adelospondylus	ଗୁପ୍ତକଶେରୁକ	adult	ବୟସ୍କ
adenine	ଏଡେନିନ୍	adventitia	ବାହ୍ୟକଞ୍ଚୁକ, ବହିର୍ଗୋଳ
adenodactyl	ପେଷକ	aedeagus	ଲିଙ୍ଗାଗ୍ରୀକା, ଇଡିଗାସ
adenotrophophysis	ଏଡିନୋହାରପୋଫାଇ ସିସ୍	aequilate	ସମପୃଥୁ
adenoid tissue	ଗ୍ରନ୍ଥିସମ ତନ୍ତୁ	aerial	ବାୟବୀୟ, ଆକାଶୀ
adenopathy	ଗ୍ରନ୍ଥିବିକୃତି	aerial respiration	ବାୟବ ଶ୍ୱସନ
adenosine	ଏଡେନୋସିନ୍	— adaptation	ବାୟବୀୟ ଅନୁକୂଳନ
adenotropic	ଗ୍ରନ୍ଥିପ୍ରଭାବୀ	aerobacter	ବାୟୁଜୀବାଣୁ

aerobe	ବାୟୁଜୀବ	aggressive	ଆକ୍ରମକ
aerobic heterotroph	ବାୟୁଜୀବୀ ବିଷମପୋଷୀ	agglomerular	ଅକ୍ଳେଶିକଗୁଚ୍ଛାୟ
aerobic respiration	ବାୟୁଶ୍ୱସନ	aglossal	ଅକ୍ଳିହା
aerobiosis	ବାତାବଦେଶଜୀବନ	agnatha	ହନୁହୀନ, ଆରୁନାଥା
aeromorphosis	ବାତକାୟାତରଣ	agnathostome	ଅହନୁକଶେରୁକୀ
aero plankton	ବାତପବକ	agranulocyte	ଅକଣକୋଷିକା, କଣିକା ବିହୀନ କୋଶ ଅକଣିକାଶୁ
aesthete	ଅବଗମକ, ସଂବେଦିକା	agranulocytosis	ଅକଣକୋଶିକତା
aestivation	ଗ୍ରୀଷ୍ମନିଷ୍ପିନ୍ନତା, ଗ୍ରୀଷ୍ମସୁପ୍ତି	air bladder	ବାୟୁ ଆଶୟ
afferent	ଅଭିବାହୀ/ଅତର୍ବାହୀ	air breathing organ	ବାୟୁ ଶ୍ୱସନାଙ୍ଗ
affinity	ସଂପର୍କ, ଐକ୍ୟ, ବଂଧୁତା, ସ୍ୱଜାତାୟତା	air pollution	ବାୟୁପ୍ରଦୂଷଣ
after - shaft	ଅନୁପିଛ, ଅଧସ୍ତୁଳିକା	— duct	ବାୟୁନଳୀ
after birth	ଉତ୍ତର ପ୍ରସବ	— sac	ବାୟୁକୋଷ ବାୟୁଥଳୀ
agamete	ଅଯୁଗ୍ମକ	— holes	ବାୟୁଛିଦ୍ର
agamic	ଅଯୁଗ୍ମକ, ଅଯୁଗ୍ମକୀୟ	— resorvior	ବାତାଶୟ
agamogony	ଅଯୁଗ୍ମକନନ	— sinus	ବାୟୁ ବିବର
agamous species	ଅବିଷେକ ଜାତି, ଅଯୁଗ୍ମକାଜାତି	akaryote stage	କେନ୍ଦ୍ରହୀନ ଅବସ୍ଥା, ନ୍ୟଷ୍ଟିହୀନ ଅବସ୍ଥା, ଅକେନ୍ଦ୍ରିକ ଅବସ୍ଥା
agglutinin	ପ୍ରଶ୍ଳେଷିକା, ପ୍ରସମୂହିକା, ସମୂହନୀନ	akinesis	ଅଗତିକ୍ରମ
agglutininogen	ପ୍ରସମୂହୀକନ, ଅଧାରୁ ଚିନୋଜେନ, ସମାୟକକ	akinete	ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ବାଜାଶୁ
agglutination	ସମୂହନ, ଅଧାରୁ ଚିନୋଜେନ, ଆଶ୍ଳେଷଣ, ସମଷ୍ଟିକରଣ, ସମାୟନ	akinetic	ଅଗତିକ
agglutinability	ସମୂହନଶୀଳତା	ala	ପକ୍ଷକ
agglutinin	ସମାୟକ, ସମୂହନିନ	alar membrane	ପକ୍ଷୀର ଝିଲ୍ଲା

alar	ପକ୍ଷୀର	alisphenoid	ଆଲିସ୍ପିନଏଡ୍, ପକ୍ଷୀର
alaram	ସଚେତକ ଅବସ୍ଥା	alisphenoid canal	ପକ୍ଷୀର ନାଳୀ
alar process	ପକ୍ଷୀର ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	allantochoion	ଅପରାପୋଷୀ ଜରାୟୁ
— plate	ପକ୍ଷୀର ପଟ	allantoic cavity	ଅପରାପୋଷୀକୀୟ ଗର୍ଭ
alary	ପକ୍ଷୀକୃତ	allograft	ପରରୋପଣ
alary muscle	ପକ୍ଷୀକୃତି ପେଶୀ	allontoic placenta	ଅପରାପୋଷୀକୀୟ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ
albescent	ରଞ୍ଜକହୀନ	allontois	ଅପରାପୋଷିକା
ala spuria, alula	କୁଟପକ୍ଷ	allele	ଯୁଗ୍ମବିକଳ୍ପୀ
alate	ସପକ୍ଷକ	allelomorph	ଯୁଗ୍ମବିକଳ୍ପୀ
albino	ଆଲବିନୋ, ବର୍ଣ୍ଣହୀନ, ଧବଳ	allelism	ବିକଳ୍ପତା
albinism	ରଞ୍ଜକ ହୀନତା	allelomorphic character	ବିକଳ୍ପ ଲକ୍ଷଣ
albino population	ବର୍ଣ୍ଣହୀନ ସମୂହ	allergen	ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତକ, ଆଲର୍ଜିକ୍ସୁଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବସ୍ତୁ
albumen	ଆଲ୍ବୁମିନ	alliogenesis	ଏକାନ୍ତର ଜନନ
alcaptonuria	ଆଲକାପ୍ଟୋନ୍ୟୁରିଆ	allometry	ସାପେକ୍ଷମିତି
alcohol	ସୁରାସାର	— growth	ସାପେକ୍ଷମିତିର ବୃଦ୍ଧି
alecithal	ଅପୀତକୀ, ଅକ୍ଷୁଦ୍ରୀ, କେଶର ବିହୀନ	allomones	ଅନ୍ୟ ପ୍ରଜାତିକୁ ଚେତାଶୂନ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାଣୀର ରାସାୟନିକ କ୍ଷରଣ
alexia	ପଠାନ୍ଧତା	allopatric	ବିସ୍ଥାନିକ
aliform muscle	ପକ୍ଷରୂପ ପେଶୀ	allopatric species	ବିସ୍ଥାନିକ ଜାତି
alkalinity	କ୍ଷାରିୟତା	allopolyploidy	ପରବହୁଗୁଣତା
alimentary	ପୋଷିକ, ପାକ, ଆହାର	all or null effect	ସର୍ବ ବା ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରଭାବ
alimentary canal	ପୋଷିକନଳୀ, ପାକନଳୀ, ଆହାରନଳୀ	allosome	ଆଲୋଜମ୍, ଅସାଧାରଣ ସୂତ୍ର
alimentary system	ପାକତନ୍ତ୍ର	allosteric control	ଅପରସ୍ଥଳୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

allotype	ବିପରୀତ, ଅନ୍ୟପ୍ରରୂପ	ambulatory	ଚଳନଶୀଳ, ଚଳନକ୍ଷମ
alpine region	ଆଲ୍ପାଇନ ପ୍ରଦେଶ	ambulatory organism	ଚଳନକ୍ଷମ ଜୀବ
— vegetation	ଉଚ୍ଚପର୍ବତୀୟ ଶାକାଳୀ	ametabola	ଏମେଟାବୋଲା, ଅରୂପାନ୍ତରଣୀ
alternate	ଏକାନ୍ତର	ametabolous	ଅକାୟାନ୍ତରଣୀ, ଅରୂପାନ୍ତର ବର୍ଣ୍ଣ
alternation of generation (metagenesis)	ପୀଢ଼ୀ ଏକାନ୍ତରଣ	amicronucleate	ଅଲିକ୍ୱକେନ୍ଦ୍ରକା
alternate generation	ଏକାନ୍ତରଜନନ	aminoacid	ଆମିନୋ ଅମ୍ଳ
alternation of hosts	ପୋଷକ ଏକାନ୍ତରଣ	amino group	ଆମିନୋ ସମୂହ
altitudinal migration	ତୁଙ୍ଗ ପ୍ରବାସ	amitosis	ଅସୂତ୍ରୀବିଭାଜନ, ଅସମବିଭାଜନ
atricses	ନିଡ଼ାଶ୍ରୟୀ	aminotelic	ଆମିନୋଅମ୍ଳ ଉତ୍ପତ୍ତୀ
altruism	ପରୋପକାରିତା	ammonotelic	ଆମୋନିଆ ଉତ୍ପତ୍ତୀ
alu sequece	ଏଲୁ ଅନୁକ୍ରମ	ammocoete larva	ଆମୋସିର୍ ଶୂକ
alveolus	ଆଲଭିଓଲସ୍, କୋଚରିକା, କୁପିକା	ammion	ଆମନିୟନ୍, ଉଲ୍‌ବ
alveolar duct	କୁପିକା ବାହିନୀ, କୋଚରିକା ବାହିନୀ	amiotic cavity	ଉଲ୍‌ବ ଗୁହା, ଉଲ୍‌ବ ଗର୍ଭ
alzheimers disease	ସ୍ମୃତିକ୍ଷୟ ରୋଗ	amniocentesis	ଗର୍ଭସ୍ଥ ଭ୍ରୂଣର ଜିନ୍ ସଂରଚନା
alveolar gland	କୁପିକା ଗ୍ରନ୍ଥି, କୋଚରିକା ଗ୍ରନ୍ଥି	amniotic fluid	ଉଲ୍‌ବ ତରଳ, ଆମନିଅନ୍ ରସ
amacrine	ଦୃଷ୍ଟିପତଳ ବା ଆକ୍ଷିପତଳ , କେବଳ ପାର୍ଶ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାୟତ୍ତକୋଶ	amniota	ଉଲ୍‌ବୀ ବର୍ଗ
ambulacrum	ଚରଣାର, ବିଧିକ୍ଷେତ୍ର	amoebiasis	ଆମିବିତା
ambulacral	ବିଧି ଚରଣାରୀୟ	amoeboid	ଆମିବୀୟଗତି, ଆମିବା ସଦୃଶ ଗତି
ambulacral groove	ବିଧିଖାଞ୍ଜ, ଚରଣାରୀୟ ଖାଞ୍ଜ	amoebocyte	ଆମିବୀୟ କୋଷିକା
ambulacral ossicle	ବିଧି ଅସ୍ଥିକା, ଚରଣାରୀୟ ଅସ୍ଥିକା	amoeboid feeding	ଆମିବୀୟ ଭୋଜନ
ambulation	ଚଳନ	amoebula	ଆମିବୁଲା, ପାଦାଭ ବାଜାଣୁ
		amorphous	ଦାନାହୀନ, ଅସ୍ୱଚ୍ଚୀକାକାର
		amphiaser	ଦ୍ୱିତାରକ, ଆମିଆଷ୍ଟର

amphibious	ଉଭୟଚରୀୟ	anaerobic organism	ଅବାୟୁଜୀବୀ
amphicoelous vertebra	ଉଭୟଗର୍ଭୀ କଣ୍ଠେରୁକା	anaerobic	ଅବାୟବୀୟ
amphidisc	ଉଭୟ ପଟ୍ଟିକା, ଉଭୟଚକ୍ରୀ	anaerobic fermentation	ଅବାୟୁବୀୟ କିଣ୍ଠନ
amphidromous	ଉଭୟଗାମୀ	anaerobic metabolism	ଅବାୟବୀୟ ଉପଚୟନ
amphigenesis	ଯୁଗଳ ପ୍ରଜନନ	— oxidation	ଅବାୟବୀୟ ଜାରଣ
amphiplatyan	ଉଭୟତଃ ସମତଳ	— respiration	ଅବାୟବୀୟ ଶ୍ୱସନ
amphimixis	ଉଭୟ ମିଶ୍ରଣ	anaerobiosis	ଅବାୟବୟ ଜୀବନ
amphipneustic	ଉଭୟ ଶ୍ୱାସରକ୍ତଃ	anaesthetic	ନିଶ୍ଚେତକ
amphistylic	ଉଭୟ ନିକମ୍ବିତ, ଉଭୟ ଚୋଳଗୁ	anal	ପାୟୁ, ଗୁଦ
amphitene (zygotene)	ଯୁଗ୍ମାଂଶୁ	anal aperture	ପାୟୁରକ୍ତ, ଗୁଦରକ୍ତ
amphitoky (ampherotoky)	ସ୍ତ୍ରୀକ ଉଭୟଜନନ, ଉଭୟ ନିଷେକ ଜନନ	anal cercus	ଗୁଦ ପୁଞ୍ଜିକା
amphitrichous flagella	ଉଭୟ କଷାଭୀ	anal gland	ପାୟୁଗ୍ରନ୍ଥି, ଗୁଦଗ୍ରନ୍ଥି
amplification	ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ	anal margin	ପାୟୁପ୍ରାନ୍ତ, ଗୁଦପ୍ରାନ୍ତ
ampulla	ତୁମ୍ବିକା	anal style	ଗୁଦ ଶୂଳ, ପାୟୁ ଶୂଳ
ampulla of Loren zini	ଲରେନ୍‌ଜନ ତୁମ୍ବିକା	analogous organ	ସମରୂପୀ ଅଙ୍ଗ
ampullary canal (duct)	ତୁମ୍ବିକାନାଳୀ	analogy	ସମବୃତ୍ତିତା, ଅନୁରୂପତା
amputation	ଅଙ୍ଗଛେଦନ	analysis	ବିଶ୍ଳେଷଣ
amygdala ମସ୍ତିଷ୍କର ଶଙ୍ଖପାକିରେ ଥିବା ବାଦାମରୂପୀ ଅଂଶ		analysis of variance	ପ୍ରସରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ
amyolytic	ଏମିଲ ଉପତ୍ତରଣୀୟ	anaphase	ଉତ୍ତରାବସ୍ଥା, ପଶ୍ଚାତ୍ତା
anabolism	ଉପଚୟ, ପଚନ	anapophysis	ପଶ୍ଚବର୍ଦ୍ଧ
anadromous	ଲବଣ ଜଳରୁ ମଧୁର ଜଳଉତ୍ସାରାମୀ	anapsid	ଅଛିଦ୍ର କରୋଗୀ
anaemia	ରକ୍ତହୀନତା	anathrous	ସର୍ବିହୀନ
		anamniota	ଅନୁକ୍ଳୀବର୍ଗ

anastomose	ଶାଖା ମିଳନ, ଶାଖା ଜଳାଇନ	— kingdom	ପ୍ରାଣିଜଗତ
or anastomosis		— pole	ସକ୍ରୀୟମେରୁ
anatomy	ଶରୀରବିଜ୍ଞାନ	animal population	ପ୍ରାଣି ସମଷ୍ଟି
anatomical	ଶରୀରୀୟ, ଶରୀର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	— virus	ପ୍ରାଣି ବିଷାଣୁ
ancestry	ପୂର୍ବଜ ପରମ୍ପରା	— hemisphere	ସକ୍ରୀୟ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ
ankylosis	ଅସ୍ଥି ସାଯୁଜ୍ୟ	— membrane	ପ୍ରାଣି ଝିଲ୍ଲା
ancient	ପ୍ରାଚୀନ	— distribution	ପ୍ରାଣି ବିସ୍ତାର, ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରଚାର
androgen	ଏଣ୍ଡ୍ରୋଜେନ୍, ପୁଂହରମୋନ	animalcule	ଅନୁପ୍ରାଣୀ
androphilic	ମାନବ-ରକ୍ତାନୁରାଗୀ	animalia	ପ୍ରାଣି ରାଜ୍ୟ
androgonial cell	ପୁଂଜନକ କୋଷ	animate	ସଜୀବ
aneuploidy	ଅସ୍ଥୁଣ୍ଣତା	anisodactyl	ଅସମଆଙ୍ଗୁଳିକ
angiotensin	ଆଞ୍ଜିଓଟେନ୍ସିନ୍	anisogamete	ଅସମ ଯୁଗ୍ମକ
angle of rib	ପଞ୍ଜରକୋଣ	anisotropic	ବିଷମଦୈର୍ଘିକ, ଅସମ ଦୈର୍ଘିକ
angling	ବଂଶୀରେ ମାଛଧରା	ankle	ରୁଲଫ
anguliform	କୁଞ୍ଚକାକାର, ସର୍ପାକୃତି	ankylosis	ଅସ୍ଥି ସାଯୁଜ୍ୟ
angulosplenic	ଏଙ୍ଗୁଲୋସ୍ପେନିଆଲ୍	annelida	ଅଙ୍ଗୁରୀୟମାଳ
anhydrobiose	ଅଜଳଜୀବୀ	annual	ବାର୍ଷିକ
animal	ପ୍ରାଣୀ	annual migration	ବାର୍ଷିକ ପ୍ରବାସ
— association	ପ୍ରାଣି ସହଚର୍ଯ୍ୟ	annual ring	ବାର୍ଷିକ ବଳୟ
— cell	ପ୍ରାଣି କୋଷ	annual succession	ବାର୍ଷିକ ଅନୁକ୍ରମ
— type	ପ୍ରାଣି ସ୍ୱରୂପ	annual variation	ବାର୍ଷିକ ବିଭେଦନ,
— community	ପ୍ରାଣି ଗୋଷ୍ଠୀ	annular cartilage	ବଳୟ ଉପାସ୍ଥି
— ecology	ପ୍ରାଣୀ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱବିଜ୍ଞାନ	annulus (pl. annuli)	ବଳୟ

anoxia	ଅମ୍ଳଜାନ ଶୂନ୍ୟତା	— cervical ganglion	ଅଗ୍ରଗ୍ରୀବା ଗାଙ୍ଗଲିୟର୍
anorexia	ଅରୁଚି	— commissure	ଅଗ୍ରସନ୍ଧୀୟକ
ant	ପିମ୍ପୁଡ଼ି, ପିପୀଲିକା	— cornu	ଅଗ୍ରବର୍ଦ୍ଧ
anteater	ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଖାଦକ	— diverticulum	ଅଗ୍ରଜର୍ମୁଖପୁଟ, ଅଗ୍ର ଅନ୍ଧବର୍ଦ୍ଧ
anosmatic	ଧନ୍ତ୍ରାଣୀୟ	— frontanelle	ଅଗ୍ରବିବର
anoxibiotic respiration	ଅମ୍ଳଜାନବିହୀନ ଶ୍ୱସନ	— lobe	ଅଗ୍ରପାଳି
antagonism	ବିରୋଧ	— loop	ଅଗ୍ରପାଶ
antagonistic biosis	ବିରୋଧୀ ଜୀବିତା	— pituitary	ଅଗ୍ରପୋଷ ଗ୍ରନ୍ଥି
— muscle	ବିରୋଧୀ ପେଶୀ	— sucker	ଅଗ୍ରଚୋଷକ
— organism	ବିରୋଧୀ ଜୀବ	anterior thoracic airsac	ଅଗ୍ରବନ୍ଧ-ବାୟୁଥଳ କୋଷ
— symbiosis	ବିରୋଧୀ ସହଜୀବନ	anterior venacava	ଉତ୍ତରୀ ମହାଶୀରା
antenatal period	ପ୍ରାକ୍ପ୍ରସବ କାଳ	— wing	ଅଗ୍ରପକ୍ଷ
antenna	ଶୃଙ୍ଖିକା	antero dorsal	ଅଗ୍ରପୃଷ୍ଠ
antennal gland	ଶୃଙ୍ଖିକା ଗ୍ରନ୍ଥି	— lateral	ଅଗ୍ରପାର୍ଶ୍ୱ
— socket	ଶୃଙ୍ଖିକା ଗର୍ଭ	— median	ଅଗ୍ରମଧ୍ୟ
— spine	ଶୃଙ୍ଖିକା କଣ୍ଠକ	— posterior	ଅଗ୍ରପଶ୍ଚ
— suture	ଶୃଙ୍ଖିକା ସୀବନ	— ventral	ଅଗ୍ରକୁକ୍ଷୀୟ
antennule	ଉପ ଶୃଙ୍ଖିକା, ପ୍ରଶୃଙ୍ଖିକା	anthropoid	ମାନବାକୃତି, ମନୁଷ୍ୟାଭ
anterior	ଅଗ୍ର, ସମ୍ମୁଖ	anti	ପ୍ରତି
— adductor impression	ଅଗ୍ରଅନୁଚାଳକ ପେଶୀ ଚିହ୍ନ	— biotic	ପ୍ରତିଜୈବିକ, ଜୀବରୋଧକ
— aorte	ଅଗ୍ରମହାଧମନୀ	— body	ପ୍ରତିପିଣ୍ଡ, ପ୍ରତିରକ୍ଷୀ, ବିଷରୋଧକ
— azygos lobe	ଅଗ୍ର-ଏକାଇଗସପାଳି	— codon	ପ୍ରତିକୋଡନ, ପ୍ରତିସଂକେତ
— cardinal sinus	ଅଗ୍ରମୁଖ୍ୟ ଶିରାକୋଟର	— enzyme	ପ୍ରତିକାରକ

antigen	ପ୍ରତିଜନକ	aortic arch	ମହାଧମନୀ ବାପ
antidiuretic hormone	ପ୍ରତିମୂତ୍ରକ ହରମୋନ୍	aorta dorsal	ପୃଷ୍ଠୀୟ ମହାଧମନୀ
antidote	ପ୍ରତିବିଷ ପ୍ରତିକାରକ	—, ventral	କୁଣ୍ଠୀୟ ମହାଧମନୀ
antigen-antibody reaction	ପ୍ରତିଜନ-ପ୍ରତିରକ୍ଷା- ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	—, ampulla	ମହାଧମନୀ ତୁମ୍ବିକା
antigenic	ପ୍ରତିଜନକୀୟ	aperture	ରକ୍ତ, ଛିଦ୍ର
antimere	ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ	aperture anal	ମଳଦ୍ୱାର ଛିଦ୍ର
antitoxin	ପ୍ରତିଜୀବବିଷ	aperture branchial	ଗାଳିରକ୍ତ
antivenin	ସର୍ପବିଷନ୍ତ	aperture exhalent	ଉତ୍ସାସନରକ୍ତ
antithrombin	ପ୍ରତିଥ୍ରମିନ୍	aperture genital	ଜନନରକ୍ତ
antiserum	ପ୍ରତିସେରମ୍, ପ୍ରତିରକ୍ତଲବ୍ଧିକ	aperture inhalent	ଅନ୍ତର୍ବାହୀ ରକ୍ତ
antimicrobial agent	ପ୍ରତିସୂକ୍ଷ୍ମଜୀବାକର୍ମକ	aperture spermathecal	ଶୁକ୍ରାଧାନୀ ରକ୍ତ
antimutagen	ପ୍ରତିପରିବର୍ତ୍ତକ	apex	ଶୀର୍ଷ, ଶିଖର
antioxidant	ପ୍ରତିକାରକ	apical cell	ଶିର୍ଷକୋଷ
antiparasite	ପ୍ରତି ପରଜୀବୀ	apical lobe	ଶୀର୍ଷପାଳି
antrum	ରହ୍ମର	apical pore	ଶୀର୍ଷରକ୍ତ
antiparallel	ପ୍ରତିସମାନ୍ତର	— gland	ଶୀର୍ଷ ଗ୍ରନ୍ଥ
antiseptic	ପ୍ରତିରୋଧୀ	— growth	ଶୀର୍ଷ ବୃଦ୍ଧି
antiserum	ପ୍ରତିରସ, ରୋଗପ୍ରତିରୋଧକ ରକ୍ତଲବ୍ଧି	— disc	ଶୀର୍ଷ ଚକ୍ରିକା
anucleate	ଅକେନ୍ଦ୍ରକ	apiculture	ମହୁମାଛି ପାଳନ
anus	ମଳଦ୍ୱାରା, ଗୁହ୍ୟଦ୍ୱାର	apivorous	ମହୁଭକ୍ଷୀ, ମଧୁକରଭକ୍ଷୀ
aorta	ମହାଧମନୀ	aphid	ଲାହାକୀଟ
aortic trunk	ମହାଧମନୀ ଗଣ୍ଡି	apocrine gland	ଅପଶ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥ
		apneustic	ଶ୍ୱାସରକ୍ତହୀନ, ଅଶ୍ୱାସରକ୍ତ

apoenzyme	ଆପୋଏନ୍ଜାଇମ୍	— growth	ପ୍ରାଥମିକ ବୃଦ୍ଧି
apoblast	ମେରୁପିଣ୍ଡ	apterium	ଅପିକ୍ଷେତ୍ର
apodal	ଅପାଦ, ପାଦରହିତ	apterous	ଅପକ୍ଷକ
apodeme	କଳାକାନ୍ତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ (ସନ୍ଧିପଦ ପ୍ରାଣୀ)	apyrene	ନ୍ୟଷ୍ଟିହୀନ
apolar	ମେରୁହୀନ	aquatic	ଜଳୀୟ
apophysis	ଉପବର୍ତ୍ତ	aquarium	ଜଳଜୀବଶାଳା
apoptosis	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୋଶମୃତ୍ୟୁ	aquaculture	ଜଳକୃଷି, ଜଳୀୟତାପ
apophyle	ଅପରକ୍ଷ, ନିଷ୍ପାସନ ରକ୍ଷ	aquatic adaptation	ଜଳୀୟ ଅନୁକୂଳନ
aporose	ନୀରକ୍ଷ	aquatic community	ଜଳୀୟ ସମୁଦାୟ
apurinic site	ଆପୁରିନିକ ସ୍ଥଳ	aquatic respiration	ଜଳୀୟ ଶ୍ୱାସନ
apparatus	ଉପକରଣ	aqueduct	ରସମାର୍ଗ
appendage	ଉପାଙ୍ଗ	aqueductous cochlea	ଶୁଦ୍ଧିକମ୍ପ ରସମାର୍ଗ
appendicular skeleton	ଅନୁବନ୍ଧୀ କଳାକ, ଉପାଙ୍ଗୀୟ କଳାକ,	aqueductous vestibuli	କଣ୍ଠାବର୍ତ୍ତରସମାର୍ଗ
appendix	ପରିଶେଷିକା ପ୍ରବର୍ତ୍ତ, ଭଣ୍ଡକ	aqueduct of sylvius	ସିଲଭୀୟ ରସମାର୍ଗ
appendix interna	ଅନ୍ତଃ ପରିଶେଷିକା	aqueous humour	ଜଳବହୁଳ ନେତ୍ରରସ, ନେତ୍ରୋଦ
appendix masculina	ପୁଂପରିଶେଷିକା	arachnid	ଜାଲତାନକ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାନାଭୀୟ ପ୍ରାଣୀ
— vermiform	କୃମିରୂପୀ ପରିଶେଷିକା, ଭଣ୍ଡକ ପୁଞ୍ଜ, ଆନ୍ତପୁଞ୍ଜ	arachnoid fluid	ଜାଲତାନିକ ରସ
apple snail	ଗେଣ୍ଡା	arachnoid membrane	ଜାଲତାନିକ୍ର ଝିଲ୍ଲା
applied ecology	ଅନୁପ୍ରଯୁକ୍ତ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ବିଜ୍ଞାନ	arboreal	ବୃକ୍ଷବାସୀ
apposition	ପ୍ରାଥମିକ, ସହସ୍ଥାପନ	arboreal adaptation	ବୃକ୍ଷୀୟ ଅନୁକୂଳନ
apposition image	ସହସ୍ଥାପନ ପ୍ରତିବିମ୍ବ	arborescent	ବୃକ୍ଷାବତ, ବୃକ୍ଷସମ
		arboreal habitat	ବୃକ୍ଷୀୟ ଆବାସ
		arborvitae	ବୃକ୍ଷବିନ୍ୟାସ

arbovirus	ସଂବାବିଷାଣୁ (ସନ୍ଧିପାଦ ପ୍ରାଣୀ ଦ୍ୱାରା ବାହିତ ବିଷାଣୁ)	arculus	ଚାପିକା (ଶିରା ଚାପିକା)
archaeobacteria	ଆଦ୍ୟଜୀବାଣୁ	arrhenotoky	ଆରହେନୋଟିକ୍, ଅସମାୟିତ ପୁଞ୍ଜନନ
archaeocyte	ଭୂଶଜନକ କୋଶ, ଆଦ୍ୟକୋଶ	areole	ପରିକ୍ଷେତ୍ରକ
archaestoma	ଭୂଶାଦ୍ୟରନ୍ତ୍ରମୁଖୀ	areola	ଗର୍ଭିକା
archaezoic	ପ୍ରତ୍ନଜୀବ, ପ୍ରତ୍ନଜୀବାୟ	areolar tissue	ଆରିଓଲିଓ ତନ୍ତୁ
archencephalon	ଆଦିମସ୍ତିଷ୍ଟ	arterial	ଧନନୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତ, ଧନନୀୟ, ଧାନନିକ
archenteron	ଆଦ୍ୟ ଅନ୍ତ (ଭୂଶ ଖାଦ୍ୟନାଳୀ)	arteriole	ଉପଧନନୀ, ଧନନିକା
archozoon	ଆଦ୍ୟ ଜୀବକ	argemtaffil cell	ରଜତରଞ୍ଜି କୋଶ
archeotype	ଆଦ୍ୟପ୍ରରୂପ	arista	ଶୂଳ
archinephros	ଭୂଶ ବୃକ୍, ଆଦି ବୃକ୍	aristortles lantern	ଆରିଷ୍ଟଟଲ ଲଣ୍ଠନ
archinephricduct	ଆଦିବୃକ୍‌ମୟ ନାଳିକା	archshell	ନୌକବଟ୍
archipellium	ଆର୍କିପେଲିୟମ, ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାଚାର	arm coelom	ବାହୁଗହ୍ୱର
archipterygia	ଆଦ୍ୟପଖୀୟ	arm quill	ବାହୁ ପିଛ
archipterygium	ଆଦିପକ୍ଷ	army ant	ସୈନିକ ପିଞ୍ଜୁଡ଼ି, ସୈନିକ ପିପାଲିକା
archiplasm (Archoplasm)	କଣ୍ଠାପ୍ରସୂବସ୍ତୁ, ଆଦିଦ୍ରବ୍ୟ	areolium	ଅଜିନକ
archecentric	ଆଦିରୂପୀ	arrectar muscle	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱପେଶୀ
arctoid	ଉଲ୍ଲୁ କାକ	arrhythmic	ଲୟହୀନ
area opaca	ଅସ୍ୱଚ୍ଛ କ୍ଷେତ୍ର, ଅସ୍ୱଚ୍ଛ ଭୂଶ କ୍ଷେତ୍ର	arterio sclorosis	ଧନନୀକାଠିଣ୍ୟ
area pellucida	ସ୍ୱଚ୍ଛଭୂଶ କ୍ଷେତ୍ର	arthro branchial	ସନ୍ଧିଲଗ୍ନ, ସନ୍ଧିତ କ୍ଳୋମ
area striata	ରେଖତଭୂଶ କ୍ଷେତ୍ର	arthrocyte	ସଂଧ୍ୟାଣୁ
area vasculosa	ଶିରାକଭୂଶକ୍ଷେତ୍ର	arthodial membrane	ସନ୍ଧିଝିଲ୍ଲି
arm	ବାହୁ	arthropod	ସନ୍ଧିପଦ
		arthropoda	ସଂନ୍ଧିପାଦ ସଂଘ, ସନ୍ଧିପଦୀ

articula mentum	ସନ୍ଧିସ୍ତର	— zooid	ଅଲିଙ୍ଗୀ ଜୀବକ
articular	ସନ୍ଧିକ, ସନ୍ଧିକା	aseptate	ପଚହୀନ, ଅପଚିକ
— bone	ସନ୍ଧିଅସ୍ଥି	asepsis	ଅପୂତି, ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ, ନିର୍ବୀଜ
— epiphysis	ସନ୍ଧି ଅଧପ୍ରବର୍ତ୍ତ	aseptic	ଅପୂତିତ
— process	ସନ୍ଧି ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	aseptic meningitis	ଅପୂତିତ ମସ୍ତିଷ୍କା ବରଣ ଶୋଧକ
— membrane	ସନ୍ଧ୍ୟାୟକ ଝିଲ୍ଲି	asphyxia	ଶ୍ୱାସରୋଧ
— facet	ସନ୍ଧି ମୁଖୁକା, ସନ୍ଧ୍ୟାୟକ ମୁଖୁକା	asphyxiation	ଶ୍ୱାସାବରୋଧ
— sclerite	ସନ୍ଧ୍ୟାୟୀ ଦୃଢ଼ିକା, ସନ୍ଧିକଠକ	assassin bug	ଘାତକ ମତକୁଣ
— surface	ସନ୍ଧିତଳ	assimilation	ସ୍ୱାଙ୍ଗୀକରଣ, ସଂଗ୍ରହଣ, ଆତ୍ମୀକରଣ
articulate	ସନ୍ଧିକ	assortment	ଅପବ୍ୟହନ
articulation	ଗ୍ରହଣ, ଯୋଡ଼	— independent	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅପବ୍ୟହନ
artificial parthenogenesis	କୃତ୍ରିମ ଧନିଷ୍ଠେକ ଜନନ, କୃତ୍ରିମ ଅପୁଂଜୋନୀ	association	ସଂଘ, ସାହକର୍ଯ୍ୟ, ସହବାସ
artificial classification	କୃତ୍ରିମ ଶ୍ରେଣୀବିନ୍ୟାସ	— neuron	ସହବନ୍ଧକ ତନ୍ତ୍ରୀ କୋଶ
artificial propagation	କୃତ୍ରିମ ସଂଚରଣ	eyst	ସହାୟକ କୋଷିକା
— selection	କୃତ୍ରିମ ବରଣ	asterophysis	ତାରକ ସୂତ୍ର
— respiration	କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସନ	asthenia	ଶିଥୀକତା
ascending colon	ଆରୋହୀ ବୃହଦନ୍ତ	asthenobios	ଶିଥୁକ ଜୀବୀ
asexual	ଅଲିଙ୍ଗୀ	astigmatism	ଅବିନ୍ଦୁକତା
— reproduction	ଅଲିଙ୍ଗୀ ଜନନ	astragalus	ଗୁଲ୍ଲିକା, ଆଷ୍ଟ୍ରାଗାଲସ, ଅନୁଗୁହାସ୍ଥି
— spore	ଅଲିଙ୍ଗୀ ବିଜାଣୁ	astrocyte	ତାରାକୋଶିକା, ତାରାଣୁ
— multiplication	ଅଲିଙ୍ଗୀ ମୌଳୀଭବନ	astrocytoblast	ତାରାକୋଶିକା କୋରକ, ତାରାଣୁ କୋରକ
— generation	ଅଲିଙ୍ଗୀ ପୀଡ଼ୀ	astral ray	ଆଷ୍ଟ୍ରାଲରେ, ତାରକ କିରଣ
		atavism	ପୂର୍ବଜତା

anthrocytosis	ଶୋଷାଣବର୍ଣ୍ଣ	— calval	ଶ୍ରବଣ ନଳିକା
arthrocyte	ଶୋଷାଣୁ	— ganglion	ଶ୍ରବଣ ଗୁଞ୍ଜିକା
atrium	ଅଳିନ୍ଦ, ପରିକୋଷ	— hair	ଶ୍ରବଣ ରୋମ
atracheate	ଅବାତକ, ଶ୍ୱାସନଳୀହୀନ	— meatus	କର୍ଣ୍ଣ କୁହର
atresia	ଅଛିଦ୍ରୁତା	— nerve	ଶ୍ରବଣ ତନ୍ତ୍ରିକା
atrial syphom	ପରିକୋଷ ବିନାକ	— ossicle	ଶ୍ରବଣ ଅସ୍ଥିକା
— funnel	ପରିକୋଷ ଫନେଲ୍	— pinna	କର୍ଣ୍ଣ ପଲ୍ଲବ
atrichous	ଅଶୂକ, ଅରୋମୀ	— pit	ଶ୍ରବଣ ଗର୍ଭ
atrichous isorhyza	ଏକନଳୀଦେହୀ ପ୍ରାଣୀର ଏକ ପ୍ରକାର ଦଂଶକୋଶିକା	auricle	ଅଳିନ୍ଦ
atriopore	ପରିକୋଷ ରନ୍ଧ୍ର	auricular	କର୍ଣ୍ଣାଭ
atrophicrhinitis	ଶୋଷକର ନାସା ଶୋଥ	— muscles	ଅଳିନ୍ଦପେଶୀ
atrophy	କ୍ଷୀଣତା	— appendix	ଅଳିନ୍ଦ ଅନୁବନ୍ଧ
attachment hook	ସଂଲଗ୍ନି ଅକ୍ଷୁଣ	— valve	ଅଳିନ୍ଦ କପାଟିକା
attenuated strain	କ୍ଷୀଣୀକୃତବିଭେଦ	auricularia larva	ଅରିକୁଲାରିଆ ଡିମ୍ବକ
virus	କ୍ଷୀଣୀକୃତ ବିଷାଣୁ	auriculo ventricular mode	ଅଳିନ୍ଦ ନିକୟ ଗଣ୍ଠି, ଅଳିନ୍ଦ ନିକୟ ଗ୍ରନ୍ଥିକ
attractant gland	ଆକର୍ଷୀଗ୍ରନ୍ଥି	autoecology	ସ୍ୱପାରିସ୍ଥିତିକା
audio	ଶ୍ରବଣ	— gamy	ସ୍ୱସଙ୍ଗମ
audible	ଶ୍ରବ୍ୟ	— catalysis	ସୋଡ଼ପ୍ରେରଣ
audio equilibration	ଶ୍ରବଣ ସାମ୍ୟକରଣ	— lysis	ସ୍ୱଲୟନ
equilibrium	ଶ୍ରବଣ ସଂତୁଳନ	— phagy	ସ୍ୱଆତ୍ମଭୋଜୀ
auditory bulla	ଶ୍ରବଣ ଗୋଳକ	— genesis	ସ୍ୱଜନନ
— capsule	ଶ୍ରବଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, ଶ୍ରବଣ କୋଶ	— mixis	ସ୍ୱସଂଯୋଗ, ସ୍ୱତୋଜନନ

— immune	ସ୍ୱପ୍ରତିରକ୍ଷିତ	— coelom	ଅକ୍ଷୀୟ ପ୍ରଗୁହା
— immunity	ସ୍ୱପ୍ରତିରକ୍ଷା	— filament	ଅକ୍ଷୀୟ ସୂତ୍ର
— infection	ସ୍ୱସଂକ୍ରମଣ	— plain	ଅକ୍ଷୀୟ ତଳ
— invihition	ସ୍ୱସଂଦମନ	— rotation	ଅକ୍ଷୀୟ ଘୂର୍ଣ୍ଣନ
— intoxication	ସ୍ୱବିଷାକ୍ରମ	— sinus	ଅକ୍ଷୀୟ କୋଟର
— logous	ସ୍ୱକାତ	axiation	ଅକ୍ଷୀୟନ
— radiography	ସ୍ୱତେଜସ୍ୱିୟଲେଖ	axil	କକ୍ଷ
— some	ଅନିଜସୂତ୍ର	axillary	କକ୍ଷବର୍ତ୍ତୀ, କକ୍ଷୀୟ
— nomous	ସ୍ୱାୟତ୍ତ	— airsac	କକ୍ଷ ବାୟୁ କୋଷ
— ploidy	ସ୍ୱଗୁଣିତା	— artery	କକ୍ଷ ଧମନୀ, କକ୍ଷୀୟ ଧମନୀ
— polyploid	ସ୍ୱବହୁଗୁଣିତ	— gland	କକ୍ଷୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥି
— troph	ସ୍ୱପୋଷୀ	— vein	କକ୍ଷ ଶିରା, କକ୍ଷୀୟ ଶିରା
— trophic	ସ୍ୱୟଂପୁଷ୍ଟ, ସ୍ୱପୋଷୀ	axocoel	କକ୍ଷଗୁହା
— tomy	ସ୍ୱତଃଖଣ୍ଡନ	axis	ଅକ୍ଷ
auxocyte	ବର୍ଦ୍ଧୀଶୁ	axis vertebra	ଅକ୍ଷ କଶେରୁକା
auxotrophy	ବର୍ଦ୍ଧପୋଷିତା	axonme	ଅକ୍ଷସୂତ୍ର, ଏକ୍ସୋନିମ
aves	ପକ୍ଷୀବର୍ଗ, ବିହଙ୍ଗକୁଳ	axostyle	ଅକ୍ଷଦଣ୍ଡ
avian virus	ପକ୍ଷୀବିଷାଣୁ	axopodial	ଅକ୍ଷପାଦାଭୀ
avicularium	ଚକ୍ଷୁର ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ	axoplasm	ଚକ୍ଷୁକାକ୍ଷ ଦ୍ରବ୍ୟ, ଏକ୍ସୋପ୍ଲାସମ
avirulance	ଅନୁଗ୍ରତା	azoic	ପ୍ରାକୃତୈବିକ
avirulant strain	ଅନୁଗ୍ରବିଭେଦ	azygous	ଅଯୁଗ୍ମ
axenic culture	ଅସଂଦୂଷିତ ସଂବର୍ଦ୍ଧ	azygous vein	ଅଯୁଗ୍ମଶିରା
axial canal	ଅକ୍ଷୀୟ ନାଳ		

"B"

basillar	ଦଣ୍ଡାକାର	banbule	ପିଛିକା
bacillus	ଦଣ୍ଡାଶୁ, ବେସିଲସ୍	bar eye	ଦଣ୍ଡନେତ୍ର
back	ପୃଷ୍ଠ, ପୁଛ	bar gene	ବାରଜୀନ୍, ଦଣ୍ଡଜୀନ୍
backbone	ମେରୁଦଣ୍ଡ	baroreceptor	ଦାବଗ୍ରାହୀ
back cross	ପଶ୍ଚାତ୍, ପ୍ରସମାୟନ, ପ୍ରତୀପ ସଂକରଣ	barr bodies	ବାରପିଣ୍ଡ
back fauna	ପଶ୍ଚାତ୍ତୀୟ ପ୍ରାଣୀଜାତି	barrel	ପିଛାକ୍ଷ, ନାକ
back fin	ପୃଷ୍ଠପକ୍ଷ	barrier	ରୋଧକା, ବାଧା
bacteria	ବୀଜାଣୁ	barrier net	ରୋଧକା ଜାଲ
bacterial recombination	ବୀଜାଣୁ ସଂଯୋଜନ	barrier reef	ପ୍ରବାଳ ପ୍ରାଚୀର
— transduction	ବୀଜାଣୁ ଜୀନବହନ	basal cartilage	ତଳସ୍ତ କାଣ୍ଡି
— transformation	ବୀଜାଣୁ ରୂପାନ୍ତରଣ	— cell	ତଳସ୍ତ କୋଶ
bacteriocide	ବୀଜାଣୁନାଶୀ	— disc	ଆଧାରିକ ଚକ୍ରିକା
bacteriophage	ବୀଜାଣୁ ଭୋଜୀ	— granule	ଆଧାରିକ କଣା
balance	ସ୍ଥିତି, ସମତୁଳନ	— lamella	ଆଧାରିକ ପତଳିକା
balanud diet	ସନ୍ତୁଳିତ ଆହାର	— plate	ଆଧାର ପତଳିକା
balance of nature	ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତୁଳନ	— podomere	ଆଧାର ପାଦଦଣ୍ଡ
baleen	ତିନି ଶୁଙ୍ଗାସ୍ଥି, ତିନିଧାସ୍ଥି	— metabolism	ଆଧାରକ ଉପଚୟନ
ball and socket joint	କୋଟର ସନ୍ଧି	basalia	ଆଧାରିକା
banb	କଣ୍ଠକ, ପଛକ	base	କ୍ଷାରକ
banbed pouch	କଣ୍ଠକଥଳି	base pair	ଯୁଗ୍ମ କାରକ
barbel	ସ୍ପର୍ଶପ୍ରବର୍ତ୍ତ	base level	ଆଧାରସ୍ତର
banbichel	ପିଛକାପ୍ରବର୍ତ୍ତ	basement membrane	ଆଧାର ଝିଲ୍ଲା
		basibranchial	କ୍ଳୋମାଧାରକ

— plate	ଛୋଧାର-ପଟ୍ଟିକା	beaver	ବିଭର, ସେତୁତ୍ର
basicranial fontalle	କର୍ମରାଧାରକିବର	bee	ମହୁମାଛି, ମଧୁକର
basidorsal	ମୂଳ ପୃଷ୍ଠୀୟ	bee-bread	ମକ୍ଷିକାଦନ
basi facial axis	ମୂଳାଧାର ଅକ୍ଷ	bee-eater	ମଧୁକରାଶ
basi occipital	ମୂଳପଶ୍ଚାତ୍ କପାଳ	— fly	ଭ୍ରମରମକ୍ଷି
basipterygium	ଆଧାର ପକ୍ଷକ	— mite	ମହୁଟିକ
bari pterygoid	ଆଧାର ଚେରିଗଏର୍	beetle	କୋଟଳି, ଭୃଙ୍ଗ
basis	ଆଧାର	bee-keeping	ମହୁମାଛି ପାଳନ
basisphenoid	ଆଧାରଜଡୁକ	bee-wax	ମଧୁ ମହମ
basi sternum	ମୂଳାଧାରକ	B-cell	ବି' କୋଶ
basi ventual	ଅଗ୍ରକୁକ୍ଷୀୟ	B-Chromosome	ବି' ଗୁଣସୂତ୍ର
Basophil cell	ବେସୋଫିଲ୍ କୋଶ	B-coenzyme	ବି ସହବିପାଚକ, ବିକୋଏନ୍‌ଜାଇମ୍
basophilic	କ୍ଷାରକରାଗୀ	B-DNA	ବି ଡି.ଏନ୍.ଏ.
batesian mimicry	ବାଟେସିୟାନ୍ ଅନୁଭରଣ	behaviour	ଆଚରଣ, ବ୍ୟବହାର
	ବାଟେସିୟାନ୍ ଅନୁରୂପାୟନ	— pattern	ଆଚରଣ ପ୍ରକାର
batch culture	ଦଳ ସମର୍ଷ	behavioural	ବ୍ୟାବହାରିକ
bathyal fauna	ଗଭୀର ଜଳପ୍ରାଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀ	— genetics	ବ୍ୟବହାର ଆନୁବଂଶିକୀ
bathypelagic zone	ଗଭୀରବେଳା ପ୍ରବର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର	— orientation	ବ୍ୟବହାର ଅଭିବିନ୍ୟାସ,
bathy plankton	ଗଭୀର ପୁବକ	— equation	ବ୍ୟବହାର ସମୀକରଣ
bat	ବାଦୁଡ଼ି	— response	ବ୍ୟବହାର ଅନୁକ୍ରିୟା
beaded rectum	ମାଳାକୃତି ମଳକୋଷ	bell pouch	ଘଣ୍ଟକୋଷ
beak dinosaur	ଚଞ୍ଚୁମୁଖୀ ଡାଏନୋସର	belly	ଉଦର
bed bug	ଓଡ଼ଶ		

benign	ସୁଦମ୍ୟ	biciliate	ଦ୍ୱିପକ୍ଷାତା
— tertian malaria	ସୁଦମ୍ୟ ତୃତୀୟକ ମାଲେରିଆ	bicornuate	ଦ୍ୱିଶୂଙ୍ଘା
— tumour	ସୁଦମ୍ୟ ଅର୍ଚ୍ଚୁଦ	— uterus	ଦ୍ୱିଶୂଙ୍ଘାଜରାୟ
benthos	ନିତଳ	bicuspid valve	ଦ୍ୱିଶିର୍ଷକ କପାଟିକା, ଦ୍ୱିଅଗ୍ରୀ କପାଟିକା
benthic zone	ନିତଳସ୍ଥ କ୍ଷେତ୍ର	bicuspid tooth	ଦ୍ୱିଅଗ୍ରୀ ଦାତ, ଦ୍ୱିଶିର୍ଷକ ଦାତ
benthic (benthonic)	ନିତଳୀୟ	bidders canal	ବିଡର ନାଳୀ
— animal	ନିତଳୀୟ ପ୍ରାଣୀ	bidirectional	ଦ୍ୱିଦିଶିକ
— forms	ନିତଳୀୟ ଜୀବ	— replication	ଦ୍ୱିଦିଶିକ ପ୍ରତିରୂପକରଣ
— region	ନୀତଳୀୟ ଅଞ୍ଚଳ		ଦ୍ୱିଦିଶିକ ପ୍ରତିକୃତୟନ
biacuminate spindle	ଦ୍ୱିଭ୍ରମାଗ୍ର ଚର୍ଚ୍ଚୁ	bifang (tooth)	ଦ୍ୱିମୂଳୀୟ ଦାତ
biannulate	ଦ୍ୱିବଳୟୀ	bifid	ଦ୍ୱିଶାଖୀ
biarcuate	ଦ୍ୱିବାପୀ	bifenestrate	ଦ୍ୱିଗବାକ୍ଷୀ
biareolate	ଦ୍ୱିକ୍ଷେତ୍ରକ	biflagellate	ଦ୍ୱିକଶାଭିକ
bicellular	ଦ୍ୱିକଳାଶୀୟ	biflagellate gamete	ଦ୍ୱିକଶାଭିକ ଯୁଗ୍ମକ
bicaudate	ଦ୍ୱିପୁଞ୍ଜକ	biflagellate zoospore	ଦ୍ୱିକଶାଭିକ ଚଳ ବୀଜାଣୁ
bicentric	ଦ୍ୱିକେନ୍ଦ୍ରୀ	biflabellate	ଦ୍ୱିପଞ୍ଜୀଭ
bicoid gene	ବାଇକଏଡ୍ ଗୁଣପିଣ୍ଡ	biforous	ଦ୍ୱିମୁଖୀ, ଦ୍ୱିରନ୍ତ୍ରୀ
— mutation	ବାଇକଏଡ୍ ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ	— spiracle	ଦ୍ୱିମୁଖୀ ଶ୍ୱାସରନ୍ତ୍ର
biceps	ବାଇସେପସ୍, ଦ୍ୱିଶିରସ୍	bifollicular	ଦ୍ୱିପରିବେଷକ, ଦ୍ୱିସଂପୂର୍ଣ୍ଣକା
biceps brachiji	ବାହୁଦ୍ୱିଶିରସ୍	— testes	ଦ୍ୱିସଂପୂର୍ଣ୍ଣକା ବୃଷଣ
bicipital	ଦ୍ୱିଶିର, ଦ୍ୱିଶାଖୀ	bilateral symmetry	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ,
— groove	ଦ୍ୱିଶିର ପତ୍ତା, ଦ୍ୱିଶିର ଖାଞ୍ଚ		ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରତିସମତା, ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ସମମିତି
		— cleavage	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ବାଭଣ

bilabiate	ଦ୍ୱିଓଷୀ	binomial nomenclature	ଦ୍ୱିପଦନାମ ପଦ୍ଧତି
biliary tract	ପିତ୍ତପଥ		ଦ୍ୱିନାମ ପଦ୍ଧତି
bilateral distribution	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ବିତରଣ	binucleate	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷୀୟ, ଦ୍ୱିକେନ୍ଦ୍ରକୀ
— plexus	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ପାଳକ	binucleate schizont	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷୀୟ ସାଇଜଣ୍ଟ
— larva	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ଶୂକ, ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ତିମ୍ବଳ	biocatalypt	ଜୈବଉତ୍ପେରକ
bile	ପିତ୍ତ	bimodal karyotype	ଦ୍ୱିମୋଡାୟ ଗୁଣସୂତ୍ର ପ୍ରରୂପ
—capillary	ପିତ୍ତଦାଳକ	biochemical	ଜୈବରାସାୟନିକ
—duct	ପିତ୍ତନାଳୀ	binemic chromosome	ଦ୍ୱିସୂତ୍ରୀ ଗୁଣସୂତ୍ର
—canaliculi	ନଳିକା	bioassay	ଜୈବଆମାପନ, ଜୈବପରୀକ୍ଷଣ
—pigment	ବର୍ଣ୍ଣକ	biocies	ଜୀବସହାବସ୍ଥାନ
bilineate	ଦ୍ୱିରେଖୀୟ	biodiversity	ଜୈବବିବିଧତା, ଜୈବ ବିଭିନ୍ନତା
bill	ଚକ୍ର, ଥଣ୍ଡ	bioenergetic	ଜୀବୋର୍ଜୀ, ଜୀବଶକ୍ତି
bilobe	ଦ୍ୱିପାଳିକା	biogenesis	ଜୀବାତ୍ମଜନନ
bilobed corona	ଦ୍ୱିପାଳିକ କିରୀଟ	biogenetic law	ଜାତି ଆବର୍ତ୍ତନ ନିୟମ
bilobed flap	ଦ୍ୱିପାଳିକ ପଲ୍ଲବ	biogeny	ଜୀବବିକାଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
bilobed follicle	ଦ୍ୱିପାଳିକ ପୁଟକ	biological	ଜୈବିକ
— macronucleus	ଦ୍ୱିପାଳିକ ଗୁରୁକେନ୍ଦ୍ର	— association	ଜୈବସହଶୃଙ୍ଖଳା
bilophcdont	ଦ୍ୱିପ୍ରସ୍ଥଦାନ୍ତ	— barrier	ଜୈବରୋଧ
bilocular	ଦ୍ୱିକୋଷକୀ	— clock	ଜୈବଗତି
binary division	ଦ୍ୱିବିଭାଜନ	— indicator	ଜୈବ ସୂଚକ
— fission	ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡନ	— isolation	ଜୈବ ପୃଥକୀକରଣ
binocular vision	ଦ୍ୱିନେତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି	— phenomenon	ଜୈବ ଘଟଣା

— principle	ଜୈବ ନିୟମ	biotype	ଜୈବପ୍ରରୂପ
— race	ଜୈବ ପ୍ରଜାତି	biotechnology	ଜୈବ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା,
— sampling	ଜୈବ ପ୍ରତିବନ୍ଧନ		ଜୈବ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗିକା
— research	ଜୈବ ଗବେଷଣା	biosynthesis	ଜୈବସଂଶ୍ଳେଷଣ
— transmission	ଜୈବ ସଞ୍ଚାରଣ	biosynthetic pathway	ଜୈବ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଥ
— transformation	ଜୈବସଞ୍ଚାରଣ	bi parental	ଦ୍ଵିଜନକୀୟ
bioinformatics	ଜିନୋମ ବିଶ୍ଳେଷଣ	biparental zygote	ଦ୍ଵିଜନକୀୟ ଯୁଗ୍ମକ
	କମ୍ପ୍ୟୁଟରୀକରଣ, ଜୈବସୂଚନା ବିଦ୍ୟା	bipolar	ଦ୍ଵିମେରୁକ, ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀୟ
biologist	ଜୀବବିଜ୍ଞାନବିତ୍	bipectinate	ଦ୍ଵିକଳତା
biology	ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	— antenna	ଦ୍ଵିକଳତା ଶୃଙ୍ଖିକା
—molecular	ଆଣବିକ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	bipolar axon	ଦ୍ଵିମେରୁକ ତନ୍ତ୍ରିକାକ୍ଷ, ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀ ତନ୍ତ୍ରିକାକ୍ଷ
bioluminescence	ଜୀବଜ୍ୟୋତି, ଜୀବ ସଂଦୀପ୍ତି	— cell	ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀ କୋଷ
bioluminescent organism	ଜ୍ୟୋତିଃସମ୍ପନ୍ନ ଜୀବ	— nerve cell	ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀୟ ତନ୍ତ୍ରିକା କୋଷ
biomass	ଜୈବମାତ୍ରା, ଜୀବଭାର	— neuron	ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀ ତନ୍ତ୍ରିକା କୋଷ
biometry	ଜୀବ-ସାଂଖ୍ୟିକା, ଜୀବମିତି	— species	ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀ ଜାତି
bionomics	ଜୀବ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ	— spindle	ଦ୍ଵିଧ୍ରୁବୀ ଚର୍ଚ୍ଚୁ
	ଜୀବ ପାରିସ୍ଥିତକୀ	bipunctate	ଦ୍ଵିବିନ୍ଦୁକ
biophore	ଜୀବଘର	biradial symmetry	ଦ୍ଵି-ଅକ୍ଷ ସମମିତି
biophilus	ଜୀବରାଗୀ	biramous	ଦ୍ଵିଶାଖୀ
biota	ଜୀବସଂଘତି	— appendage	ଦ୍ଵିଶାଖୀ ଉପାଙ୍ଗ, ଦ୍ଵିଶାଖୀ ଅନୁବନ୍ଧ
biotic	ଜୈବ	bird	ପକ୍ଷୀ
— factor	ଜୈବକାରକ	— ringing	ପକ୍ଷୀବଳୟନ
biopsy	ଜୀବୋତି ପରୀକ୍ଷା	biserate	ଦ୍ଵିପଂକ୍ତିକ

bisexual	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ, ଦ୍ୱିଲିଙ୍ଗୀ	blastogenic	ଜାୟକ ଜୀବକୋଷ
bisulcus	ଦ୍ୱି-ଶଫ	blastoid	କୋରକାଭ
bison	ଗୌର, ବାଇସନ୍	blastomere	କୋରକଖଣ୍ଡ, ଭ୍ରୂଣାଦ୍ୟଖଣ୍ଡ
biting	ଦଂଶନ	blastopore	କୋରକରନ୍ତ୍ର, ଭ୍ରୂଣାଦ୍ୟ ରନ୍ତ୍ର
bivalent	ଦ୍ୱିଯୋଗୀ, ଯୁଗଳୀ	blastopore lip	କୋରକ ରନ୍ତ୍ର ପ୍ରାଡ଼
bivalve	ଦ୍ୱିକବଚୀ, ଦ୍ୱିକପାଟୀ	blastosphere	କୋରକଗୋଳ
bivium	ଦ୍ୱିଭୁଜିକା	blastospore	କୋରକ ବୀଜାଣୁ
black buck	କୃଷ୍ଣସାର	blastostyle	କୋରକ ପ୍ରସ୍ଥ, ମୁକୁଳଶଳାକା
black bird	କଣ୍ଡୁରୀ	blastozoid	କୋରକ ଜୀବକ, ସଂଜୀବ
black coral	କୃଷ୍ଣପ୍ରବାକ	blastula	କୋରକ
black finned shark	କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଯୁକ୍ତ ମରମାଛ	blastulation	କୋରକଣ, କୋରକଭବନ
bladder	ପ୍ଳକୀ, ଆଶୟ	bleed	ସ୍ରାବ
— air	ବାୟୁପ୍ଳକୀ	bleeding	ରକ୍ତସ୍ରବଣ, ରସସ୍ରବଣ, ବର୍ଷମୁଣ୍ଡନ
— urinary	ମୂତ୍ରପ୍ଳକୀ	blenny	ଶ୍ଳେଷ୍ମକା (ମସ୍ୟ)
blastema	ପ୍ରମୁକୁଳ	blending	ସଂମିଶ୍ରଣ
blastocoel	ଭ୍ରୂଣୁକାଗୁହା, କୋରକ ଗୁହା	blind	ରୁଦ୍ଧ
blastocyst	କୋରକ ପୁଟୀ	blepharoplast	ଗତିଦକ୍ଷିଣା
blastocyte	କୋରକାଣୁ	blind spot	ଅନ୍ଧ ବିନ୍ଦୁ
blastoderm	କୋରକ ଚର୍ମ, ଭ୍ରୂଣାଦ୍ୟଚର୍ମ	— sac	ରୁଦ୍ଧଥଳି
blastodermic vesicle	ଭ୍ରୂଣାଦ୍ୟଚର୍ମଧାନୀ, କୋରକ ଚର୍ମୀୟ ଆଶୟ	blister	ଉଦ୍‌ସ୍ଫୋଟ
blastodisc	କୋରକବିନ୍ଦୁ, ଅଣ୍ଡ ଚକ୍ରିକା	— beetle	ଉଦ୍‌ସ୍ଫୋଟ କୀଟ, ଉଦ୍‌ସ୍ଫୋଟ ଭୂଜ, ଚାରୁକିଆ ପୋକ
blastogenesis	କୋରକ ଜନନ	blood	ରକ୍ତ, ରୁଧିର

— capillary	ରକ୍ତ କୈଶିକ	— green algae	ନୀଳ ହରିଡ଼ ଶୈବାଳ
— cell	ରକ୍ତ କୋଶ	blue jay	ଉଦଭଦକିଆ, ନୀଳକଣ୍ଠ, ବୃଷାପକ୍ଷୀ
— circulation	ରକ୍ତ ସଂଚାଳନ	bobbed (gene)	କର୍ତ୍ତିତ (ଗୁଣପିଣ୍ଡ)
— bank	ରକ୍ତ ଭଣ୍ଡାର, ରକ୍ତ ନିଧି, ରକ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ	blunt	ଧୂଞ୍ଜା
— channel	ରକ୍ତପ୍ରଣାଳୀ	body	ଶରୀର, ପିଣ୍ଡ, ବସ୍ତୁ, କାୟ, ଦେହ
— culture	ରକ୍ତ ସମୂର୍ଣ୍ଣ	— axis	ପିଣ୍ଡାକ୍ଷ
— lacuna	ରକ୍ତ ପଞ୍ଜିକା	— cavity	ଶରୀର ଗୁହା, ଶରୀର ଗହ୍ୱର
— plasina	ରକ୍ତ ପ୍ରଲସି	— cell	ଶରୀର କୋଷ
— platelet	ରକ୍ତ ଅଣୁଆକିକା	— contour	ଶରୀର ରୂପରେଖା, ଶରୀରାକୃତି
— greep	ରକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ	— fluid	ଶରୀର ଦ୍ରବ
— vascular system	ରକ୍ତ ସଂବହନ ତନ୍ତ୍ର	— muscle	ଶରୀର ପେଶୀ
— transfusion	ରୁଧିରାଧାନ, ରକ୍ତାଧାନ, ରକ୍ତ ସଂକ୍ରମଣ	— organisation	ଶରୀର ସଂଗଠନ
— typing	ରୁଧିର ପ୍ରଦୃଷଣ	— wall	ଶରୀର ଭିଲି
— sinus	ରୁଧିର କୋଚର	— whorl	ଶରୀର ଭ୍ରମି
— stream	ରକ୍ତଧାରା	— temperature	ଶରୀର ତାପ
— sucker	ରକ୍ତ ଶୋଷକ, ରୁଧିର ବୁଷକ	— streamlining	ଦେହ ଧାରା ରେଖନ
— sugar	ରୁଧିର ଶକିରା	bombardier beetle	ପ୍ରକ୍ଷେପି ଭୃଙ୍ଗ
— supply	ରୁଧିର ପ୍ରଦାନ, ରୁଧିର ସଂଭରଣ	baubay duck	ବମେଡକ୍ ମାଛ
— velocity	ରୁଧିର ବେଗ	bone	ଅସ୍ଥି, ହାଡ଼
— volume	ରକ୍ତ ଆୟତନ	— cell	ଅସ୍ଥି କୋଶ
blubber	ତିନିବସା, ତିନିମେଦ, ତିନିଚର୍ବି	— marrow	ଅସ୍ଥି ମଜା
bluebull	ନୀଳଗାଈ	— cranial	କରୋଟିକାସ୍ଥି
blue coral	ନୀଳ ପ୍ରବାଳ	— membranous	ଝିଲ୍ଲା ଅସ୍ଥି

— meal	ଅସ୍ଥି ବୃକ୍ଷ	bottomfeeder	ଅଧସ୍ଥକଭୋଜୀ
— structure	ଅସ୍ଥି ସଂରଚନା	bottom life	ତଳ ଜୀବନ
— tissue	ଅସ୍ଥି ଉତ୍ତି, ଅସ୍ଥି ଚିପ୍ତ	botulism	ବଟୁଲିନିତା
bony	ଅସ୍ଥିକ	bovidae	ଗୋକୁଳ
— piece	ଅସ୍ଥି ଖଣ୍ଡ	bovine insulin	ଗୋ ଇନ୍ସୁଲିନ୍
— appendage	ଅସ୍ଥି ଉପାଙ୍ଗ	brachelytra	ଲଘୁପକ୍ଷବର୍ମ
— process	ଅସ୍ଥି ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	brachial	ବାହୁବୀୟ
— labyrinth	ଅସ୍ଥି ଗହ୍ୱର	— artery	ଭୁଜ ଧମନୀ, ବାହୁ ଧମନୀ
— scale	ଅସ୍ଥି ଶଲକ	— disc	ବାହୁ ପୀଠ, ବାହୁ ବିନ୍ଦୁ
— sclerotic ring	ଅସ୍ଥି ପଟକ ବଳୟ	— ganglion	ବାହୁ ଗୁଞ୍ଜିକା
book gill	ପୁସ୍ତକୋମ	— nerve	ବାହୁ ସ୍ନାୟୁ, ଭୁଜ ସ୍ନାୟୁ, ବାହୁ ତନ୍ତ୍ରିକା
book louse	ପୁସ୍ତକ ଉକୁଣୀ	— ossicle	ବାହୁ
book lung	ପୁସ୍ତକ ପୁସ୍ତକପୁସ୍ତକ	— plexus	ବାହୁ ଜାଲକ
booster gene	ତୀବ୍ରକର ଗୁଣପିଣ୍ଡ (ଜୀନ୍), ଅଭିବର୍ଦ୍ଧକ ଗୁଣପିଣ୍ଡ	— vein	ବାହୁଶିରା
borer	ଛିଦ୍ରକ, ବେଧକ, ବିକକ	brachiation	ବାହୁଗମନ
boring shell	ଖୋଦକ ଶୁକ୍ତି	brachiolar arm	ଲଘୁ ବାହୁ ଭୁଜା
— sponge	ଖୋଦକ ସ୍ୱଞ୍ଜ	brachiolaria larva	ଲଘୁବାହୁ ଶୂକ
bouquet stage	ଗୁଚ୍ଛାବସ୍ଥା	brachiopod	ଭୁଜପାଦ
bowman's capsule	ବୋମାନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	bract	ପ୍ରତାଭ
botryoidal tissue	ଦ୍ରାକ୍ଷଗୁଚ୍ଛାଭ	bradycardia	ହୃଦ୍‌ମଳତା
bot fly	ତୁଙ୍ଗମାଛି	bradyodonti	ହୃଦ୍‌ଦତ୍ତୀ
bothridium	ତୁଷକ ପତ୍ର	brain	ମଣ୍ଡିଷ
		— fore	ଅଗ୍ରମଣ୍ଡିଷ

—hind	ପଶ୍ଚାତ୍ ମଣ୍ଡିଲ	—rod	କ୍ଲୋମ ଶଳାକା
—middle	ମଧ୍ୟ ମଣ୍ଡିଲ	—septum	କ୍ଲୋମ ପତ୍ତ
—cell	ମଣ୍ଡିଲ କୋଶ	—siphon	କ୍ଲୋମ ବନାଳ
—coral	ମଣ୍ଡିଲ ପ୍ରବାଳ	—skeleton	କ୍ଲୋମ କଳାଳ
—fever	ମଣ୍ଡିଲ ଜ୍ୱର	—system	କ୍ଲୋମ ତନ୍ତ୍ର
—stem	ମଣ୍ଡିଲ ଗୁଣ୍ଡ	—vessel	କ୍ଲୋମ ବାହିକା
branched	ଶାଖାୟିତ, ଶାଖିତ	branchiostegite	କ୍ଲୋମବରକ
branchial	କ୍ଲୋମ, କୋମିୟ	branchiocardiac canal	କ୍ଲୋମହୃଦୟ ନାଳ
—aperture	କ୍ଲୋମ ରନ୍ଧ୍ର	branchiocranium	କ୍ଲୋମ କପାଳ
—basket	କ୍ଲୋମ କଣ୍ଡି	branchiogenital	କ୍ଲୋମ ଜନନ
—arch	କ୍ଲୋମ ଚାପ	branchiomere	କ୍ଲୋମ ଖଣ୍ଡ
—cleft	କ୍ଲୋମ ଛେଦ	branchiopod	କ୍ଲୋମ ପାଦୀ
—sac	କ୍ଲୋମ ସ୍ତଳୀ	branchiostegal membrane	କ୍ଲୋମବରକ ଝିଲ୍ଲା
—cartilage	କ୍ଲୋମ ଉପାସ୍ଥି	breakbone fever	ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ଜ୍ୱର, ଡେଙ୍ଗୁ ଜ୍ୱର
—cavity	କ୍ଲୋମ ଗହ୍ୱର	breast	ଛାତି/ବନ୍ଧ
—heart	କ୍ଲୋମ ହୃଦୟ	—muscle	ଛାତି ପେଶୀ, ବନ୍ଧ ପେଶୀ
—junction	କ୍ଲୋମ ସନ୍ଧି	—pump	ପ୍ରସ୍ତ ପମ୍ପ
—lamellae(Sing. lammella)	କ୍ଲୋମ ପଟକ	—bone	ବନ୍ଧ ଅସ୍ଥି, ଛାତି ହାଡ଼, ଉରୋସ୍ଥି
—membroue	କ୍ଲୋମ ଝିଲ୍ଲା	breathing	ଶ୍ୱାସନ
—muscle	କ୍ଲୋମ ପେଶୀ	—vibration	ଶ୍ୱାସନ କମ୍ପନ
—nerve	କ୍ଲୋମ ସ୍ନାୟୁ	breeding	ପ୍ରଜନନ
—plate	କ୍ଲୋମ ପଟାକା	—centre	ପ୍ରଜନନ କେନ୍ଦ୍ର
—ray	କ୍ଲୋମ ଅର	—season	ପ୍ରଜନନ ଋତୁ

— ground	ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳ	brunner's gland	ବ୍ରୁନର ଗ୍ରନ୍ଥି
— complex	ପ୍ରଜନନ ପ୍ରକ୍ଷେତ୍ର	bug	ମର୍କଟଣ, ଦଂଶପାୟୀ
— instinct	ପ୍ରଜନନ ପ୍ରବୃତ୍ତି	buccal	ମୁଖ
— movement	ପ୍ରଜନନ ଗତି	buccal aperture	ମୁଖଛିଦ୍ର
— rhyth	ପ୍ରଜନନ ଚକ୍ର, ପ୍ରଜନନ ଛନ୍ଦ	— capsule	ମୁଖ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
— territory	ପ୍ରଜନନ କ୍ଷେତ୍ର	— cavity	ମୁଖ ଗହ୍ୱର
breviate antenna	ଶୀର୍ଷସମ ଶୃଙ୍ଖିକା	— cirri	ମୁଖକୁରଳ, ମୁଖଲୋମକ
brine shrimp	ଲବଣଜଳ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି, ଲୁଣି ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି	— commissure	ମୁଖ ସଂଧ୍ୟାୟିନୀ
bristle	ତୀକ୍ଷଣରୋମ	— cone	ମୁଖଶଙ୍କୁ
bronchial tube	ଶ୍ୱସନୀ ନଳୀ	— disc	ମୁଖ ଦିମ୍ବ
bronchus	ଶ୍ୱାସନଳିକା	— frill	ମୁଖ ଝାଲେରୀ
bronchial artery	ଶ୍ୱସନୀ ଧମନୀ	— funnel	ମୁଖ ଫୁଲଣା
bronchiole	ସୂକ୍ଷ୍ମଶ୍ୱାସନଳୀକା, ସୁଶୋନୀକା	— ganglion	ମୁଖ ଗୋଢ଼ିକା
bronchitis	ଶ୍ୱସନୀଶୋଧ	— gland	ମୁଖ ଗ୍ରନ୍ଥି
bronchopneumonia	ଶ୍ୱସନୀ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ଶୋଧ	— muscle	ମୁଖପେଶୀ
brood	ଅଣ୍ଡ, ଭ୍ରୂଣ	— plate	ମୁଖପଟ
brood canal	ଅଣ୍ଡ ନାଳ	— podium	ମୁଖପଦ
brooding	ଅଧ୍ୟାସନ	— receptor	ମୁଖଗ୍ରାହୀ
brood pouch	ଭ୍ରୂଣଧାନୀ, ଭ୍ରୂଣକୋଷ	— respiration	ମୁଖଶ୍ୱସନ
brood sac	ଅଣ୍ଡ ଗୋଣି, ଅଣ୍ଡଥଳି	— wing	ମୁଖବଳୟ
broth	ଅଛଣା ସୁପ (soup)	— rod	ମୁଖଦଣ୍ଡ
brown canal	ବଭ୍ରୁନାଳ	— tubefood	ମୁଖନଳିକାପାଦ
brow spot	ଲଳାଚଟିକା	bucco pharyngeal apparatus	ମୁଖଗ୍ରସନୀ ସମୂହ

— respiration	ମୁଖଗ୍ରସନୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶ୍ୱସନ
bud	କୋରକ
budding	କୋରକଦରମ, ମୁକୁଳନ
buffer species	ମୋଘକ ଜାତି
bulb	କନ୍ଦ
bulbar lumen	କନ୍ଦୀୟ ଅବକୋଷିକା
bulbous	କନ୍ଦୀକ
bundle of His	ହସିଗୁଚ୍ଛ
bunodont	ବପ୍ରଦନ୍ତ
bunoid	ବପ୍ରଦନ୍ତାଭ
burrow	ବିଳ
burrowing animal	ବିଳକାରୀ ପ୍ରାଣୀ
bursa copulatrix	ମୈଥୁନପ୍ରପୁଟୀ
bursa entiana	ଗ୍ରହଣୀପୁଟୀ
bursa Fabricius	ଫେବ୍ରିସିପୁଟୀ
bustard	ସାରଙ୍ଗ
butterfly	ପ୍ରଜାପତି
butterfly fish	ଚିତ୍ରାଙ୍ଗ ମାନ
button quail	ଲାବିକା
buzzard	ବାଜପକ୍ଷୀ
buzzing	ଗୁଞ୍ଜରଣ
byssal	ସୂତ୍ର ଗୁଚ୍ଛୀୟ
byssal aperture	ସୂତ୍ର ଗୁଚ୍ଛ ଛିଦ୍ର

— notch	ସୂତ୍ରଗୁଚ୍ଛ ଖାଣି
byssus	ଲଗ୍ନାଂଶୁ, ସୂତ୍ରଗୁଚ୍ଛ
— thread	ସୂତ୍ରଗୁଚ୍ଛ ସୂତ୍ର
— gland	ସୂତ୍ର ଗୁଚ୍ଛ ଗ୍ରନ୍ଥି

- o -

"C"

cacatua	କାକାତୁଆ
cadastral map	ଭୂସଂପତ୍ତି ମାନଚିତ୍ର
caecalartery	ଅନ୍ତନାଳ ଧମନୀ
caecum	ଅନ୍ତନାଳ, ଭଣ୍ଡୁକ
caenogenesis	ନବୋତ୍ପନ୍ନ
cage	ପଞ୍ଜୁରୀ
calcaneal process	ଗୁଚ୍ଛାସ୍ଥି ପ୍ରବନ୍ଧ
calcaneum	କ୍ୟାଲକ୍ୟାଣକାନିଅମ, ପ୍ରଗୁଚ୍ଛାସ୍ଥି
calcareous ring	ଚୂର୍ଣ୍ଣମୟ ବଳୟ
calcareous shell	ଚୂର୍ଣ୍ଣମୟ କବଚ
calciferous gland	ଚୂର୍ଣ୍ଣଧର ଗ୍ରନ୍ଥି, ଚୂର୍ଣ୍ଣସଜକ ଗ୍ରନ୍ଥି
calcification	କ୍ୟାଲସିକରଣ
calcify	କ୍ୟାଲସୀଭୂତ ହେବା
calcoblast	ଚୂର୍ଣ୍ଣକୋରକ
calender year	ସାବନ ବର୍ଷ

calf	ବାଛୁରୀ, ଜଂଘାପିଣ୍ଡିକା	capillary	(ବି) ଜାଳକ, କୈଶିକ (ବିଂ)
calf muscle	ଜଂଘପେଶୀ	— junction	କୈଶିକ ସଙ୍ଗମ
calobiosis	କେଲୋବାୟୋସିସ୍, ଜାୟା-ଜୀବନ	— action	କୈଶିକ କ୍ରିୟା
calyciform	ଚଷକ ଚୂପ	— tube	କୈଶିକ ନାଳୀ
camarodont	ସୁରୁଡ଼ଦନ୍ତୀ	capitate bone	ସମୂଞ୍ଚ ଅସ୍ଥି
camouflage	ଛଦ୍ମାବରଣ	capitular facet	ଅସ୍ଥି ମୁଣ୍ଡମୁଖିକା
campanulate disc	ଘଣ୍ଟାକୃତି ଚକ୍ରିକା	capitulum	ପଞ୍ଜୀରାସ୍ଥି ମୁଣ୍ଡିକା
camptodactyl	ବକ୍ରାଙ୍ଗୁଳିତା	capitulum/capitellum	ମୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡକ, ମୁଣ୍ଡିକ
canal	ନାଳୀ, ପ୍ରଣାଳୀ	capsule	ସପ୍ତୁଟ
— alimentary	ପୌଷ୍ଟିକନାଳୀ	carapace	ପୃଷ୍ଠକବଚ
— enteric	ଅନ୍ତ-ନାଳୀ	capsid	ପେଟିକା
— food	ଖାଦ୍ୟ ନାଳୀ	carbohydrate	ଶର୍କରା
— spiral	ମେରୁ ନାଳୀ	carbon cycle	ଅଜାରଚକ୍ର
canaliculus	ନାଳିକା	carbon dioxide	ଅଜାରକାମ୍ବୁ
cancellous	ସୂକ୍ଷ୍ମ	carbonic acid	ଅଜାରାମ୍ବୁ
— tissue	ସୂକ୍ଷ୍ମର ତନ୍ତୁ	carbondioxide transport	ଅଜାରାମ୍ବୁ ଅଭିବାହନ
cancer	କର୍କଟରୋଗ	cardiac	ହୃଦ୍
canine tooth	ଛେଦକଦନ୍ତ	— end	ଜଠରାଗାମୀ
cannibalism	ସ୍ୱକାନ୍ତି ଭକ୍ଷଣ	— cycle	ହୃଦ୍‌ଚକ୍ର
cannibalistic	ସ୍ୱଭକ୍ଷୀ	— muscle	ହୃଦ୍‌ପେଶୀ
cannon bone	ନାଳାସ୍ଥି	cardiac sound	ହୃଦ୍‌ଧ୍ୱନି
cap	ଆଛାଦ	— plexus	ହୃଦ୍ ଜାଳକ
capacitation	କ୍ଷମପ୍ରାପ୍ତି	— massage	ହୃଦ୍ ମର୍ଦ୍ଦନ

— diaphragm	ହୃଦ୍‌ମଧ୍ୟ ପଟ	cartilage	ତରୁଣାସ୍ଥି, ଉପାସ୍ଥି
cardioregulatory nerve	ହୃତ ନିୟାମକ ସ୍ୱାୟତ୍ତ	cartilagenous	ତରୁଣାସ୍ଥିମୟ, ଉପାସ୍ଥିମୟ
cardinal	ମୁଖ୍ୟ	cartilagenous joint	ତରୁଣାସ୍ଥିମୟ ସନ୍ଧି
— process	ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	cartilagenous fish	ତରୁଣାସ୍ଥି ମତ୍ସ୍ୟ, ଉପାସ୍ଥିମତ୍ସ୍ୟ
— sinus	ମୁଖ୍ୟଶୀରାକୋଟର	caruncle	ଶୃଙ୍ଖିକା, ବୀଜତୋଳକ
— system	ମୁଖ୍ୟ ସଂସ୍ଥା	case	ଆଧାର
— teeth	କବଜାଦାତ	— egg	ଡିମ୍ବାଧର
cardioblast	ହୃଦ୍‌ପ୍ରସୂକୋଶ	casting	ଜିଆମଳ
cardo	କାର୍ଡୋ, ଅଧୋବୃତ	catabolism	ଅପଚୟନ, ଅପଚିତ
carina	କୁଟକ, ନୌଚଳିକା	catadromous	ସମୁଦ୍ର ଭିରାମୀ
carnivorous	ମାଂସାହାରୀ	catastrophe	ପ୍ରକୟ
— sterni	ଭରୋସ୍ଥି କୁଟକ	catenation	ଶୃଙ୍ଖାକାୟନ
	ଭରୋସ୍ଥି ନୌଚଳିକା	catenoid	ଶୃଙ୍ଖଳାକୃତ
carnossial teeth	ଦାରକଦତ	caterpillar	ସମାକୁଆ, ପାଦକଶୁକ
carotene	ବର୍ଣ୍ଣପିତ୍ତକ	cauda equina	ସୁଷୁମ୍ନା ସ୍ୱାୟତ୍ତ
caroknoid	ବର୍ଣ୍ଣପିତ୍ତକାଳ	caudal	ପୂଛ
carotid artery	ଗ୍ରୀବାଧମନୀ	— vertebra	ପୂଛ କଣ୍ଠେରୁକ
— gland	ଗ୍ରୀବାଗ୍ରନ୍ଥି	— appendage	ପୂଛ ଉପାଙ୍ଗ, ପୂଛୀୟ ଉପାଙ୍ଗ
— labyrinth	ଗ୍ରୀବା-ଗହନ	— appendix	ପରିଶୋଷିକା
— trunk	ଗ୍ରୀବା ଧମନୀକାଣ୍ଡ	— artery	ପୂଛଧମନୀ
carpal	ମଣିବନ୍ଧାସ୍ଥି	— fin	ପୂଛପକ୍ଷ
— joint	ମଣିବନ୍ଧ ସନ୍ଧି	— papilla	ପୂଛ ପିପଳ
carpus	ମଣିବନ୍ଧ	— lobe	ପୂଛପାଳି

cavity	ଗହ୍ୱର	— multiplication	କୋଶଗୁଣନ
— abdominal	ଉଦର ଗହ୍ୱର	— membrane	କୋଶ ଝିଲ୍ଲା
— body	ଦେହ ଗହ୍ୱର, ଶରୀର ଗହ୍ୱର	— nucleus	କୋଷନ୍ୟଷ୍ଟୀ
— buccal	ମୁଖ ବିବର, ମୁଖ ଗହ୍ୱର	— proliferation	କୋଶ ବହୁକ୍ରିଭବନ
— cranial	କର୍ପର ଗହ୍ୱର	— theory	କୋଶତତ୍ତ୍ୱ
— nasal	ନାସା ଗହ୍ୱର	— permeability	କୋଶିୟପାରଗମ୍ୟତା
— thoracic	ବକ୍ଷ ଗହ୍ୱର	— wall	କୋଶପ୍ରାଚୀର
cavum aorticum	ମହାଧମନୀ ଗୁହ୍ନିକା	— vacuole	କୋଶଧାନୀ
cavum pulmocutaneum	ପୁସ୍ପୁସ୍ପୃକ ଗୁହ୍ନିକା	cellular respiration	କୈଶିକ ଶ୍ୱସନ
— tympanum	କର୍ଣ୍ଣପଟହ ଗୁହ୍ନିକା	cellule	ଲଘୁକୋଶ
— venosum	ଶୀରାରକ୍ତ ଗୁହ୍ନିକା	cellulose	ସେଲୁଲୋଜ
cell	କୋଶ, କୋଷ	cement organ	ସନ୍ଧାୟକ ଅଙ୍ଗ
— somatic	କାୟାକୋଶ	cement gland	ସନ୍ଧାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥି
— albumen	କୋଶ ଆଲ୍‌ବୁମେନ୍	coenogenesis / cenogenesis	ନବୋତ୍ପତ୍ତି
— animal	ପ୍ରାଣୀକୋଶ	coenogenus / cenogenus	ସଦ୍‌ଭୋଜନକ
— body	କୋଶଦେହ	coenozoic, cenozoic	ନୂତନଜୀବୀୟ, ନୂତନଜୀବ
— cavity	କୋଶ ଗୁହ୍ନିକା	— era	ନୂତନଜୀବ ମହାକଳ୍ପ
— cleavage	କୋଶ ବିଦଳନ	centepede	ଶତପଦୀ
— differentiation	କୋଶ ବିଭେଦନ	central disc	କେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରିକା
— division	କୋଷ ବିଭାଜନ	— nervous system	କେନ୍ଦ୍ରିୟ ସ୍ୱାୟତନ୍ତ୍ର
— doctrine	କୋଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	centrale	କେନ୍ଦ୍ରିକା
— inclusion	କୋଶତ୍ତ୍ୱ ବସ୍ତୁ	centriole	ତାରକାମଣ୍ଡଳ ବିନ୍ଦୁ
— lineage	କୋଶ ବଂଶ ପରମ୍ପରା	centro-licithal	କ୍ୱସୁମ୍ନ କେନ୍ଦ୍ରିକା

centromere	ସେଣ୍ଟ୍ରୋମିଅର	cerebellar fossa	ଅନୁମୂଳିକାଖାତ
centrosome	ସେଣ୍ଟ୍ରୋସୋମ	cerebellar ventricle	ଅନୁମୂଳିକା ଗୁହା
centrosphere	ସେଣ୍ଟ୍ରୋସ୍ଫିଅର	cerebrum	ପ୍ରମୂଳିକା
centrum	କେଣ୍ଟ୍ରମ୍	cerebral	ପ୍ରମୂଳିକା
cephalic	କପାଳୀୟ	— artery	ପ୍ରମୂଳିକା ଧନନୀ
— appendage	କପାଳୀୟ ଅଙ୍ଗ	— circulation	ପ୍ରମୂଳିକା ପରିସଂସରଣ,
— clasper	କପାଳୀୟ ଆଲିଙ୍ଗକ		ପ୍ରମୂଳିକା ସଞ୍ଚନ
— lacuna	କପାଳୀୟ ରିକ୍ତିକା	— commissure	ପ୍ରମୂଳିକା ସଂଯୋଜନୀ
— fin	କପାଳୀୟ ପକ୍ଷ	— cortex	ପ୍ରମୂଳିକା ଆହୁତନ
— flexur	କପାଳୀୟ ବକ୍ରତା	— ganglion	ପ୍ରମୂଳିକା ଗୁଣ୍ଡିକା
— gland	କପାଳୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥି	— hemisphere	ପ୍ରମୂଳିକା ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ
— hook	କପାଳୀୟ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ	— fossa	ପ୍ରମୂଳିକା ଖାତ
— papilla	କପାଳୀୟ ପିଷକ	— malaria	ପ୍ରମୂଳିକା ମାଲେରିଆ
— plate	କପାଳୀୟ ପଟ	— peduncle	ପ୍ରମୂଳିକା ବୃତ୍ତକ
— segment	କପାଳୀୟ ଖଣ୍ଡ	— vesicle	ପ୍ରମୂଳିକା ଆଶୟ
cephalization	ଶିରୋବିକାଶ	cerebro pedal commissure	ପ୍ରମୂଳିକା ସଂଯୋଜନୀ
cephalothorax	ଶିରୋବକ୍ଷ	cerebro pleural connective	ପ୍ରମୂଳିକା ସଂଯୋଜନୀ
— appendage	ଶିରୋବକ୍ଷ ଅଙ୍ଗ		
cerata (ceras (sing))	କ୍ଳୋନକ, ଶୂଳକ୍ଳୋନ	cerebro spinal axis	ପ୍ରମୂଳିକା ଅକ୍ଷ
ceratohyal	କ୍ଳୋନକ ଶୂଳକ୍ଳୋନ	cerebrospinal fluid	ପ୍ରମୂଳିକା ରସ
cercaria	ସପ୍ତଶୂଳକ୍ଳୋନ	cerebrospinal nerve	ପ୍ରମୂଳିକା ତନ୍ତୁ
cercus	ପ୍ରମୂଳିକା		ପ୍ରମୂଳିକା ସଂଯୋଜନୀ
cerebellum	ଅନୁମୂଳିକା	cerebrovisceral connective	ପ୍ରମୂଳିକା ଅନ୍ତରାଙ୍ଗ

	ଯୋଜକ, ସଂଯୋଜିନୀ	checkcross	ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରସଂକରଣ
certified seed	ସ୍ୱିକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ମଞ୍ଜି,	checker board	ଚେକରପଟା, ସତରଞ୍ଜପଟା, ଚେସ୍‌ପଟା
cervical	ଗ୍ରୀବା	cheek	ଗଣ୍ଠସ୍ଥଳ, ଗାଲ
— ampulla	ଗ୍ରୀବା ତୁମ୍ବିକା	— pouch	ଗଲ୍ଲ କୋଷ, ଗଲ୍ଲମୁଣି
— airsac	ଗ୍ରୀବା ବାୟୁଥଳୀ	— teeth	ଗଲ୍ଲଦନ୍ତ
— fold	ଗ୍ରୀବାକୁଞ୍ଚନ	Chelate appendage	କରଜି ଉପାଙ୍ଗ,
— groove	ଗ୍ରୀବାଖାଞ୍ଚ		ସଂଦଂଶୀଉପାଙ୍ଗ
— artery	ଗ୍ରୀବାଧମନୀ	chela	ଦାଶନୀ, ସଂଦଂଶକ
— rib	ଗ୍ରୀବା ପଞ୍ଜରା	chelicerae	ଆଦ୍ୟ ସଂଦଂଶପଦ
— duct	ଗ୍ରୀବା ନାଳୀ	chelating agent	କିଲେଟ୍ କର୍ମକ
— apapilla	ଗ୍ରୀବାପିଣ୍ଡିକା	chelate muscle	କରଜିପେଶୀ
— vertebra	ଗ୍ରୀବାକ ଶେରୁ	chemo receptor	ରସାୟନ ଗ୍ରାହୀ
chaeta	କିଟା, ଶୂଳ	chemo receptive	ରସାଗ୍ରହୀ ସମ୍ବେଦିକା
chaetegerous sac	ଶୂଳଘର କୋଶ	chemo tactic	ରସାନୁଗ
chaetopoda	ଶୂଳପଦୀ	chemo taxis	ରସାନୁଚଳନ
chaetotaxy	ରୋମକ୍ରମ, ଶୂଳ ବିନ୍ୟାସ	chemo-sensory receptor	ରସୋପସ୍ପେଷ୍ଟିଭ୍‌ଗ୍ରାହୀ
chalaza	ଶ୍ୱେତରଜ୍ଜୁ	chemosmosis	ରସୋପରାସରଣ
chamber	କକ୍ଷ	chemosphere	ରସୋମଣ୍ଡଳ
character	ଲକ୍ଷଣ, ଗୁଣ	chemosterilant	ରସୋବନ୍ଧକ
— external	ବାହ୍ୟ ଲକ୍ଷଣ	chemisynthetic species	ରସୋସଂଶ୍ଳେଷୀ ଜାତି
— general	ସାଧାରଣ ଲକ୍ଷଣ	cheneotaetic	ରସାୟନ-ଅନୁଚଳନୀ
characteristic	ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ	chemotherapeutic	ରସୋ-ଚିକିତ୍ସାୟ
chemotherapy	ରସୋଚିକିତ୍ସା	— drug	ରସୋଚିକିତ୍ସା ଔଷଧ

chemotherapy	ରସୋଚିକିତ୍ସା, ରସାୟନ ଚିକିତ୍ସା	chilopod	ଚିରୁପାଦ
chemotopotactic	ରସୋତ୍ତାକାନ୍ତଚଳନୀ	chilopoda	ଚିରୁପାଦ
chemotropic	ରସୋଅନୁବର୍ତ୍ତୀ	chia	ଚିରୁକ
chemotropism	ରସୋଅନୁବର୍ତ୍ତନ	chiachilla	ଚିନ୍ତିକା
chest cavity	ବକ୍ଷଭଦ୍ର	chi square	କାଇ ବର୍ଗ
chest abdomen respirator	ବକ୍ଷଭଦ୍ର ଶ୍ୱସିତ୍ର	chi square test	କାଇ ବର୍ଗ ପରୀକ୍ଷଣ
chest nut soil	ଚେଷ୍ଟନର୍ ମୃତ୍ତିକା	chitenogenous	କାଇଟିନୋଜନ
chest respirator	ବକ୍ଷ ଶ୍ୱସିତ୍ର	chitinous denticle	କାଇଟିନି ଦନ୍ତିକା
chevron	ପଦଫାତୀ	— cell	କାବଚ
chevron bones	ତ୍ରି-ଅରି ଅସ୍ଥି	— teeth	ଦନ୍ତ
chevron fold	କୋଣୀୟ ଭାଙ୍ଗ	chitivororous	କାଇଟିନ୍ ଭକ୍ଷୀ
chevron spicule	ତ୍ରିବାହୁ କଣ୍ଠିକା	chitin plate	କାଇଟିନ୍ ପତ୍ତ
chevrotain	ଏକପ୍ରକାର ହରିଣ	chitogenous gland	କାଇଟିନଜନ ଗ୍ରନ୍ଥି
chewing	ଚର୍ବଣ	chiton	କାଇଟନ୍
chewing gum	ଚର୍ବଣ ଅଠା	chloragen cell (chloragogenous)	
chewing mouthparts	ଚର୍ବଣ ମୁଖାଙ୍ଗ		ରେଣୁ ପୀତକୋଷ
chiasma	ପରାତର ସ୍ଥଳ, ବ୍ୟତ୍ୟାସିକା, କାଏସମା	chloragogenous tissue	ରେଣୁ ପୀତ ଭତକ
(Pl. chiasmata)		chloroplast	ହରିତ୍‌କଣିକା
chicken flea	କୁକୁଟ ତାଆଁଶ	choana	ପଶୁନାସାରଣ୍ଡ, ଆତନାସାରଣ୍ଡ
chicken leukosis virus	କୁକୁଟ ଶ୍ୱେତରକ୍ତତା ବିଷାଣୁ	choanate fish	ଆତନାସୀ ମୀନ
chicken mite	କୁକୁଟ ଚିକ	choanoflagellate	କୀପକଶାଭୀ
chilaria	ଓଷକ	— cell	କୀପକଶାଭ କୋଶ
chileceral	ପ୍ରକରଜୀୟ	choanocyte	କୀପକୋଶ, କୀପାଣୁ, କାହାକୀ କୋଶ

choanosomal	କୀପକାୟିକ, କୀପସ୍ତରୀୟ	— ventral	କୃଷୀୟ ରଜ୍ଜୁ
choanoid	କାହାଳୀରୂପୀ	chorda dorsalis	ପୃଷ୍ଠରଜ୍ଜୁ
choanosome	କାହାଳୀକୋଶସ୍ତର, କୀୟକାୟ, କୀପସ୍ତର	chordae tendini	ହୃଦରଜ୍ଜୁ ସମୂହ
cholecyst	ପିତାଶୟ	chordal sheath	ପୃଷ୍ଠରଜ୍ଜୁ ଆଛଦ
choleduct	ମୂଳପିତ୍ତ ବାହିନୀ	chordamesoblastic canal	ରଜ୍ଜୁ ମଧ୍ୟକୋରକ ନାଳ
choledocal vein	ପିତ୍ତବାହିନୀ ଶିରା	chorda - mesoderm	ମଧ୍ୟ ଜନସ୍ତର ରଜ୍ଜୁ
cholera gnat	ହଇଜା ମଶକ	chorda neural crescent	ରଜ୍ଜୁ ତନ୍ତ୍ରିକାୟ ନବେନ୍ଦୁ
chondriosome	ମାଇଟୋକଣ୍ଡିଆ	chordata	ରଜ୍ଜୁକୀ ସଂଘ
chondroblast	ଉପାସ୍ଥିକୋରକ	chordate	ରଜ୍ଜୁକୀ
chondroclast	ଉପାସ୍ଥିଶୋଷକ	chordo-centrous	ରଜ୍ଜୁକ ଶେରୁକ
chondrocranium	ଉପାସ୍ଥିକପାକ	chordotonal	ଶ୍ରବଣଦଣ୍ଡ, ଧ୍ୱନିଗ୍ରାହୀ
chondrocyst	ଉପାସ୍ଥିପୁଟା	chordotonal nerve	ଧ୍ୱନିଗ୍ରାହୀ ତନ୍ତ୍ରିକା
chondrocyte	ଉପାସ୍ଥିକ, କାସ୍ଥିକୋଷ	— organ	ଧ୍ୱନିଗ୍ରାହୀ ଅଙ୍ଗ
chondrodystrophic dwarfism	ଉପାସ୍ଥିକୃପୋଷୀ ବାମନତା	— sensillum	ଧ୍ୱନିଗ୍ରାହୀ ସମ୍ବେଦିକା
chondrodystrophic gene	ଉପାସ୍ଥିକୃପୋଷୀ ଗୁଣପିଣ୍ଡ	chorio allantoic placenta	ଜରାୟୁ ଅପରାକୋଶିକା ଭ୍ରୂଣ ପୁଷ୍ଟିକା
chondrodystrophy (achondroplasia)	ଉପାସ୍ଥିକୃପୋଷଣ	chorion	ଆବେଷ୍ଟିକା
chondroid	ଉପାସ୍ଥିସମ	chorionic villi	ଆବେଷ୍ଟିକା ଅଳ୍ପରିକା
chone	କୃମିଧା	chorionin	ଜରାୟୁଦ୍ରବ୍ୟ
chord	ରଜ୍ଜୁ	chorion leave	ନିରକୃର ଜରାୟୁ
— dorsal	ପୃଷ୍ଠରଜ୍ଜୁ	choroid (eye)	କୃଷ୍ଣ ପତଳ
		— fissure	ରକ୍ତକ ବଦର
		— gland	ରକ୍ତକ ଗ୍ରନ୍ଥି

—plexus	ରକ୍ତକ ଜାଲକ	chromonema	ବର୍ଣ୍ଣସୂତ୍ର
chonology	ଜୀବବିତରଣ ବିଜ୍ଞାନ, ଜୀବଭୂବିତ୍ତ୍ୱ	chromophobe (chromophobic)	ରଞ୍ଜନ ବିରୋଧୀ
chromaffin	କ୍ରୋମାଫିନ୍	chromophil cell	ରଞ୍ଜକଭାଗୀ କୋଷ
chromatid	କ୍ରୋମାଟିଡ	chromophore	ବର୍ଣ୍ଣମୂଳକ
chromatin network	କ୍ରୋମାଟିନ୍ ଜାଲକ	chromoplast	ବର୍ଣ୍ଣଲବକ
chromatin nucleolus	କ୍ରୋମାଟିନ୍ ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟୋଲ	chromosomal aberration	ଗୁଣସୂତ୍ରୀ ବିପଥନ
chromatic error	ବର୍ଣ୍ଣକିରୁତି	— mechanism	ଗୁଣସୂତ୍ରୀ କ୍ରିୟା
— figure	ବର୍ଣ୍ଣକ ଚିତ୍ର	— segment	ଗୁଣସୂତ୍ର ଖଣ୍ଡ
— ring	ବର୍ଣ୍ଣକ ବଳୟ	— replication	ଗୁଣସୂତ୍ର ପ୍ରତିଲିପୀକରଣ
— rod	ବର୍ଣ୍ଣକ ଦଣ୍ଡ	chromosomal puff	ଗୁଣସୂତ୍ରୀ ଗୁଚ୍ଛ
chromatid break	ଅର୍ଦ୍ଧ ଗୁଣସୂତ୍ର ଭଙ୍ଗନ	— stroand	ଗୁଣସୂତ୍ରୀ ରଞ୍ଜକ
— breakage	ଅର୍ଦ୍ଧ ଗୁଣସୂତ୍ର ଭଙ୍ଗ	— viability	ଗୁଣସୂତ୍ରୀ ଜୀବନକ୍ଷମତା
chromatoid body	କ୍ରୋମାଟଏଡ ପିଣ୍ଡ	chromosome	ଗୁଣସୂତ୍ର, ବର୍ଣ୍ଣବାହୀ ସୂତ୍ର,
chromatophile	ବର୍ଣ୍ଣରାଗୀ, ରଞ୍ଜକରାଗୀ		କ୍ରୋମୋପ୍ରୋମ
chromatophore	ରଞ୍ଜଧାରିକା	— aberration	ଗୁଣସୂତ୍ର ବିପଥନ
chromatophoretropic	ବର୍ଣ୍ଣକଧର ପ୍ରଭାବୀ	— compliment	ଗୁଣସୂତ୍ରପୂରକ
chromoblast	କର୍ଣ୍ଣକୋରକ	— mutation	ଗୁଣସୂତ୍ର ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ
chromocentre	ପରିସୂତ୍ରବିନ୍ଦୁ	chromosomology	ଗୁଣସୂତ୍ର ବିଜ୍ଞାନ
— substances	ପରିସୂତ୍ରବିନ୍ଦୁ ପଦାର୍ଥ	chromosphine	ବର୍ଣ୍ଣମଣ୍ଡଳ
chromogen	ବର୍ଣ୍ଣଜନ	chromotropism	ବର୍ଣ୍ଣକାନୁବର୍ତ୍ତନ
chromogene	ବର୍ଣ୍ଣଜିନ୍	chronaxil (chronaxy)	କାଳମାନ
chromogenesis	ବର୍ଣ୍ଣୋତ୍ପାଦନ	chronic	ଚିରକାଳୀ
chromomere	ବର୍ଣ୍ଣକଣିକା, ପ୍ରିତ୍ରୀୟ କଣିକା	chronic exposure	ଦୀର୍ଘକାଳୀ ଅପାବରଣ

— latent virus	ଦୀର୍ଘକାଳିକ ରୁପ୍ରବିଷାଣୁ	ciliate	ପକ୍ଷ୍ମାଭି ପ୍ରାଣୀ
chronocline	କାଳପ୍ରବଣ	ciliated	ପକ୍ଷ୍ମାଭମୟ, ପକ୍ଷ୍ମାଭି
chronograph	ସମୟଲେଖା, କାଳଲେଖା	— bond	ପକ୍ଷ୍ମାଭିପତ୍ତ
chronology	କାଳାନୁକ୍ରମ, କାଳାନୁକ୍ରମିକା	— cell	ପକ୍ଷ୍ମାଭି କୋଶ
chrysalis	କୋଷପ୍ତ, ଗୁଚିକା, ଗୁଚିକାଶାୟୀ	— epidermis	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଅଧିତର୍ମ
chyle	ବସାଲସିକା, ଅଧାହଜମ ଖାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୋରସ	— epithelium	ପକ୍ଷ୍ମାଭି ଉପକଳା
chyle stomach	କାଳଳ ପାକସ୍ଥଳୀ	— funnel	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଫୁଲଣା
chyme	କାଳମ, ପାକସ୍ଥଳୀରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅମ୍ଳୟୁକ୍ତ ମଣ୍ଡ	— groove	ପକ୍ଷ୍ମାଭି ଖାଞ୍ଚ
cicatrix	କ୍ଷତାଂକ	— pit	ପକ୍ଷ୍ମାଭି ଗର୍ଭ
cilia	ପକ୍ଷ୍ମାଭ	ciliation	ପକ୍ଷ୍ମାୟନ
ciliary	ପକ୍ଷ୍ମାଭୀ	ciliature	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ବିନ୍ୟାସ
— body	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଶରୀର	ciliospore	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ବୀଜାଣୁ
— comb	ପକ୍ଷ୍ମାଭ କକଡ	cinctide	ପ୍ରଚ୍ଛିଦ୍ର, ନିର୍ଗମଚ୍ଛିଦ୍ର
— corpuscle	ପକ୍ଷ୍ମାଭ କୋଶ	cingular circlet	ପ୍ରମେଖକା ବୃତ୍ତିକ
— ganglion	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଗୁଚ୍ଛିକା	— plate	ପ୍ରମେଖକା ପଟିକା
— ligament	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ବନ୍ଧନୀ	cingulum	ପ୍ରମେଖକା, ମେଖକା
— lobe	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ପାଳି	circlet	ବୃତ୍ତିକ
— movement	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଗତି	circulet of hooks	ଅଂକୁଶ ବୃତ୍ତିକ
— organ	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ଅଙ୍ଗ	circlet of tentacles	କର୍ଣିକାୟୁକ୍ତ ପଟୀ
— process	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	circular	ଗୋଲାକାର, ବୃତ୍ତାକାର, ବର୍ତ୍ତୁଳ, ବୃତ୍ତୀୟ
— rootlet	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ମୂଳିକା	— ambulacral vessel	ବର୍ତ୍ତୁଳବିଧି ବାହିକା
— row	ପକ୍ଷ୍ମାଭ ପଂକ୍ତି	— antenna	ବର୍ତ୍ତୁଳ ଶୃଙ୍ଗିକା

— arch	ବୃତ୍ତୀୟ ତୋରଣ	— connective	ପରିଗ୍ରହନୀୟ ସଂଯୋଗୀ
— canal	ବୃତ୍ତାକାର ନାଳ	— trichite	ପରିଗ୍ରହନୀୟ ପ୍ରବର୍ଥକା
— muscle	ବର୍ତ୍ତୁଳ ପେଶୀ	circumpolar fish	ପରିଧ୍ରୁବୀୟ ମୀନ
— sinus	ବର୍ତ୍ତୁଳ କୋଟର	circumscrip	ପରିମିତ
circulation	ପରିସଞ୍ଚାରଣ, ସଂବହନ	circumstomodal vessel	ପରିମୁଖପଥ ବାହିକା
circulatory organ	ପରିସଂଚାରି ଅଂଗ	circum tropical	ପରିଭ୍ରମକଟିବନ୍ଧ
— system	ପରିସଂଚାରି ତନ୍ତ୍ର	circumvallate	ପରିଭିତ୍ତିକ
— tissue	ପରିସଂଚାରି ଉତକ	circumvallation	ପରିଭିତ୍ତିକାୟନ
circulus uphalieus	ମଣ୍ଡଳିକା	circus movement	ଚକ୍ରଗତି
— venosus	ବର୍ତ୍ତୁଳ ଶିରା	cirral	କୁରଳୀୟ
circumcentric nerve ring	ପରିକେନ୍ଦ୍ର ତନ୍ତ୍ରିକା ବଳୟ	cirrhous	ଶିଖା
circumductor	ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତନୀ	cirrus	କୁରଳ
circumfenestrate	ପରିଗବାକ୍ଷୀ	cis arrangement	ସମ ବିନ୍ୟାସ
circumfili	ପରିସୂତ୍ର	cis position	ସମସ୍ଥିତି
circumgenital gland	ପରିଜନନ ଗ୍ରନ୍ଥୀ	cis-trans-test	ସମପାର ପରୀକ୍ଷା
circum oesophageal	ପରିଗ୍ରସିକା	cistron	ସମପାର
— commissure	ପରିଗ୍ରସିକା ସଂଧ୍ୟାୟୀ	citrus nematode	ସ୍ଥିରସ ସୂତ୍ରକୂର୍ମି
— nerve ring	ପରିଗ୍ରସିକା ତନ୍ତ୍ରିକାବଳୟ	civet (cat)	ଗଂଧମାର୍ଜାର, ଶାଳିଆପତଳି
circumoral	ପରିମୁଖୀ	clam	ସିପି
circumoral ciliated band	ପରିମୁଖ ପକ୍ଷ୍ମାଭି ପଟୀ	clam fishing	ସିପି ମତ୍ସ୍ୟନ
circum pharyngeal commissure		clam shell	ସିପି କବଚ
	ପରିଗ୍ରହନୀୟ ସଂଧ୍ୟାୟୀ	clam worm	ସିପି କୂର୍ମି

clasper	ଆଲିଙ୍ଗକ	cleavage	ଭାଜନ, ବିଦାର
claspettes	ଆଶ୍ଳେଷକ	—banding	ବିଦଳନ ପଟ୍ଟଚରଣା
clasp filament	ଆଶ୍ଳେଷୀ ତନ୍ତୁ	—polysemy	ବିଦଳନ ବହୁଭୂଷା
clasping	ସମାଲଗ୍ନ	—cavity	ଭାଜନଗୁହା
classical	ଚିରପ୍ରତିଷ୍ଠିତ	—cell	ବିଦଳକ କୋଶ
clathriform	ଜାଲକାଭ	cleft	ଛେଦ
claustrous	ଭିଦଣ୍ଡ	—branchial	କ୍ଲୋମଛେଦ
clavate	ମୁଦ୍‌ଗରାକର	cleidic egg	ସକୋଷ ଅଣ୍ଡା
— antenna	ମୁଦ୍‌ଗରାକର ଶୃଙ୍ଖିକା	cleithrum	ଜହୁକାଭ
— cement gland	ମୁଦ୍‌ଗରାକର ଶ୍ଳେଷଗ୍ରନ୍ଥୀ	cliff swallow	ବାବୁଇ ପକ୍ଷୀ, ଶୈଳ ଅବାବିଲ,
clavicle	ଅକ୍ଷକ, ଜହୁକ		ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ
claviform	ଗଦାକାର	climate succession	ଜଳବାୟୁ ଅନୁକ୍ରମ
clavola	ମୁଦ୍‌ଗରାଭ	climax	ଚରମ ଅବସ୍ଥା
clavula	ମୁଦ୍‌ଗରକ	— community	ଚରମ ଗୋଷ୍ଠୀ
clavulate	ମୁଦ୍‌ଗରିକାକାର	climbing perch	କଉ ମାଛ
clavule	ମୁଦ୍‌ଗରିକା	cline	ପ୍ରବଣ
clavus	ଗଦାଖଣ୍ଡ	clinging mechanism	ଅନୁଲଗ୍ନ ସାଧନ
claw	ନଖ	clinical period	ରୋଗଲକ୍ଷଣକାଳ
clawed	ନଖରିତ	clinoid process	ଶୟାଭ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ, ସେଲାଟାର୍‌ସିକା ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
— toad	ନଖ ବେଙ୍ଗ	clistogastrous	ଉଦରବୃଦ୍ଧି
claw shaped	ନଖାକାର	clitellar gland	ପ୍ରମେଖକା ଗ୍ରନ୍ଥୀ
clay sere	ମୃତ୍ତିକାକ୍ରମକ	clitellum	ପ୍ରମେଖକା, କ୍ଲାଇଟେଲମ୍

clitellar segment	ପ୍ରମେଶକା ଖଣ୍ଡକ	cnemial crest	ଅନୁଜଘାଣ୍ଡି ରୂଡା, ପ୍ରଜଘିକା ରୂଡା
clitoris	ଭଗଲିଙ୍ଗ, ଭଗଶେଫ	cnemial process	ଅନୁଜଘାଣ୍ଡି ପ୍ରବନ୍ଧ, ପ୍ରଜଘିକା ପ୍ରବନ୍ଧ
cloaca	ଅବସ୍ଥର, ଅବସାରଣୀ	cnemial ridge	ଅନୁଜଘାଣ୍ଡି କଟକ, ପ୍ରଜଘିକା କଟକ
cloacal aperture	ଅବସାରଣୀ ଛିଦ୍ର	cnidoblast	ଦଂଶକ କୋଶ, ଦଂଶ କୋରକ
cloacal opening	ଅବସାରଣୀ ଦ୍ଵାର	cnidocil	ଦଂଶ ପ୍ରବନ୍ଧ, ଦଂଶକ କୋଶ କଣ୍ଠକ
cloacal artery	ଅବସାରଣୀ ଧମନୀ	cnidoglandular tract	ଦଂଶ ଗ୍ରନ୍ଥି ପଥ
cloacal bladder	ଅବସାରଣୀ ଆଶୟ	cnidophore	ଦଂଶଧର
— caecum	ଅବସାରଣୀ ଅନ୍ତନାଳ	cnidotrichocyst	ବିଜଂଶକାରକ
— culticle	ଅବସାରଣୀ କ୍ୟୁଟିକୁଲ	coadaptation	ସହାନୁକୂଳନ, ସହ-ଉପଯୋଜନ
— evagination	ଅବସାରଣୀ ବହିର୍ବିକଳନ	coagulation	ରକ୍ତଜମାଟ ବାନ୍ଧିବା
clonal replication	କ୍ଲୋନା ପ୍ରତିକୃତି	coagulability	ସ୍ଵନ୍ଦନୀୟତା
clone	ଏକ ପୂର୍ବଜକ	coagulant	ସ୍ଵନ୍ଦକ
closed community	ସଂବୃତ୍ତି ସମୁଦାୟ	coagulate	ସ୍ଵନ୍ଦନ
clot	ରକ୍ତ ଜମାଟ, ଆତଞ୍ଚ	coaretate pupa	କଞ୍ଚୁକିତ ପ୍ୟୁପା, ସଂପାତିତ ପ୍ୟୁପା
clotting	ଜମାଟ ବାନ୍ଧିବା, ଆତଂଟକ	coalescent eyes	ସମ୍ମିଳିତ ନେତ୍ର
club shaped gland	ଗଦାକାର ଗ୍ରନ୍ଥି	coaretate larva	ସଂପାତିତ ତିମ୍ବକ, କଞ୍ଚୁକିତ ତିମ୍ବକ
cluster fly	ସଘାଂତ ମାଛି	cobweb	କତା ଜାଲ
clutch	ସଂଗ୍ରାହ	coccolith	ଗୁଲ୍ୟାଷୁ
clypeal hair	ମୁଖପାଳି ରୋମ	coccyx	ଅନୁଦ୍ରିକ ଅସ୍ଥି
clypeiform	ଡାଳାକାର	coccigeal body	ଅନୁଦ୍ରିକ ପିଣ୍ଡ
clypeo-frontal suture	ମୁଖପାଳି ଲଲାଟ ସାବକ	coccigeal gland	ଅନୁଦ୍ରିକ ଗ୍ରନ୍ଥି
clypeo-labral suture	ମୁଖପାଳି-ଲେବ୍ରମ ସାବକ	(uropygeal gland)	
clypeus	ମୁଖପାଳି	coccigeal vertebra	ଅନୁଦ୍ରିକ କଶେରୁକ

cochlea	କର୍ଣ୍ଣ, ବର୍ତ୍ତ, ଶୁଣିକମ୍ବୁ	— duct	ପ୍ରଗୁହୀ ବାହିନୀ
cochlear duct	କର୍ଣ୍ଣାବର୍ତ୍ତ ବାହିନୀ, ଶୁଣିକମ୍ବୁନାଳି	— epithelion	ପ୍ରଗୁହୀ ଅଦିଛଦ
cochlear canal	ଶୁଣିକମ୍ବୁ କୂଳ୍ୟା	— fluid	ପ୍ରଗୁହୀ ରସ
cock	ପୁକୁକୁଟ, ଗନ୍ଧା, ପୁକୁକୁଟ, ଗଞ୍ଜା	— pouch	ପ୍ରଗୁହୀ କୋଷ
cockroach	ଅସରପା	— sac	ପ୍ରଗୁହୀ କୋଷ
cochypeas	ସହ ମୁଖପାଳି	— space	ପ୍ରଗୁହୀ ଅବନାଶ
cocoon	କୋଷା, ଗୁଟିକା	— vesicle	ପ୍ରଗୁହୀ ଆଶୟ
co-copulant	ସହ- ମେଥୁନକ	coelomocyte	ସିଲୋମ କୋଶ, ପ୍ରଗହାଣୁ
codified	ସଂହତି	coelomoduct	ପ୍ରଗୁହୀ ବାହିନୀ
coding	କୋଡନ	coelomopore	ପ୍ରଗୁହୀ ରନ୍ଧ୍ର
co-dominance	ସହପ୍ରଭାବିତା	coelozoic parasite	ପ୍ରଗୁହୀ ପରଜୀବୀ
codon	କୋଡନ, ପ୍ରକୃଟ	coenenchyme	ଜୋଜକୋଡକ
coelenterata	ସିଲେନ୍ ଟେରାଟା	coenoblast	ସଂକୋରକ
coelenterate	ଗୁହାଡ ବିଶିଷ୍ଟ	coenocyte	ଏକ କୋଶୀ ପ୍ରାଣୀ ମଣ୍ଡଳ
coelenteron	ଗୁହାଡ, ଅନ୍ତର ଗୁହା	coenocytic vessel	ସଂକୋଶୀକା ପୁଟିକା
coeliae artery	ଉଦରଗୁହା ଧମନୀ, ସିଲିଆକ ଧମନୀ	coenosarc	ସଂକ୍ଷାୟକଛଦା , ସମତକ, ଯୋଜକ ନାଳ
coeliaco-mesentreic artery	ଉଦରାନ୍ତମୁକ୍ତ ଧମନୀ	cold blooded	ଅସମତାପୀ, ସମାଜୀବିକା,
coelo blastula	ପ୍ରଗହୀକୋରକ		ସମାନ ପରିଜୀବିକା
coelomata	ସିଲୋମାଟା, ଶରୀର ଗହ୍ୱରଯୁକ୍ତ	coiled	କୁଣ୍ଡଳିକୃତ
coelomate animal	ପ୍ରଗୁହୀ ପ୍ରାଣୀ	coitus	ମୈଥୁନ
coelom	ପ୍ରଗୁହୀ, ଦେହଗହ୍ୱର, ଶରୀର ଗହ୍ୱର	cold tolerant species	ଶୀତସହ ଜାତି
coelomic canal	ପ୍ରଗୁହୀ ନାଳ	collar bone	ଅକ୍ଷକ
coelomic cavity	ପ୍ରଗୁହୀ ଗୁହା		

collared cell	କଳାରଯୁକ୍ତ କୋଶ	collumela crani	କପାଳ ଓଷ୍ଠିକା
collecting tubules (collateral tumble)	ସଂଗ୍ରାହୀ ନଳିକା	collumelar lip	ଓଷ୍ଠିକାୟ ଓଷ୍ଠ
collecting duct	ସଂଗ୍ରାହକ ବାହିନୀ	— muscle	ପେଶୀ
collencyte	କୋଲେନ୍ ସାଇଟ୍	columinae carnae	ପେଶୀ ଓଷ୍ଠ, ହୃତପେଶୀ ଓଷ୍ଠ
collateral gland	ସାନ୍ଥ ରସଗ୍ରନ୍ଥି	columnar epithelium	ଓଷ୍ଠାକର ପ୍ରଚ୍ଛଦ
coloblast	ସ୍ନେହକୋରକ	comb	କରତ, କକତ, ଚିରୁଣୀ, ପାନିଆ
colloid	କଲଏଡ୍	comb plate	ଚିରୁଣୀ ପଟ
collum	ଗ୍ରୀବକ	combination colour	ଯୁକ୍ତ ରଙ୍ଗ
colon	କୋଲନ, ବୃହଦନ୍ତ୍ର	combination nucleus	ଯୁକ୍ତ ନ୍ୟଷ୍ଟି
colony	ସଂଘ, ମଣ୍ଡଳ, ନିବହ	comb jelly	କକତଧର
colonial animal	ନିବହ ପ୍ରାଣୀ	comidial layer	ରୋମସ୍ତର
colonial coral	ନିବହ ପ୍ରବାକ	commensal	ସହ ଭୋଜୀ
colostrum	ପୋଡ଼ିକ୍ଷୀର, ନବଦୁଧ, ପ୍ରସୂତୀର ପ୍ରଥମ କ୍ଷୀର	commensalism	ସହ ଭୋଜୀତା
colour	ବର୍ଣ୍ଣ	commissural	ସନ୍ଧ୍ୟା
colouration	ରଞ୍ଜକ	— artery	ସନ୍ଧ୍ୟା ଧମନୀ
colour blindness	ବର୍ଣ୍ଣାନ୍ଧତା	— ganglion	ଗୁଞ୍ଜିକା
colour inhibitor	ବର୍ଣ୍ଣ ନିରୋଧକ	— vessel	ବାହିକା
colour pattern	ବର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ୟାସ	common artery	ମୂଳ ଧମନୀ
colour perception	ବର୍ଣ୍ଣ ଅବଗମନ	— bile duct	ପିତ୍ତବାହିନୀ
columba	କପୋତ ପ୍ରଜାତି	— carotid artery	ଗ୍ରୀବାଧମନୀ
collumela auris	କୋଲୋମେଲୋ ଅଣ୍ଟି, କର୍ଣ୍ଣ ଓଷ୍ଠିକା	— excretory duct	ସମନ୍ୱିତ ରେଚକନାଳୀ
		— gonopore	ମୂଳ ଜନକ ରନ୍ଧ୍ର
		— sperm duct	ଶୁକ୍ର ବାହିନୀ

communal animal	ସମ୍ପ୍ରଦାୟୀ, ସମୁଦାୟୀ ପ୍ରାଣୀ	congeneric	ସହୋପୂର୍ଣ୍ଣ, ସମବଂଶୀ
community	ସମୁଦାୟ/ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ	cone	ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତ, ଶକ୍ତ
— ecocology	ପରିସ୍ଥିତିକା	cone cell	ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତ କୋଶ
community complex	ସମୁଦାୟ ସମିତ୍ତ	conical papilla	ଶକ୍ତ ରୂପ ପିଣ୍ଡିକା
compact bone	ସଂହତ ଅସ୍ଥି	congenital	ଜନ୍ମଜ
comparative anatomy	ତୁଳନାତ୍ମକ ଶାରୀର	congenital variation	ଜନ୍ମଜ ବିଭେଦନ
competitor	ପ୍ରତିଯୋଗୀ	conglobate gland	କଂଗ୍ଲୋବେଟ୍ ଗ୍ରନ୍ଥି
complete cleavage		conjugate	ସଂଯୁଗ୍ମ କରିବା
(holoblastic cleavage	ପୂର୍ଣ୍ଣବିଦାର	conjugant	ସହଯୁଗ୍ମକ, ସଂଯୁଗ୍ମକ
total cleavage)		conjugation	ସଂଯୁଗ୍ମନ, ସଂଯୋଗୀ କରଣ
complimentary factor	ଅନୁପୂରକ କାରକ	conjunctiva	ନେତ୍ର ଯୁକ୍ତା, ନେତ୍ର ଶ୍ଳେଷ୍ମକା
compound eye	କୁଞ୍ଜାକ୍ଷି, ସଂଯୁକ୍ତାକ୍ଷୀ, ସଂଯୁକ୍ତ ନେତ୍ର	connective	ସଂଯୋଜକ, ସଂଯୋଗୀ
compound sacrum	ସଂତ୍ରିକ, ସିନ୍ ସାକ୍ରମ	- tissue	ସଂଯୋଜକ ଟିଶୁ
(synsacrum)		consortism	ସହଜୀବନ
conarium	ଶଂକୁକ	conspicuous colouration	ସଂଲକ୍ଷ ରଙ୍ଗ
concealing colour	ଗୋପନକାରୀ ବର୍ଣ୍ଣ	constriction	ଭଙ୍ଗୁରଣ
conch	ଶଙ୍ଖ	— point	ଭଙ୍ଗୁରଣ ବିନ୍ଦୁ
conehology	କନ୍ୟୋଜ ବିଜ୍ଞାନ	constrictor	ଆକୃଷ୍ଟକ, ସଂକୋଚନୀ
concrecence	ଅଭି ଅଦ୍ୟାବୃଦ୍ଧି, ସହବର୍ଦ୍ଧନ	constrictor valve	ଭଗ ସଂକୋଚନୀ
conduction path	ଚାଳନ ପଥ	consumer	ପରଭୋକ୍ତା ଜୀବ
condyle	ସନ୍ଧିକକ, ଅସ୍ଥିକନ୍ଦ	contact insecticide	ସଂସ୍ପର୍ଶ କୀଟନାଶୀ
condylar articulation	କଣ୍ଠୀୟ ସନ୍ଧି	contagious disease	ସଂସର୍ପକ ରୋଗ
condylar foramen	ସନ୍ଧିକକ ରନ୍ଧ୍ର		

contigentsymbiosis	ଆସବା ସହ ଜୀବନ	copula	ସ୍ୱେତୁକ
contaminated	ସଦୃଷ୍ଟିତ	copulant	ମିଥୁନୀ, ସଙ୍ଗମନୀ
continuity	ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତା	copulation	ମୈଥୁନ
continuous	ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ	copulatory pad	ମୈଥୁନ ପେଡ଼
— fibre	ଅଖଣ୍ଡ ତତ୍ତ୍ୱ	— spicule	ମୈଥୁନ କଣ୍ଠିକା
— variation	ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବିଭିନ୍ନତା	coracoid	ଅଂସତୁଣ୍ଡ, ସ୍ୱନ୍ନମୁଖ
contour feather	ଦେହ ପିଛ, ଆକୃତି ପିଛ	coracoid cartilage	ଅଂସତୁଣ୍ଡ ଉପାସ୍ଥି
contractile	ସଂକୁଚନ ଶୀଳ	— process	ଅଂସତୁଣ୍ଡ ପ୍ରବର୍ଧ
— vacuole	ସଂକୋଚିକି ଧାନୀ	coraco - scaepular angle	ଅଂସତୁଣ୍ଡ ସ୍ୱନ୍ନକୋଣ
contradeciduate	ପତକ ବିରୋଧୀ	—notch	ଅଂସତଳକ ଖାଞ୍ଚ
conus arteriosus	ମହାଧମନୀ ମୂଳ	coral	ପ୍ରବାଳ
convergence	ଅଭିସରଣ	coral island	ପ୍ରବାଳ ଦ୍ୱୀପ
convergent adaptation	ଅଭିସାରୀ ଉପଯୋଜନ	coralline	ପ୍ରବାଳୀ, ପ୍ରବାଳ ସଦୃଶ
convergent evolution	ଅଭିସାରୀ ବିବର୍ତ୍ତନ, ଅଭିସାରୀ ବିକାଶ	coral reef	ପ୍ରବାଳ ଭିତ୍ତି
convolution	ସଂବଳନ	coral snake	ପ୍ରବାଳ ସର୍ପ
convoluted	ସଂବଳିତ, ଅନୁବଳିତ	coriaceous	ଚର୍ମିକ
coprobiont	ଶମଜଜୀବୀ, ମଳଜୀବୀ	corium	ଅଧଃତୃଡ଼ତା
(coprozoic)		cornea	କଳାତୋଳା, ସ୍ୱଚ୍ଛପତଳ
coprodaeum	ପୂର୍ବଅବସ୍ତର	corneagen cells	ସ୍ୱଚ୍ଛପତଳ କୋଶ
coprophagous	ମଳଭକ୍ଷୀ	corneagen layer	ସ୍ୱଚ୍ଛପତଳ ସ୍ତର
coprophilous	ମଳ ଉପଜୀବୀ	corneal facet	ସ୍ୱଚ୍ଛପତଳ ଫଳକ
		cornicle	ମହମପ୍ରସ୍ତ ଶୂଙ୍ଘ
		conneoscute	ଶୂଙ୍ଘ ପ୍ରଶିଳ୍ପ

corneculate	ଶୂଳୀ	corpuscle	କଣିକା
— cartilage	ଶୂଳିତ ଉପାସ୍ତି	— blood	ରକ୍ତ କଣିକା
corneculus	ଶୂଳାଗ୍ର	— malpighian	ମାଲପିଜି ପିଣ୍ଡ
cornified cell	ଶୂଳିତ କୋଶ	— renal	ବୃକ୍ ପିଣ୍ଡ
— layer	ଶୂଳିତ ସ୍ତର	corpus luteum	ପୀତ ପିଣ୍ଡ
cornua	କରନୁଆ, ଶୂଳାରୂପୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ, ଶୂଳ	corpus restiform	ରଜ୍ଜୁତ ପିଣ୍ଡ
corona	କିରୀଟ	cortex	ବାହ୍ୟାଂଶ, ବହୁଟ
cornu radiata	ଅରୀୟ କିରୀଟ, କରୋନା ରେଡିଏଟା	cortex layer	ବହୁଟ ସ୍ତର
coronary	ହୃଦ୍, କିରୀଟି	cortical tissue	ବିହୁଟ ଟିଶୁ
— artery	ହୃଦ୍‌ଧମନୀ	corticolous	ବଳକବାସୀ
— groove	ହୃଦ୍‌ସୀତା, ହୃଦ୍‌ଖାଞ୍ଚ	corticotopic	ବହୁଟ ପ୍ରଭାବା
(— sulcus)		cosmine layer	କସ୍ମିନ୍ ସ୍ତର
— process	ହୃଦ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	cosmopolitan	ବିଶ୍ୱଜନୀନ
— valve	ହୃଦ୍ କପାଟିକା	cosmoid scale	କସ୍ମିନ୍ ଶଲକ
coronoid process	ଚକ୍ଷୁରୂପ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ, ଚକ୍ଷୁତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	costa	ପର୍ଶୁକା, ଶିରା
corpora allata	କରପୋରା ଆକାଶା	costals	
corpora bigemina	କରପୋରା ପିଣ୍ଡଦ୍ୱୟ, କରପୋରା ଯୁଗ୍ମପିଣ୍ଡ	(= dorsals)	ପର୍ଶୁକା ଶଲ
corpora quadrigemina	ପିଣ୍ଡ ଚତୁଷ୍ଟି	costal plate	ପର୍ଶୁକା ପଟ
corpus	ପିଣ୍ଡ	costal spine	ପର୍ଶୁକା ଶୂଳ
corpus albicans	ଶ୍ୱେତପିଣ୍ଡ	costal cartilage	ପର୍ଶୁକା ଉପାସ୍ତି
corpus callosum	ମହା ସଂଯୋଜକ ପିଣ୍ଡ	costo cutaneous muscle	ପର୍ଶୁତକ ପେଶୀ
corpus striatum	ରେଖିତ ପିଣ୍ଡ	cotledonary placenta	ରୋମିକା ଭ୍ରୂଣ ବନ୍ଧନୀ
		cotyloid bone	କପ୍‌ପୁରୂପୀୟ ଅସ୍ଥି, କସାସ୍ଥି, କଟୋରିକାସ୍ଥି

co-type	ସହ ପ୍ରରୂପ	crepuscular	ସାନ୍ଧ୍ୟପ୍ରାଣୀ
coupling	ଯୁଗ୍ମନ	crescent	ବାଳନ୍ଦ୍ର
courtship	ଅଭିସାର, ଅନୁରଞ୍ଜନ	creseptic	ବାଳନ୍ଦ୍ରାକାର
court ship display	ଅନୁରଞ୍ଜନ ପ୍ରଦର୍ଶନ	— cavity	ବାଳନ୍ଦ୍ରାକାର ଗହ୍ୱର
coxa	କକ୍ଷାଙ୍ଗ	crest	ଶିଖର, ମୁକୁଟ, ଶିରସ୍ତାଣ
(coxa)		cresta	କିରୀଟକ
coxa bone	ଶୋଣି ଅସ୍ଥି	crested	କଳଗୀଦାର, ମୁକୁଟଧାରୀ
coxa cavity	କକ୍ଷାଙ୍ଗ ଗହ୍ୱର	cretaceous period	କ୍ରୀତୀଯୁଗ କଳ୍ପ
coxa process	କକ୍ଷାଙ୍ଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	cricket	ଝିକାରୀ, ଝିଲ୍ଲୀ
coxopodite	କକ୍ଷ ପାଦାଂଶ	cricoid cartilage	ମୁଦ୍ରିକାସ୍ଥି
crab	କକଡ଼ା	crinoid	କ୍ରିନୟ ଚିୟା
cranial	କରୋଟିକ, କପାଳୀୟ	crista	ଚୂଡ଼ା
— bone	କରୋଟିକାସ୍ଥି	(cristate)	
— cartilage	କରୋଟି ଉପାସ୍ଥି	croaking	ବେଙ୍ଗରତି
— cavity	କରୋଟିକ ଗହ୍ୱର	crocodile	ମଗର
— flexure	କରୋଟି ବାକ	crop	ଅନ୍ତପୁଟ, ଗଳଧାନିକା
— nerve	କରୋଟି ସ୍ନାୟୁ	cross	ସଂକରଣ
craniate	କପାଳୀ	— breeding	ସଂକରଣ
cranium	କରୋଟି, କର୍ପର	— connective	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ସଂଯୋଜିନୀ, ସଂଯୋଜକ
crawling	ରେଙ୍ଗି ପ୍ରାଣୀ	— fertilization	ପରନିଷେଚନ, ପ୍ରସମାୟନ
creeping (of reptiles)	ସର୍ପଣ, ସଂସର୍ପଣ, ସର୍ପଗତି	— immunization	ଅନ୍ୟନ୍ୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷାକରଣ
crenulated scale	ସୂକ୍ଷ୍ମଦନ୍ତୀ ଶକ୍ତ	crossing over	ଜିନବିନିମୟ

crow	କାକ, କାଉ	ctenoid scale	ପାନିଆ କାତି
crown	ଦନ୍ତଶିଖର	cubical epithelium	ଘନାକାର ପୂଜ୍ଞଦ
crura cerebri	କୁରାସେରିକ୍ରି, ମଧ୍ୟ ମଣ୍ଡିଷ	cubital cell	ମାଧୋର କୋଶିକା
crural gland	ଭରୁଗ୍ରନ୍ଥି, ଜଂଘଗ୍ରନ୍ଥି	cubitus	କଫୋଶୀ ଅସ୍ଥି
crus	ପାଦ	cuboid	ଘନାସ୍ଥି
cryology	ହିମବିଜ୍ଞାନ	cuboidal	ଘନାକାର
cryo-plankton	ହିମ ପ୍ଲଙ୍କକ	cuculus	ଛଦ୍ଦିକା
cryptic	ଗୁପ୍ତ, ଅଲକ୍ଷିତ	cucullaris muscle	ଛଦ୍ଦିକା ପେଶୀ
— behaviour	ଗୁପ୍ତ ବ୍ୟବହାର	cul-de-sac	ଅନ୍ଧକୋଷ
— colouration	ଗୁପ୍ତ ରଞ୍ଜକ	culmen	ଚଞ୍ଚୁହିତ, ଅନୁକୂଟକ
— plumage	ଗୁପ୍ତ ପକ୍ଷଗୁଚ୍ଛ	cultirostral	ବୀଷ୍ଣୁଚଞ୍ଚୁ
cryptobiotic	ଗୁପ୍ତଜୀବୀ	culture	ପାଳନ, ଚାଷ
(chyptozooic)		culture medium	ପାଳନ ମାଧ୍ୟମ
cryptonrephridial	ଗୁପ୍ତ ବୃକ୍ଷୀୟ	culture vessel	ପାଳନ ପାତ୍ର
cryptorchial	ଗୁପ୍ତ ବୃଷଣ	cumulative gene	ସଞ୍ଚୟୀ ଜିନ୍
cryptothorax	ଗୁଚ୍ଛବକ୍ଷ	cumulus oophorus	
crypts	ପ୍ରଗୁହିକା	(cumulus proligerous)	ଅଣ୍ଡଧର ପୂଞ୍ଜ
crypts of Leiberkuhn	ଲାଇବରକୁନ୍ ଗୁହିକା	cuneiform bone	ପାନାକାର ଅସ୍ଥି
crystalline cone	ସ୍ଵଟିକ ଶଙ୍କୁ	cupuliform	ପିଆଳି ଆକାର
crystalline style	ସ୍ଵଟିକାଭ ଶକାକା	curator	ସଂଗ୍ରାହକାର୍ଯ୍ୟ ଅଧକ୍ଷ
ctenidium	କକତ କ୍ଳୋମ	cure	ଚିକିତ୍ସା
ctenidial axis	କକତ କ୍ଳୋମ ଅକ୍ଷ	cursorial animal	ଧାବୀପ୍ରାଣୀ

cuspid	ଦତ୍ତାଗ୍ର, ଏକକୋଟିକ ଦତ୍ତ	cystencyte	ଆସ୍ୟାଣୁ
cutaneous	ତ୍ୱଚୀୟ, ଚର୍ମ	cytochrome	ସାଇଟୋକ୍ରୋମ
— artery	ତ୍ୱଚୀୟ ଧମନୀ	cytology	କୋଶିକା ବିଜ୍ଞାନ
— respiration	ଚର୍ମ ଶ୍ୱସନ	cytokinesis	କୋଶିରସ ବିଭାଜନ
— gland	ଚର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥି	cytogenetics	କୋଶିକାନୁ ବଂଶିକ
— sense organ	ଚର୍ମ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ	cytopathogenic	କୋଶିକା ରୋଗଜନକ
cuticle	ଉପଚର୍ମ, ବାହ୍ୟଚର୍ମ	cytrophagous	କୋଷିକା ଭକ୍ଷୀ
cutin	କ୍ୟୁଟିନ୍	cytropharynx	କୋଶିକା ଗ୍ରାହୀ
cutis	କ୍ୟୁଟିସ୍	cytoplasm	କୋଶିକା ଦ୍ରବ୍ୟ, କୋଶରସ
cutting organ	କର୍ତ୍ତନାଙ୍ଗ	cytophore	ସାଇଟୋଫୋର
cuverilian organ	କୁଭେର ଅଙ୍ଗ	cytoproct	ନୋଶିକୁଲୁସ୍
cyanosis	ଶ୍ୱାବତା	cytosome	ସାଇଟୋଜୋମ୍
cybernetic	ସ୍ଥିର ସମତାସମ୍ପନ୍ନ	cytostome	କୋଶିକା ମୁଖ
cybernetics	ସ୍ଥିର ସମତା ବିଜ୍ଞାନ	cyto taxonomy	କୋଶିକା ବର୍ଗୀକା
cycle	ଚକ୍ର	cytozoic	କୋଶିକା ଜୀବୀ
cyclical	ଚକ୍ରୀୟ		
cycloid scale	ଚକ୍ର ଶିଳ୍ପ	- o -	
cylindrical	ସ୍ତମ୍ଭାକାର	"D"	
cyst	କୋଷିକା, ପୁଟି	dachs	ଶ୍ୱେତାକ
cystic duct	ପିତ୍ତାଶୟ ନାଳୀ, ପୁଟିନାଳୀ	dachshund	ଶିକାରୀ କୁକୁର
cyst wall	କୋଷିକା ଭିତ୍ତି	dactylopodite	ଅଙ୍ଗୁଳି ପାଦାଂଶ
		dactylopore	ଅଙ୍ଗୁଳି ରନ୍ଧ୍ର
		dactylostyle	ଅଙ୍ଗୁଳିଶୂଳ

dactylous	ଅଙ୍ଗୁଳି ଆକାର	deciduate placenta	ପ୍ରତିଷ୍ଠୁ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ
dactylo zooid	ଆକର୍ଷୀ ଜୋଏଡ, ଅଙ୍ଗୁଳି ଜୀବକ	deciduous	ପ୍ରତିଷ୍ଠୁ, ପାତି
dactylus	ଅଙ୍ଗୁଳିକା, ଅଙ୍ଗୁଳି ଖଣ୍ଡ	— gill	ପ୍ରତିଷ୍ଠୁ କ୍ଲୋମ
dagger bone'	କଟରାଛି	deciduous dentition	ପାତି ଦନ୍ତ ବିନ୍ୟାସ,
dauermodification	ଅବଧିରୂପାନ୍ତରଣ		ପାତି ଦନ୍ତୋପଭି
daughter cell	ଅପତ୍ୟ କୋଣ, ସନ୍ତତି କୋଣ	deciduous teeth	ପାତିଦାନ୍ତ, ଦୁଧଦାନ୍ତ
daughter chromosome	ସଂତତି ଗୁଣସୂତ୍ର	decimation	ସଂହାର
— nucleus	ସଂତତି କେନ୍ଦ୍ରକ (ନ୍ୟଷ୍ଟି)	decimator	ସଂହାରକ
de adaptation	ବ୍ୟନୁକୂଳନ	deciphering	କୃତବାଚନ
dealate	ବିପଙ୍ଗୀ	decolourisation	ବିରଂଜୀକରଣ
deamination	ନିରିମିନିକରଣ	decoding	ବିକୋଡନ
deaminise	ବିଏମିନିକରଣ	decomposition	ବିଘଟନ, ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଉପଘଟକ
death feigning	ମୃତ୍ୟୁସ୍ୱାଂଗ	decomposer	ଉପଘଟକ
death worm	ଭାବକୃମି	decondensation	ବସଂଘନନ
— phase	ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରାବନ୍ଧା	decorticated	ବିବଲ୍ଲିକୃତ, ନିର୍ବଳୀକୃତ
debilitated tissue	କ୍ଷୀଣୋତକ	dectious pupa	କ୍ରିୟାଚିତ୍ତକ କୋଷିତ
debilitation	ଦୁର୍ବଳି ଭବନ	deep artery	ଗଭୀର ଧମନୀ
decacanth	ଦଶଂକୁଶ	deep fascia	ଗଭୀର ପ୍ରାବରଣୀ
decapod	ଦଶପାଦ	deep plexus	ଗଭୀର ଜାଲକ
decarboxylation	ଡିକାର୍ବୋକ୍ସିଲିବରଣ, କାର୍ବୋକ୍ସିଲ୍ ହରଣ	deep sea benthos	ଗଭୀର ସାଗର ନିତଳକ
decerebration	ପ୍ରମୁଣ୍ଡିଷ୍ଠହରଣ	— dredging	ବିକର୍ଷଣ
decidua	ପଠନିକା	— fauna	ପ୍ରାଣୀଜା

— fish	ମୀନ	deglaciation	ବିହମନଦନ
— fisheries	ମତ୍ସ୍ୟାଦ୍ୟୋଗ	degradation product	ବିଖଣ୍ଡନ ଦ୍ରବ୍ୟ
— ooze	ନିପକ	degranulation	ବିକଣୀକରଣ
deep seine net	ଗଭୀର ସଂପାଶୀ ଜାଲ	dehaemoglobinization	ହିମୋରେଭିନ୍ ହରଣ
deer	ମୃଗ, ହରିଣ	dehydration	ନିର୍ଜଳୀକରଣ, ବ୍ୟୁଦକନ
deer fly	ହରାଣ ମାଛି	delamination	ବିସ୍ତରଣ, ଅନୁସ୍ତରଣ
defaecation	ମଳୋତ୍ସର୍ଗ, ମଳ ବିସର୍ଜନ	deltidium	ତ୍ରିକୋଣୀ ପତଳ
defaunation	ବିପ୍ରାଣୀକରଣ	delthyrium	ଛିଦ୍ର
defensive mechanism	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସାଧନ	deltrid ridge	ତ୍ରିକୋଣ କୂଟ
defective virus	ସଦୋଷ ବିଷାଣୁ	— tuberosity	ଗଣ୍ଠକ
defertilization	ବିନିଷେଚନ	— muscle	କୂଟ ପେଶୀ
deficiency loop	ନ୍ୟୁନତାପାଶ	— plate	ପଟିକା
deficient response	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁକ୍ରିୟା	deletion	ବିଲୋପଣ, ବିଲୋପ
definitive bladder	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶୟ	— method	ଲୋପଣ ବିଧି
definite host	ବିଶିଷ୍ଟ ପୋଷକ	deleterious gene	ପ୍ରଣାଶୀ ଜିନ୍
definitive nephridiopre	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃକକ୍ ରଂଧ୍ର	delirium	ପ୍ରକାପ
— podium	ଅନ୍ତ୍ୟପଦ	deme	ଭମ୍, ସମୁଦୟ
deflective mark	ବିଚଳନ ଚିହ୍ନ	demersal	ତଳମଞ୍ଜୀ
degenerate	ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ, ଅପହ୍ରାସିତ	— egg	ଅଣ୍ଡା
degeneracy	ଅପହ୍ରାସ, ହ୍ରାସିତ ବିକାଶିତା	— fish	ମୀନ
degenerating corpuscles	କ୍ଷୟିଷ୍ଠ କଣିକା	— organism	ଜୀବ
degeneration	ଅପହ୍ରାସନ, ବିପୋଷଣ	demibranch	

demineralization	ବିଖଣିଜୀକରଣ	dentigerous	ଦନ୍ତକ
dendrite	ଡେନ୍ଡ୍ରାଇଟ୍, ସ୍ଵାୟତ୍ କୋଶୀୟ ଜୀବକ ଶାଖା	dentine	ଦନ୍ତଘାତୁ
denaturation	ବିକୃତିକରଣ, ଗୁଣନାଶନ	— gum	ଡେଣ୍ଟିନଜନ
denodritie	ଦୃମିକା, ଦୃମାକୃତିକ	denti rostral	ଦନ୍ତଚଂଚୁ
dendrobranch	ଦୃମକ୍ଲୋମ	dentition	ଦନ୍ତ ବିନ୍ୟାସ
dendrogram	ଦୃମାରେଖ	deodorizing	ଗନ୍ଧ ହାରକ
dendroid	ଦୃକ୍ଷାଭ, ଦୃମାଭ	deoxygenation	ଅମ୍ଳଜାନ ହରଣ
dendrolagus	ଡେଣ୍ଡ୍ରୋଲେଗସ	deoxygenated blood	ନିଅକ୍ସି ଜନିତ ରକ୍ତ,
dendron	ଦୃମବର୍ଣ୍ଣ		ବିଅମ୍ଳଜାନିକରଣ
denizen	ବିଦେଶୀ, ବିଦେଶାଗତ	deoxy-ribo-nucleic acid	ଡିଅକ୍ସିରାଇବୋନ୍ୟୁକ୍ଲିଅମ୍
denodulization	ଗୁଞ୍ଜିକା ହରଣ	dependent hatching	ଆଶ୍ରିତ ଅଣ୍ଡଜୋପୂତି
dens (dentes)	ଦନ୍ତକ	depletion of fertility	ଉର୍ବରତା ହ୍ରାସନ
density of population	ଜନସଂଖ୍ୟା ଘନତ୍ଵ	- of stock	ସଂଗ୍ରହାବକ୍ଷୟ
dental alveolous	ଦନ୍ତ କୁପିକା	deposit fader	ନିକ୍ଷେପ ଭୋଜା
— arcade	ଦନ୍ତ ତୋରଣ	deposition	ନିକ୍ଷେପଣ
— cement	ଦନ୍ତ ସିମେଣ୍ଟ	depressor	ଅବନମନୀ
— formula	ଦନ୍ତ ସୂତ୍ର	— ani	ଗୁଦ ଅବନମନୀ
— plate	ଦନ୍ତ ପଟ	— bar	ଅବନମକ ଦଣ୍ଡ
— socket	ଦନ୍ତ ଗର୍ଭିକା	— mandibularis	ଚିରୁକ ଅବନମନୀ
dentary	ଦଂଡିକାଣ୍ଡ	— nerve	ଅବସାଦୀ ତନ୍ତ୍ରିକା
denatie	ଦନ୍ତୀ	deric epithelium	ଦୃଚିୟ ଅଧିକ୍ଷଦ
denticle	ଦନ୍ତୀକା	dermal armour	ଚର୍ମ କବଚ
denticulate	ଦନ୍ତୀକାୟୁକ୍ତ	— bone	ଛଦାଣ୍ଡି, ଦୃଚୀୟ ଅସ୍ଥି

— branchi	ଚର୍ମୀୟ କ୍ଲୋମ, ତୃତୀୟ କ୍ଲୋମ	dermotropic	ତୃତୀୟତା
dermal cortex	ଚର୍ମୀୟ ବଲ୍‌କୂଟ	dermotreme	ତୃକ୍ଷଣ
— denticle	ଦନ୍ତିକା	descent	ଉତ୍ତର
— finray	ପକ୍ଷଅର	descendant	ବଂଶଜ
— layer	ସ୍ତର	descending colon	ଅବରୋହୀ ବୃହଦନ୍ତ
dermali	ଚର୍ମିକା	descending loop	ଅବରୋହୀ ପାଶ
dermal pore	ଚର୍ମଛିଦ୍ର	desiccation	ଜଳଶୁଷ୍କନ
— receptor	ଚର୍ମୀୟଗ୍ରାହୀ	desmergate	କର୍ମ ସୈନିକ
— scale	ଚର୍ମ ଶଲ୍ୟ	desmognathus	ଯୁକ୍ତ ହନୁ, ବନ୍ଧହନୁ
— sense organ	ଚର୍ମୀୟ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ	desmocranium	ଆଦିକପାଳ
desmapteran	ଚର୍ମପକ୍ଷୀ	desmocyte	ବଂଶାଣୁ
dermatoblast	ତୃତୀୟକୋରକ	despiralization	କୃଷ୍ଣକନ
(desmoblast)		desmodont	କୃତଦନ୍ତୀ
deimotome	ଆଦିତୃକ୍ ଖଣ୍ଡକ, ଚର୍ମଜନ	desmos	ବଂଧକ
dermatopsy	ତୃତୀୟତୃକ୍ ସମ୍ବେଦିତା	desmotropism	ଚଳାବୟବତା
dermatoptic perception	ତୃତୀୟତୃକ୍ ଅବଗମ	detassel	ବଳରହରଣ
dermethmoid	ତୃକ୍ ଝର୍ଜ୍ଜରିକା	determinate	ପରିମିତ, ନିର୍ଦ୍ଧାରୀ
dermis	ଅନ୍ତର୍ଚର୍ମ	—— cleavage	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଭାଜନ
dermo muscular system	ଚର୍ମପେଶୀୟ ତନ୍ତ୍ର	determinate pseudopodium	ନିର୍ଦ୍ଧାରୀ ପାଦାଞ୍ଚ
—— tube	ନଳୀକା	— growth	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୃଦ୍ଧି
dermocranium	ଚର୍ମ କରୋଟୀ	— variation	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଭେଦନ
dermomyotome	ଆଦି ଚର୍ମ ପେଶୀ ଖଣ୍ଡ	determination	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
		— of species	ଜାତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

determiner	ନିର୍ଦ୍ଧାରକ	dextro cephalad	ଦକ୍ଷିଣା ଶୀର୍ଷୋନ୍ମୁଖ
detorsion	ଅବ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ	diabetes	ମଧୁମେହ
detour problem	ବିପଥ ସମସ୍ୟା	— inspidus	ଉଦକମେହ
detoxication	ନିରାବିଷୀକରଣ	diabitogenic	ମଧୁମେହଜନ
detoxifying	ନିରାବିଷକାରୀ	— effect	ମଧୁମେହଜନୀ ପ୍ରଭାବ
detrihagous	ଅପରଦ-ଭକ୍ଷୀ	— hormone	ମଧୁମେହଜନୀ ହରମୋନ
detritivarous	ଅପରଦାହାରୀ	diacole	ତୃତୀୟ ନିକୟ, ମଣ୍ଡିଷ ତୃତୀୟ ନିକୟ
detritus	ଅପରଦ	diad	ଦ୍ୱିକ
— feeder	ଅପରଦ ଭୋଜୀ	diademonus	ଡାୟଡେମୋନସ୍
deuto cerebrum	ମଣ୍ଡିଷ ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମଣ୍ଡିଷ	diadromous	ଉଭୟଦ୍ରୁରାମୀ
deuteren cephalon	ଡିଉଟେରନ ସେଫାଲନ୍	diadromy	ଉଭୟଦ୍ରୁ ରାମିତା
deuto cerebral segment	ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମଣ୍ଡିଷ ଖଣ୍ଡ	diagnosing	ନିଦାନକରଣ
deutero genesis	ଅନୁ-ବର୍ତ୍ତନ	diagnostic	ନିଦାନସୂଚକ
deuterotoky	ଅନିଷ୍ଟକୋଭଜନନ	diakinesis	ଗମନୋନ୍ମୁଖ ସୂତ୍ର, ପାରଗତିକ୍ରମ
deutoplasm	ପୋଷଦ୍ରବ୍ୟ, ଭୂଣାହାର	dialysis	ଅପୋହନ
deutomerite	ପଶଂଶକ	diagram	ନକ୍ସା, ଚିତ୍ର, ରେଖାଚିତ୍ର
deutonymph	ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧକ, ପଶୁଖଣ୍ଡ	diamond back moth	ହୀରକ ପୁଷ୍ପ ମଥୁ
development	ପରିବର୍ତ୍ତନ	diamond back beetle	ହୀରକ ଭୃଙ୍ଗ
— acceleration	ବିକାସ ଦୃରଣ	diapause	ଉପରିତ
deworming	କୃମି ହରଣ	diaphragm	ମଧ୍ୟଛଦ, ତନୁପଟ
dextral	ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତ	diaphragmatic muscle	ମଧ୍ୟପଟୀୟ ପେଶୀ
		— respiration	ମଧ୍ୟପଟୀୟ ଶ୍ୱସନ
		diaphysis	ଅଣ୍ଡିକାଣ୍ଡ

diapophysis	ଦ୍ୱିବିବର୍ତ୍ତ	dictyosome	ଜାଳିକାୟ
diapsida	ଚତୁର୍ଭୂତ	didactylous	ଦ୍ୱିଅଙ୍ଗୁଳିକ
diapsidon skull	ଚତୁର୍ଭୂତ କରୋଡ଼ି	didelphous	ଦ୍ୱିଗର୍ଭାଶୟୀ
diarrhoea	ପ୍ରବାହିକା, ଅତିସାର	didelphic	
diastataxy	ଅବକାସିତା	diencephalon	ପଶ୍ଚ ଅଗ୍ରମସ୍ତିଷ୍ଠ
diastema	ଦନ୍ତାବକାଶ	differentia	ବିଭେଦକର
diastole	ଅନୁଶ୍ଳିଥିଳନ, ହୃଦ୍ ଶ୍ଳିଥିଳନ	differential gradient	ବିଭେଦ ଅବଚଳନ
diastolic pause	ଅନୁଶ୍ଳିଥିଳନ ବିରାମ	— growth	ବିଭେଦବୃଦ୍ଧି
— pressure	ଅନୁଶ୍ଳିଥିଳନ ଚାପ	— host	ବିଭେଦକ ପରପୋଷୀ
diarthrosis	ଚଳସନ୍ଧି	differentiated	ବିଭେଦିତ
diaxone	ଦ୍ୱିତନ୍ତ୍ରୀକାକ୍ଷ	differential reproduction	ବିଭେଦକ ଜନନ
dibranch	ଦ୍ୱିକୋମ	differentiation	ବିଭେଦନ, ଅବକଳନ
dibranchiate	ଦ୍ୱିକୋମୀ	diffused	ବିସରିତ, ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ
dicentric chromosome	ଦ୍ୱିକେନ୍ଦ୍ରୀ ଗୁଣସୂତ୍ର	— placenta	ବିସରିତ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ
dichact	ଦ୍ୱିକଶ୍ଚୁଣୀ	syndesmochorial placenta	ବିସରିତ ଜରାୟୁ ଯୋଜୀ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ
dichoptic eye	ବିକଳ୍ପ ନେତ୍ର	diffusion respiration	ବିସରଣ ଶ୍ୱସନ
dichotomous	ଦ୍ୱିଭାଜୀ	digametic	ଦ୍ୱିଯୁଗ୍ମକ
dichromatic	ଦ୍ୱିରଂଜନୀ, ଦ୍ୱୀବର୍ଣ୍ଣୀ	digastric	ଦ୍ୱିସ୍ତ୍ରୀକୀ
dichromaticism	ଦ୍ୱିବର୍ଣ୍ଣତା	digenesi	ଦ୍ୱୈତ ଜନନ
dicipiens	ଛଳୀ	digenic	ଦ୍ୱୈତ ପୋଷକୀ, ଦ୍ୱୈତ ଜନନି
dicondylic articulation	ଦିକନ୍ଦ-ସନ୍ଧି	digenic	ଦ୍ୱି-ଜନ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରିତ
dicoelous	ଦ୍ୱିଗୁହିକ		

digest	ପଚନ, ପାଚପାକ	dimorphic	ଦ୍ୱିରୂପୀ
digestion	ପରିପାକ କ୍ରିୟା, ପଚନ କ୍ରିୟା	dimorphism	ଦ୍ୱିରୂପତା
digestive juice	ପାଚନ ରସ	diocoel	ତୃତୀୟ କୋଚର
— organ	ପାଚକ ଯନ୍ତ୍ର	dioecious	ପୃଥକଲିଙ୍ଗୀ
— system	ପାଚକ-ତନ୍ତ୍ର	dioecism	ଏକଲିଙ୍ଗୀଶ୍ରୟିତା
digestive tract	ପାଚକ ପଥ	diphasic	ଦ୍ୱିପ୍ରାବନ୍ଧୀ
— tube	ପାଚକନଳୀ	diphycercal	ଦ୍ୱିସମପାଳି
digit	ଅଙ୍ଗୁଳି	— tail	ଦ୍ୱିସମପାଳି ପୁଞ୍ଜ
digital	ଅଙ୍ଗୁଳୀୟ	diphyletic	ଦ୍ୱିପର୍ବୀ
digitigrade	ଅଙ୍ଗୁଳି ଚାରୀ	diphodont	ଦ୍ୱିଦାର ଦନ୍ତ, ଦ୍ୱିବାଦନ୍ତୀ
digitigradism	ଅଙ୍ଗୁଳିଚାରିତା	— dentition	ଦ୍ୱିଦାର ଦନ୍ତୋତ୍ତରଣ
dihybrid	ଦ୍ୱି-ସଂକର	diplobiont	ଦ୍ୱିବିଧଜୀବୀ
— cross	ଦ୍ୱିସଂକରୀକରଣ	diploidal	ଦ୍ୱିମାରୀ
— ratio	ଦ୍ୱିସଂକର, ଅନୁପାତ	diploid	ଦ୍ୱିଗୁଣିତ, ଅର୍ଦ୍ଧକ ଦ୍ୱିଗୁଣ
— inheritance	ଦ୍ୱିସଂକର ବଂଶାନୁଗଣ, ଦ୍ୱିସଂକର ଉତ୍ତରାଧିକାର	diploidy	ଦ୍ୱିଗୁଣିତୋତା
dilatation	ବିସ୍ତରଣ, ବିସ୍ତାର	diplonema	ଦ୍ୱିସ୍ୱତ୍ୱ, ତିସ୍ତୋନେମା
(= dilation)		diplopod	ଦ୍ୱିଯୁଗ୍ମପଦ
dilator	ବିସ୍ତାରିଣୀ	diplopore	ଦ୍ୱିରନ୍ତ୍ର
— muscle	ବିସ୍ତାରିଣୀ ପେଶୀ	diplois	ଦ୍ୱିସ୍ୱତ୍ୱଣ
— ani	ଗୁଦ ବିସ୍ତାରିଣୀ	diplospondylous	ଦ୍ୱିବୃତ୍ତ ବଶେରୁକୀ
— vulvae	ଭର ବିସ୍ତାରିଣୀ	diplostome	ଦ୍ୱିକରୁଷକ
dimera	ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡଗୁଚ୍ଛୀ	diplotene	ଦ୍ୱିପତ, ଯୁଗ୍ମକ ସ୍ୱତ୍ୱ
		dipnet	ନିମଜ୍ଜନ (ନିମଜ୍ଜନ)

dipnoi	ଦ୍ୱିଧାଶ୍ୱାସୀ ମୀନ	disomic inheritance	ଦ୍ୱିକାୟିକ ବଂଶାଗତି
direct cell division	ସରଳ କୋଶିକା ବିଭାଜନ	disorientation	ସ୍ଥିତି ଭ୍ରାନ୍ତି
direct competition	ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରତିଯୋଗିତା	dispermy	ଦ୍ୱିଶୁକ୍ରଗୁଣତା
directing tube	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାଳିକା	dispersal	ପରିକ୍ଷେପଣ, ବିକ୍ଷେପ
disc	ଚକ୍ରକା, ଚକି, ମଣ୍ଡକକ	displacement	ବିସ୍ଥାପନ
disciform	ଚକ୍ରକାରୂପୀ	disruptive colouration	ବିଦାରୀ ରଞ୍ଜନ
discoidal cleavage	ଚକ୍ରିକୀୟ ବିଖଣ୍ଡନ, ଚକ୍ରିକୀୟ ବିଦଳନ	disruptive resemblance	ବିଦାରୀ ସାମ୍ୟ
discoidal placenta	ଚକ୍ରାକୃତି ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ	dissecting	ବିଛେଦ
discoidal segmentation	ଚକ୍ରାକୃତି ଖଣ୍ଡନ	dissection	ବ୍ୟବଛେଦନ, ବିଛେଦନ
discontinuous	ବିଚ୍ଛିନ୍ନ	dissepiment	ଭିତ୍ତିଯୋଜିକା
discontinuous distribution	ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବିତ୍ତାର	dissociation gene	ବିଯୋଜନ ଜିନ୍
— variation	ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବିଭେଜନ	distal	ଦୂରସ୍ଥ
discopodium	ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପଦ, ବିମ୍ବପଦ	distal tube	ଦୂରସ୍ଥ ନଳିକା
discuss prodigious	ତିମାଧାର ଚକ୍ରିକା	distinct	ସ୍ୱସ୍ପଷ୍ଟ
disease	ରୋଗ	distome	ଦ୍ୱିରୂଷକ
dis infection	ବିସଂକ୍ରମଣ	distribution	ବିତରଣ, ବିତ୍ତାର
disinfestation	ପୀଡକ ହରଣ	— geographical	ଭୌଗୋଳିକ ବିତ୍ତାର
disinhibition	ବିସଂଦମନ	— geological	ଭୂତତ୍ତ୍ୱୀୟ ବିତ୍ତାର
disintegration	ବିଘଟନ	disuse	ଅବ୍ୟବହାର
disintegrated	ବିଘଟନ	diurnal	ଦିବାଚର
disjunction	ବିଯୋଜନ	diurnal animal	ଦିବାଚର ପ୍ରାଣୀ
disjunct	ବିଯୋଜିତ	diurnal cycle	ଦୈନିକ ଚକ୍ର
		— migration	ଦୈନିକ ପ୍ରବାସ

— motion	ଦୈନିକ ଗତି	dorsal	ପୁଷ୍ପୀୟ
— periodicity	ଦୈନିକ ଆବର୍ତ୍ତକା	dorsal aorta	ପୁଷ୍ପ ମହାଧମନୀ
— rhythm	ଦୈନିକ ଲୟ	— blood vessel	ପୁଷ୍ପ ରକ୍ତ ବାହିନୀ
divergence	ଅପସରଣ, ଅପସାରି	— caecum	ପୁଷ୍ପ ଅନ୍ତନାଳ
divergent evolution	ଅପସାରି ବିବର୍ତ୍ତନ, ଅପସାରି ବିକାଶ	— chord	ପୁଷ୍ପ ରଜ୍ଜୁ
diverticulum	ନିର୍ମୂଖ ପୁଟ, ଅନ୍ତବର୍ଦ୍ଧ	— cirrus	ପୁଷ୍ପ କୁରଳ
division	ବିଭାଜନ	— fusi	ପୁଷ୍ପ ପକ୍ଷ
— cell	କୋଶ ବିଭାଜନ	— fissure	ପୁଷ୍ପ ବିବର
— maturation	ପରିପକ୍ୱୀ ବିଭାଜନ, ପରିପକ୍ୱୀ ଭବନ	— fold	ପୁଷ୍ପ ଭାଙ୍ଗ (ବଲି)
— labour	ଶ୍ରମ ବିଭାଜନ	— line	ପୁଷ୍ପରେଖା
dizygotic twin	ଦ୍ୱି ଅଣ୍ଡଜ ଯମଜ	— lip	ପୁଷ୍ପୋଷ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଓଷ୍ପ
(= fraternal twin)		— lobe	ପୁଷ୍ପପାଳି
doctrine of evolution	ବିକାଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	— nutrient sinus	ପୁଷ୍ପପୋଷକ କୋଟର
— descent	ଉତ୍ତର ବାଦ	— plate	ପୁଷ୍ପପଟିକା
dome organ	ଗୁମ୍ଫଦାଙ୍ଗ	dorsal pore	ପୁଷ୍ପ ରନ୍ଧ୍ର
domestic animal	ଗୃହପାଳିତ ପ୍ରାଣୀ	— root	ପୁଷ୍ପ ମୂଳକ
domestication	ଗୃହପାଳିତିକରଣ	(= costal)	
dominance	ପ୍ରଭାବିତା	— surface	ପୁଷ୍ପତଳ
dominant	ପ୍ରଭାବକ, ପ୍ରମୁଖ, ପ୍ରଭାବି	— dorso-vontral cerci	ପୁଷ୍ପାଧର ପୁଞ୍ଜିକା ସମୂହ
donor cell	ଦାନ କୋଶିକା	dorsal tubercle	ପୁଷ୍ପ ଗୁଞ୍ଜିକା
dormancy	ପ୍ରସ୍ତୁତି	dorsal valve	ପୁଷ୍ପ କପାଟ
domant	ପ୍ରସ୍ତୁତ	— dorso-intestinal vessel	ପୁଷ୍ପ ଆନ୍ତ୍ରିକ ବାହିନୀ
		— dorso-lateral	ପୁଷ୍ପ ପାର୍ଶ୍ୱିକ

dorso-lumber vein	ପୃଷ୍ଠ କଟିଶିରା	ductus seminalis	ଶୁକ୍ରବାହିନୀ
dorso ventral	ପୃଷ୍ଠ କୁକ୍ଷୀୟ	ductus ejaculatus	ସ୍ଵଳନ ବାହିନୀ
dorso ventrally	ପୃଷ୍ଠ କୁକ୍ଷୀୟ ଭାବେ	ductus endolymphaticus	ଅନ୍ତଃକର୍ଣ୍ଣକ ବାହିନୀ
double ventral nerve cord	କୁକ୍ଷୀୟ ଯୁଗ୍ମ ସ୍ଵାୟତ୍ସୂତ୍ର	ductus venosus	ଶିରା ବାହିନୀ
double cross	ଦ୍ଵିସଂକରଣ	ductus communis	ସଂଯୋଗୀ ବାହିନୀ
double crossing over	ଦ୍ଵିବିନିମୟ	ductus sacculi	ସାକୁଲାସ୍ ପ୍ରଣାଳୀ
double helix	ଦ୍ଵିକୁଣ୍ଡଳୀ	ductus utriculi	ଉତ୍ତରିକୂଳସ୍ ପ୍ରଣାଳୀ
double homozygote	ଦ୍ଵିସମ ଯୁଗ୍ମଜ	duodenum	ଗ୍ରହଣୀ
double sex	ଦ୍ଵିଲିଙ୍ଗ	duodenal artery	ଗ୍ରହଣୀ ଧମନୀ
down feather	କୋମଳ ପର	— ligament	ଗ୍ରହଣୀ ଚତୁ
dragnet	ମହାଜାଲ	— vein	ଶିରା
dragonfly	କଳି	duplicate gene	ଦ୍ଵିକ ଜିନ୍, ଦ୍ଵିଗ ଗୁଣପିଣ୍ଡ
dredge	ନିକର୍ଷ	dusk	ଗୋଧୂଳିକା
dredging	ନିକର୍ଷଣ	dust cloud	ଧୂଳିମେଘ
driftnet	ଅପବାହୀ ଜାଲ	dust fog	ଧୂଳି କୋହରା
drone	ପୁଂମଧୁପ, ପୁଂମକ୍ଷୀକା	dust trap	ଧୂଳି ପାଶ
droopyear	ନିମିତ କର୍ଣ୍ଣ	dwarfism	ବାମନତା
drug resistant strain	ଔଷଧ ପ୍ରତିରୋଧ ବିଭେଦ	dyad stage	ଦ୍ଵିୟକ ଅବସ୍ଥା
drum of ear	କର୍ଣ୍ଣପଟ	dyogenic	କୁଜନକ
duct	ନାଳି	dysphotic region	ମନ୍ଦ ପ୍ରକାଶୀ କ୍ଷେତ୍ର
ductless gland	ବାହିନିହୀନ ଗ୍ରନ୍ଥି, ଅନାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	dystrophy	କ୍ଷୟ
duct of Cuvier	କୁଭିଅର୍ ନାଳି	dura mater	ତୃତୀୟା ମେଟର
ductule	ବାହିନୀକା		

"E"

ear	କର୍ଣ୍ଣ	ectohormone	ବାହ୍ୟହରମୋନ
—drum	କର୍ଣ୍ଣପତ୍ର	ectoloph	ବାହ୍ୟକୁଚ
—tube	ଶୁଣ୍ଠି ସ୍ରୋତନାଳୀ	ectoparasite	ବାହ୍ୟ ପରଜୀବୀ
—muscle	କର୍ଣ୍ଣପେଶୀ	ectophagous	ବାହ୍ୟଭକ୍ଷୀ
—stone (otolith)	କର୍ଣ୍ଣକକର	ectoplasm	ବାହ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବହିର୍ଜୀବକ
early	ଆଦ୍ୟ	ectopterygoid	ବାହ୍ୟଚେରିଗୟକ
earthworm	କେଣ୍ଡୁଆ, ମହୀଲତା	ectosare	ବାହ୍ୟସାର
ebner's gland	ଏବନର ଗ୍ରନ୍ଥି	ecto thermic	ବାହ୍ୟଭଣ୍ଡୀ
ecaudate	ପୁଚ୍ଛହୀନ	edenatate	ଦନ୍ତହୀନ
ecdysis	ନିର୍ମୋଚନ	edible	ଖାଦ୍ୟୋପଯୋଗୀ
ecdysone	ଏକଡାଇସୋନ୍	effector	ପ୍ରଭାବୀ
ecology	ପରିପାଶ୍ଵ ବିଜ୍ଞାନ, ପାରିସ୍ଥିତିକା, ପାରିସ୍ଥିତି ବିଜ୍ଞାନ	effemet	ବହିର୍ବାହୀ, ଅପବାହୀ
ecological factor	ପାରିସ୍ଥିତିକ କାରକ	arch	ଅପବାହୀ ଚାପ
ecological pyramid	ପାରିସ୍ଥିତିକ ପିରାମିଡ	— branchial artery	ଅପବାହୀ କ୍ଳୋମଧମନୀ
ecosystem	ପାରିସ୍ଥିତିକ ତନ୍ତ୍ର, ବାସ୍ତୁତନ୍ତ୍ର	— nerve	ଅପବାହୀ ସ୍ଵାୟତ୍
ecotype	ପାରିସ୍ଥିତିକ ପ୍ରରୂପ	— renal vein	ବହିର୍ମୁଖ ବୃକକ ଶିରା
ecrine gland	ଅସ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥି	— branchial vein	ଅପବାହୀ କ୍ଳୋମ ଶିରା
ectal	ବାହ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ	egestion	ବହିଷ୍କରଣ
ectoblast	ବାହ୍ୟକୋଶ	egg	ଢିମ୍
ectocyst	ବାହ୍ୟକୋଷିକା	— albumin	ଢିମ୍ ଆଲବୁମିନ୍
ectoderm	ବାହ୍ୟଚର୍ମ	— capsule	ଢିମ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
		— cell	ଢିମ୍ କୋଷ

— chamber	ଡିମ୍ବ କକ୍ଷ	elliptical	ଉପ ବୃତ୍ତାକାର
— case	ଡିମ୍ବାଧାର	elytra	ପକ୍ଷବର୍ମ
— membrane	ଡିମ୍ବଝିଲ୍ଲା	emboly	ଅନ୍ତଃ ସରଣ
— pouch	ଡିମ୍ବକୋଷ	embryo	ଭ୍ରୂଣ
— production	ଡିମ୍ବୋତ୍ପାଦନ	embryology	ଭ୍ରୂଣବିଜ୍ଞାନ
— teeth	ଭ୍ରୂଣଦନ୍ତ	embryo culture	ଭ୍ରୂଣ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନ
— yolk	ଭ୍ରୂଣପିତକ	embryogenesis	ଭ୍ରୂଣ ଉଦ୍ଭବ
eight nucleated cyst	ଅଷ୍ଟ-ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ କୋଷ	embryogenic character	ଭ୍ରୂଣୀୟ ଗୁଣ, ଭ୍ରୂଣୀୟ ଲକ୍ଷଣ
ejaculation	ନିଷେଚନ, ସ୍ଵକନ	— development	ଭ୍ରୂଣବିକାଶ
ejaculatory duct	ନିଷେଚକ ସାରଣୀ	embryonic froth	ଭ୍ରୂଣବିକାଶ
elasmobranch	ଉପାଣ୍ଡିମାନ	— fluid	ଭ୍ରୂଣୀୟତରଳ
elastic	ଇଲାଷ୍ଟିକ୍, ନମନୀୟତା	embryony	ଭ୍ରୂଣୀୟତା
elastic cartilage	ଇଲାଷ୍ଟିକ୍ ଉପାଣ୍ଡି	embryophore	ଭ୍ରୂଣଧର
— fibre	ଇଲାଷ୍ଟିକ୍ ତନ୍ତୁ	emulsification	ଏମଲ୍ସିଫିକେସନ୍, ଅବଦ୍ରବଣ
— tissue	ଇଲାଷ୍ଟିକ୍ ଉଦକ	enamel	ଦନ୍ତବନ୍ଧ
elbow	କହୁଣୀ	encapsulation	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣକରଣ
electric organ	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଙ୍ଗ	encephalon	ମଣ୍ଡିଷ
electric stimulus	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ତାପନ	encystment	ପୁଚିଭବନ, କୋଷିକାଭବନ
electrogenic tissue	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦକ ତନ୍ତୁ	enclosure	ଖୁଆଡ଼
electro chemical potential	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ରାସାୟନିକ ବିଭବ	endemic	ସ୍ଥାନିକ
electron microscope	ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ ସୂକ୍ଷ୍ମଦର୍ଶୀ	— goitre	ସ୍ଥାନିକ ଗଳଗଣ୍ଡ
eleocyte	ବସାଣୁ, ଡେକାଣୁ	endemic population	ସ୍ଥାନିକ ଜନସଂଖ୍ୟା
elinguata	ଅଜିହ୍ଵୀ		ସ୍ଥାନିକ ଅଧିବାସୀ

endergonic	ଉର୍ଜାଶୋଷୀ	endoskeleton	ଅନ୍ତଃ କଙ୍କାଳ
endocardium	ଅନ୍ତ ହୃଦସ୍ତର	endosteum	ଅନ୍ତଃଅସ୍ଥି ଛଦ
endochorion	ଅନ୍ତଃ ଜରାୟୁ	endostyle	ଅଧିଗ୍ରସଣୀ ଖାଞ୍ଜି, ଏଣ୍ଡୋଷ୍ଟାଇଲ
endocoel (endocoel)	ଅନ୍ତଃଗୁହା	endothelium	ଅନ୍ତଃଛଦ, ଅନ୍ତଃସ୍ତର
endocranium	ଅନ୍ତଃ କପାଳ	endothermic	ଉଷ୍ଣାଶୋଷୀ, ଆନ୍ତରୋଷ୍ଣୀ
endocrine gland	ଅନ୍ତଃଶ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥ	endotoxin	ଅନ୍ତଃବିଷ
endocrine system	ଅନ୍ତଃଶ୍ରାବୀ ତନ୍ତ୍ର	endozoic	ଅନ୍ତଃଯତୁଳ
endocrinology	ଅନ୍ତଃଶ୍ରାବ ବିଜ୍ଞାନ	end plate	ଅନ୍ତପଟିକା
endocytosis	ଏଣ୍ଡୋସାଇଟୋସିସ୍, ଅନ୍ତ କୋଶିକତା	end product	ଅନ୍ତଃଉତ୍ପାଦ
endoderm	ଅନ୍ତଃତୁଳ, ଅନ୍ତଃଚର୍ମ	energy	ଶକ୍ତି
endogenous	ଅନ୍ତର୍ଜାତ	energy balance	ଶକ୍ତିସଂତୁଳନ
endolymph	ଅନ୍ତଃଲସିକା	energy barrier	ଶକ୍ତିରୋଧକ
endolymphatic duct	ଅନ୍ତଲସିକା ସରଣୀ	energy carrier	ଶକ୍ତିବାହକ
endometrium	ଉର୍ଜାଶୟ ଅନ୍ତଃସ୍ତର	energy conversation	ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ
endomitosis	ଅନ୍ତଃସୂତ୍ରୀୟ ବିଭାଜନ	energy content	ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତି
endomixis	ଅର୍ଚ୍ଚ ମିଶ୍ରଣ, ଅନ୍ତବିୟବନ	energy level	ଶକ୍ତିସ୍ତର
endo-ossification	ଅନ୍ତଃ ଅସ୍ଥିଭବନ	energy of activation	ସକ୍ରିୟଣ ଶକ୍ତି
endo parasite	ଅନ୍ତଃ ପରଜୀବୀ	energy transfer	ଶକ୍ତି ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
endo plasm	ଅନ୍ତଃ ଜୀବକ, ଅନ୍ତର୍ଭବ୍ୟ	engulf	ପରିଗ୍ରହଣ
endoplasmic reticulum	ଅନ୍ତର୍ଜୀବକ ଜାଲକ	enteric	ଆନ୍ତ୍ରିକ
endopleurite	ପାର୍ଶ୍ଵିକ ଅନ୍ତଃପ୍ରବର୍ଷ	— cavity	ଅନ୍ତରହୃଦ
endopodite	ଅନ୍ତଃ ପାଦାଙ୍ଗ	— canal	ଅନ୍ତନାଳ
endosarc	ଅନ୍ତଃପ୍ରଲସି		

— fever	ଆନ୍ତ୍ରିକ ଜ୍ୱର	epicoel	ଅନୁମଣ୍ଡିତ କୋଷର
enterocoel	ଅନ୍ତରହ୍ୱର	epiceracoid	ଅଧିଅଂସତୁଣ୍ଡ
enteron	ଅନ୍ତ	epicranium	ଅଧିକର୍ପର
entomology	କୀଟବିଜ୍ଞାନ	epiculicle	ଅଧିଉପତୃତା, ଅଧିବାହ୍ୟର୍ପଣ
enucleate	ନ୍ୟଷ୍ଟିହୀନ	epidemic disease	ମହାମାରୀ
environment	ପରିବେଶ	epidemiology	ମହାମାରୀ ବିଜ୍ଞାନ
enviromental temperature	ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ତାପ	epidermal cell	ଅଧିର୍ପଣ କୋଷ
enzyme	ବିପାଚକ	epididymis	ଅଧିବୃଷଣ
— histochemistry	ବିପାଚକ ଉତକ ରସାୟନ	epigastric	ଅଧିକଠର
enzymatic inhibition	ବିପାଚକୀୟ ନିରୋଧ	epigenic	ପଶୁଜାତ
— reaction	ବିପାଚକୀୟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	epiglottis	ଅଧିଜିହ୍ୱା
enzyme kinetics	ବିପାଚକ ବଳବତିକୀ	epimere	ଅଧିଖଣ୍ଡକ
enzyme substrate complex	ବିପାଚକ ଆଶ୍ରୟ ସଂକ୍ଳୁକ	epimerite	ଅଧ୍ୟଂଶକ
enzymeology	ବିପାଚକବିଜ୍ଞାନ	epimeron	ପଶୁପାର୍ଶ୍ୱକ
eocene epoch	ଆଦିନୂତନ ଯୁଗ	epimorphosis	ଅଭିରୂପାନ୍ତରଣ
epaxial muscle	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାକ୍ଷପେଶୀ	epimycium	ଅଧି ପେଶୀକା
ependymal cell	ତନ୍ତ୍ରୀକାଞ୍ଚଦକୋଶ	epinephrine	ଏନିନେଫ୍ରିନ୍
epibiotic	ଅତିକୀର୍ତ୍ତୀ	epineural	ଅଧି ତାନ୍ତ୍ରିକ, ଅଧିସ୍ନାୟୁ
epiblast	ଅଧିକୋରକ, ବାହ୍ୟତ୍ୱର	epineurium	ସ୍ନାୟୁ ଆବରକ
epiboly	ଅଧାବୃତ୍ତି	epipharynx	ଅଧିଗ୍ରସନୀ
epibranchial artery	ଅଧିକ୍ଳୋମ ଧମନୀ	epipharyngeal groove	ଅଧିଗ୍ରସନୀ ଖାଞ୍ଚ
epibranchial cartilage	ଅଧିକ୍ଳୋମ ଉପାସ୍ଥି	epiphysis	ଅଧିଗ୍ରସର୍ଷ
epicordial cavity	ଅଧିହୃଦୟ ଗହ୍ୱର	epiphyte	ପାଦକ

epipodite	ଅଧିପାଦାଙ୍ଗ	erythrocytic cycle	ଲୋହିତ ରକ୍ତକଣିକାଚକ୍ର
epithelium	ଅଧିକ୍ଷକ	erythema	ତ୍ୱକ ରକ୍ତିମା
— simple	ସରଳ ଅଧିକ୍ଷକ	erythism	ଅତିରକ୍ତତା
— ciliated	ପକ୍ଷ୍ମକାଧିକ୍ଷକ	erythropoetin	ଏରିଥ୍ରୋପୋଇଟିନ୍
— compound	ଯୌଗିକ ଅଧିକ୍ଷକ	esterification	ଏଷ୍ଟରି ଭବନ
— germinal	ଜାୟକ ଅଧିକ୍ଷକ	esterlinkage	ଏଷ୍ଟରି ସହଜଲଗ୍ନତା
— pavement	ପେଭମେଣ୍ଟ ଅଧିକ୍ଷକ	estimate	ଆକଳନ
— peritoneal	ଉଦରଛଦ୍ମୀୟ ଅଧିକ୍ଷକ	estrus	ମଦତକ୍ର
— squamous	ଶଲ୍କାକାକ୍ଷକ	ethmoid	ଝର୍ଝିରିକା
— stratified	ସ୍ତରାୟିତ ଅଧିକ୍ଷକ	ethnology	ମାନବଜାତି ବିଜ୍ଞାନ
— visceral	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଅଧିକ୍ଷକ, ଆଶୟ ଅଧିକ୍ଷକ	ethology	ଆଚରଣ ବିଜ୍ଞାନ
epidemic	ମହାମାରୀ	etiology	ରୋଗକାରଣ ଅଧ୍ୟୟନ ବିଜ୍ଞାନ
epizoic	ଅଧିକାନ୍ତବ, ଏକ ପ୍ରାଣୀଠାରେ ଆଶ୍ରିତ	eugenic	ସୁଜନନିକ
epoch	କାଳ	euhaline	ସୁଲବଣୀ
epural	ପୁରୁପୁଷ୍ଟ	eukaryotic	ସୁକେନ୍ଦ୍ରକୀ
equatorial plate	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ପଟି	eustanchian tube	ଶୁଦ୍ଧପ୍ରୋତନାଳୀ
equivalve	ସମକପାଟ	euphotic	ସୁପ୍ରକାଶୀ
era	ଯୁଗ	euploid	ସୁଗୁଣିତ
erector muscle	ଉଦ୍‌ଧର୍ଷୀ ପେଶୀ	eupyrene sperm	ସୁସୁତ୍ରୀ ଶୁକ୍ରାଣୁ
erisilk	ଏରି-ରେଶମ	euriphagous animal	ବିବିଧହାରୀ ପ୍ରାଣୀ
erythroblast	ରକ୍ତାଣୁକୋରକ	eutrophication	ସୁପୋଷଣ
erythroblastosis	ରକ୍ତାଣୁ କୋରକତା	eurhythm	ପୃଥ୍ୱତାପିତା
erythrocyte	ଲୋହିତ ରକ୍ତକଣିକା	euthenics	ସୁଜୀବନ ବିଜ୍ଞାନ

evagination	ବହିର୍ବିକଳନ	exogastric	ବହିର୍ଜଠର
eversible	ପରାକ୍ଷେପ	exoerythrocytic stage	ବହିଃଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକାୟ ଅବସ୍ଥା
evolution	ବିକାଶ, ବିବର୍ତ୍ତନ	exonephric	ବହିଃସ୍ତୃଣୀୟ
evolutionary biology	ବିକାଶୀୟ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ	exophthalmic goitre	ନେତ୍ରୋତ୍ତସେଧୀ ଗଳଗଣ୍ଡ
— process	ବିକାଶୀୟ ପ୍ରକର୍ମ	expodite	ବହିଃ ପାଦାଂଶ
— tree	ବିକାଶବଂଶ ବୃକ୍ଷ	exon	ପ୍ରଖଣ୍ଡ, ଏକ୍ସନ୍
evolution of sex	ଲିଙ୍ଗବିକାଶ	exoskeleton	ବହିଃ କଳାଳ
excision	ଉଚ୍ଛେଦନ	exosmosis	ବହିର୍ପରାସରଣ
excitation	ଉତ୍ତେଜନ	exothermal	ଉଷ୍ଣାକ୍ଷେପୀ
excitability	ଉତ୍ତେଜତା	exotic species	ବିଦେଶୀ ଜାତି
excreta	ମଳମୂତ୍ର, ଉତ୍ସର୍ଗ	expiration	ନିଶ୍ୱାସ
excretory duct	ରେଚନ ନାଳୀ	exploration	ଅନ୍ୱେଷଣ
excretory system	ରେଚନ ତନ୍ତ୍ର	extant	ବିଦ୍ୟମାନ
excurrent canal	ବହିର୍ଗାମୀ ନାଳ	extension	ବର୍ଦ୍ଧନ
— siphon	ବହିର୍ଗାମୀ ବିନାଳ	extensor	ପ୍ରସାରିଣୀ
excystment	ପୁଟିଭବନ	external	ବାହ୍ୟ
exergonic	ଶକ୍ତିକ୍ଷେପୀ	— auditory meatus	ବାହ୍ୟ ଶବ୍ଦଗ୍ରାହୀନାଳୀ
exhalation	ନିର୍ଗମନ	— feature	ବାହ୍ୟାକୃତ
exhalent canal	ଅବବାହୀନାଳ	— genitalia	ବାହ୍ୟଜନାଙ୍ଗ
exoccipital	ପାର୍ଶ୍ୱପଶ୍ଚିମପାଳାସ୍ଥି	— gill	ବାହ୍ୟକ୍ଳୋମ
exocoel	ବାହ୍ୟଗୁହା	— jugularvein	ବାହ୍ୟଗ୍ରୀବାଶିରା
exocrine	ବହିର୍ଗ୍ରୀବା	— stimulus	ବାହ୍ୟଉଦ୍ଦୀପନ

exteroceptor	ବହିରୁଜୀପିତ ସଂବେଦୀ
extinct	ଲୁପ୍ତ
extinction	ଲୋପ, ବିଲୁପ୍ତ
extracellular	ବହିଃକୋଶ
extra cellular digestion	ବହିଃକୋଶ ପାଚନ
extra cellular fluid	ବହିଃକୋଶତରଳ
extra chromosomal factor	ବାହ୍ୟଗୁଣସୂତ୍ର କାରକ
extra chromosomal inheritance	ବାହ୍ୟଗୁଣସୂତ୍ରୀ ବଂଶଗତି
extraction	ବିକର୍ଷଣ
extraembryonic	ବହିର୍ଭ୍ରୂଣୀୟ
exudate gland	ନିଶ୍ଚ୍ଛାବଗ୍ରନ୍ଥି
exuvial gland	ନିର୍ମୋକୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
eye	ଚକ୍ଷୁ
— ball	ଚକ୍ଷୁ ଗୋଲକ
— lash	ନେତ୍ର ପତ୍ତ
— lens	ଚକ୍ଷୁ ଯବକାଚ
— lid	ନେତ୍ରପଲକ
— muscle	ନେତ୍ରପେଶୀ
— piece	ନେତ୍ରିକା
— socket	ନେତ୍ର କୋଚର
— spot	ନେତ୍ରକ ବିନ୍ଦୁ
— stalk	ଚକ୍ଷୁବୃତ୍ତ

— vesicle	ନେତ୍ରାଶୟ
— worm	ନେତ୍ରକୃମି
eyrie	ବାଜନୀଡ଼, ଶ୍ୟାମନୀଡ଼

- o -

"F"

facet	ଫଳକ, ମୁଖିକା
facial	ଆନନୀ
— bristle	ଆନନଶୂକ
— muscle	ମୁଖପେଶୀ
— foramen	ମୁଖରନ୍ଧ୍ର
— nerve	ମୁଖସ୍ୱାୟୁ
— gland	ମୁଖଗ୍ରନ୍ଥି
facilitation	ସୁଗମୀକରଣ
faciomandibular	ମୁଖ ଚିବୁକ
factor	କାରକ, ଉପାଦାନ
facultative	ବିକଳ୍ପୀ
— reabsorption	ବିକଳ୍ପୀ ପୁନର୍ଗୌଷଣ
faecal matter	ମଳବସ୍ତୁ
falciform	ହଂସାକାର
— ligament	ହଂସାକାର ବନ୍ଧନୀ
Falcon	ବାଜପକ୍ଷୀ
falcula	ନଖରାଂକୁଶ

false rib	ମୂଳ କର୍ଣ୍ଣିକା	feeding	ଆହାର
- amnion (serous membrane)	ଅପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟ ଭୂଶାବରଣ	feeler	ସଂସ୍ପର୍ଶକ
false palate	ଅପ୍ରକୃତ ଡାଳୁ	female	ସ୍ତ୍ରୀ, ମାଛ
— septum	ଆଭାସୀ ପଟ	— genitalpore	ସ୍ତ୍ରୀ ଜନନ ରନ୍ଧ୍ର
fallopian tube	ଫିଲୋପାୟନଟୀ	— sterility	ସ୍ତ୍ରୀ ବନ୍ଧ୍ୟତା
family	ବଂଶ	femoral	ଊରୁ
familial	କୁଳୀୟ	— artery	ଊରୁ ଧମନୀ
fang	ବିଷଦନ୍ତ	femur	ଊର୍ବିକା, ଊରୁ ଅସ୍ଥି
farming	କୃଷି, ଚାଷ	fenestra	ଗବାକ୍ଷ
fascula	ଗୁଚ୍ଛ ଅଞ୍ଚଳ	fenestra ovalis	ଅଣ୍ଡାକାର ଗବାକ୍ଷ
fascia	ସଂପଟଟ	— vertibule	ପ୍ରଘାଣ ଗବାକ୍ଷ
fasciculus	ପୁଳିକା	fermentation	କିଣ୍ଠନ
fat	ସ୍ନେହସାର	fertile	ଉର୍ବର
fatal	ଘାତକ	fertilization	ନିଷେକ, ସମାୟନ, ନିଷେଚନ
fatty acid	ମେଦଅମ୍ଳ	fibre	ତନ୍ତୁ
fat body	ମେଦପିଣ୍ଡକ	fibril	ସୂକ୍ଷ୍ମତନ୍ତୁ
fatty tissue	ମେଦ ଉତକ, ମେଦ ତନ୍ତୁ	fibrile	ଅତିସୂକ୍ଷ୍ମ ତନ୍ତୁ
fat splitting enzyme	ମେଦ ବିଘଟନ ପାଚକ ରସ	fibroblast	ସଂଯୋଜୀ ଆଦିକୋଶ
fauna	ପ୍ରାଣି ଜାତି, ପ୍ରାଣିତା	fibro caulilage	ତନ୍ତୁମୟ କାଢ଼ି, ତନ୍ତୁ ଉପାସ୍ଥି
feather	ପର, ପିଚ୍ଛ	fibrous	ତନ୍ତୁମୟ
— follicle	ପିଚ୍ଛପୁଟକ	fibrinogen	ଫାଇବ୍ରିନୋଜେନ୍
fecundity	ବହୁପ୍ରଜାତା, ଜନନକ୍ଷମତା	fibula	ତନୁ ଜଂଘିକା
		fibular	ତନୁ ଜଂଘାସ୍ଥି

figure	ଚିତ୍ର	— migration	ମହ୍ୟପ୍ରବାସ
filament	ପୂ° ତନ୍ତୁ	fission	ବିଖଣନ
filaria	ଫାଇଲେରିଆ	— binary	ଦ୍ଵିଅଙ୍ଗୀଖଣନ
fila olfactorial	ସ୍ଵାଣତନ୍ତୁ	fissiped	ଅଳଗ୍ନାଙ୍ଗୁଳ
filial generation	ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମ	fissure	ବିଦର
filiform	ତନ୍ତୁବତ, ତନ୍ତୁଯୁକ୍ତ	— Rolando	ରୋଲାଣ୍ଡୋ ବିଦର
filoplume	ତନ୍ତୁପକ୍ଷ	— Sylvius	ସିଲ୍ଭିୟସ୍ ବିଦର
filopodium	ତନ୍ତୁପାଦ	fistula	ନାଳଦ୍ରୁଣ
filter feeding	ନିସ୍ୟଂଦି ଭୋଜନ	fixation	ସ୍ଥିରୀକରଣ
filum terminale	ସୁଷୁମ୍ନା ଅନ୍ତ୍ୟସୂତ୍ର	flabellate antenna	ଫ୍ୟାଟନ ଶୁଙ୍ଘିକା
fimbriated	ଝାଲେରୀଯୁକ୍ତ	flagella	କଶାଭ
fin	ପକ୍ଷ	flagellate	କଷାଯୁକ୍ତ
final host	ମୁଖ୍ୟ ପୋଷକ	flame cell	ଶିଖାକୋଶ
finger	ଆଙ୍ଗୁଳି	flank	ପାର୍ଶ୍ଵ
finlet	ପକ୍ଷକ	flap	ଲୋଳକ
finray	ପକ୍ଷ ଅର	flatwork	ଠେପୁଟାକୃମି
first filial generation	ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନୀୟ ପିଢ଼ି	flea	ଡାଆଁଶ
first polarbody	ପ୍ରଥମ ଧ୍ରୁବପିଣ୍ଡ	fleshy	ମାଂସାଳ
first ventricle	ପ୍ରଥମ ନିକୟ	flexed	ବିନତ
fish	ମାଛ	flexure	
— culture	ମହ୍ୟପାଳନ	— muscle	ଆକୃଷ୍ଟନ ସହାୟକପେଶୀ
— curing	ମହ୍ୟ ସଂସାଧନ	flight muscle	ଉଡ଼ଣନ ପେଶୀ
— hatchery	ମହ୍ୟଶାଳା	floating adaptation	ପ୍ଲୁବନ ଅନୁକୂଳନ

— rib	ମୁକ୍ତ କର୍ଣ୍ଣିକା	forceps	ଚିମୁଟା
flocculus	ଅନୁମଣ୍ଡିଷ ପିଣ୍ଡନ	forcipulate	ଚିମୁଟା ସଦୃଶ
fluorescence	ପ୍ରତିଦୀପ୍ତ	fore arm	ଅଗ୍ରବାହୁ
focus	କେନ୍ଦ୍ର	— gut	ଅଗ୍ରାନ୍ତ
foetus	ଭ୍ରୂଣ	— limb	ଅଗ୍ରପାଦ
fold	ଭାଙ୍ଗ	— runner	ପୂର୍ବକ
foliate papilla	ପ୍ରତାକୃତି ପିଣ୍ଡିକା	forked tail	ଶାଖିତ ପୁଛ
follicle	ଗର୍ଭ	form	ପ୍ରକାର, ଆକାର
fontanelle	ବିକାର, କଳାଂତରାଳ	formative movement	ଗଠନମୂଳକ ସଂଚଳନ
food	ଖାଦ୍ୟ	fossa	ଖାତ
— canal	ଖାଦ୍ୟନାଳୀ	fossil	ଜୀବାଶ୍ମ
— chain	ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା	fossorial animal	ଖନନୀପ୍ରାଣୀ
— cup	ଖାଦ୍ୟପାତ୍ର	— adaptation	ଖନନ ଉପାୟୋଜନ
— vacuole	ଖାଦ୍ୟ ନିଧାନୀ	founder cell	ସଂସ୍ଥାପକ କୋଷ
— web	ଖାଦ୍ୟ ଜାଲିକା	fovea centralis	ପୀତ ବିନ୍ଦୁ
foot	ପାଦ	four strand crossing over	ଚତୁର୍ଭୁକ ବିନିମୟ
foramen	ରନ୍ଧ୍ର	fraternal twins	ଦ୍ଵିଅଣ୍ଡଜଯମଜ
— auditory	ଶ୍ରୁତିରନ୍ଧ୍ର	free living	ମୁକ୍ତଜୀବୀ
— magnum	ମହାରନ୍ଧ୍ର	free swimming	ମୁକ୍ତପ୍ଲାବୀ
— panizzae	ପାନିଜୀ ରନ୍ଧ୍ର	free martin	ବାନ୍ଧ୍ୟ ଯମଜା
— rotandum	ବର୍ତ୍ତୁଳ ରନ୍ଧ୍ର	frenulum	ପ୍ରଗ୍ରହ
— triosseum	ତ୍ରିଅସ୍ଥି ରନ୍ଧ୍ରକ	frequency	ବାରଂବାରତା

fresh water	ମଧୁରଜଳ
— fauna	ମଧୁରଜଳ ପ୍ରାଣୀକୂଳ
— fisheries science	ମଧୁରଜଳ ମତ୍ସ୍ୟବିଜ୍ଞାନ
frilled organ	ଝାଲରିତ ଅଙ୍ଗ
fringing reef	ତଟୀୟ ପ୍ରବାଳଭିତ୍ତି
fringed setae	ଝାଲରିତ ଦୃଢ଼ରୋମ
frog	ବେଙ୍ଗ
frogery	ବେଙ୍ଗଶାଳା
frawns	ଭାଲ
frontal clasper	ଅଗ୍ରାଳିଙ୍ଗକ
— ganglion	ଲଳାଟ ଗୁଚ୍ଛକା
frontoclypeus	ଅଗ୍ରମୁଖପାକି
fronto parietal	ଭାଲ-ମଧ୍ୟକପାଳ-ଅସ୍ଥି, ଲଳାଟପାର୍ଶ୍ଵିକା
frugivorous	ଫଳଭକ୍ଷୀ
fruit bat	ଫଳଭୋଜୀ ବାଦୁଡ଼ି
frynet	ଜାଆଁଳ ଜାଲ
fuschsinophil	ଫୁଲ୍‌ସୀନ ରଂଜ ଟିସୁ, ଫୁଲ୍‌ସୀନୋରାଗୀ
fulcra	ଆଲୟ
function	ପ୍ରକ୍ରିୟା, କାର୍ଯ୍ୟ
functional activitiy	କର୍ମ ସକ୍ରିୟତା
— tooth	ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟମୂଳ ଦନ୍ତ

fundus	ଫଣ୍ଡାସ୍
fungiform	କବକ ରୂପୀ
— papillae	କବକୀ ଅକ୍ଷୁରକ
funicle	ଧାରିକା
funnel	କାହାକୀ
fur	ଲୋମସତର୍ପ
furunculosis	ବ୍ରଣ ରୋଗ
furca	ବିଶାଖିକା
furcula	ବିଶାଖ
fusiform	କଣ୍ଠାକାର, ତର୍ଜୁରୂପ, କଣ୍ଠିକା
fusion	ସଙ୍ଗଠନ, ସଂଯୋଜନ
— nucleus	ସଂଯୋଗ ନ୍ୟଷ୍ଟି

- o -

"G"

galactogenic hormone	ଦୁଗ୍ଧସ୍ରାବୀ ହରମୋନ୍
galea	ଗାଲିଆ
gall bladder	ପିତ୍ତାଶୟ
gall fly	ପିତ୍ତମାଛି
gall forming nematode	ପିତ୍ତକାରୀ ସ୍ଵତ୍ତ୍ଵ କୃମି
gallinaceous birds	କୁକୁଡ଼ା ଜାତୀୟ ପକ୍ଷୀ
galliphagus	ପିତ୍ତକାତକ୍ଷୀ
galvanotaxis	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅନୁଚାଳନ

galvanotrophism	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅନୁବର୍ତ୍ତନ	gape worm	ଜୁମ୍ବ କୃମି
galvanochinosis	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗତିକ୍ରମ	gapjunction	ଅନ୍ତରାଳ ସନ୍ଧି
gallivorus	ପିତ୍ତାହାରୀ	gastral	ଜଠରୀୟ
gall maker	ପିତ୍ତାକାରୀ	garden snail	ଉଦ୍ୟାନ ଶମ୍ଭୁକ
gall mite	ପିତ୍ତଟିକ	garden centepede	ଉଦ୍ୟାନ ଶତପାଦ
gall wasp	ପିତ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧି	— lizard	ଏଣ୍ଡୁଅ
gamete	ଯୁଗ୍ମକ	gas gland	ବାୟୁଗ୍ରନ୍ଥି
gametocyst	ଯୁଗ୍ମକ କୋଷିକା, ଯୁଗ୍ମକପୁଟି	gaster	ଉଦରାନ୍ତ
(gamocyst)		gastric	ପାକ, ପାଚକ, ଜଠରୀୟ, ଆମାଶୟୀ
gametocyte	ଯୁଗ୍ମକ କୋଶ, ଯୁଗ୍ମକ ଜନକ	— filament	ଜଠର କୋମଳସୂତ୍ର, ଜଠର ତନ୍ତୁ
gametogenesis	ଯୁଗ୍ମକ ଜନନ	— juice	ଜଠର ପାଚକ ରସ
gametiogonium	ଯୁଗ୍ମକ ଜନନୀ	— pit	ଜଠର ପାଚକ ଗର୍ଭ
gametic table	ଯୁଗ୍ମକ ଅନୁକ୍ରମଣିକା	— nerve	ଜଠର ସ୍ୱାୟ
gamogony	ଯୁଗ୍ମଜନନ	— artery	ଜଠର ଧମନୀ
gametophytic generation	ଯୁଗ୍ମକୋଦାଭିଦୀ ପୀଢ଼ୀ	— tentacle	ଜଠର କର୍ସିକା
gametoplasm	ଯୁଗ୍ମକଦ୍ରବ୍ୟ	— epithelium	ଜଠର-ଉପରସ୍ତର
ganglion	ସ୍ୱାୟ ଗୁଚ୍ଛିକା, ଗୁଚ୍ଛିକା	gastrodermis	ଜଠର ଚର୍ମ
—cell	ଗୁଚ୍ଛିକା କୋଶିକା	gastric pouch	ଜଠର କୋଷ୍ଠ
gauglionated cord	ଗୁଚ୍ଛିକା ରଜ୍ଜୁ	— ostium	ଜଠର ଛିଦ୍ରମୁଖ
gauglionic layer	ଗୁଚ୍ଛିକା ସ୍ତର	gastro cutaneous pore	ଜଠର ତ୍ୱଚା ରନ୍ଧ୍ର
gauglio aetted nerve	ଗୁଚ୍ଛିକା ଜାଳକ ସ୍ୱାୟ	gastro coel	ଜଠର ଗୁହା
ganoid	ଗାନଏଭ୍ (କାତି)	gastro centrous	ଅନ୍ତରାଧାରକାୟ, ଅଧରକାୟିକ
gape	ଆଁ (ତୁଣ୍ଡ) ମୁଖବ୍ୟାଦାନ, ମୁଖ ବିବୃତ	gastro dermal canal	ଜଠର ଚର୍ମ ନାଳ

— cell	ଜଠରବର୍ମ କୋଷ	gene	ଜିନ୍, ଗୁଣପିଣ୍ଡ
— lamella	ଜଠରବର୍ମ ପଟକ	— action	ଜିନକ୍ରିୟା
gastro pore	ଜଠର ବନ୍ଧନୀ	— activity	ଜିନ ସକ୍ରିୟତା
gastro entric	ଜଠରାନ୍ତୀୟ	(activation)	
gastrohepatic ligament	ଜଠର ଯକୃତ ସ୍ନାୟୁ	— cloning	ଜୀନ କ୍ଲୋନିଂ
gastrocnemius muscle	ପେଣ୍ଡାପେଣ୍ଡା	— cluster	ଜୀନ ଗୁଚ୍ଛ
gastro intestinal parasite	ଜଠରାନ୍ତ ପରଜୀବୀ	— conversion,	ଜୀନ ରୂପାନ୍ତର
gastrology	ପାକବିଦ୍ୟା	— duplication	ଜୀନ ଦ୍ୱିଗୁଣନ
gastro vascular cavity	ଜଠରବାହୀ ଗୁହା	— amplification	ଜୀନ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ
gastrozoid (trophozooid)	ଜଠରଜୀବକ, ଜଠର କୁତୁଳ	— manipulation	ଜୀନ ହେର ଫେର
gastrula	କନ୍ଦୁକ (ସ୍ତରଭୂଣ)	— expression	ଜିନ ପ୍ରକାଶ
gastrulation	କନ୍ଦୁକଣ (ସ୍ତରଭୂଣ କରଣ)	— family	ଜିନକୁଳ
gastropod	ଉଦରପଦ	— interaction	ଜିନଅନ୍ତକ୍ରିୟା, ଅନ୍ୟୋନ୍ୟକରଣ, ଜିନପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା
gastropoda	ଉଦରପଦୀ	— pool	ଜିନ ଭଣ୍ଡାର
gel	ଜେଲ	— therapy	ଜିନ ଚିକିତ୍ସା
gelatin	ଜିଲାଟିନ	— locus	ଜିନ ଅଧିଷ୍ଠାନ ବିନ୍ଦୁ
gelatin matrix	ଜିଲାଟିନ ଆଧାର	— library	ଜିନ ସଂଗ୍ରହାଳୟ
gel filtration	ଜେଲ ପରିସ୍ରବଣ	— dosage	ଜିନମାତ୍ରା
gemma	ଜେମା, କପୋଳ	— bank	ଜିନ ସଂଗ୍ରହ, ଜିନ ବ୍ୟାଙ୍କ
gena	ଜେନା	— translation	ଜିନ ଟ୍ରାନ୍ସଲେସନ
gemmule	ଗେମୁଲ	— map	ଜିନମାନଚିତ୍ର
genological tree	ବଂଶବୃକ୍ଷ, କୁଳଦ୍ରୁମ	— transcription	ଜିନ ଟ୍ରାନ୍ସକ୍ରିପସନ

— frequency	ଜିନ ଆବୃତ୍ତି	— map	ଆନୁବଂଶିକ ଚିତ୍ରଣ
— flow	ଜିନ ପ୍ରବାହ	— induction	ଜୀନପ୍ରେରଣ
— mutation	ଜିନ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଜିନ ଉତ୍ପତ୍ତି	— marker	ଆନୁବଂଶିକ ସୂଚକ
genetics	ଆନୁବଂଶିକ ବିଜ୍ଞାନ, ବଂଶାନୁକ୍ରମ ବିଜ୍ଞାନ, ଆନୁବଂଶିକୀ	— engineering	ଆନୁବଂଶିକ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ
genetic code	ବଂଶାନୁକ୍ରମ ସଂକେତ, ଆନୁବଂଶିକ କୂଟ	— homeostasis	ଆନୁବଂଶିକ ସମସ୍ଥିରତା
— assimilation	ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ଆତ୍ମୀକରଣ	— constitution	ଆନୁବଂଶିକ ରଚନା
— complementation	ଜୀନ ପରିପୂରକତା	— sterility	ଆନୁବଂଶିକ ବନ୍ଧ୍ୟତା
— isolation	ବଂଶଗତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା, ଆନୁବଂଶିକ ବିଲଗନ	— defect	ଆନୁବଂଶିକ ଦୋଷ
genetic load	ଆନୁବଂଶିକ ଭାର	— transformation	ଆନୁବଂଶିକ ରୂପାନ୍ତର
— drift	ଆନୁବଂଶିକ ବିଚଳନ	— isolation	ଜୀନ ଅନ୍ତରଣ, ଜୀନ ପୃଥକୀକରଣ
— differentiation	ଆନୁବଂଶିକ ବିଭେଦ	gene transfer	ଆନୁବଂଶିକ ଅନ୍ତରଣ
— polymorphism	ଆନୁବଂଶିକ ବହୁରୂପତା	generation	ପୀଢ଼ୀ
— recombination	ଆନୁବଂଶିକ ପୁନର୍ମିଳନ, ପୁନର୍ଯୋଜନ	genic balance	ଆନୁବଂଶୀୟ ସଂତୁଳନ
— equilibrium	ଆନୁବଂଶିକ ସନ୍ତୁଳନ	genital	ଜନନ
— barrier	ଆନୁବଂଶିକ ରୋଧ	— aperture	ଜନନ ରନ୍ଧ୍ର
— adaptation	ଆନୁବଂଶିକ ଅନୁକୂଳନ	— chamber	ଜନନାଶୟ
— affinity	ଆନୁବଂଶିକ ବଂଧୁତା	— organ	ଜନନାଙ୍ଗ
— erosion	ଆନୁବଂଶିକ	— bursa	ଜନନଥଳି
— variability	ଆନୁବଂଶିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତା	genital papilla	ଜନନ ପିଣ୍ଡିକା
— classification	ଜୀନବର୍ଗୀକରଣ	genital system	ଜନନ ତନ୍ତ୍ର
— incompatibility	ଆନୁବଂଶିକ ବିସଙ୍ଗତି	— sucker	ଜନନ ରୂଷକ
		genitalia	ଜନନେନ୍ଦ୍ରିୟ
		genome	ଜିନୋମ, ସଂଜୀନୀୟ

genomic	ସଂଜ୍ଞାନୀୟ	germinal disc	ଜରମିନାଲ ଡିସ୍କ, ଜନନବିନ୍ଦୁ
genotype	ଜିନୋଟାଇପ, ଜିନପ୍ରରୂପ, ପ୍ରଜାତିପ୍ରରୂପ	— epithelium	ଜନନ ଉପକଳା
genomic library	ସଂଜ୍ଞାନାଗାର	— vesicle	ଜାୟକଧାନୀ
genus	ପ୍ରଜାତି, ଜେନାସ	germinogony (polyembryony)	ବହୁଭ୍ରୂଣଜ
geokinesis	ଭୂଗତିକ୍ରମ	germplasm	ଜନନ ଉପାଦାନ, ଜାୟକିଜାନକ
geographical distribution	ଭୌଗୋଳିକ ବିତରଣ, ଭୌଗୋଳିକ ବିତରଣ	germplasm theory	ଜାମପ୍ଲାଜମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
— isolation	ଭୌଗୋଳିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା	gerontology	ଆୟୁବିଦ୍ୟା ବିଜ୍ଞାନ, ବୟସବିଦ୍ୟା ବିଜ୍ଞାନ, ଜରାବିଜ୍ଞାନ
geological distribution	ଭୂତତ୍ତ୍ୱ ବିତରଣ	giant chromosome	ବହୁସୂତ୍ରୀୟ ଗୁଣସୂତ୍ର, ମହାଗୁଣସୂତ୍ର
— epoch	ଭୂବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗ	gestation	ଗର୍ଭବିଧି, ଗର୍ଭଧାରଣ, ଗର୍ଭାବସ୍ଥା
— era	ଭୂବୈଜ୍ଞାନିକ ମହାକଳ	gigantism	ଅତିକାୟତା
geotaxis	ଗୁରୁତ୍ୱାନୁବର୍ତ୍ତନ, ଭୂମ୍ୟାନୁସରଣ	gill	କ୍ଲୋମ, କଂକଡ଼ୀ
geoplankton	ଭୂସୂଚ	— book	ପୁସ୍ତକ୍ଲୋମ
geotropism	ଭୂମ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ, ଗୁରୁତ୍ୱାନୁବର୍ତ୍ତନ	— cleft	ଗାଲିଛେଦ
geotype	ଭୂପ୍ରରୂପ	— filament	କଂକଡ଼ୀ କୋମଳସୂତ୍ର
germicell	ଜନନକୋଶ	— lammina	କଂକଡ଼ୀ ଫଳକ
germball	ଜନନଗୋଲକ	— pore	ଗାଲି ରନ୍ଧ୍ର
— layer	ଜାୟକସ୍ତର	— pouch	କଂକଡ଼ୀ କୋଷ
— band	ଜାୟକପଟ	— raker	କଂକଡ଼ୀୟ ରୋଧକ, କ୍ଲୋମ କର୍ଷଣୀ
— ring	ଜାୟକ ବଳୟ	— slit	ଗାଲି ଫାକ
— plasm	ଜନନ ଦ୍ରବ୍ୟ	— bar	କ୍ଲୋମଦଣ୍ଡ
germplasm theory	ଜନନଦ୍ରବ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	— chamber	କ୍ଲୋମ ଅକ୍ଷ
germicide	ରୋଗାଣୁନାଶୀ, ଜୀବାଣୁ ନାଶୀ	— circulation	କ୍ଲୋମ ପରିସଂଚଳନ

— cover	କ୍ଲୋମ ଛଦ	glandulo muscular	ଗ୍ରନ୍ଥି ପେଷୀୟ
— lammellac	କ୍ଲୋମ ପଟାଳିକା	sensory	ଗ୍ରନ୍ଥି ସଂବେଦୀ
ginglymus	ସନ୍ଧି ଗୃହିକା	glass penis	ଶିଶୁମୁଣ୍ଡି
girdlebone	ମେଖଳାସ୍ଥି	glenoid cavity	ସ୍ଵଳ୍ପଖୋଳ
gizzard	ଗିଜାର୍ଡ ପେଷଣୀ	glenoid fossa	ଅଂସଖାତ
glacial age	ହିମବାହ ଯୁଗ	gliding	ବିସର୍ପି, ପ୍ରବହନ
gland	ଗ୍ରନ୍ଥି	glialcells	ସ୍ନାୟୁ ସହାୟ କୋଷ
— ductless	ଅନାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	glomerulus	କୈଶିକା ଗୁଚ୍ଛ, ଗ୍ଲୋମେରିଉଲାଇସ
— parotid	ଉପକଣ୍ଠ ଲାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	glossa	ଜିହ୍ଵାପ୍ରବନ୍ଧ
— poison	ବିଷଗ୍ରନ୍ଥି	glossohyal	ଜିହ୍ଵ କଷିକା
— prostrate	ପୋଷ୍ଟ୍ରେଟ ଗ୍ରନ୍ଥି	glossopharyngeal	ଜିହ୍ଵ ଗ୍ରସକୀୟ
— salivary	ଲାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	glottis	କଣ୍ଠଦ୍ଵାର
— ebuer	ଏବନର ଗ୍ରନ୍ଥି	gluteus	ନିତମ୍ବପେଶୀ
— exocrine	ବାହ୍ୟକ୍ଷରଣ ଗ୍ରନ୍ଥି	glucose	ଗ୍ଲୁକୋଜ୍, ଦ୍ରାକ୍ଷା ଶର୍କରା
— endocrine	ଅନ୍ତଃକ୍ଷରଣ ଗ୍ରନ୍ଥି	glycogen	ଜୈବଶର୍କରା, ଗ୍ଲାଇକୋଜେନ
glandular	ଗ୍ରନ୍ଥିକ	gnat	ତାଆଁସ
—cell	ଗ୍ରନ୍ଥିକ କୋଷ	gnathi	ହନୁ
—duct	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ବାହିନୀ	gnathopoda	ହନୁଜପାଦ
—epithelial	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ଉପକଳା	gnathostomata	ହନୁଜମୁଖ
—plexus	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ଜାଳକ	gnawer	କୃତନକାରୀ, ରୋଳନକାରୀ
—pouch	ଗ୍ରନ୍ଥିକ କୋଷ	globet cell	ଚକ୍ଷକ, ଗୋଲ୍‌କୋଷ କୋଷ
—tissue	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ଉତ୍ତକ	gonad	ପ୍ରଜନନ ଗ୍ରନ୍ଥି
glandulo epidermal	ଗ୍ରନ୍ଥି ଅଧିର୍ବର୍ମୀୟ	gonoduct	ଜନନନାଳୀ

graafianfollicle	ଗ୍ରାଫିୟାନ ଫଲିକଲ	— cytoplasm	କଣିକାମୟ କୋଷିକାଦ୍ରବ୍ୟ
gonophore	ଜନନଘର, ପ୍ରଜନନ କୁଣ୍ଡଳ	— theory	କଣିକାବାଦ
gonopore	ଜନନ ରନ୍ଧ୍ର	granulation tissue	କଣିକା ଭବନ ତନ୍ତୁ
gonozooid	ଗୋନୋଜୁଏଡ଼, ଜନନ ଜୀବକ	granule gland	କଣିକା ଗ୍ରନ୍ଥି
gonadotropic	ଜନନଗ୍ରନ୍ଥି ପ୍ରେରକ	granulocyte	କଣିକାମୟ କୋଶ
gonadotropin	ଗୋନୋଡ଼ୋଟ୍ରଫିନ	grallatorial	ତରଣ ପଦ
gonapophysis	ଗୋନାପୋଫାଇସିସ୍	grasping mouthparts	ଫୁରଗ୍ରହଣ ମୁଖାଙ୍ଗ
gonocalyx	ଗୋନୋକାଲିକ୍ସ	gravid	ସଞ୍ଜୁଣ, ଗର୍ଭଯୁକ୍ତ
gonocoel	ପ୍ରଜନନ ଗ୍ରନ୍ଥିଗହ୍ୱର	— proglotid	ସଞ୍ଜୁଣ କୃମିକାୟାଂଶ
gonomere	ନ୍ୟଷ୍ଟିଖଣ୍ଡ	grazing	ଚାରଣ
gonopodium	ସଙ୍ଗମପଦ୍ମ	greater tubercity	ବୃହତ୍ ଅର୍ବୁଦ
gonopore	ପ୍ରଜନନ ରନ୍ଧ୍ର	green gland	ସବୁଜ ଗ୍ରନ୍ଥି
gonostyle	ମୁକୁକ ଶଳକା, ଆଲିଙ୍ଗନ ଶଳକା	green house effect	ସବୁଜ ଗୃହ ପ୍ରଭାବ
gonotheca	କୁଣ୍ଡଳାକାବରକ	gregarious	ଯୁଥଚାରୀ
gonozooid	ପ୍ରଜନନ କୁଣ୍ଡଳ	— tendency	ଯୁଥ ପ୍ରବୃତ୍ତି
gradient	ଅବଚଳନ	grey commissure	ଧୂସର ସଂଧ୍ୟାୟନୀ
graafian follicle	ଗ୍ରାଫୀୟା ଫଲିକଲ	— crescent	ଧୂସର ନବେନ୍ଦୁ, ଧୂସର ବାଳେନ୍ଦୁ
grafting	କଳମି କରିବା	— fibre	ଧୂସର ଫାଇବର
graminivorous	ତୃଣଭୋଜୀ	— matter	ଧୂସର ଦ୍ରବ୍ୟ
gram positive	ଗ୍ରାମ୍‌ପ୍ରାଣୀ	gressoria	ପଦଚାରୀ
gram negative	ଗ୍ରାମ୍ ଅପ୍ରାଣୀ	grinding mouth parts	ପେଷଣ ମୁଖାଙ୍ଗ
granivorous	ବୀଜଭକ୍ଷୀ, ଶସ୍ୟଭୋଜୀ	gristle cartilage	କାଠି
granular	କଣିକାମୟ, ଦାନାଦାର	groun	ଜଫାଦ୍ୱୟାନ୍ତର

groove	ପ୍ରସୀତା	— pouch	ଗଳମୁଣା, ଗଳକୋଷ
grooved teeth	ପ୍ରସୀତା ଦନ୍ତ	gullet	ଗ୍ରାସନଳୀ
gross production	ସକଳ ଉତ୍ପାଦନ	gum	ଦାନ୍ତମାଡ଼ୀ
gross structure	ସ୍ଥୂଳ ସଂରଚନା, ସ୍ଥୂଳ ଗଠନ	gustatory	ସ୍ୱାଦ ସଂବେଦୀ
ground tissue	ଭରଣ ତନ୍ତୁ	— bud	ସ୍ୱାଦ କୋରକ
group	ଗୋଷ୍ଠୀ	— organ	ସ୍ୱାଦେନ୍ଦ୍ରିୟ
growth	ବୃଦ୍ଧି	gut	ଆନ୍ତ, ଆତ୍, ଆହାରନଳୀ
— coefficient	ବୃଦ୍ଧି ଗୁଣାଙ୍କ	— fore	ଅଗ୍ରାନ୍ତ
— curve	ବୃଦ୍ଧି ବକ୍ର	— hind	ପଶ୍ଚାନ୍ତ
— factor	ବୃଦ୍ଧି କାରକ	— mid	ମଧ୍ୟାନ୍ତ
— hormone	ବୃଦ୍ଧିକାରୀ ହରମୋନ୍	gynandromorph	ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ
— phase	ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାବନ୍ଧା	gynandromorphism	ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷତା
— regulator	ବୃଦ୍ଧି ନିୟନ୍ତ୍ରକ	gynotrium	ସ୍ତ୍ରୀ ଜନନ ବିବର
grub	କୋଚଳିଶୂଳ	gynogenesis	ଜାୟାଜନନ
granting noise	ଘର୍ଘର ନାଦ	gyre	କୁଣ୍ଡଳ
guanine	ଗ୍ୱାନୀନ୍		
guano	ପକ୍ଷୀମଳ		
guanophore	ଶ୍ୱେତରଙ୍ଗଧାରକା		
guard hair	ପକ୍ଷୀଲୋମ	habit	ବୃତ୍ତି, ଆଚରଣ, ଅଭ୍ୟାସ
— polyp	ପକ୍ଷୀକୁଡ଼ମଳ	habitat	ଆବାସ, ବସତି
guarding mechanism	ରକ୍ଷା କ୍ରିୟାବିଧି	habituation	ଅଭ୍ୟାସଗତ
gubernaculum	ଅଧିବୃଷଣ ରଜ୍ଜୁ	hackle	କଠପିଢ଼
gular	ଗଳ	haemoagglutination	ରକ୍ତ ସମୂହନ
		haemochiorialis	ରୁଧିର କୋରିଆଲିସ୍

- o -

'H'

haematin	ହେମାଟିନ୍	hair	ଲୋମ
haematocrit	ରକ୍ତାଣୁମାପୀ	hair follicle	ଲୋମପୁଚକ
haematology	ରୁଧିର ବିଜ୍ଞାନ	half beak garfish	ପେଡ଼ୀ
haematoma	ରକ୍ତଗୁଳ୍ମ	hallux	ପାଦାଙ୍ଗୁଷ୍ଠ
haematopoiesis	ରକ୍ତ ଉତ୍ପତ୍ତି	halobiont	ଲବଣଜୀବୀ
haematopoietic	ରକ୍ତ ଉତ୍ପାଦକ	halophil	ଲବଣରାଗୀ
haemin	ହେମିନ୍	haloplankton	ସିନ୍ଦୁପୁଚକ
haemocoel	ରୁଧିରଗହ୍ୱର	halter	ସନ୍ତୋକକ
(hemocoel)		halteridium	ପ୍ରସନ୍ତୋକକ
haemocoelomic fluid	ରୁଧିରଗହ୍ୱର ରସ	hammer headed shark	ହାତୁଡ଼ି ମୁଣ୍ଡିଆ ମଗରମାଛ
— space	ରୁଧିରଗହ୍ୱର ସ୍ଥାନ	haploid	ଅର୍ଦ୍ଧକ/ହାପ୍ଲଏଡ଼
— system	ରୁଧିର ଗହ୍ୱର ତନ୍ତ୍ର	handquill	ହସ୍ତପିଛ
haemocyanin	ହେମୋସାଇନନ୍	harderian gland	ହାର୍ଡେରିଆନ୍ ଗ୍ରନ୍ଥି
haemocyte	ରୁଧିରକୋଷ	hard palate	କଠୋର ଡାକୁ
haemocytometer	ରକ୍ତକୋଷିକାମାପୀ	— cuticle	କଠୋର ଉପତୃତୀ
haemoendothelial choralis	ରୁଧିରଅନ୍ତଃଛନ୍ଦ କୋରିଆଲିସ୍, ରୁଧିରାଂତଃସ୍ତରୀ ଜରାୟୁ	hapten	ହେପ୍ଟେନ
haemoerythrin	ହେମୋଏରିଥିନ୍	Hardy Weinberg law	ହାର୍ଡି ୱାଇନବର୍ଗ ନିୟମ
haemolymph	ରୁଧିର ଲସିକା	harmonial equipotential system	ଅନୁରୂପୀ ସମବିଭବତନ୍ତ୍ର
haemolysis	ରୁଧିର ଲୟନ	haustorium	ଚୂଷକାଙ୍ଗ
(hemolysis)		hatching	ଅଣୁଜଉତ୍ପତ୍ତି, ତିମ୍ବୁଟୁଟନ
haemophilia	ହେମୋଫିଲିଆ	hatchery	ସ୍ତୁଟନଶାଳା, ଅଣୁଜଉତ୍ପତ୍ତିଶାଳା
haemorrhage	ରକ୍ତସ୍ରାବ		

hatschek's pit	ହାଟ୍‌ସେକ୍‌ଙ୍କ ଗର୍ଭ	Helacell line	ହିଲା କୋଶକ୍ରମ
hauling	କର୍ଷଣ	helicotrema	ହେଲିକୋଟ୍ରେମା
haversian canal	ହାବରସ୍‌ ନଳୀ	helicoid	କୁଣ୍ଡଳିନୀ ରୂପ
haversian sustem	ହାବରସ୍‌ ତନ୍ତ୍ର	helix	କୁଣ୍ଡଳନିନୀ
head	ମଣ୍ଡକ	helminth	କୃମି
head shield	ଶିର ବିଶିଳ୍ପ	helper T cell	ଉତ୍ତ୍ରିୟକ 'ଟି' କୋଷ
head armour	ଶିର କବଚ	helper virus	ଉତ୍ତ୍ରିୟକ ବିଷାଣୁ
head capsule	ଶିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	hemopoitic/haemopoetic stem cell	
head fold	ଶିର୍ଷପୂର୍ଣ୍ଣ, ମୁଣ୍ଡଭାଙ୍ଗ		ରକ୍ତଉତ୍ପାଦକ ମୂଳ କୋଷ
head organ	ଶିର୍ଷାଂଗ	haemocoel	ରକ୍ତଗୂହା
heart	ହୃଦୟ	hemiblastic	ଅର୍ଦ୍ଧକୋରକୀ
heart block	ହୃଦରୋଧ	hematin	ହେମାଟିନ୍
— pulsation	ହୃଦୟ ସ୍ଵନ୍ଦନ	haemolymph	ରୁଧିର ଲବିକା
heart failure	ହୃଦଫାତ	hemagglutinin	ହେମାଗ୍ଲୁଟିନିନ୍
— muscle	ହୃଦୟପେଶୀ	hemocyte	ରୁଧିରଣୁ, କୀଟମାନଙ୍କର ରକ୍ତକୋଶ
heart infusion	ହୃଦୟ ସଂଚାରଣ	hemimetabolous insect	ଅକ୍ଷରୂପାତରୀ କୀଟ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣରୂପାତର କୀଟ
— beat	ହୃଦୟ ସ୍ଵନ୍ଦନ	hemiparasite	ଅଂଶପରଜୀବୀ
heat shock protein	ତାପ ପ୍ରଘାତ ପ୍ରତ୍ଵିସାର	hemistome	ଅର୍ଦ୍ଧରୂଷକ
heat stable	ତାପସ୍ଥାୟୀ	hemixix	ଅର୍ଦ୍ଧସଂଯୋଗ
headgehog	ଝିଙ୍କ	hemibranch	ଅର୍ଦ୍ଧକ୍ଳୋମ
hectocotylysed arm	ନିଷେଚନାଙ୍ଗ ବାହୁ	hemizygous	ଅର୍ଦ୍ଧଯୁଗ୍ମକୀ
hedonic gland	ମଦଗ୍ରନ୍ଥି	hen	ମାରି କୁକୁଡ଼ା
heel	ଗୋଇଠି		

Henderson-Hassel bach equation	ହାଣ୍ଡରସବନ୍ ହେସେଲବ୍ୟାକ ସମୀକରଣ	hepetology	ଉତ୍ତରର ସରୀସୃପ ବିଜ୍ଞାନ
henle's loop	ହେଲ୍‌ଲେ ପାଶ	heteroagglutinin	ବିଜାତି ପ୍ରଶ୍ଳେଶିକା
hensen's mode	ହେନସେନ୍ ଗଣ୍ଠି	heteroblastic	ବିଷମବର୍ଣ୍ଣୀ, ବିଷମକରଳ
heparin	ରକ୍ତଜମାଟ ପ୍ରତିରୋଧୀ	heterocaryan (hetero karyon)	ବିଷମକେନ୍ଦ୍ରକ
hepatic	ଯକୃତୀୟ	heterocercal	ବିଷମପାଳି
— artery	ଯକୃତ ଧମନୀ	heterochromatin	ଲିଙ୍ଗନିର୍ଦ୍ଧାରୀ କ୍ରୋମାଟନ୍
— caeca	ଯକୃତ ଅକ୍ଷନାଳ	heterocoelous vertebra	ବିଷମଗର୍ଭୀ କଶେରୁକା
— cell	ଯକୃତ କୋଷ	heterocyclic	ବିଷମଚକ୍ରିୟ
— diverticulum	ଯକୃତ ଅକ୍ଷବର୍ଦ୍ଧ	hetero dactylous	ବିଷମୀଙ୍ଗୁଳୀକ
— duct	ଯକୃତ ବାହିନୀ	heterodont	ବିଷମଦନ୍ତ
— portal vein	ଯକୃତ ପରିବାହୀଶିରା	hetero gametic sex	ବିଷମଯୁଗ୍ମିକ ଲିଙ୍ଗ
— sinus	ଯକୃତ ଶିରାନାଳ	heterogamy	ବିଷମଯୁଗ୍ମନ
— spine	ଯକୃତୀୟ ଶୂଳ, ଯକୃତି କଣ୍ଠକାଢ଼ି	heterophil	ବିଷମରାଗୀ
— vein	ଯକୃତଶିରା	heterometabolous insect	ବିଷମ କାୟାତରାକାଟ
hepatopanereas	ଯକୃତାଗ୍ନାଶୟ	heterotrophy (heterphagous)	ବିଷମଭୋଜୀ
herbivore	ଶକଭକ୍ଷୀ	heteroploidy	ବିଷମଗୁଣିତା
herbicide	ଶାକନାଶୀ	heterolecithal	ଅସମ କୁସୁମୀ
herbivorous	ଶାକାହାରୀ	heteropycnosis	ବିଷମ ଘନୀ ଭବନ
heredity	ବଂଶଗତି, ଅନୁବଂଶିତା, ବଂଶାନୁକ୍ରମ	heteropycnotic body	ବହୁବର୍ଣ୍ଣବାହୀ ପିଣ୍ଡ
hereditary	ପୈତୃକଗୁଣ, ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ	heteroantagonistic	ବିଷମ ବିରୋଧୀ
hermaphrodite	ଉତ୍ତରଲିଙ୍ଗୀ	hetero acutotroph	ପରସ୍ପରୋଷିତ
hermaphroditism	ଉତ୍ତରଲିଙ୍ଗତା	heterotypic division	ଅସମବିଭାଜନ

heterosis	ଓଜସକର	histolysis	ଉତକ ଲୟନ
hetero zygote	ବିଷମଯୁଗ୍ମକ, ଅସମଯୁଗ୍ମକ	histone	ହିଷ୍ଟୋନ୍
hexapod	ଛ'ପାଦ ବିଶିଷ୍ଟ	histocyte	ଉତକକୋଷ
hexploid	ଷଷ୍ଠଗୁଣିତ	histo compatibility	ଉତକ ସୁସଂଗତି, ଉତକ ସଂଯୋଜନା
hibernation	ଶୀତ ସୁପ୍ତୀ, ଶୀତ ନିଷ୍ପୀୟତା	hn RNA (heterogenous nuclear RNA)	
hilus	ନାଭିକା	ବିଷମ ସୁତ୍ରାଂଶୀୟ ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ ରାଇବୋନ୍ୟୁକ୍ଲିକ୍ ଅମ୍ଳ	
hind	ପଶ୍ଚ	hive	କରଣ, ବସା
— brain	ପଶ୍ଚାତ ମଣ୍ଡିଷ୍ଟ	hog	ଶୂକର
— gut	ପ୍ରଶ୍ଚାନ୍ତ	holarctic region	ହଲାର୍ଟିକ୍ କ୍ଷେତ୍ର
— limb	ପଶ୍ଚପଦ	holandric inheritance	ପୁଂସୀୟ ବଂଶଗତି
— wing	ପଶ୍ଚାତପକ୍ଷ	holoblastic cleavage	ପୂର୍ଣ୍ଣଭଂଜନ ବିଦଳନ
hinge	କର୍କା	holocene	ପୂର୍ଣ୍ଣନୂତନ ଯୁଗ
— jaw	କର୍କାହନୁ	holocrine	ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
— joint	କର୍କାସନ୍ଧି	holoenzyme	ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପାଚକ
hip girdle	ଶ୍ରେଣୀମେଖଳା	hologamete	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ୍ମକ
hippocompal commissure	ହିପୋକାମ୍ପାଲ ସହାୟନୀ	hologamy	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ୍ମନ
hippocampus	ହିପୋକାମ୍ପସ୍	holo metabolious insect	ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପାଭରିତ କୀଟ
hirudin	ହିରୁଡିନ୍	holo phytic nutrition	ସ୍ୱପୋଷୀ ପୋଷଣ
hirsute	ଲୋମାକୃତ ଶରୀର	holo stomatous	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମୁଖୀ
histogenesis	ତିସୁ ବିକାଶ	helostylic	ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଲମ୍ବିତ
histogram	ଆୟତ ଚିତ୍ର	holothecal	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବରକ
histology	ତିସୁ ବିଜ୍ଞାନ	holotype	ଆଦ୍ୟ ପ୍ରରୂପ
histochemistry	ଉତକରସାୟନ ବିଦ୍ୟା		

holo trich	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ଥାଭୀ	homoplastic	ସମାକୃତିକ
holo zoic	ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣୀ	homoplasly	ସମାଭିସରଣ
holozoic nutrition	ପ୍ରାଣୀ ସମଯୋଷଣ	Homo sapiens	ମାନବ
homeostasis	ସମନ୍ତାପନ	homotype	ଆଦ୍ୟପ୍ରରୂପ, ସମପ୍ରରୂପ
homing instinct	ଅଭିଗୃହ ବୃତ୍ତି	homo site	ବାସସ୍ଥଳ
homing tendency	ଗୃହଣ ପ୍ରବୃତ୍ତି	homozygous	ସମଯୁଗ୍ମଜୀ
— sense	ଗୃହଣ ସଂବେଦ	— parents	ସମଯୁଗ୍ମଜୀ ଜନକ
homodont	ସମଦନ୍ତ	honey bee	ମଧୁମକ୍ଷୀ, ମହୁମାଛି
homodontine	ସମଦନ୍ତତା	honey comb	ମଧୁକୋଷ
homocercal	ସମପାକି	hoof	ଖୁରା
homeothermy	ସମତାପତା	hook worm	ଅକ୍ମୁଶ କୃମି
homogamy	ସମପୁଷ୍ପତା	hook	ଅକ୍ମୁଶ
homogeny	ସମୋଦଭବତା	hooklet	ଅକ୍ମୁଶିକା
homogeneity	ସମଗାତତା	hook tip	ଅକ୍ମୁଶାଗ୍ର
homograph	ସମରୋପଣ	horizontal	ଆନୁଭୂମିକ
homograft	ସମରୋପଣ	hormone	ହରମୋନ୍
homoikilothermous	ସମତାପୀ	horn	ଶିଙ୍ଗ
homoiosmotic	ସମପରାସରଣୀ	horny	ଶୃଙ୍ଗିତ
homoiothermic	ସମତାପତା	host	ପୋଷକ
homologous organ	ସମଜାତ ଅଙ୍ଗ	— intermediate	ମଧ୍ୟପୋଷକ
homology	ସମଜାତତା	— primary	ମୁଖ୍ୟପୋଷକ
homologous	ସମଜାତ	— secondary	ଗୌଣ ପୋଷକ
homonym	ସମନାମ		

host parasite relationship		hybrid	ଶିକର
	ପରକୋଷି ପରଜୀବୀ ସମ୍ବନ୍ଧ	hybridization	ଶିକରଣ
host specificity	ପରକୋଷି ବିଶିଷ୍ଟତା	hybrid vigour	ଶିକରଓଜ
hostic race -	ପରପୋଷୀ ପ୍ରଜାତି	(heterosis)	
house keeping	ଗୃହ ସଂଚାଳନ	— gene	ଶିକର ଜୀନ
— gene	ଗୃହସଂଚାଳନ ଜୀନ, ପ୍ରବନ୍ଧକ ଜୀନ	— index	ଶିକର ପରିମାପକ
hovering	ପରିଭ୍ରମଣ	— progeny	ଶିକର ସଂତତି
human coaction	ମାନବ ସହକ୍ରିୟା	— selection	ଶିକର ଚୟନ
human development	ମାନବ ବିକାଶ	hybridoma	ଶିକରାବୃଦ୍ଧ
— ecology	ମାନବ ପରିସ୍ଥିତିକ	Hydra	ହାଇଡ୍ରା
— genetics	ମାନବ ଆନୁବଂଶିକା	hydranth	ପୋଷକ ସଂଜୀବ
— taxonomy	ମାନବ ବର୍ଗୀକରଣ	hydrobiology	ଜଳଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
— immuno deficiency virus		hydrolysis	ଜଳଉପଯତନ
	ମାନବ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅକ୍ଷତା ବିଷାଣୁ	hydrophilous	ଜଳରାଗୀ
humerus	ପ୍ରଗଣ୍ଠାସ୍ଥି	hydrophobic	ଜଳବିରାଗୀ
humming sound	ଗୁଞ୍ଜନ ଧ୍ବନି	hydrostatic	ଦ୍ରବୋସ୍ଥିତିକ
hump	କୁଳ	hydrology	ଆବୃତା ବିଜ୍ଞାନ
humoral immunity	ତରଳ ପ୍ରତିରକ୍ଷା	hydrorhiza	ଜଳଚେର
hunger contraction	କ୍ଷୁଧା ସଂକୁଚନ	hydrotheca	କୁତୁଳପେଟିକା
hunting instinct	ଶିକାର ପ୍ରବୃତ୍ତି	hymen	ଯୋନିଛଦ
—teritory	ଶିକାର ପ୍ରଦେଶ	hyoid apparatus	ହାଇଥଏଡ୍ ଅଙ୍ଗ,
hyaline cartilage	କାଚରଭରପାସ୍ଥି		ହାଇଥଏଡ୍ ଉପକରଣ
htyal ray	କଣ୍ଠିକା ଅର	hyoglossus	ଜିଭ କଣ୍ଠିକା

hyoistylic	କଣ୍ଠିକା ନିଲମ୍ବିତ	hypo cercal	ଅଧୋପାଦି
hyperactive	ଅତିସକ୍ରିୟ	hypocentrum	ଅଧୋକାୟକ
hyperaemia	ଅତିରକ୍ତତା	hypostume	ଅଧଃମୁଖ
hyper branchial grove	ଅଧିଶ୍ୱସନ ଖାଣ୍ଡ	hypophysectomy	ପୀୟୁଷଗ୍ରନ୍ଥି ହେଦନ
hyper immune	ଅତି ପ୍ରତିରକ୍ଷୀତ	hypo pyge	ମଣିକା ଆଲିଙ୍ଗକ,
hypertonic	ବହୁସ୍ରବୀ		ଅଧଃକଟୀ ପ୍ରୋଥ
hyprthyrodism	ଗଳ ଗ୍ରନ୍ଥି, ଅତି କ୍ରିୟତା	hypoxanthine	ହାଇପୋକ୍ସାନ୍ଥାଇନ୍
hyper pituitarism	ଅତି ପିୟୁଷତା	hypoxia	ଅମ୍ଳଜାନ ନ୍ୟୁନତା
hyperplasia	ଅତିବର୍ଦ୍ଧନ	hypsodont	ଉଚ୍ଚଶିଖର ଦନ୍ତ
hyper sensitiveness	ଅତି ସଂସ୍ପେଦନଶୀଳତା	hypopophysis	ଅବ୍ଧୋବର୍ଷ
hyper sensitive reaction	ଅତି ସଂସ୍ପେଦୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	hypostatic gene	ଅବଳ ଜୀନ
hyper vitaminosis	ଅତିଭିତ୍ତୀନିତା	hypotarsus	ଅଧୋଗୁଞ୍ଜ
hypoblast	ଅଧଃବର୍ମ, ନିମ୍ନବର୍ମ	hypural	ପୁଛାଘର
hypogastric	ଅଧୋ ଜୀଠରୀୟ		
hypoglossal	ଅବଜିହ୍ୱ	'h' Addendum	
hypomere	ଅଧଃଖଣ୍ଡକ	hemolysis	ରକ୍ତ ଅପଘଟନ
hypopharyngeal	ଅଧଃ ଗ୍ରସନୀ	hepatitis	ଯକୃତ ଶୋଥ
— groove	ଅଧଃ ଗ୍ରସନୀ ପ୍ରସୀତା	hepatotropic	ଯକୃତ ବର୍ତ୍ତୀ
hypopharynx	ଅଧଃଗ୍ରସନୀ	heritable character	ବଂଶଗତ ଲକ୍ଷଣ
hypophysial gland	ପୀୟୁଷଗ୍ରନ୍ଥି	hermit crab	ସାଧୁ କଙ୍କଡ଼ା, ଯତି କଙ୍କଡ଼ା
hypophysis	ଭୂଣ ପିୟୁଷ ପିଣ୍ଡ	heron	ବର
hypoplastron	ଅଧଃଉଦର ଫଳକ	herpes simplex virus	ସରଳ ପରିସର୍ପ ବିଷାଣୁ
		heteroblasty	ବିଷମ କୋରକତା

heterochromatic areas	ବିଷମବର୍ଣ୍ଣୀ କ୍ଷେତ୍ର	hydrocyst	ଉଦପୁଟୀ
hetero genetic induction	ବିଜାତୀୟ ପ୍ରେରଣ	hydrokinesis	ଦ୍ରବବ୍ୟତିକ୍ରମ
heterogenous strain	ବିଷମଜନିତ ବିଭେଦ	hydro sinus	ଉଦକୋଟର
heterogony	ବିଷମ ବୃଦ୍ଧି	hydropyla	ଜଳଦ୍ୱାରକ
heterograft	ବିଷମ ରୋପଣ	hydropic egg	ଜଳାନୁବର୍ତ୍ତୀ ତିମ୍ବ
heterologous	ବିଷମଜାତ	hydrostome	ଉଦକମୁଖ
heterolysis	ପରଲୟନ, ବିଷମ ଅପତନ	hygrokinesis	ଆର୍ଦ୍ରତା ବ୍ୟତିକ୍ରମ
heteromorous	ବିଷମାବୟବୀ	hyper parasite	ପରାପୁର ଜୀବୀ
heteromorphosis	ବିଷମ କାୟାକ୍ରମ		
hetero sensitivity	ବିଷମ ସଂବେଦନଶୀଳତା	- o -	
heterosis	ଶଂକର ଓଜ	"I"	
heterotrema	ବିଷମ ରନ୍ଧ୍ରତା	ichthyology	ମତ୍ସ୍ୟବିଜ୍ଞାନ
heterotrichous	ବିଷମ ଶୂଳ	ichthyologist	ମତ୍ସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନୀ
heterotrophism	ବିଷମ ପୋଷଣ	iconotype	ଆଦିପ୍ରରୂପ ଚିତ୍ର
hierarchic classification	ପଦାନୁକ୍ରମୀ ବର୍ଗୀକରଣ	ichthyodont	ମତ୍ସ୍ୟଦନ୍ତୀ
hierarchic system	ପଦାନୁକ୍ରମୀ ତନ୍ତ୍ର	identical twins	ଏକାତ୍ମତ୍ୱମତ୍ତ, ଅଭିନ ଜମଜ, ସମରୂପୀ ଜମଜ
high tide	ଉଚ୍ଚକୂଆର	idiochiomatin	ସ୍ୱପ୍ନ ସକ୍ରିୟ କ୍ରୋମୋଟିନ୍
hill stream fish	ଗିରିଧାରୀ ମାନ	idiogram	ପିତ୍ରୀୟ ସୂତ୍ର କ୍ରମସଜ୍ଜା
hopper	ଡିଆଁକି	idiosoma	ମଧ୍ୟସ୍ୟା ଶରୀର ଗଣ୍ଠି
hombill	ଧନେଶ	iodothermous	ସ୍ଥିରତାପୀ
human content	ମାନବ ଅଂଶ	(homeothermous)	
hydrocoel	ଜଳଗୁହା	idioblastic	ବିଶିଷ୍ଟ କୋରକ

idiotype	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରୂପ	immunology	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଜ୍ଞାନ
ileum	କ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ	immunotoxin	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଷ
iliac	ପୁଷ୍ଟ ନିତମ୍ବ	immigration	ଆବାସନ
— artery	ନିତମ୍ବ ପୁଷ୍ଟଧମନୀ	immobilising agent	ନିଷ୍ଠୁଳକାରକ
— crest	ଇଲିୟମ୍ ଶିଖର	immobilisation	ନିଷ୍ଠୁଳ ଭବନ
— symphyous	ଇଲିୟମ୍ ସନ୍ଧି	immunofluorescence	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପ୍ରତିଦୀପ୍ତି
— vein	ନିତମ୍ବ ପୁଷ୍ଟ ଶିରା	imperfect	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ
ilium	ପୁଷ୍ଟନିତମ୍ବାଢ଼ି	— joint	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ଧି
image	ପ୍ରତିବିମ୍ବ	imperforate skeleton	ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଳାକ, ଅଛିତ୍ର କଳାକ
imago	ପୂର୍ଣ୍ଣକ	impervious	ଅପ୍ରବେଶ୍ୟ
imaginal disc	ପୂର୍ଣ୍ଣକ ଚକ୍ରିକା	impermeable membrane	ଅପାରଗମ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା, ଅଭେଦ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା
imbricate	ଅନୁଗ୍ରଥନ	implant	ଅନ୍ତଃରୋପଣ
immature	ଅପକ୍ୱ	implacental	ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧନୀହୀନ
immotile	ଗତିହୀନ, ଅଚଳ	impulse	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଉତ୍ତେଜନା, ଆବେଗ
immunity	ରୋଧକ୍ଷମତା, ପ୍ରତିରକ୍ଷା	impregnation	ଗର୍ଭାଧାନ, ସଂସେଚନ
immunisation	ପ୍ରତିରକ୍ଷାକରଣ	imprinting	ଅଧିକାର
immunochemistry	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ରସାୟନ	inactivation	ନିଷ୍ପ୍ରୟତ୍ତ
immunodiffusion	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିସରଣ	inanimate	ନିର୍ଜୀବ
immuno-electrophoresis	ପ୍ରତିରକ୍ଷାବିଦ୍ୟୁତ କଣ ସଞ୍ଚନ	inappendiculate	ଉପାଙ୍ଗହୀନ
immunogeny	ପ୍ରତିରକ୍ଷାଜନନ	inarticulate	ଅସନ୍ଧିତ
immunoglobulin	ଇମୁନୋ ଗ୍ଲୋବୁଲିନ୍	inbred	ଅନ୍ତଃ ପ୍ରଜାତ
		inbreeding	ଅନ୍ତଃ ପ୍ରଜନନ

incisor	କର୍ତ୍ତନ	— species	ସୂଚକ ଜାତି
incisor teeth	କର୍ତ୍ତନ ଦନ୍ତ	indigenous	ଦେଶଜ, ଦେଶୀୟ
— process	କର୍ତ୍ତନ ପ୍ରବନ୍ଧ	indirect metamorphosis	ପରୋକ୍ଷ ରୂପାନ୍ତର
— foramen	କର୍ତ୍ତନ ରନ୍ଧ୍ର	individual	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
inclusion bodies	ଅନ୍ତର୍ଗତ ପିଣ୍ଡ	induction	ପ୍ରେରଣ, ବିପ୍ରେରଣ
in compatibility	ଅସମଞ୍ଜସ	inducer	ବିପ୍ରେରକ
incomplete	ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ	inert	ନିଷ୍ପ୍ରୟ
— dominance	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବିତ	industrial melanism	ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ କୃଷ୍ଣକାୟତା, ଔଦ୍ୟୋଗିକ କୃଷ୍ଣକାୟତା
— metamorphosis	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାୟାନ୍ତରଣ	effluent	ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ
incubation	ଉଷ୍ଣାୟନ	inequivalve	ଅସମକପାତୀ
— period	ଉଷ୍ଣାୟନ ଅବଧି	infection	ସଂକ୍ରମଣ
incubator	ଅଣ୍ଡା ଉଷ୍ଣମାଲିକା ଯନ୍ତ୍ର	inferior	ନିମ୍ନ, ଅଧଃ
incurrent canal	ଅନ୍ତର୍ବାହୀନାଳ	— umbilicus	ପଣ୍ଡ ପିଞ୍ଜୁଛିଦ୍ର
incus	ଅକ୍ଷୁଶିକା	infiltration	ଅନ୍ତର୍ପ୍ରବେଶ
indeciduate placenta	ଅପତିଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ	inflammation	ଶୋଥ
independent assortment	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅପୂର୍ଣ୍ଣାହନ	infestation	ପ୍ରସନ
— unit	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏକକ	infertile	ଜନନ ଅକ୍ଷମ, ବନ୍ଧ୍ୟା
independent gene	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜୀନ୍	influenza virus	ଇନ୍ଫ୍ଲୁଏନ୍ଜା ବିଷାଣୁ
indeterminate cleavage	ଅନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଦଳନ, ଦାରଣ	infra	ଅଧଃ
— growth	ଅନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୃଦ୍ଧି	infolding	ଅନ୍ତଃବର୍ତ୍ତନ
index	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ତର୍ଜନୀ	infundibular	ତୂର୍ଣ୍ଣ୍ୟାକାର
— finger	ତର୍ଜନୀ	infundibulum	ତୂର୍ଣ୍ଣ୍ୟ, ତୁରୀ

infusion	ଅତ୍ତନିଧାନ	insect	କୀଟ
ingestion	ଅତ୍ତର୍ଣ୍ଣହଣ	insectarium	କୀଟଶାଳା
inguinal canal	ଜଘାତରନାଳୀ	insecticide	କୀଟନାଶକ
inhalation	ଅତ୍ତଃଶ୍ୱସନ	insectivore	କୀଟ ଭୋଜି
inhalent canal	ଅତ୍ତର୍ବାହୀନାଳ	insect control	କୀଟନିୟନ୍ତ୍ରଣ
inhalent aperture	ଆଗମରନ୍ତ୍ର, ଅତ୍ତର୍ବାହୀ ରନ୍ତ୍ର	insemination	ନିଷେଚନ, ଶୁକ୍ରବପନ
inheritance	ଉତ୍ତରାଧିକରଣ, ବଂଶାଗତ	insertion	ଅତ୍ତର୍ବେଶନ, ନିବେଶନ
interitance of acquired character	ଉପାର୍ଜିତଲକ୍ଷଣ ବଂଶାଗତ	insitu	ଯଥାସ୍ଥାନରେ
inherited character	ବଂଶାଗତ ଲକ୍ଷଣ	inspiration	ପ୍ରଶ୍ୱାସ
inhibitor	ଦମନକ, ନିରୋଧକ	instar	ଅତ୍ତର୍ନିମୋଚନକାଳ
inhibition	ନିରୋଧ, ସଂଦମନ	instinct	ସହଜାତ ପ୍ରବୃତ୍ତି
inkgland	କାଳି ଗ୍ରନ୍ଥି	instinctive behaviour	ସହଜାତ ବ୍ୟବହାର
inland	ଅତ୍ତର୍ଦେଶୀ	insula	ତ୍ରିଭୁନାକର
inland fishery	ଅତ୍ତସ୍ଥଳୀୟ ମତ୍ସ୍ୟାବିଜ୍ଞାନ	insular	ଦ୍ୱିପଦାସୀ
inner limiting membrane	ଅତ୍ତ ସୀମାଢ଼ିଲ୍ଲା	instrumental conditioning	ଯନ୍ତ୍ରୀୟ ଅନୁବନ୍ଧନ
innate behaviour	ସହଜ ବ୍ୟବହାର	insulin	ଇନ୍ସୁଲିନ୍
inner ear	ଅତ୍ତଃକର୍ଣ୍ଣ	integration	ସମାକଳନ
innervation	ସ୍ୱାୟ ବିସ୍ତାର	integument	ଆଛାଦ
innominate artery	ଅନାମିକା ଧମନୀ	integumentary	
— bone	ଅର୍ଦ୍ଧକୃତି ମେଖଳା	— nephridium	ଆଛାଦୀୟ ଆଦିବୃକ୍କ
— vein	ଅର୍ଦ୍ଧକୃତି ଶିରା	— scale	ଆଛାଦୀୟ ଶକଳ
innoculation	ପ୍ରବେଶନ, ଟୀକାକରଣ	— vessel	ଆଛାଦବାହିକା
		intelligence	ବୁଦ୍ଧି

intellectual property right (IPR)	ବୌଦ୍ଧିକ ସ୍ୱତାଧିକାର	— nare	ଅନ୍ତର୍ନିସାରଣ
intercellular	ଅନ୍ତକୋଶୀୟ	— respiration	ଅନ୍ତଃ ଶ୍ୱସନ
interaction	ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା	internal secretion	ଅନ୍ତଃକୋଶୀୟ, ଅନ୍ତଃସ୍ରାବଣ
interbreed	ଅନ୍ତଃପ୍ରଜନନ	international code of nomenclature	ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନାମକରଣ ବିଧି
intercalated disc	ଅନ୍ତର୍ବିଷ୍ଟ ଚକ୍ରିକା	international rules of zoological nomenclature	ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପ୍ରାଣୀ ନାମକରଣ ନିୟମାବଳୀ
intercellular	ଅନ୍ତଃକୋଶୀୟ	international commission on zoological nomenclature	ଅନ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନୀୟ ନାମ ପଦ୍ଧତି ଆୟୋଗ
interclavide	ଅନ୍ତଃଅକ୍ଷ	interleukin	ପ୍ରତିରୋଧ ଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବୀ ଏକ ପୁଷ୍ଟିସାର (ପ୍ରୋଟିନ୍)
intercentra	ଅନ୍ତକେଶର ମୂଳ	interneuron	ଅନ୍ତଃସ୍ନାୟୁକୋଷ
intercostal	ଅନ୍ତପଞ୍ଜର	interphase	ଅନ୍ତରାବସ୍ଥା
interferon	ଇଣ୍ଟରଫେରନ୍	interrenal gland	ଅନ୍ତରାବୃକ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥି
intercostal muscle	ଅନ୍ତପଞ୍ଜର ପେଶୀ	intersegmental	ଅନ୍ତରାଖଣ୍ଡ
interkinesis	ଅନ୍ତରାଳ ଅବସ୍ଥା	intersex	ମଧ୍ୟଲିଙ୍ଗୀ
interlamellar junction	ଅନ୍ତର୍ବଳକୀୟ ସଂଯୋଗ	interspecific	ଆନ୍ତଃଜାତି
interlobular vein	ଅନ୍ତପାଳିକାଶିରା	inter ventricular foramen	ଆନ୍ତଃନିକୟର୍ଦ୍ଧି ଦ୍ୱାର (foramen of Monro)
intermediate host	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପୋଷକ	intervertebral disc	ଆନ୍ତଃକେଶର ଚକ୍ରିକା
intermediary metabolism	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଉପଚୟନ	intestine	ଆନ୍ତ
intermediate placenta	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ	intestinal	ଆନ୍ତ୍ରିକ
intermedin	ଇଣ୍ଟର ମେଡିନ୍		
intermuscular bone	ଅନ୍ତପେଶୀୟ ଅସ୍ଥି		
internal	ଅନ୍ତଃ		
— fertilization	ଅନ୍ତଃନିଷେକ		

— juice	ଆନ୍ତକରସ	invagination	ଅନ୍ତଃସାରଣ
— gland	ଆନ୍ତକଗ୍ରନ୍ଥି	inversion	ଜିନ୍ ବିସଂଗତି
— villi	ଅନ୍ତଃ ରୋମିକା	invertase	ଇନଭରଟେଜ୍
intima	ଆନ୍ତରକ, ଇଣ୍ଟିମା	invertebrate	ଅମେରୁଦଣ୍ଡୀ
intoxication	ମାଦକତା	investing bone	ବେଷ୍ଟନାସ୍ତି
intracellular	ଅନ୍ତଃକୋଶୀୟ	(membrane bone)	
— parasite	ଅନ୍ତଃକୋଶୀୟ ପରଜୀବୀ	<u>in vivo</u>	ଜୀବେ, ଜୀବ ଗର୍ଭରେ
— digestion	ଅନ୍ତଃକୋଶୀୟ ପାଚନ	<u>invitro</u>	ପାତ୍ରେ, ପାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ
— transport	ଅନ୍ତଃକୋଷୀୟ ଅଭିଗମନ	involuntary muscle	ଅନୈଚ୍ଛିକ ପେଶୀ
intracranial	ଅନ୍ତଃକପାଳୀୟ	induction	ଘାତ କରଣ, ଅନ୍ତର୍ଭର୍ତ୍ତନ, ଅଧୋଭର୍ତ୍ତନ
intramolecular respiration	ଅନ୍ତଃଅଣୁ ଶ୍ୱସନ	iodopsin	ଆୟୋଡ଼ପ୍ସିନ୍
intra nuclear	ଅନ୍ତଃନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ, ଅନ୍ତଃକେନ୍ଦ୍ରୀୟ	ionic bond	ଆୟୋନିକ ବନ୍ଧ
intra peritoneal	ଆନ୍ତରପର୍ଯ୍ୟୁଦର୍ଯ୍ୟା	ion exchange	ଅୟୋନିକ୍ ବିନିମୟ
intra pulmonary	ଅନ୍ତଃ ପୁସ୍ପୁସୀୟ	ion transport	ଆୟୋନ୍ ଗମନ
intra muscular	ଅନ୍ତଃ ପେଶୀୟ	iris	କନୀନିକା ପରିତାରିକା
intra sexual	ଅନ୍ତଃଲିଙ୍ଗୀୟ	irradiation	କିରଣନ
intra specific	ଅନ୍ତର୍ଜାତି	irreversible	ଅନୁଉଦ୍‌କ୍ରମଣୀୟ
intra uterine	ଅନ୍ତଃ ଗର୍ଭାଶୟୀ	irritability	ଉତ୍ତେଜତ, ଉତ୍ତେଜନଶୀଳତା
intra venous	ଅନ୍ତଃ ଶିରା	ischaemia	ସ୍ଥାନିକାରକ୍ରତା
introgressive hybridisation	ଅନ୍ତଃ ପ୍ରଗତ ସଂକରଣ	ischial artery	ଅସନାସ୍ତି ଧମନୀ
intromitent organ	ପ୍ରବେଶୀ ଅଙ୍ଗ	ischio cavernous	ଉତ୍ତଥାପକ ପେଶୀ
intruding organism	ଅକ୍ରମୀ ଜୀବ	ischio podi	ତୃତୀୟପାଦକ

ischium	ଆସନାସ୍ଥି	isothermal	ସମତାପୀ
islet of Langerhans	ଲାଇଞ୍ଗରହାନ୍ସ ଦ୍ଵୀପ	isotonic	ସମପରାସରୀ
iso agglutinin	ସଜାତି ପ୍ରଶ୍ଳେଷିକା	isotope	ସମସ୍ଥାନିକ
— alleles	ପ୍ରଭାବୀ ସମ ଯୁଗ୍ମ ବିକଳ୍ପ	isotype	ସମପ୍ରରୂପୀ
— cercal	ସମପାଳୀ	isozoid	ସମଜୀବକ
— chromosome	ସମଗୁଣସୂତ୍ର	isozyme	ସମବିପାଚକ, ସମଏନ୍‌ଜାଇମ
— dactylous	ସମାଙ୍ଗୁଳ	isthmus	ସଂଯୋଜକ
— dont	ସମଦନ୍ତୀ	iter	ଆଇଟର୍
— enzyme	ସମପାଚକରସ	ivory	ଗଜଦାନ୍ତ
— gamy	ସମଯୁଗ୍ମନ	I - Addendum	
— graft	ସମକଳମୀ	ichneumon	ନେଉକ, ନକୁକ
— gamete	ସମଯୁଗ୍ମକ	ichneumon fly	ବ୍ୟାଧ ମାଛି
— lecithal	ସମକ୍ଷୁମୀ	ichthyomorphic	ମସ୍ୟାରୂପୀ
isolation	ଅନ୍ତରଣ, ବିଯୋଜନ, ପୃଥକୀକରଣ	ichthyophagous	ମସ୍ୟାଭୋଜୀ
— theory	ପାର୍ଥକ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	icosahedra	ବିଂଶତଳିକା
isologous	ସମଜାତୀୟ	icosahedral	ବିଂଶ ଫଳକୀ
isomer	ସମାବୟତା	identification	ପରିଚୟ
isomerism	ସମାବୟବତା	imaginal	ପୂର୍ଣ୍ଣକ, ପୂର୍ଣ୍ଣକୀଟ
isometric	ସମଦୂରିକ	imitation	ଅନୁକରଣ
isometric contraction	ସମଦୂରିକ ସଂକୁଚନ	imitative deception	ଅନୁକାରୀ ବଂଚନା
isosmotic	ସମଅସମୋସିସ୍ ଚାପଯୁକ୍ତ, ସମପରାସରଣୀ	immature stage	ଅପକ୍ୱ ଅବସ୍ଥା
isopolyploid	ସମ ବହୁଗୁଣିତ	immune	ଅସଂକ୍ରାମ୍ୟ, ରୋଧକ୍ଷମ
		immunological test	ପ୍ରତିରକ୍ଷାତ୍ମକ ପରୀକ୍ଷଣ

immnologist	ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଜ୍ଞାନୀ	— differentiation	ପରୋକ୍ଷ ଅବାକଳନ
imparipinnate	ବିଷମ ପକ୍ଷାକାର	induced mutation	ପ୍ରେରିତ ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ
imperforate coral	ଅଛିଦ୍ରୀ ପ୍ରବାଳ	imequilateral	ଅସମ ପାର୍ଶ୍ୱକ
imperforate shell	ଅଛିଦ୍ରୀ କବଚ	infancy	ଶୈଶବ
imperforate skeleton	ଅଛିଦ୍ରୀ କଳାକ	infected host	ସଂକ୍ରମିତ ପରପୋଷୀ
impulse	ଆବେଗ	infectious diseases	ସଂକ୍ରମକ ରୋଗ
inactivated	ନିଷ୍କୃତ	infective larva	ସଂକ୍ରମକ ଶୁକ
inactive	ନିଷ୍ପ୍ରୟ	infective virus	ସଂକ୍ରମକ ବିଷାଣୁ
inactivation	ନିଷ୍ପ୍ରୟଣ	infraclass	ଅବବର୍ଗ
inborn	ଜନ୍ମଗତ	infra-orbital foramen	ଅବନେତ୍ର କୋଚର ରକ୍ତ,
— error	ଜନ୍ମଗତ ତ୍ରୁଟି		ଅବାକ୍ଷି ରକ୍ତ
— inbred cross	ଅନ୍ତଃପ୍ରଜାତ ସଙ୍କର	inguinal gland	କୋଳଗାତ ଗ୍ରନ୍ଥି
incidental specis	ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଜାତି	inguinal region	କୋଳଗାତ କ୍ଷେତ୍ର
incipient ganglion	ପ୍ରାରମ୍ଭୀ ଗୁଚ୍ଛିକା	inhibiting factor	ସଂଦମନ କାରକ, ସଂଦମକ
incisor lobe	ବର୍ତ୍ତନ ପାଳି	inhibitor gene	ସଂଦମକ ଜିନ୍
incretory (endocrine) gland	ଅନ୍ତସ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥୀ	inhibitory effect	ନିରୋଧୀ ପ୍ରଭାବ
incubatorium	ଉଷ୍ଣାଳୟ	inhibitory interaction	ସଂଦମନୀ ପରସ୍ପର କ୍ରିୟା
incurrent pore	ଅନ୍ତର୍ବାହୀ ରକ୍ତ	ink duct	ମସୀବାହିନୀ, କାଳିବାହିନୀ
incurrent siphon	ଅନ୍ତର୍ବାହୀ ବିନାଳ	ink gland	ମସୀ ଗ୍ରନ୍ଥି, କାଳିଗ୍ରନ୍ଥି
indigestion	ଅପାଚନ	innate affinity	ସହଜ ସମ୍ବନ୍ଧ
indirect cell division	ଜଟିଳ କୌଶିକା ବିଭାଜନ	insectary	କୀଟଶାଳା
indirect development	ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିକାଶ	insectorium	କୀଟାଳୟ

insectivore	କୀଟାହାରୀ
insectivorous	କୀଟାହାରୀ
insect control	କୀଟନିୟନ୍ତ୍ରଣ
insect pest	କୀଟ ପୀଡ଼କ
insect vector	କୀଟ ରୋଗବାହୀ
intensifying gene (booster gene)	ତୀବ୍ରକର ଜୀନ୍
interaumatic septum	ଅନ୍ତରା ଅନ୍ତର ପଟ
interbranchial septum	ଅନ୍ତରା କ୍ଳୋମ ପଟ
intermaxillary gland	ଅନ୍ତରା ଜମ୍ବିକ ଗ୍ରନ୍ଥି
internal auditory meatus	ଆନ୍ତର କର୍ଣ୍ଣ କୁହର
internal chiasma	ଆନ୍ତର ବ୍ୟତ୍ୟାସିକା
internal stimulus	ଆନ୍ତର ଉଦ୍ଦୀପକ
internuncial	ଅନ୍ତରା ସଂଚାରୀ
inter species	ଅନ୍ତରା ଜାତି
interstitial cell	ଅନ୍ତରାଳୀ କୋଶିକା
intrinsic muscle	ଆନ୍ତର ପେଶୀ
isogenic	ସମଜାତୀ
isolecithal ovum	ସମାନ ପୀତକା ଅଣ୍ଡାଣୁ
isotopic species	ସମସ୍ଥାନିକ ଜାତି

- o -

"J"

jackal	ଶୁଗାଳ, ବିଲୁଆ
Jacobson's anastomosis	ଜାକବସନ୍ ଶାଖାଜାଳାୟନ
— organ	ଜାକବସନ୍ ଅଂଗ
jaguar	ଜାଗୁଆର
jammer	ସଂବାଧକ, ଜାମକ
jamming	ସଂବାଧନ
Japanese encephalitis virus	ଜାପାନୀ ମଣ୍ଡିଷ ଶୋଧ ବିଷାଣୁ
japanese silk	ଜାପାନୀ ରେଶମ
japan wax	ଜାପାନ ମହମ
japygidae	ଜାପିଜି ପରିବାର
jassid	ଜାସିଡ଼
jaundice	କାମଳ, ହଳଦିଆ କାମଳ
jaw	ହନୁ
— bone	ହନୁହାଡ଼, ଉନ୍ମୁଷ୍ଟି
— apparatus	ହନୁସାଧୁତ
— component	ହନୁଘଟକ
— contact	ହନୁ ସଂସ୍ପର୍ଶ
— muscle	ହନୁ ପେଶୀ
— plate	ହନୁ ପଟିକା
— ramus	ହନୁ ଶାଖା
— lower	ନିମ୍ନହନୁ

— upper	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହନୁ	jugular sinus	ଶିରା ନାଳ
— suspension	ହନୁ ନିଲମ୍ବନ	jugal bristle	ଜୁଗାଲ ଶୂକ, ଜୁଗାଲ ଆଂଶୁ
jejunum	ଅଗ୍ରକ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ, ମଧ୍ୟାନ୍ତ, ଜୀର୍ଣ୍ଣକାନ୍ତ	jugum	ଜୁଗମ
jelly	ଜେଲି	juice	ରସ
jelly fish	ଜେଲି ମାଛ	— digestive	ପାଚକ ରସ
jelly of wharton	ହ୍ୱାରଟନ ଜେଲି	— gastric	ଜଠରରସ, ପାକ ରସ
jennet	ମାଲଗଧ, ଗର୍ଭିତ୍ରୀ	juglar plate	ଗଣ୍ଡକା ପଟ, ଜୁଗୁଲାର ପଟ
Johnston's organ	ଜନ୍‌ଷ୍ଟନ୍ ଅଂଗ	— canal	ଜୁଗୁଲାର ନାଳ
Jenrdon's courser	ଜର୍ସନୀ କ୍ଷିପ୍ରଚକା	— auastomosis	ଜୁଗୁଲାର ଶାଖାଜାଳାୟନ
jerk	କ୍ଷିପ୍ର ସଂକଚ୍ଚନ	junctional tubule	ସଂଗମ ନଳିକା
jet populsion	ଜେଟ୍ ନୋଦନ	jungle	ଜଙ୍ଗଲ
jigger	ଝାମ୍ପକ	— crow	ଜଙ୍ଗଲୀ କାଉ
joint	ସନ୍ଧି	— fowl	ଜଙ୍ଗଲୀ କୁକୁଡ଼ା
— knee	ଜାନୁ ସନ୍ଧି	— owl	ବଣ ପେଟା
jointed	ସଂଧିତ	jurassic	ଜୁରାସୀୟ
joint cavity	ସନ୍ଧି ଗହ୍ୱର	jurassic period	ଜୁରାସୀୟ କଳ୍ପ
jointed appendage	ସନ୍ଧିକ ଉପାଙ୍ଗ	julus	ତେଲୁଶୀପୋକ
— leg	ସନ୍ଧିକ ପାଦ	jumping gene	ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିବା ଜିନ୍ ବା ଗୁଣ୍ଠ ପିଣ୍ଡ, ଜମ୍ପିଙ୍ଗ୍ ଜିନ୍, ଚକଟ୍ ଜିନ୍
jointing	ସନ୍ଧି	juvenile	ତରୁଣ, କିଶୋର, କୈଶୋରକାଳୀନ
Jordon's rule	ଜୋର୍ଡାନ ନିୟମ	juvenile hormone	ଜୁଭେନାଇଲ୍ ହରମୋନ (କିଶୋର ଅବସ୍ଥାରେ ନିସ୍ତୁତ ହରମୋନ୍)
junction	ସଙ୍ଗମ		
jugal	ଜୁଗାଲ, ଗଣ୍ଡିକା		
jugular vein	ଜୁଗୁଲାର ଶିରା, ପ୍ରୀବା ଶିରା		

juvenile plumage	ବାଲ୍ୟପର	karyotype	ଗୁଣସ୍ୱତ୍ୱପ୍ରରୂପ (ଗୁଣସ୍ୱତ୍ୱ ସଜ୍ଜା)
— condition	ତରୁଣାବସ୍ଥା	katabolism	ଅପଚିତି, କ୍ଷୟବିପାକ
junak DNA	ଅନୁପଯୋଗୀ ଡି.ଏନ୍.ଏ, , ନିଷ୍ପ୍ରୟ ଡି.ଏନ୍.ଏ	katabolite	ଅପଚୟକ
junk food	ଅଖାଦ୍ୟ, କୁଖାଦ୍ୟ	keel	ବିହଙ୍ଗ ବସାଛି, କିଲ୍, କୂଟ
jeeveta position	ସାନ୍ନିଧ୍ୟ, ସନ୍ନିଧାନ	ketogenesis	କିଟୋନଜନନ
juxta	ସମୀପ, ଆସନ	keratinization	କେରାଟିନ୍ କରଣ
— position	ସାନ୍ନିଧ୍ୟ, ସନ୍ନିଧାନ	keratinized	କେରାଟିନିତ
juxtaglomerular cell	ଗୁହାସନ କୋଶ	kidney	ବୃକକ୍
juxtannuclear position	କେନ୍ଦ୍ରାସନ ସ୍ଥିତି	kinetochore	କାଇନୋଟାକୋର, ଗୁଣସ୍ୱତ୍ୱ ଗତିବିନ୍ଦୁ
		— fibre	ଗତିବିନ୍ଦୁ ସ୍ୱତ୍ୱିକା
		— microtubule	ଗତିବିନ୍ଦୁ ସୂକ୍ଷ୍ମନଳିକା
		kinetosome	ଗତିକାୟ
		kinomere (centromere)	ସୂତ୍ରକେନ୍ଦ୍ର, ଗତିଖଣ୍ଡ
		klenow fragment	କ୍ଲିନୋ ଖଣ୍ଡ
		klein felter's syndrome	କ୍ଲାଇନଫେଲ୍ଡର ସଂଲକ୍ଷଣ
		kidney	ବୃକକ୍
		— stone	ବୃକକ୍ପଥର
		killing agent	ମାରକ
		kinetic	ଗତିକ, ଗତିଶୀଳ
		— energy	ଗତିଜ ଊର୍ଜା
		— theory	ଗତିବାଦ
		killer strain	ମାରକ ବିଭେଦ
		kinesthesia	ଗତିବୋଧ

- ୦ -
"K"

kala azar	କଳାଜ୍ୱର
kalbasu	କଳାବର୍ଜଣୀ ମାଛ
kappa	କପ୍ପା
— particle	କପ୍ପା କଣା
karyapsis (karyogamy)	କେନ୍ଦ୍ରକ ଯୁଗ୍ମନ
karyaster	ସ୍ୱତ୍ୱ ତାରକ
karyolymph	କେନ୍ଦ୍ରକ ଲସୀକା
karyology	ନ୍ୟଷ୍ଟି ବିଜ୍ଞାନ
karyosome	ନ୍ୟଷ୍ଟିକାୟ

kinesis	ଗତିକ୍ରମ	kwashiorkor	ପୁଷ୍ଟିହୀନ ଜନିତ ରୋଗ
kinetium	କାଇନେଟିୟମ	klenaw fragment (E.coli)	କ୍ଲିନୋ ଖଣ୍ଡ
king cobra	ଅହିରାଜ	km (Michaelis constant)	ମାଇକେଲିସ୍ ଧ୍ରୁବକ
— crab	ରାଜ କର୍କଟ, ରାମ ଲେଖନୀ କକଡ଼ା	killer T cell	ମାରକ 'ଟି' କୋଶ
— fisher	ମାଛରକା	KEEL sequence	କିଲ୍ ଅନୁକ୍ରମ
kite	ଚିଲ	kyphosis	କୁର୍ଜାବସ୍ଥା
kiwi	କିଓ୍ୱି	kinin	କାଇନିନ୍
kinetonucleus (motius nucleus)	ଉପନ୍ୟଷ୍ଟି	katadromous (catadromous)	ସମୁଦ୍ରାନ୍ତରାମୀ
kineto plast (kineto nucleus)	ଗତିଶୀଳ ନ୍ୟଷ୍ଟି	keber's organ	କେବର ଅଂଗ
kingdom	ରାଜ୍ୟ, ଜଗତ୍	kronism	ସ୍ୱତ୍ୱିମତ୍ତତ୍ତ୍ୱ
knee	ଆଣ୍ଠ	kilosis	ଗଦାପାଦୀ
— cap (kneepam, patella)	ଆଣ୍ଠପତଳକ	karyomastigent	କେନ୍ଦ୍ରକଣ୍ଠେରୁକ
knob	ପିଣ୍ଡ, ଗୋବ	katatrophy	ନିମ୍ନାନୁବର୍ତ୍ତୀ
knobbed chromatid	ପିଣ୍ଡିକାୟ ଅର୍ଦ୍ଧ ଗୁଣସୂତ୍ର	katharobe	ବିମଳଜୀବ
krebs cycle	କ୍ରେବ୍ ଚକ୍ର	keratoid	ଶୂଙ୍ଖାଭ
kupffer cell	କୁପ୍ଫର କୋଶ	kinetogenesis	ଗତିଜୀବିକାଶ
koriogamy	ଗର୍ଭାଧାନ		
kotlassia	କୋଟଲେସିଆ		
krait	ରଣା, ଚିଡି		
kynureninase	କାଇନ୍ୟୁରେନିନେଜ୍		
klinostat (clinostat)	ସ୍ଥିରସମତା ବିଜ୍ଞାନ		
kolliker' pit (olfactory pit)	କୋଲିକର ଗର୍ଭ, ସ୍ନାଣ ଗର୍ଭ		

"L"

labellum	ଓଷକ, ଲାବେଲମ, ଓଠ	labrum- epipharynx	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷ ଅଧଗ୍ରସନୀ
labial	ଅଧରୋଷ, ଅଧରୋଷୀୟ, ଅଧର-ଓଷୀୟ	labyrinth	ଗହନୀୟ, ଲେବିରିନିଥ, ଅତ୍ୟନ୍ତକର୍ଷ
labial appendage	ଅଧରୋଷ ଅନୁବନ୍ଧ	labyrinth chamber	ଗହନୀୟ କକ୍ଷ
labial cartilage	ଅଧରୋଷ ଉପାଦି	labyrinthodont	ଗହନ ଦନ୍ତୀ
labial gland	ଅଧରୋଷ ଗ୍ରନ୍ଥି	lac	ଲାଖ
labial muscle	ଓଷୀୟ ପେଶୀ	lac gland	ଲାଖ ଗ୍ରନ୍ଥି
labial palp	ଅଧରୋଷ ସ୍ପର୍ଶକ	lacinia	ଲେସିନିଆ
labial papilla	ଓଷୀୟ ପାପିଲା	lac insect	ଲାଖ କୀଟ
labial setae	ଓଷୀୟ ଶୂଳ	lacrimal	ଲୋତକୀୟ
labial tentacle	ଓଷୀୟ କର୍ଷିକା, ଅଧରୋଷୀୟ କର୍ଷିକା	lacrimal gland	ଲୋତକୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥି
labia majora	ବୃହତ୍ ଭଗୋଷ	lacrimal duct	ଲୋତକୀୟ ନଳୀ
labia minora	ଲଘୁ ଭଗୋଷ	lacrimal foramen	ଲୋତକୀୟ ରନ୍ଧ୍ର
labile	ପରିବର୍ତ୍ତୀ, ଅସ୍ଥିର	lacrinal nerve	ଲୋତକୀୟ ସ୍ୱାୟ
labio maxillary	ଅଧରୋଷ, ଜନ୍ଧିକ	lactation	କ୍ଷୀର (ଦୁଗ୍ଧ) କ୍ଷରଣ
labium	ଅଧରୋଷ	lactation period	ଧୀର କ୍ଷରଣ ସମୟ, କାଳ
laboratory	ବିଜ୍ଞାନଗାର, ପ୍ରୟୋଗ ଶାଳା	lactogenic	ଦୁଗ୍ଧଜନକ, ସ୍ତନ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧକ
laboratory condition	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପରିସ୍ଥିତି	lactometer	ଦୁଗ୍ଧ ମାନକ
laboratory method	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ବିଧି	lactogenic hormone	ଦୁଗ୍ଧଜନକ ହରମୋନ୍
laboratory ware	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପାତ୍ର	lacuna	ରିକ୍ତିକା, ଫାକ, ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ
laboured breathing	କଷ୍ଟ ଶ୍ୱାସ	lacunate	ରିକ୍ତିକା ମୟ
labour pain	ପ୍ରସବ ବେଦନା	lacunar system	ରିକ୍ତିକା ସଂସ୍ଥା
labrum	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ-ଓଷ	lacotropic	ବାବାବର୍ତ୍ତୀ
		lagena	ଲେଜିନା

lagoon	ଲ୍ୟାଗୁନ୍ (ସମୁଦ୍ରରୁ ସ୍ଥଳ ଭାଗକୁ ପଶିଆସିଥିବା ସରୁ ଜଳଭାଗ)	lanceolate	ତାଳାକାର
lagoon cliff	ଲ୍ୟାଗୁନ୍ ଭୃଗୁ	lancet	କୁଡ଼କା
lagoon deposit	ଲ୍ୟାଗୁନ୍ ନିଷେପ	land crab	ସ୍ଥଳ କକଡ଼ା, ଭୂଇଁ କକଡ଼ା
lagoon floor	ଲ୍ୟାଗୁନ୍ ମେଜିଆ, ଲ୍ୟାଗୁନ୍ ଚଟାଣ	land mammal	ସ୍ଥଳ ଓନ୍ୟପାୟୀ
lag phase	ପଶ୍ଚାତ୍ ଅବସ୍ଥା, ବିଳମ୍ବ ପର୍ଯ୍ୟାୟ	land pollution	ସ୍ଥଳ ପ୍ରଦୂଷଣ
lake	ହ୍ରଦ, ଦୀର୍ଘିକା	land snail	ସ୍ଥଳ ଗେଣ୍ଡା
lake basin	ହ୍ରଦ ଅବବାହିକା, ପର୍ଯ୍ୟାୟ	lanquet	ଜିହ୍ୱିକା
lake dwellers	ହ୍ରଦବାସୀ	lantern of Aristotle	ଆରିଷ୍ଟୋଲଙ୍କ ଲଣ୍ଠନ
lake dwelling	ହ୍ରଦବାସ	lanugo	ଗର୍ଭଲୋମ
lake shore	ହ୍ରଦତଟ	lappet	ଲୋଳିକା, ପଲୁବାଉ
Lamarckism	ଲାମାର୍କ ବାଦ	lapping	ଲେହନ
lamella (pL.lamellae)	ପଟଳିକା, ଦଳକ, ପ୍ତର	lapping mouthparts	ଲେହନ ମୁଖାଙ୍ଗ
lamellate	ପଟଳିକା, ପଟଳିକାୟ	large intestine	ବୃହତ୍-ଅନ୍ତ, ବୃହଦନ୍ତ
lamellate gill	ପଟଳକୀୟ ଗାଳି, ପ୍ତରିତ ଗାଳି	large neurons	ବୃହତ୍-ସ୍ନାୟୁକୋଶ
lamellate appendage	ପଟଳକୀୟ ଉପାଙ୍ଗ	large pied horabill	ବଡ଼ ଥଣ୍ଡିଆ କୋଟିଲାଖାଇ
lamelli form	ପଟଳିକା ରୂପ	larva	ଶୂକା, ଲାର୍ଭା
lameina	ପ୍ତରିକା, ପଟଳ	larval	ଶୂକୀୟ
lameina dorsalis	ପୃଷ୍ଠିୟ ପଟଳ	larval character	ଶୂକୀୟ ଲକ୍ଷଣ
lameina externa	ବାହ୍ୟ ପଟଳ	larval form	ଶୂକୀୟ ରୂପ
lameinated sheath	ପଟଳକିତ ଛଦ	larval period	ଶୂକୀୟ ସମୟ
lameiniform	ପଟଳରୂପ	larval stage	ଶୂକୀୟ ଅବସ୍ଥା
lamebrush chromosome	ଲ୍ୟାମ୍ବ୍ରସ୍ତ୍ର, ଗୁଣସୂତ୍ର	larvicide	ଶୂକୀୟ ନାଶୀ, ଶୂକ ନାଶକ
		larvivorous	ଶୂକ ଭକ୍ଷକ, ଦ୍ୱିମକହାରୀ

larynx	ସ୍ଵର ପେଟିକା, ସ୍ଵରକ	[lateral line]	
laryngeal	ସ୍ଵର ପେଟିକାୟ	[lateral limb]	ପାର୍ଶ୍ଵ ରେଖା
laryngeal cartilage	ସ୍ଵର ପେଟିକାୟ ତରୁଣାସ୍ଥି	lateral surface	ପାର୍ଶ୍ଵ ତଳ
laryngeal chamber	ସ୍ଵର ପେଟିକାୟ କକ୍ଷ	lateral vertricle	ପାର୍ଶ୍ଵକୋଚର
laryngo-tracheal chamber	ସ୍ଵର-ଶ୍ଵାସନଳୀ କକ୍ଷ	laterally symmetrical	ପାର୍ଶ୍ଵିକ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ
lashing movement	କଷାଘାତୀ ଗତି	lateral line organ	ପାର୍ଶ୍ଵରେଖା ଅଙ୍ଗ
lasso cell	କ୍ଷେପକ କୋଷ	lateral line system	ପାର୍ଶ୍ଵରେଖା ତନ୍ତ୍ର
latebra	ଶ୍ଵେତକ କନ୍ଦ, ଲାଟେବ୍ରା	lateral line canal	ପାର୍ଶ୍ଵରେଖା ନାଳ
latent infection	ଗୁପ୍ତ ସଂକ୍ରମଣ	lateral membrane	ପାର୍ଶ୍ଵଝିଲ୍ଲା
latent period	ଅପ୍ରକଟ ସମୟ, କାଳ	lateral motion	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ଗତି
latent virus	ଗୁପ୍ତ ବିଷାଣୁ	lateral muscle	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ପେଶୀ
lateral	ପାର୍ଶ୍ଵ, ପାର୍ଶ୍ଵିକ, ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ	lateral nerve	ପାର୍ଶ୍ଵ ତନ୍ତ୍ରିକା
lateral artery	ପାର୍ଶ୍ଵୀ ଧମନୀ	lateral nerve cord	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ସ୍ନାୟୁ ରଜ୍ଜୁ
lateral cartilage	ପାର୍ଶ୍ଵୀ ଉପାସ୍ଥି	lateral oviduct	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ଭିମ୍ବନାଳୀ
lateral cilia	ପାର୍ଶ୍ଵ ପକ୍ଷାଭ	lateral papilla	ପାର୍ଶ୍ଵ ପେପିଲା
lateral condyle	ପାର୍ଶ୍ଵୀକନ୍ଦ, ପାର୍ଶ୍ଵ ମୁଣ୍ଡିକା	lateral pharyngeal gland	ପାର୍ଶ୍ଵ ଗ୍ରସନୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
lateral cone	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ଶଙ୍କୁ	lateral space	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ସ୍ଥାନ
lateral diverticulum	ପାର୍ଶ୍ଵ ଅନ୍ତନାଳ	lateral suture	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ଫାଟ
lateral epicondyle	ପାର୍ଶ୍ଵ ଅଧିକନ୍ଦ	lateral tubercle	ପାର୍ଶ୍ଵୀୟ ଗୁଳିକା
larteral flap	ପାର୍ଶ୍ଵ ପଲ୍ଲବ	lateral vein	ପାର୍ଶ୍ଵ ଶିରା
lateral fold	ପାର୍ଶ୍ଵ ଭାଙ୍ଗ	lateral zooid	ପାର୍ଶ୍ଵ ଜୀବକ
lateral gland	ପାର୍ଶ୍ଵ ଗ୍ରନ୍ଥି	lateralis	ପାର୍ଶ୍ଵିନୀ
		laterodorsal	ପାର୍ଶ୍ଵ ପୃଷ୍ଠୀୟ

lateral diffusion	ପାର୍ଶ୍ଵ ବିସରଣ	lens	ଲେନ୍ସ
lateral oesophageal heart	ପାର୍ଶ୍ଵ ନିରକାୟ ହୃଦୟ	leishmania	ଲେଇମାନିଆ
latitudinal	ଅକ୍ଷାଂଶୀୟ	lens fibre	ଲେନ୍ସ ତନ୍ତୁ
latitudinal reigration	ଅକ୍ଷାଂଶୀୟ ପ୍ରବାସ	lens margin	ଲେନ୍ସ ଧାର
latitudinal zone	ଅକ୍ଷାଂଶୀୟ କଟିବନ୍ଧ	lentic	ସ୍ଥିର ଜଳୀୟ
laurer's canal	ଲୌରର ନାଳ	lentic community	ସ୍ଥିରଜଳୀୟ ସମୁଦାୟ
law of all or none	'ସର୍ବାଦାନ କଣ୍ଠ' ନିୟମ	lentic environment	ସ୍ଥିର ଜଳୀୟ ବାତାବରଣ
law of independent assortment	ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅପବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ନିୟମ	leopard	ଚିତାବାଘ
law of inheritance	ବଂଶାନୁଗୁଣ ନିୟମ	leopard cat	ଚିତା ବିରାଡ଼ି
law of segregation	ପୃଥକୀକରଣ ନିୟମ	lepto cercal tail	କଷାବତ୍ ଗୁଚ୍ଛ
law of priority	ଅଗ୍ରଣ ନିୟମ ନାମକରଣ	leptotene stage	ସୂକ୍ଷ୍ମ ସୂତ୍ର ଅବସ୍ଥା, ତନୁସୂତ୍ର
law of minimum	ନ୍ୟୁନତମ ନିୟମ	leptocercus	କଷାପୁଚ୍ଛ (ପ୍ରାଣୀ)
layer	ସ୍ତର, ପରସ୍ତ	lesion	ବିକ୍ଷତ
leaf butterfly	ପତ୍ରବତ୍ ପ୍ରଜାପତି	lesser trochanter	ଲଘୁ ଶିଖରିକା
leaf insect	ପତ୍ରବତ୍ କୀଟ	lesser tuberosity	ଲଘୁ ଗୁଲିକା
leaf-eating caterpillar	ପତ୍ରହାରୀ ସଂବାକୁଆ	lethal	ଘାତକ, ମାରାତ୍ମକ
leaf hopper	ପତ୍ର ଡିଆଁକି	lethal chromosome	ଘାତ ଗୁଣସୂତ୍ର
leech	ଜୋକ, ଜଳୈକ	lethal dominant	ଘାତକ ପ୍ରଭାବୀ
left-handed DNA (Z-DNA)	ବାମାବର୍ତ୍ତୀ ଡି.ଏନ୍.ଏ	lethal dose (L.D.)	ଘାତ ମାତ୍ରା
leg joint	ଗୋଡ଼ ଗଣ୍ଠି	L.D.50 (median lethaldose)	ଅର୍ଦ୍ଧଘାତକ ମାତ୍ରା
		lethal factor	ଘାତକ କାରକ
		lethal gene	ଘାତକ ଜୀନ୍, ମାରକ ଜୀନ୍
		lethal infection	ଘାତକ ସଂକ୍ରମଣ

lethal mutation	ଘାତକ ଉଦ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ	limb	ଅବୟବ, ଅଙ୍ଗ
lethargy	ନିସ୍ତ୍ରୟଣ, ତନ୍ତ୍ରା	limiting membrane	ସୀମିତକାରୀ ଝିଲ୍ଲା
lethality	ଘାତକତା	limiting factor	ସୀମିତକାରୀ କାରକ
leucocyte	ଶ୍ୱେତ ରକ୍ତ କଣିକା, ଶ୍ୱେତାଣୁ	limnobiology	ଜଳାଶୟ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ, ସରୋବରଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
leucocytosis	ଶ୍ୱେତାଣୁତା, ଶ୍ୱେତରକ୍ତ କୋଷିକା ଧୂଳ୍ୟ ରକ୍ତତା	limnobiology	ଜଳାଶୟ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ, ସରୋବରଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
leucopoiesis	ଶ୍ୱେତାଣୁ- ଉତ୍ପତ୍ତି	limnobiology	ଜଳାଶୟ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ, ସରୋବରଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
leukemia	ଲିଉକୋମିଆ, ଅତିଶ୍ୱେତକୋଷିକା ରକ୍ତତା	limnology	ଜଳାଶୟ ବିଜ୍ଞାନ, ସରୋବର ବିଜ୍ଞାନ
leukotrine	ଲିଉକୋଟ୍ରାଇନ୍	line	ବନଶୀ ଡୋର
leydig cell	ଲେଡିଗ କୋଶ, ଲେଡିଗ କୋଷ	lineage	ବଂଶ ପରମ୍ପରା
lid (eye)	ଆଖିପତା	lineage analysis	ବଂଶ ପରମ୍ପରା ବିଶ୍ଳେଷଣ
life cycle	ଜୀବନ ଚକ୍ର, ଜୀବ ଚକ୍ର	lineal descendant	ଅନୁରେଖୀୟ ସନ୍ତତି
life history	ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ	linear	ରେଖୀୟ
life span	ଜୀବନ ଅବଧି, ଜୀବନକାଳ	linear absorption	ରେଖିକ ଅବଶୋଷଣ
life table	ବୟସ ସରଣୀ	linear trend	ରେଖିକ ଉପନତି
ligament	ବନ୍ଧନୀ, ଲିଗାମେଣ୍ଟ, ଦାମନୀ, ଅସ୍ଥିସଂଲଗ୍ନକାରୀ ଶକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଚ୍ଛ	linear sequence	ରେଖିକ ଅନୁକ୍ରମ
ligand	ସଂଲଗ୍ନୀ	lingua	ଅଧ ଗ୍ରସନୀ
ligand-gated ion channel	ସଂଲଗ୍ନୀ ଦ୍ୱାରିତ ଆୟନ ପ୍ରଣାଳୀ	lingual	ଜିହ୍ୱା
light chain	ଲଘୁ ଶୃଙ୍ଖଳା	lingual gland	ଜିହ୍ୱା ଗ୍ରନ୍ଥି
light microscope	ପ୍ରକାଶ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦର୍ଶୀ	lingual artery	ଜିହ୍ୱା ଧମନୀ
lignivorous	କାଷାହାରୀ	lingual teeth	ଜିହ୍ୱା ଦନ୍ତ
		lingual vein	ଜିହ୍ୱା ଶିରା
		lingual papilla	ଜିହ୍ୱା ପିଣ୍ଡିକା

lingual cartilage	ଜିହ୍ଵା ଉପାସ୍ଥି	lithophageous	ଅସ୍ଵରକ୍ଷୀ
linkage	ସଂବନ୍ଧନ, ଯୋଗ ସୂତ୍ରିକା	lithostyle	ଅସ୍ଵରକ୍ଷକ
linkage group	ସହଜଗ୍ଵ ସମୂହ, ଯୋଗ ସୂତ୍ରିକା ଦଳ	lithogenous	ଶୈଳଜନ
linkage map	ଯୋଗସୂତ୍ରିକା ମାନଚିତ୍ର	litoral, littoral	ବେଳାବାସୀ
linker DNA	ଯୋଜକ ଡି.ଏନ୍.ଏ	littoiral fauna	ବେଳାଞ୍ଚଳ ପ୍ରାଣୀ
linked character	ସହଜଗ୍ଵୀ ଲକ୍ଷଣ	Littoral zone	ବେଳାଞ୍ଚଳ
lip	ଓଷ୍ଠ	live vaccine	ସଜୀବ ଟିକା
lion	ସିଂହ	live virusoxin	ସଜୀବ ବିଷାଣୁ ଟିକା
lipase	ଲାଇପେଜ୍	liver	ଯକୃତ, କଳିଙ୍ଗ
lipoblast	ମେଦ କୋରକ	liver fluke	ଯକୃତ ପର୍ଣ୍ଣାଭ
lipocytosis	ଲିପୋସାଇଟୋସିସ୍	liver sinusoid	ଯକୃତ କୋଚରକ
lipocyte	ବସାଣୁ	living fossil	ଜୀବିତ ପସିଲ
lipochrome	ମେଦବର୍ଣ୍ଣ	lobe	ପାଳି
liposome	ବସାକରଣ	lobopodium	ପାଳିପାଦ
lipophore	ମେଦ ବର୍ଣ୍ଣ କୋଣ	lobose	ପାଳିପୁତ୍ର
lipogenesis	ମେଦ କରଣ , ବସାକରଣ	lobster	ବଡ଼ ବାରଦା ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି, ମହାଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି
lipophilic	ମେଦସ୍ନେହୀ, ବସାରାଗୀ	lobulated	ସପାଳିକା
lipoprotein	ଲିପୋପ୍ରୋଟିନ୍	lobule	ପାଳିକା, ଖଣ୍ଡିକା
lipolysis	ମେଦଲୟନ, ବସା ବିଲୟନ	local adaptive radiation	ସ୍ଥାନୀୟ ଉପଯୋଗୀ ବିକିରଣ
liquor follicle	ପୁଟିକା ରସ, ପୁଟିକା ଦ୍ରବ	localisation	ସ୍ଥାନ ବନ୍ଧନ
lithite (statolith)	ସ୍ଥିତିଉପକ, ଅସ୍ଵକ	localised	ସ୍ଥାନ ବନ୍ଧ
lithocyst	ସ୍ଥିତି ଉପଧାନୀ, ଅସ୍ଵପୁଟୀ	locomotor organ	ଗଳନ ଅଙ୍ଗ
lithocyte	ଅସ୍ଵକୋଷିକା, ଅସ୍ଵାଣୁ		

locomotion	ଗମନ, ଚଳନ	lotic environment	ସରିତ୍ ବାତାବରଣ
locomotory organelle	ଚଳନ କୋଶକାଞ୍ଚ, ଚଳନ ଅଙ୍ଗ	lotic waters	ସରିତ୍ ଜଳ
locomotor appendages	ଚଳନ ଅନୁବନ୍ଧ	louse	ଉକୁଣୀ
locomotor wave	ଚଳନ ତରଙ୍ଗ	louse infection	ଉକୁଣୀ ସଂକ୍ରମଣ
locomotory podium	ଚଳନ ପ୍ରଦ	lorica	ବର୍ମିକା
locomotory function	ଚଳନ କ୍ରିୟା	lubrication	ବିଚ୍ଛିନ୍ନୀକରଣ
locus	ବିଭକ୍ତ, ବିନ୍ଦୁ ପଥ, ରେଖାପଥ	luciferin	ଲୁସିଫେରିନ୍
locust	ପାଞ୍ଚପାଳ	lumen	ଅବକାଶିକା, ନାଳିପଥ, ନଳିକାନ୍ତର
log-inhabiting form	କାଠଗଣ୍ଡି ବାସୀ ଜୀବ	lumbar	କଟି, କମର
longitudinal	ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟ	lumbar vertebra	କଟି ମେଖଳା
longitudinal fission	ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟ ବିଖଣ୍ଡନ	lumbar artery	କଟୀ ଧମନୀ
longitudinal muscle	ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟ ପେଶୀ	lumbar plexus	କଟୀ ଜାଲିକା
longitudinal section	ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟକ ଛେଦନ	lumbar sacral plexus	କଟି ତ୍ରିକ ଜାଲକ
longitudinal nerve	ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟକ ସ୍ନାୟୁ	luminescence	ସଂ ଦୀପ୍ତି
longevity	ଆୟୁ, ଜୀବନ ଦୀର୍ଘତା	luminous organ	ଦ୍ୟୋତକ ଅଙ୍ଗ, ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଅଙ୍ଗ, ପ୍ରଦୀପୀ ଅଙ୍ଗ
loop	ପାଶ	luminescent	ସଂଦୀପ୍ତିଶୀଳ
loop method	ପାଶ ପଦ୍ଧତି	luminous secretion	ପ୍ରଦୀପୀ ସ୍ରାବ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସ୍ରାବ, ତେଜୋମୟ ଶ୍ରାବ
loop tail	କୁଣ୍ଡଳୀକ ପୁଚ୍ଛ	lunatum (lunate bone)	ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରାକାର ଅସ୍ଥି
loptocercustail	କଟକ ପୁଚ୍ଛୀୟ	lure	ପ୍ରଲୋଭକ
lophodont	ଶିଖରଦନ୍ତା	lung	ପୁସ୍ପପୁସ୍
lophophore	ଶିଖରଧର, ଲୋପୋଫୋର, କର୍ଷିକାଧାର	lung fishes	ଉଭଶ୍ୱାସୀମତ୍ସ୍ୟ, ପୁସ୍ପପୁସ୍ତବା ମତ୍ସ୍ୟ
lotic	ସରିତ୍ ଜୀବା		
lotic community	ସରିତ୍ଜୀବୀ ସମୁଦାୟ		

lung book	ବୁକ୍ ଲଙ୍ଗ, ପୁସ୍ତକ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ	lysogenic virus	ଲୟଜନୀ ବିଷାଣୁ, ସଂଲୟକ ବିଷାଣୁ
luteal tissue	ପୀତପିଣ୍ଡ ତନ୍ତୁ	lysosome	ଲାଇସୋଜୋମ୍, ଲୟନକାୟ
luteal phase	ପୀତପିଣ୍ଡ ଅବସ୍ଥା	lytic	ସଂଲୟୀ
lutinizing hormone	ପୀତପିଣ୍ଡକର ହରମୋନ୍, ଲୁଟିନିଜିଂ ହରମୋନ୍	lytic cycle	ଲୟନ ଚକ୍ର
luxury gene	ସମୃଦ୍ଧ ଜୀନ୍, ପ୍ରଚୁର ଜୀନ୍	lyophile	ଦ୍ରବରାଗୀ
lymph	ଲସିକା	lyophobic	ଦ୍ରବ ବିରୋଧୀ
lymphatic system	ଲସିକା ତନ୍ତୁ	lytic phage	ଲୟନ ବିଭୋଜୀ
lymphatic duct	ଲସିକା ନାଳୀ	lytic phase	ଲୟନ ଅବସ୍ଥା
lymph node	ଲସିକା ପର୍ବ, ଲସିକା ଗ୍ରନ୍ଥି	lytic infection	ଲୟନ ସଂକ୍ରମଣ
lymph sinus	ଲସିକା କୋଚର	'L' Addendum	
lymphocyte	ଲସିକାଣୁ, ଲସିକା କୋଶ	labial annuel	ଅଧରୋଷ ବକୟକ
lymphatic vessel	ଲସିକା ବାହିକା	labial crown	ଓଷ୍ଠୀୟ ଶିଖର
lymph heart	ଲସିକା ହୃଦୟ	— disc	ଅଧରୋଷ ବିମ୍ବ
lymph space	ଲସିକାଶ୍ରୟ	— plexus	ଓଷ୍ଠୀୟ ଜାଲକ
lyocytosis	କୋଷିକା ବିଲୟନ	— salivary muscle	ଅଧରୋଷ ଲାଳପେଶୀ
lysine	ଲାଇସିନ୍	— segment	ଅଧରୋଷ ଖଣ୍ଡ
lysis	ଲୟନ	labral compressor	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷ ସଂପିଣ୍ଡିକା
lyophilization	ହିମଶୁଷ୍କ, ହିମ ଶୁଷ୍କୀକରଣ	— muscle	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷପେଶୀ
(freeze drying)		labrofrontal nerve	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷ ଲଲାଟ ତନ୍ତ୍ରିକା
lyophilized	ହିମ ଶୁଷ୍କୀକୃତ	labyrinth	ରହନ ଭ୍ରମିକା
lysogenic	ଅପଘଟଣୀ, ଲୟନିକ	lacebug	ଫିତା ମକ୍ଷୁଣ (ଦଂଶପାୟୀ)
lysogenic bacterium	ଲୟଜନୀ ଜୀବାଣୁ	lacertilia	ଝିଟିପିଟି ଜାତୀୟ
		lambda phase	ଲ୍ୟାମ୍ବଡ଼ାକାର ବିଭୋଜୀ

lamellar conodont	ପଟଳି ଶଂକୁଦନ୍ତ	larviform	ଡିମ୍ବରୂପ, ଶୁକରୂପ
lamellate anal gill	ପଟଳକୀୟ ରୂଦ କ୍ଲୋମ	lamina	ଆଦିଡ଼ିମ୍ବକ, ଆଦିଶୁକ
lamellate antenna	ପଟଳକୀୟ ଶୃଂଗିକା	laryngo tracheal groove	କଣ୍ଠଶ୍ୱାସନକୀ ଖାଞ୍ଚ
— organ	ପଟଳକୀୟ ଅଙ୍ଗ	lashing movement	କଣାଘାଟା ଗତି
lamellibranch	ପଟଳକ୍ଲୋମ	lateral flap	ପାର୍ଶ୍ୱପଲ୍ଲବ
lamellibranchiata	ପଟଳ କ୍ଲୋମୀ	— flod	ପାର୍ଶ୍ୱପୁଟ
laminae adanles	ଅଭିରୂଦ-ପଟଳ	— lappet	ପାର୍ଶ୍ୱଲାପେଟ
laminaganglionaris	ରୁଚ୍ଛିକୀୟ-ପଟଳ	— limb	ପାର୍ଶ୍ୱଶାଖା
lamina infranalis	ଅବରୂଦ-ପଟଳ	lateroanal	ପାର୍ଶ୍ୱରୂଦୀୟ
lamina interna	ଆନ୍ତର-ପଟଳ	laterostemite	ପାର୍ଶ୍ୱଅଧରକାଂଶ
lamina perpendicularia	ଲମ୍ବ-ପଟଳ	laterosubdorsal	ପାର୍ଶ୍ୱ ଉପ ପୃଷ୍ଠୀୟ
lamina subgenitalis	ଅଧୋଜନନାଙ୍ଗ-ପଟଳ	leaf warbler	ପତ୍ର ଗାୟକ ପକ୍ଷୀ
— supra analis	ଅଧ୍ୱରୂଦ-ପଟଳ	lentic water	ସରୋଜଳ
— terminalis	ଅନ୍ତସ୍ଥରୀକା	lepospondylous vertebra	ତୁଷ୍ଟ କଶେରୁକ
laminiiform	ପଟଳରୂପ	leptodactylous	ତନୁଅଙ୍ଗୁଳି
lampshell	ଦୀପକବଦୀ	leptomorphic	ଅଳ୍ପରୂପୀ
lapidicoelous	ଅବାଶ୍ୱବାସୀ	leptonema	ତନୁସୂତ୍ର
lapinized	ଶଶକୀକୃତ	leptophragma	ତନୁବୃତି
lappetmoth	ପଲ୍ଲବ-ଶଲଭ	leptosom	ତନୁକୀୟ
lapwing	ଚିଜିଭ (ପକ୍ଷୀଜାତୀୟ)	leucoblast	ଶ୍ୱେତାଶୁକୋରକ
large pied wagtail	ବୃହତ୍ ଶରଳ ଖଂଜନ (ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ)	leukophore	ଶ୍ୱେତଲବକ
lark	ଭରତ ପକ୍ଷୀ	levator	ଉନ୍ନୟନୀ
larvacornuta	ଶୂଙ୍ଗାଡ଼ିମ୍ବ	lichnophagous	ଲାଲକେନ ଭୋଜୀ

lienogastric artery	ପୁଣାଜଠର ଧମନୀ	lorum	ଆବନ୍ଧ
light organ	ପ୍ରକାଶୀ ଅଙ୍ଗ	lotic	ସରିତଜୀବୀ
lignicolous	କାଷ୍ଠବାସୀ	lousicide	ଉକୁଣୀମାରୀ
ligniperdous	କାଷ୍ଠନାଶୀ	lymphatic organ	ଲସିକା ଅଙ୍ଗ
limivorous	ପକାହାରୀ	lymphatics	ଲସିକା ବାହିନୀ
limnetic	ସରୋବରୀ, ସରୋଜୀବୀ	lymphatic trunk	ଲସିକା କାଣ୍ଡ
limnodromy	ନଦଗାମିତା	lymphatic gland	ଲସିକା ଗ୍ରନ୍ଥି
limnologist	ସରୋବିଜ୍ଞାନୀ	lymphoblast	ଲସିକୋରକ
limnoplankton	ସରୋବର-ପୁବକ	lymphoid tissue	ଲସିକାଭ ଉତ୍ତର
limnovorous	ସରଜୀବଭକ୍ଷୀ		
limophagus	ପକଭୋଜୀ	- o -	
line fishing	ରଞ୍ଜୁ ମତ୍ସ୍ୟନ		
line pattern virus	ରେଖା ପ୍ରତିରୂପୀ ବିଷାଣୁ		
lingulate	ଜିହ୍ଵାକାର		
linkage isomerism	ବନ୍ଧକ ସମାବୟବତା		
liquid bait	ଦ୍ରବ ବିଲୋଭକ		
lithotomous	ଅଶ୍ଵଭେଦୀ		
lobelet	ପାଳିକ		
lobiform	ପାଳିରୂପ		
lociation	ସ୍ଥାନିକ ସଂଘ		
long horned grasshopper	ଦୀର୍ଘଶୂଙ୍ଗୀ ଝିଞ୍ଜିକା		
lore	ଚକ୍ଷୁନେତ୍ରାନ୍ତର		
loricate form	ବର୍ମିକାକାର		

"M"

machilis	ମେକିଲିସ	macro evolution	ଗୁରୁ ବିକାଶ
macro	ଦୀର୍ଘ, ଗୁରୁ, ମହା	macrofauna	ଗୁରୁପ୍ରାଣୀକୁଳ
machozoooid	ରକ୍ଷୀ ଜୀବକ, ଗୁରୁ ଜୀବକ	macro flagellate	ଗୁରୁ କଶାଭ
macherel	ଖାଦ୍ୟଯୋଗ୍ୟ (ବାଂଡ଼ା) ସମୁଦ୍ର ମାଛ	macrogamete	ମହା ଯୁଗ୍ମକ
Macraker	ଦୀର୍ଘନର	macrogametocyte	ମହାଯୁଗ୍ମକ କୋଷ
macregate	ଦୀର୍ଘକର୍ମୀ	macroglossate	ଦୀର୍ଘଜିହ୍ୱ
macrauchenia	ମେକ୍ରୋକେନିଆ	macrognathic	ବୃହତ୍ ହନୁ
macrobasic	ଦୀର୍ଘାଧାରୀ	macroleucocyte	ଗୁରୁ ଶ୍ୱେତାଣୁ
macrobiosis	ଦୀର୍ଘ ଜୀବନ	micromastia	ପୃଥୁଳସ୍ତନତା
macrobiotic	ଦୀର୍ଘଜୀବୀ	macromere	ମହାଖଣ୍ଡ କୋଷ
macroblast	ଗୁରୁ	macromerozoite	ମହାଖଣ୍ଡ ଜାଣୁ
macrocerus	ଦୀର୍ଘ ପୁଞ୍ଜୀୟ	macro-mutation	ଗୁରୁ ଉଚ୍ଚ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଗୁରୁ ମ୍ୟୁଟେସନ୍
macrochalte	ଦୀର୍ଘଶୁକ	macro-mitochondria	ମହା ମାଇଟୋକଣ୍ଡ୍ରିଆ
macro chromosome	ଗୁରୁ ଗୁଣ ସୂତ୍ର	macro nueleocyte	ଗୁରୁ କେନ୍ଦ୍ରକାଣୁ
macrocneme	ଦୀର୍ଘପଟ	macro nucleus	ମହାନ୍ୟଷ୍ଟି, ଗୁରୁ କେନ୍ଦ୍ରକ
macro cnemus	ଦୀର୍ଘ ପଟୀୟ	macro nutrient	ବୃହତ୍ ପୋଷକ
macro conjugant	ଗୁରୁ ସଂଯୁକ୍ତୀ	macrophase	ମହାଭକ୍ଷୀ କୋଷ, ବୃହତ୍ ଭକ୍ଷକାଣୁ
macrocyte	ସ୍ଥୂଳାଣୁ	macrophagous	ମହାଭକ୍ଷୀ
macrocytic	ସ୍ଥୂଳାଣୁକ	macropharyngea	ମେକ୍ରୋଫେରିନ୍‌ଜିଆ
macrocytosis	ସ୍ଥୂଳାଣୁତା, ସ୍ଥୂଳ-ଅଣୁତା	macroplankton	ଗୁରୁ ପ୍ଲବନ
macroductylis	ଦୀର୍ଘାଙ୍ଗୁଳି	macro plasmacyte	ଗୁରୁ ଦ୍ରବ୍ୟାଣୁ
macrodont	ଗୁରୁ ଦନ୍ତୀ	macropedous	ଦୀର୍ଘ ପାଦୀ
		macropterous	ମହାପକ୍ଷ ଯୁକ୍ତ

macroschizont	ମେକ୍ରୋସାଇଜଣ୍ଟ, ଗୁରୁ ସାଇଜଣ୍ଟ	madreporic canal	ପ୍ରରଣୀ ନାଳ
macroscopic	ସ୍ଥୂଳ	madreporic ampulla	ପ୍ରରଣୀ ତୁମ୍ବିକା
macroseptum	ଗୁରୁପତ	madreporic vesicle	ପ୍ରରଣୀ ଆଶୟ
macrosiphon	ଗୁରୁ ବିନାଳ	madreporite	ପ୍ରରଣକ, ରକ୍ତ ପ୍ରସରିକା ନାଳୀ
macrosmatic	ପ୍ରସ୍ଥାଣୀ	madreporic body	ପ୍ରରଣୀକାୟ
macro spermatocyte	ଗୁରୁ ଶୁକ୍ରାଣୁ କୋଶିକା	madreporitic ampulla	ପ୍ରରଣୀ ତୁମ୍ବିକା
macrosomite	ଦୀର୍ଘକାୟଖଣ୍ଡ	maggot	ମାଷିକା ଶୂଳ, ଅପାଦକ
macrostome	ବୃହତ୍ ମୁଖ	magnum	ଘାତିକା, ମହାମଣିବନ୍ଧ
macroswarmer	ଗୁରୁଚଳାଣୁ	main lobe	ପ୍ରଧାନ ପାଳି
macro symbiont	ବୃହତ୍ ସହଜୀବୀ	major levator	ମହାଉନ୍ନୟନୀ
macrotous	ଦୀର୍ଘ କର୍ଣ୍ଣ	malacology	ଶୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ
macrotrichium	ଦୀର୍ଘ ଲୋମକ	malacostraca	ମୃଦୁପୁଷ୍ପବର୍ମୀ, କୋମଳ ପୁଷ୍ପ କବଚ
macrotype	ବୃହତ୍ ପ୍ରରୂପ	maladaptation	ଦୁରନୁକୂଳନ
macro-zoology	ସ୍ଥୂଳ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ	mala mandibulasis	ଚିବୁକ ଗଣ୍ଡ
macrozoid	ଗୁରୁଜୀବକ	mala maxillae	ଜମ୍ବିକାଗଣ୍ଡ
macula	ମାକୁଲା	malar bone	ଗଣ୍ଡାସ୍ଥି
	କଳାଯାଉ	malaria	ପାଳିକୃର
macula-lutea	ପୀତ ବିନ୍ଦୁ	malaria belt	ପାଳିକୃର କ୍ଷେତ୍ର
macula neglecta	ଉପେକ୍ଷିତ ସ୍ଥଳ	malaria carrier	ପାଳିକୃର ବାହକ
macula statica	ସନ୍ତୁଳନ ସ୍ଥଳ	malaria parasite	ମ୍ୟାଲେରିଆ ବାହକ
madrepora	ମାଡ୍ରିପୋରା	malariology	ମ୍ୟାଲେରିଆ ବିଜ୍ଞାନ
madrepore	ପ୍ରରଣ	male	ପୁରୁଷ, ନର
madreporian coral	ପ୍ରରଣୀ ପ୍ରବାଳ	male gamete	ପୁଂ ଯୁଗ୍ମକ

male genital aperture	ପୁଂ ଜନନ ରନ୍ଧ୍ର	mammillary	ତୁରୁକାଭ
male genital papilla	ପୁଂ ଜନନ ପେପିଲା	mammillary body	ତୁରୁକାଭ ପିଣ୍ଡ
male genitalia	ପୁଂ ଜନନାଙ୍ଗ	mammillary process	ତୁରୁକାଭ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
male intersex	ନର ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗୀ	man	ମନୁଷ୍ୟ
male sex gland	ପୁଂ ପ୍ରଜନନ ଗ୍ରନ୍ଥି	mandible	ଅଧୋହନୁ, ଚିରୁକାନ୍ଧି
male sex organ	ପୁଂ ଜନନ ଅଙ୍ଗ	mandibular	ଚିରୁକୀୟ
malignancy	ଦୁର୍ଭିମତ୍ତା	mandibular arotic arch	ଚିରୁକ ମହାଧମନୀ ଚାପ
malignant growth	ଦୁର୍ଭିମ ବୃଦ୍ଧି	mandibular barbel	ଚିରୁକୀୟ ଶର୍ଣ୍ଣ
malignant tumor	ଦୁର୍ଭିମ ଅର୍ବୁଦ, ଉଚ୍ଚଚିଆବୁ		ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
malleate	ଜ୍ଞାନାକର	mandibular foot	ଚିରୁକୀୟ ପଦ
malleus	ମୁଦ୍‌ଗରିକା, ଘନ ମୁଦ୍‌ଗର	mandibular foramen	ଚିରୁକାନ୍ଧି ରନ୍ଧ୍ର
malpighian body	ମାଲପିଝୀୟ ପିଣ୍ଡ	mandibular gland	ଚିରୁକ ଗ୍ରନ୍ଥି
malpighian corpuscle	ମାଲପିଝୀୟ କୋଶ	mandibular groove	ଚିରୁକୀୟ ଖାଞ୍ଚ
malpighian layer	ମାଲପିଝୀୟ ସ୍ତର	mandibular nerve	ଚିରୁକ ତନ୍ତ୍ରିକା
malpighian tube	ମାଲପିଝୀୟ ନଳୀ	mandibular sternum	ଚିରୁକୀୟ ଅଧରକ
malpighian tubule	ମାଲପିଝୀୟ ନଳୀକା	mandibular teeth	ଚିରୁକ ଦନ୍ତ
mammale	ସ୍ତନ	mandibular palp	ଚିରୁକୀୟ ଶର୍ଣ୍ଣୀକା
mammal	ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ, ସ୍ତନ୍ୟଧାରୀ	mandibulate	ଚିରୁକୀ
mammalia	ସ୍ତନୀବର୍ଗ	mane	କେଶର
mamalogist	ସ୍ତନୀ ବୈଜ୍ଞାନିକ, ସ୍ତନୀ ବିଜ୍ଞ	mantle	ପ୍ରାବରଣୀ
mammary gland	ସ୍ତନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥି	mantle cavity	ପ୍ରାବରଣୀ ଗହ୍ୱର
mammary pouch	ସ୍ତନ୍ୟ ମୁଣି	mantle fold	ପ୍ରାବରଣୀ କୁଞ୍ଚ, ପ୍ରାବରଣୀ ଭାଙ୍ଗ
mammilla	ତୁରୁକ		

mantle groove	ପ୍ରାବରଣୀ ଖାଞ୍ଜି	marsh	ସତସତ
mantle lobe	ପ୍ରାବରଣୀ ପାଳି	marsupial	ଶିଶୁଧାନୀ ପ୍ରାଣୀ
manual digit	ହସ୍ତ-ଆଙ୍ଗୁଳି	marsupial bone	ଶିଶୁଧାନୀ ଅସ୍ଥି
manubrium	ହସ୍ତକ, ଅଧୋମୁଖ, ଉରୋସ୍ଥି	marsupial pouch	ଶିଶୁଧାନୀ ମୁଣ୍ଡି
manus	କରାଗ୍ର, ହସ୍ତ	marsupium	ଶିଶୁଧାନୀ
many jointed	ବହୁ ସନ୍ଧିତ	mask	ଆବରଣ
marginal	ସୀମାନ୍ତ, ପ୍ରାନ୍ତୀୟ ଉପାନ୍ତ	masking	ପ୍ରଚ୍ଛାଦନ, ଗୋପନ
marginal tissue	ସୀମାନ୍ତ ତିସୁୟ	mastax	ସଂପେଶଣୀ
marginal sense organ	ସୀମାନ୍ତ ସମ୍ବେଦନାଞ୍ଜ	mastication mouth parts	ଚର୍ବଣ ମୁଖାଞ୍ଜ
marginal circes	ସୀମାନ୍ତ ଲୋମକ	mastication	ଚର୍ବଣ
marginal gland	ସୀମାନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି	masticator	ଚର୍ବଣୀ
marginal lappet	ସୀମାନ୍ତ ଲୋଳିକା	masticating apparatus	ଚର୍ବଣ ସାଧନ
marginal tentacle	ସୀମାନ୍ତ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକ	mastigoneme	ପାର୍ଶ୍ଵସୂତ୍ର
marine	ସାମୁଦ୍ରିକ	mastigophore	କଷାଭଧର
marine animal	ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀ	mastoid process	କର୍ଣ୍ଣମୂଳାସ୍ଥି ପ୍ରବନ୍ଧ
marine biocycle	ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୈବ ଚକ୍ର	maternal chromosome	ମାତୃକ ଗୁଣସୂତ୍ର
marine biome	ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବୌତ	maternal feeding	ମାତୃ ଭୋଜନ
marine ecology	ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିପାଶ୍ଵ ବିଜ୍ଞାନ	maternal inheritance	ମାତୃକ ବଂଶାଗତି
marine fauna	ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣିକୂଳ	mating	ସଙ୍ଗମ, ମୈଥୁନ
marine fishery	ସାମୁଦ୍ରିକ ମତ୍ସ୍ୟସମୂହ	mating flight	ସଙ୍ଗମ ଉଡ଼ାଣ
marine organism	ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବ	mating gland	ମୈଥୁନ ଗ୍ରନ୍ଥି
marine sedimentation marrow	ମର୍କା	mating instinct	ସଙ୍ଗମ ପ୍ରବୃତ୍ତି
marrow cavity	ମଜ୍ଜା ଗହ୍ଵର	mating season	ସଙ୍ଗମ ଋତୁ

mating type	ସଙ୍ଗମ ପ୍ରରୂପ	maxillipede	ଜନ୍ଧିପଦ
mating condition	ସଙ୍ଗମ ଅବସ୍ଥା	maxillula	ଲଘୁ ଜନ୍ଧିକା
matrix	ଆଧାର	meatus	କୁହର
matrix cell	ଆଧାର କୋଷ	mechanism	କ୍ରିୟାବିଧି
matrix gland	ଆଧାର ଗ୍ରନ୍ଥି	Meckels cartilage	ମେକେଲସ ଉପାନ୍ଧି
maturation	ପରିପକ୍ୱନ	mechano-receptor	ଉଦ୍‌ଘାତନା ଗ୍ରାହୀ
maturation division	ପରିପକ୍ୱନ ବିଭାଜନ	medial	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ, ମଧ୍ୟ
maturation phase	ପରିପକ୍ୱନ ଅବସ୍ଥା	median	ମଧ୍ୟ
maturation zone	ପରିପକ୍ୱନ କ୍ଷେତ୍ର	median eye	ମଧ୍ୟନେତ୍ର
maturation spindle	ପରିପକ୍ୱନ କଣ୍ଠା	medial cell	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କୋଷ
mature	ପରିପକ୍ୱ	medial nerve cord	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱାୟତ୍ ସୂତ୍ର
maverick	ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ	medial section	ମାଧ୍ୟମିକ ପରିଚ୍ଛେଦ
maxilla	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱହନୁ, ଜନ୍ଧିକ	median finfold	ମଧ୍ୟ ପକ୍ଷଭାଙ୍ଗ
maxillary	ଜନ୍ଧିକ	median frontal suture	ମଧ୍ୟ ଲଲାଟ ସୀମା
maxillary artery	ଜନ୍ଧିକା ଧମନୀ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହନୁ ଧମନୀ	median line	ମାଧ୍ୟକା ରେଖା
maxillary barbel	ଜନ୍ଧି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ	median lip	ମଧ୍ୟ ଓଷ୍ଠ
maxillary gland	ଜନ୍ଧିକା ଗ୍ରନ୍ଥି	median suture	ମଧ୍ୟ ସୀମା
maxillary lobe	ଜନ୍ଧିକା ପାକି	medical zoology	ଭେଷଜ ପ୍ରାଣି ବିଜ୍ଞାନ
maxillary nerve	ଜନ୍ଧିକା ତନ୍ତ୍ରିକା	mediastinum	ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ ମଧ୍ୟାବିକାଶ
maxillary palp	ମେକ୍‌ସିଲାରୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ	medulla	ମଧ୍ୟାଂଶ
maxillary sinus	ଜନ୍ଧିକା ବିବର (କୋଟର)	medulla oblongata	ସ୍ୱଷ୍ଟୁମ୍ଭାଶୀର୍ଷକ
maxillary teeth	ଜନ୍ଧିକା ଦନ୍ତ	medullary canal	ମଧ୍ୟାଂଶ ନାଳ
maxillary tentacle	ଜନ୍ଧିକା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ		

medullary fold	ମଧ୍ୟାଂଶ ଭାଙ୍ଗ, ତନ୍ତ୍ରିକା ଭାଙ୍ଗ	mehlis gland	ମେହଲିସ୍ ଗ୍ରନ୍ଥି
medullary groove	ମଧ୍ୟାଂଶ ଖାଞ୍ଜ, ତନ୍ତ୍ରିକା ଖାଞ୍ଜ	meibomian gland	ମାଇବୋମିଆନ ଗ୍ରନ୍ଥି
medullary plate	ମଧ୍ୟାଂଶ ଫଳକ, ତନ୍ତ୍ରିକା ଫଳକ	meiosis	ଅର୍ଦ୍ଧାୟନ
medullary sheath	ମଜ୍ଜା ଆଛଦ, ସ୍ନାୟୁ ବେଷ୍ଟକ	Meissner's plexus	ମାଇସ୍ନର ଜାଲିକା
medulated	ମଜ୍ଜାୟୁକ୍ତ	melanin	କୃଷ୍ଣରଞ୍ଜକ, ମେଲାନିନ୍
medulated fibre	ମଜ୍ଜାବୃତ୍ତ ତନ୍ତୁ	melanism	ଅତି କୃଷ୍ଣତା
medulated nerve	ମଜ୍ଜାବୃତ୍ତ ସ୍ନାୟୁ	melanocyte	ଅସିତାଣୁ, ମେଲାନୋସାଇଟ
medusa	ମେଡୁସା	melanophore	କୃଷ୍ଣରଞ୍ଜ ଧାରିକା
medusoid	ମେଡୁସାବଦ୍ଧ, ମେଡୁସାଭ	mellivorous	ମଧୁଭକ୍ଷୀ, ମଧୁଭୋଜୀ
mega	ସ୍ଥୂଳ, ମହା, ଗୁରୁ	(melliphagous)	
megacephalous	ମହାକପାଳୀ	membrane	ଝିଲ୍ଲା
megacephalic	ମହାକପାଳୀୟ	membranous	ଝିଲ୍ଲାଦାର, ଝିଲ୍ଲାୟ
mega-chromosome	ଗୁରୁ ଗୁଣସୂତ୍ର	membranous basement	ଆଧାର ଝିଲ୍ଲା
mega-evolution	ଗୁରୁ ବିବର୍ତ୍ତନ, ମହା ବିବର୍ତ୍ତନ	membranous cell	କୋଷ ଝିଲ୍ଲା
mega-gametocyte	ଗୁରୁ ଯୁଗ୍ମକ କୋଷ	membranous plasma	ପ୍ରଜୀବୀ ଝିଲ୍ଲା
mega-karyocyte	ମହା କେନ୍ଦ୍ରକ କୋଷିକା	membranous peritropic	ଖାଦ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ଝିଲ୍ଲା
megalecithal	ଅତି ପିତକ, ମେଗାଲେସିଆଲ	membrane bone	ମେମ୍ବ୍ରେନ୍ ଅସ୍ଥି
megannucleus	ମହା ନ୍ୟୁକ୍ଲି	membrane potential	ଝିଲ୍ଲା ବିଭବ
megasclere	ମହା କଞ୍ଚିକା	membranous labyrinth	ଝିଲ୍ଲାମୟ ଲେବେରିନ୍ଥ
magamere	ବୃହତ୍ ଖଣ୍ଡ	memory	ସ୍ମୃତି
meganephridium	ଗୁରୁ ବୃକକ	memory capacity	ସ୍ମୃତି କ୍ଷମତା
mega scolex	ମେଗା ସ୍କୋଲେକ୍ସ	menarche	ରତ୍ନଭବନ, ରଜୋଦର୍ଶନ
		Mendelism	ମେଣ୍ଡେଲବାଦ

Mendel's law	ମେଣ୍ଡେଲ କ ନିୟମ	merous	ଉରୁଖଣ୍ଡ
Mendelian inheritance	ମେଣ୍ଡେଲୀୟ ଆନୁବଂଶିକତା	mesaxon	ମଧ୍ୟାକ୍ଷ
Mendelian population	ମେଣ୍ଡେଲୀୟ ସମସ୍ତି	mesaxomic	ମଧ୍ୟାକ୍ଷିକ
meninges	ମଣ୍ଡିଷ ଆବରଣ	mesencephalon	ମଧ୍ୟ ମଣ୍ଡିଷ
menopause	ରଜ ନିବୃତ୍ତି	mesenchyme	ଆଦି ସଂଯୋଗୀ ତିସ୍ତୁ
menstruation	ରତ୍ନସ୍ରାବ	mesentery	ଅନ୍ତ ଯୋଜନୀ
menstrual period	ରତ୍ନସ୍ରାବ କାଳ	mesenteric artery	ଅନ୍ତ ଯୋଜନୀ ଧମନୀ
mental	ମାନସିକ	mesenteric vein	ଅନ୍ତ ଯୋଜନୀ ଶିରା
mental health	ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ	mesenteric filament	ଅନ୍ତ ଯୋଜନୀ କୋମଳସୂତ୍ର
mental patient	ମାନସିକ ରୋଗୀ	mesenteron	ମଧ୍ୟାନ୍ତ
mento-meckelian bone	ମେକଲ ଚିବୁକାସ୍ଥି	mesoblast	ମଧ୍ୟ କୋରକ, ମଧ୍ୟଭୂଣସ୍ତର
mentum	ଚିବୁକ	mesocoel	ମଧ୍ୟ ମଣ୍ଡିଷ କୋଚର
meridional	ଦ୍ରାଘିମ	mesocarinal joint	ମଧ୍ୟ କର୍ପର ସନ୍ଧି
meridional cleavage	ଦାଘିମ ଭାଜନ	meso coracoid	ମଧ୍ୟ କୋରାକଏଡ୍
meridional plane	ଦ୍ରାଘିମ ତଳ	mesoderm	ମଧ୍ୟ ତ୍ୱକ୍, ମଧ୍ୟ ଜନସ୍ତର
meridional furrow	ଦ୍ରାଘିମ ସୀତା	mesodermal somite	ମଧ୍ୟ ଜନସ୍ତର କାୟ ଖଣ୍ଡ
meristic variation	ସଂଖ୍ୟାଗତ ବିଭେଦାୟନ	mesodermal crescent	ମଧ୍ୟ ତ୍ୱକାୟ କାଳ ଚକ୍ର
meroblastic	ଆଂଶିକ ବିଭାଜନ	mesoglea	ମଧ୍ୟ ଶ୍ଳେଷସ୍ତର
merocrine gland	ଆଂଶସ୍ରାବୀ ଗ୍ରନ୍ଥି	mesolecithal	ମଧ୍ୟ ପିତକ, ମଧ୍ୟ କୁଷ୍ମୁମୀ
merogony	ଆଂଶଯୁଗ୍ମନ	mesomere	ମଧ୍ୟ ଖଣ୍ଡକ
merogamete	ଆଂଶ ଯୁଗ୍ମକ	meso nephrons	ଆଦି ବୃକକ
merozoite	ଖଣ୍ଡକାଣ୍ଡ	mesonephric duct	ମଧ୍ୟ ଆଦି ବୃକକ ନାଳୀ
		mesonotum	ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧ ପୃଷ୍ଠକ

mesophilic	ମଧ୍ୟ ତାପ ପ୍ରାୟ	metabolous	ରୂପାନ୍ତର ବର୍ଣ୍ଣୀ
mesophragm	ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରାକ୍ଷ	metacarpal	କରଭାସ୍ତି
mesophragma (line of Hensen)	ହେନ୍ସେନ ରେଖା, ମଧ୍ୟ ବୃତ୍ତି	meta centric chromosome	ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଣସୂତ୍ର
mesopodium	ମଧ୍ୟପାଦ	meta carpus	କରଭ
meso-pterygium	ମଧ୍ୟ ପକ୍ଷକ	meta coel	ପଶୁ ମଣ୍ଡିତ କୋଚର
meso-pterygoid	ମଧ୍ୟ ଟେରିଗ୍‌ଏଡ୍	meta cene	ପଶୁ ଶଙ୍କୁ
mesorchium ମୁଣ୍ଡଧର, ବୃଷଣ ଧର, ଶୁକ୍ରାଶୟ ଆବରଣୀ		metacnoide	ନିମ୍ନ ପଶୁ ଶଙ୍କୁ
meso-rectum	ମଧ୍ୟ ମଳାଶୟ	meta conule	ପଶୁ ଶଙ୍କୁକ
meso-soma	ମଧ୍ୟ ଶରୀର ଗଣ୍ଡି, ମଧ୍ୟ କାୟ	meta cryptozeite	ମେଟା କ୍ରିପ୍ଟୋଜେଇଟ୍
meso-somatic	ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ	meta discoidal placenta	ପରଜ ଚକ୍ରାବୃତ୍ତି ଭୂତା ପୁଷ୍ଟିକା
meso-some	ମଧ୍ୟ କାୟ	meta gastric	ପଶୁ ଜଠରୀୟ
meso-sternum	ମଧ୍ୟ ଭରସ୍ତି, ମଧ୍ୟା ଧାରକ	metagenesis	ପିଢ଼ି ଏକାନ୍ତ କରଣ
meso-thorax	ମଧ୍ୟ ବକ୍ଷ	metamere	ବିଖଣ୍ଡ
meso-thermal	ମଧ୍ୟ ତାପୀୟ	metameric (=metamerical)	ବିଖଣ୍ଡିୟ
mesovarium	ଢ଼ିମାଶୟଧର	metameric segmentation	ବିଖଣ୍ଡୀୟ ବିଭାଗ
mesozoicra	ମଧ୍ୟ ଜୀବିୟ ମହାକଳ୍ପ	metamerism	ବିଖଣ୍ଡୀବସ୍ତା
mesozeic mammal	ମଧ୍ୟଜୀବୀ ପ୍ରମ୍ୟପାୟୀ	metamorphosis	ରୂପାନ୍ତର
messenger R.N.A.	ବାର୍ତ୍ତାବହ ଆର.ଏନ.ଏ.	metanephric duct	ପଶୁ ଆଦି ବୃକ୍ କ ନାଳୀ
metabola	ରୂପାନ୍ତରଣୀ	metanephidium (metanephros)	ପଶୁ ଆଦି ବୃକ୍ କ
metabolic	ବିପାକୀୟ	metanotum	ପଶୁବକ୍ଷ ପୃଷ୍ଠକ
metabolism	ବିପାକ	metaphase	ମଧ୍ୟାବସ୍ଥା
metabolite	ମେଟା ବୋଲାଇଟ୍	metaplastm	ଅଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ

metapleure	ପଣ୍ଡ ପାର୍ଶ୍ୱକ	microcyte	ସୂକ୍ଷ୍ମାଣୁ
metapleural fold	ପଣ୍ଡ ପାର୍ଶ୍ୱ କୁଞ୍ଚ (ଭାଙ୍ଗ)	micro- dissection	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବ୍ୟବହେଦନ
meta pleunestic	ପଣ୍ଡ ଶ୍ୱାସ ରନ୍ଧ୍ର	micro-environment	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାତାବରଣ
meta plodium	ପଣ୍ଡପାଦ	micro-fauna	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରାଣୀ-ଜୁଳ
metapophysis	ଅଗ୍ରବର୍ତ୍ତି	micro-gamet	ଅଣୁ ଯୁଗ୍ମକ
metapterygium	ପଣ୍ଡପକ୍ଷକ	micro-gametocyte	ଅଣୁ ଯୁଗ୍ମକ କୋଣ
metapterygoid	ପଣ୍ଡ ଚେରିଗଏଡ୍	micro-gamy	ଅଣୁ ଯୁଗ୍ମକ, ସୂକ୍ଷ୍ମ ସଂଲୟନ
metaseptum	ପଣ୍ଡ ପଟ	micro-habit	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଆବାସ
metasema	ପଣ୍ଡ ଶରୀର ଗଣ୍ଡି	microlecithal	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପିତକ
metastasis	ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ, ବିକ୍ଷେପ	micro-mere	ଲଘୁ ଖଣ୍ଡ
metasternum	ପଣ୍ଡ ଉରଃ ପଟକ	micromerozoite	ଲଘୁ ଖଣ୍ଡ ଜାଣୁ
metastoma	ଅଧରୋଷ, ମୁଖ ପାର୍ଶ୍ୱପାଳି, ପଣ୍ଡମୁଖକ	micro-mutation	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉତ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତନ
metatarsal	ଅନୁଗଲ୍‌ପାଣ୍ଡି	micro-nuclear exchange	ଲଘୁ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ବିନିମୟ
metastyle	ମେଟା ସ୍ଥାଳି	micro organism	ସୂକ୍ଷ୍ମଜୀବ
metathorax	ପଣ୍ଡ ବକ୍ଷ	micro-parasite	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପରଜୀବୀ
metatroch	ପଣ୍ଡ ଚକ୍ରକ, ପଣ୍ଡ ପକ୍ଷ ବକ୍ଷ	micro-phagocyte	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭକ୍ଷକାଣୁ
metazoa	ମେଟାଜୋଆ	microphagous	ସୂକ୍ଷ୍ମଭକ୍ଷୀ
metazooea	ମେଟା ଜୁଇଆ	micropore	ସୂକ୍ଷ୍ମରନ୍ଧ୍ର
metencephalon	ଅଗ୍ରପଣ୍ଡ ମଣ୍ଡିଷ, ଅନୁ ମଧ୍ୟ ମଣ୍ଡିଷ	micropterous	ଲଘୁ ପକ୍ଷ
micro- adaptation	ସୂକ୍ଷ୍ମାନୁକୂଳନ	micropyle	ଡିମ୍ବାଣୁ ରନ୍ଧ୍ର
micro- biology	ଅଣୁ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	microselere	ଲଘୁ କଞ୍ଚିକା, ଅଣୁ କଞ୍ଚିକା
micro-chromosome	ଲଘୁ ଗୁଣ ସୂତ୍ର	microscope	ଅଣୁ ବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର
micro-cryptozote	ମାଇକ୍ରୋ କ୍ରିପ୍ଟୋଜୋଟ୍	microsome	ମାଇକ୍ରୋଜୋମ୍, ଲଘୁକାୟ

microtome	ମାଇକ୍ରୋଟୋମ୍	mitosome	ସ୍ୱତ୍ରିକାୟ
micro-zoid	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜୀବକ	mitral value	ଦ୍ୱି-ଶୀର୍ଷକ କପାଟିକା
micro-zooplankton	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରବକ	mixed culture	ମିଶ୍ରିତ ଚାଷ
microzoa	ଅଣୁ ବିକ୍ଷଣୀକ ଜୀବ	mixocoel	ମିଶ୍ରିତ କୋଚର
mid brain	ମଧ୍ୟ ମଞ୍ଜିଷ୍ଠ	molar	ପେଷଣ
middle ear	ମଧ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ	molar process	ପେଷଣ ପ୍ରବର୍ଷ
middle piece	ମଧ୍ୟ ଖଣ୍ଡ	moral teeth	ପେଷଣ ଦନ୍ତ
mid-dorsal	ମଧ୍ୟ ପୃଷ୍ଠୀୟ	molariform	ଚର୍ବଣ ରୂପୀ
mid-gut	ମଧ୍ୟାନ୍ତ୍ର	molecular biology	ଆଣବିକ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
migrant	ପ୍ରବାସୀ	molecular model	ଆଣବିକ ପ୍ରତିରୂପ
migration	ପ୍ରସ୍ତ୍ରଜନ, ଅଭିଗମନ, ଦେଶାନ୍ତରାମୀ	molecular oxygen	ଆଣବିକ ଅମ୍ଳଜାନ
migratory	ଅଭିଗାମୀ, ପବାସୀ	molecular rearrangement	ଆଣବିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ
migratory cell	ଅଭିଗାମୀ କୋଶ	molecular size	ଆଣବିକ ଆକୃତି
millipede	ସହସ୍ରପଦୀ	molecular stability	ଆଣବିକ ସ୍ଥାୟତ୍ୱ
mimetic	ଅନୁହାରୀ	molecular structure	ଆଣବିକ ସଂରଚନ
mimicry	ଅନୁରୂପାୟନ	mollusc	କମ୍ବୋଜ
minuteform	କ୍ଷୁଦ୍ରାକାର	monad	ମୋନାଡ଼
miocene	ମଧ୍ୟନୂତନ	monascon	ଏକାକ୍ଷକ
missing link	ଅପ୍ରାପ୍ତ କଡ଼ି	mongoloid	ମୋଙ୍ଗୋଲୋଏଡ଼ ପ୍ରଜାତି
mitochondria	ସ୍ୱତ୍ରି କଣିକା	monoblast	କୋରକ ମନୋସାଇଟ୍
mitosis	ସମ ବିଭାଜନ	monoblastic	ଏକ ପତ୍ତିକ ଜାୟକ ସ୍ତର
(mitotic division)		monocyte	ଏକ କେନ୍ଦ୍ରକାଣ୍ଡ
		monocular	ଏକନେତ୍ରୀ

monodont	ଏକ ଦନ୍ତୀ	morphogenesis	ସଂରଚନା ବିକାଶ,
monoecious	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ		ଦେହ ଗଠନଜନିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ
monogamous	ଏକ ସଙ୍ଗୀ	morphology	ଆକାର ବିଜ୍ଞାନ
monogenesis	ଅସଙ୍ଗୀ ଜନନ	morphosis	ରୂପାୟନ
monogenic	ଅସଙ୍ଗୀ ଜନତ	mortality	ମୃତ୍ୟୁସଂଖ୍ୟା
monogenic	ଏକଜନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଏକଦ୍ୱାରା	mortality rate	ମୃତ୍ୟୁହାର
monogenous	ଅସଙ୍ଗୀ ଜନୀକା	mosaic development	ମୋଜାଇକ୍ ବିକାଶ,
monohybrid	ଏକ ସଂକର		ସ୍ତରୀତ ବିକାଶ
monohybrid inheritance	ଏକ ସଂକର ବଂଶଗତି	mosaic theory	ମୋଜାଇକ୍ ତତ୍ତ୍ୱ
monohybrid ratio	ଏକ ସଂକର ଅନୁପାତ	mosaic vision	ମୋଜାଇକ୍ ଦୃଷ୍ଟି
monohybrid cross	ଏକ ସଂକରୀ କରଣ	mother cell	ମାତୃକୋଶ, ଜନକ କୋଶ
monopectinate	ଏକକଞ୍ଚତୀ	motile	ଗତିଶୀଳ
monophagous	ଏକାହାରୀ ପ୍ରାଣୀ	motility	ଗତିଶୀଳତା
monophyletic evolution	ଏକଦ୍ୱାରାଦ୍ୱାରା ବିବର୍ତ୍ତନ	motile organ	ଚଳନଯନ୍ତ୍ର
monophyodont	ଏକକାର ଦନ୍ତୀ	motion nucleous	ଉପନ୍ୟସ୍ତି
monopolar	ଏକ ମେରୁକ	motor nerve	ଚାଳକ ସ୍ୱାୟ, ପ୍ରେରକ ସ୍ୱାୟ
mono spermy	ଏକ ଶୁକ୍ରାଣୁ ଭେଦୀ	motor neuron	ଚାଳକ ତନ୍ତୁ କୋଷ, ପ୍ରେରକ ତନ୍ତୁକୋଶ
mono symmetric	ଏକାର୍ଦ୍ଧ ସମ	moult	ନିର୍ମୌଳ
monotype	ଏକ ପ୍ରରୂପୀ	moulting	ନିର୍ମୌଚନ
monotypic	ଏକ ପ୍ରରୂପୀୟ	mouth	ମୁଖ
monotopic	ଏକ କ୍ଷେତ୍ରୀ	mounting	ଆରୋପଣ
monotropic	ଏକ ରୂପୀ	mouth appendage	ମୁଖୋପାଙ୍ଗ
morphic	ଆକାର ଗତ	mouth cavity	ମୁଖ ଗୁହା

mouth opening	ମୁଖ ଦ୍ଵାର	multipolar spindle	ବହୁମେରକ କଣ୍ଠା
mouth papilla	ମୁଖ ପିଣ୍ଡିକା	multiserial	କ୍ରମିକ
movable joint	ଚଳ ସନ୍ଧି	multivalved	ବହୁକପାଟିକା ଯୁକ୍ତ
movement	ଚଳନ	multivoltine	ବହୁପ୍ରଜ
mucilage	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ	muscle	ପେଶୀ
mucin	ମ୍ୟୁସିନ୍	— cardiac	ହୃଦ୍‌ପେଶୀ
mucocyte	ଶ୍ଳେଷକୋଷ	muscle fibre	ପେଶୀ ତନ୍ତୁ
mucosa	ଶ୍ଳେଷ୍ମିକସ୍ତର, ଶ୍ଳେଷ୍ମିକା	muscle voluntary	ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଚାଳିତ ପେଶୀ
mucous	ଶ୍ଳେଷ୍ମ	— skeletal	କଙ୍କାଳପେଶୀ
mucous membrane	ଶ୍ଳେଷ୍ମିକ ଝିଲ୍ଲା	— pectoral	ବନ୍ଧ ପେଶୀ
mullerian duct	ମୁଲର ନାଳି	mutation	ନବୋଦ୍ଭବ, ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ, ମ୍ୟୁଟେସନ୍
multicellular	ବହୁକୋଷୀ	mutation theory	ନବୋଦ୍ଭବ ତତ୍ତ୍ଵ, ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ ତତ୍ତ୍ଵ
multiellular gland	ବହୁକୋଷୀ ଗ୍ରନ୍ଥି	mutilation	ଅଙ୍ଗଛେଦନ
multicuspidate	ବହୁଦନ୍ତ କୋଶୀ	mutualism	ପାରସ୍ପରିକତା, ସହ ଉପକାରିତା
multidigitate	ବହୁଅଙ୍ଗୁଳାକାର	muzzle	ଥୋମଶୀ, ନାଳମୁଖ
multiflagellate	ବହୁ କଷାୟୁକ୍ତ	mycosis	କବକୀୟ ରୋଗ, କବକତା
multiganglionate	ବହୁଗ୍ଞାୟୁ ଗୁଚ୍ଛିକ	myelin sheath	ମଜ୍ଜାସ୍ତରୀୟ ବେଷ୍ଟକ
multiple fission	ବହୁବିଭାଜନ	myelin-cephalon	ସ୍ତମ୍ଭଗ୍ଞା ଶୀର୍ଷକ
multiplication	ଗୁଣକ	myoloblast	ପେଶୀ ଜନନ କୋଶ
multinucleate	ବହୁ କୈନ୍ଦ୍ରିକ	myocardium	ମଧ୍ୟ ସ୍ତର
multiplacaeive phase	ବହୁଗୁଣନ ଅବସ୍ଥା	myocoel	ଆଦିପେଶୀ ଗହ୍ଵର
multipolar immigration	ବହୁମେରକ ଆବାସନ	myo comma	ପେଶୀ ବ୍ୟବଧାନିକା
multipolar neuron	ବହୁମେରକ ସ୍ନାୟୁକୋଷ		

(= myoseptum)

myo fibril	ପେଶୀ ତତ୍ତ୍ୱକା
myogenesis	ପେଶୀ ଜନନ
myogenic	ପେଶୀଜନକ
myoglobin	ମାଇଓଗ୍ଲୋବିନ୍
myology	ପେଶୀ ବିଜ୍ଞାନ
myomere	ପେଶୀ ଖଣ୍ଡକ
myonema	ପେଶୀ ସୂତ୍ରିକା

(= myoneme)

myo-neural junction	ପେଶୀ ସ୍ନାୟୁ ସଂଯୋଗ
myotome	ଆଦି ପେଶୀ ଖଣ୍ଡକ
myopia	ନିକଟ ଦୃଷ୍ଟି
myoplasm	ପେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ
myriapoda	ମାରିଆ ପୋତା
myrmecophagous	ପିପାଲିକା ଭୋଜୀ, ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଭୋଜୀ
mysis stage	ମାଇସିସ୍ ଅବସ୍ଥା
myxocyte	ଶ୍ଳେଷ୍ମାକ୍ଷୁ
myxoma	ମିଶ୍ର-ଅର୍ବୁଦ
myxoma virus	ମିଶ୍ର- ଅର୍ବୁଦ ବିଷାଣୁ
myxopodium	ଛେଷ୍ଟା ପାଦାଭ
myxopterygium	ମିଶ୍ର ପକ୍ଷକ
myxovirus	ମିଶ୍ର ବିଷାଣୁ

'M' (Addendum)

malaricidal	ମ୍ୟାଲେରିଆ ନାଶୀ
malaricidal drug	ମ୍ୟାଲେରିଆ ନାଶୀ ଔଷଧ
malariologist	ମ୍ୟାଲେରିଆ ବିଜ୍ଞାନୀ
malaxation	ବିଚର୍ବଣ
male gamnt	ପୁଂଯୁକ୍ତ - ଜନକ
malignant neoplasm	ଦୁର୍ଭୀମ ନବଦ୍ରବ୍ୟ
malignant tertian	ଦୁର୍ଭୀମ ତୃତୀୟକ
melleolus	ଗୁଚ୍ଛବର୍ଣ୍ଣ
memelon	ଅତ୍ତଗଣ୍ଡ
mammary featus	ସ୍ତନୀ ଗର୍ଭ
mandibular branch	ଚିରୁକାୟ ଶାଖା
mandibular scar	ଚିରୁକାୟ ଚିହ୍ନ
mandibular vein	ଚିରୁକାୟ ଶିରା
manducation	ଚର୍ବଣ
manyplume moth	ବହୁପିଚ୍ଛକ ମଥ୍
marginal cirus	ଉପାତ୍ତ କୁରଳ
marginal nerve	ସୀମାତ ସ୍ନାୟୁ
marigram	ତୁଆରଭଙ୍ଗାଲେଖ
marmoset	ନଖର ବାନର
marsupial frog	ଶିଶୁଧାନୀ ମୁଣ୍ଡକ (ପାଣି)ବେଙ୍ଗ
marsupial toad	ଶିଶୁଧାନୀ ଭେକ (ଲୁରିବେଂର)
marten	ଶାନ୍ତିଆପତନୀ ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀ

masseter	ଚର୍ବଣୀ	median oviduct	ମଧ୍ୟ ଅଣ୍ଡବାହିନୀ
massive gland	ଘୃକ ଗ୍ରନ୍ଥି	median plane	ମଧ୍ୟ କଳ
mass prophylaxis	ସମୂହ ରୋଗନିରୋଧ	median retractor muscle	ମଧ୍ୟ ଆକୃଷ୍ଟନ ପେଶୀ
mastax epithelium	ସପେଷଣୀ ଉପକଳ	median sacral artery	ମଧ୍ୟ ତ୍ରିକ ଧମନୀ
mastax ganglia	ସପେଷଣୀ ଗୁଞ୍ଜିକା	median spinneret	ମଧ୍ୟ ବୟିତ୍ର
mastax musculature	ସପେଷଣୀ ପେଶୀବିନ୍ୟାସ	median suspensory ligament	ମାଧ୍ୟ ନିଲମ୍ବନ ସ୍ୱାୟ
mastax nerve cell	ସପେଷଣୀ ତନ୍ତ୍ରିକା କୋଶିକା	median vein	ମାଧ୍ୟ ଶିରା
maxadeutes	ଲୈସିନିୟାଦତକ	median ventral cartilage	ମଧ୍ୟ ଅଧର ଉପାସ୍ଥି
maxillaris	ଜନ୍ଧିକା ତନ୍ତ୍ରିକା	median vertical septum	ମଧ୍ୟୋଦଗ୍ର ପଟ
maxillary plate	ଜନ୍ଧିକା ପଟିକା	median visceral ganglion	ମଧ୍ୟ ଅତରଙ୍ଗ ଗୁଞ୍ଜିକା
maxillary tendon	ଜନ୍ଧିକା ପେଶୀରତ୍ନ	median wing covert	ମଧ୍ୟ ପକ୍ଷାବରକ
maxillipedal	ଜନ୍ଧପଦୀୟ	medius	ମଧ୍ୟମ
maxillipedal nerve	ଜନ୍ଧପଦୀୟ ତନ୍ତ୍ରିକା	medusoid bud	ମେଡୁସାସମ ମୂକୂଳ
maxillopalatine process	ଜନ୍ଧତାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	mega fauna	ମହାପ୍ରାଣୀଜାତ
maxillary segment	ଜନ୍ଧଜନ୍ଧିକା ଖଣ୍ଡ	megasclere	ଦୀର୍ଘକଞ୍ଚିକା
meal worm	ବୃଷ୍ଟ ଭୃଞ୍ଜ	mellifera	ମଧୁକାର
meatus venosus	ଶିରା କୁହର	melliferous	ମଧୁକାରୀ
mechanical transmitter	ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରେଷୀ	mellisugous	ମଧୁରୂଷକ
median giant fibre	ମଧ୍ୟ ମହାତନ୍ତ୍ର	membrabana chalazifera	ଶ୍ୱେତକ ରତ୍ନୁଧର କକା
median labial muscle	ମଧ୍ୟଓଷୀୟ ପେଶୀ	membrana elastica interna	ଅତଃ ପ୍ରତ୍ୟାସ୍ଥ କକା
median nervule	ମଧ୍ୟଶିରାତ	membrana fenestrata	ରବାକ୍ଷ ଝିଲ୍ଲି
median oesophageal bulb	ମଧ୍ୟ ଗ୍ରସିକା କନ୍ଦ	membrana graulosa	କଣିକାମୟ କକା
median oflactory lobe	ଗ୍ରାଣ ମଧ୍ୟ ପାଳି	membrana reticularis	ଜାଲିକା କକା

membrana renniens	ପୁନର୍ଯୋଜୀ କଳା	merogony	ଅଂଶବିଭାଜନ
membranated embryo	କଳାୟୁକ୍ତ ଭ୍ରୂଣ	meropodite	ଖଣ୍ଡ ପାଦାଂଶ
membrana tympaniformes externa	ବାହ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣପିଚ୍ଛ କଳା	merotrichous	ଅଂଶଶୂଳ
membrana tympaniformes interna	ଆନ୍ତଃ କର୍ଣ୍ଣପିଚ୍ଛ କଳା	merozygote	ଅଂଶୟୁଗ୍ମକ
membrana ventralis	ଅଧରୀୟ କଳା	mesadenia	ମଧ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥି
membrane alalogy	ଝିଲ୍ଲା ସାଦୃଶ୍ୟ	mesaxonic pattern	ମଧ୍ୟାକ୍ଷ ପ୍ରତିରୂପ
meningoencephalitis	ତାଳିକା ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୋଥ	mesodont	ମଧ୍ୟଦନ୍ତୀ
mental construction	ମାନସିକ ରଚନା	mesogloal cell	ମଧ୍ୟଶ୍ଳେଷ୍ମସ୍ତର କୋଶିକା
mental retardation	ମାନସିକ ମନ୍ଦତା	mesolamella	ମଧ୍ୟ ପତ୍ତକିକା
merdivorous	ବିଷ୍ଣାହାରୀ	mesomitosis	ମଧ୍ୟସୂତ୍ରୀ ବିଭାଜନ
(co-prophagous)		mesoplastron	ମଧ୍ୟବର୍ମ

"N"

nacre	ଶକ୍ତିପତ, ମୁକ୍ତାଭ	nasobuccal palatine opening	ନାସା ତାଳବ୍ୟ ଦ୍ଵାର
nacreous	ମୌକ୍ତିକ	nasobuccal pharyngeal cavity	ନାସା ଗ୍ରସନୀ ଗୁହା
nail	ନଖ	nasute soldier	ତୁଣ୍ଡ ସୈନିକ
naid	ଜଳାର୍ଜକ	natal	ଜନ୍ମ, ପ୍ରସବ
nape	ଗ୍ରୀବା ପୃଷ୍ଠ	natal down	ଶାବପିଲୁ
narcotic	ସ୍ଵାପକ	natality	ଜନ୍ମହାର
nares, naris	ନାସାରନ୍ତ୍ର	natatorial	ତରଣାର୍ଥ, ସତରଣ ଧର୍ମୀ, ସତରଣାତ୍ମକ
naris impervial	ଅପ୍ରବେଶ୍ୟ ନାସାରନ୍ତ୍ର	natafoot	ତରଣାର୍ଥ ପାଦ
nasal	ନାସା	natatory	ସତରକ, ତରଣିକ, ସତରଣଶୀଳ
nasal bone	ନାସାସ୍ଥି	national bird	ଜାତୀୟ ପକ୍ଷୀ
nasal cavity	ନାସାବିବର	national park	ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ
nasal chamber	ନାସାଗୁହା	natterjack	ଧାବୀ ଭେକ
nasal opening	ନାସାଦ୍ଵାର	naional museum	ଜାତୀୟ ସଂଗ୍ରହକାର
nasal passage	ନାସାପଥ	natural	ପ୍ରାକୃତିକ, ସ୍ଵାଭାବିକ
nasal pit	ନାସାଗର୍ଭ	natural history	ପ୍ରାକୃତିକ ବୃତ୍ତାନ୍ତ
nasal schield	ନାସା କ୍ଵାଳକ	natural selection	ପ୍ରାକୃତିକ ଉଦ୍‌ବରଣ
nasal tube	ନାସା ନାଳୀ	naturalist	ପ୍ରକୃତିବିତ୍
nascent embryo	ନବଜାତ ଭ୍ରୂଣ	nature	ପ୍ରକୃତି, ସ୍ଵଭାବ
nasobuccal groove	ନାସାମୁଖ ବିବର	nauplius larva	ନଉପ୍ଲିଅସ୍ ଶୂକ
nasobuccal frontal	ନାସା କପାଳ	nautiloid	ନଟିଲସ୍ ଆକୃତି
nasobuccal hypophysial	ନାସା ପୀୟୁଷଗ୍ରନ୍ଥି	naval	ନାଭି
nasobuccal lacrymal gland	ନାସାଶୁ ଗ୍ରନ୍ଥି ନାଳୀ	neanderthal man	ନିଅନ୍‌ଡରଥାଲ ମାନବ
		nearctic	ନୂତନ ସୁମେରୁ ମଣ୍ଡଳ

nebenkeron (para nucleus)	ଅରୁନ୍ଧ୍ୟଞ୍ଜୀ, ପରାନ୍ଧ୍ୟଞ୍ଜୀ	nematocaly	ତୁଳକୋଷଧର, ଦଂଶକ କୋଷଧର
neck	ଗ୍ରୀବା, ବେକ	nematocyst	ଦଂଶକ କୋଷ, ତନ୍ତୁ କୋଷ
neck of tooth	ଦନ୍ତ ମଧ୍ୟ	nematode	ସୂତ୍ରକୃମି
neck organ	ଗ୍ରୀବାଙ୍ଗ	nematoda	ନେମାଟୋଡ଼ା, ସୂତ୍ରକୃମି, ଗୋଲ କୃମି
neckrobiont	କ୍ଷତ ଅଙ୍ଗ	nematode-vector	ସୂତ୍ରକୃମି ରୋଗ ବାହକ
necrobiosis	ମରଣୋତ୍ତର ସକ୍ରିୟତା	nematology	ସୂତ୍ର କୃମି ବିଜ୍ଞାନ, ଗୋଲ କୃମି ବିଜ୍ଞାନ
necrocytosis	କୋଶି ତ୍ରୁବ୍ୟ କ୍ଷୟ	nematogen	ସୂତ୍ରଜନ
necrophase	ମୃତ ଭଙ୍ଗୀ	neo Darwinism	ନବ ଡାରଭଇଜନ୍ ବାଦ
necrosis	ଉତ୍ତପକ୍ଷୟ	neo Lamarkism	ନବ ଲାମାର୍କ ବାଦ
nectar	ମକରନ୍ଦ	neo pallium	ନିର୍ଦ୍ଦାଶ ପ୍ରମଣିଷ୍ଠ
negative eugenies	ଅପଜନନ ବିରୋଧ, ନକାରାତ୍ମକ ସୂକର୍ମକୀ	neomorphosis	ନବୋତ୍ପତ୍ତି
negative heteropicnosis	ମନ୍ଦ ବିଷମ ଦାନୀ ଭବନ	neonatal	ନବଜାତ
negative reaction	ନାହିଁସୂଚକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	neo-natal mortality	ନବଜାତ ମୃତ୍ୟୁହାର
(negative response)		nematophore	ତନ୍ତୁକୋଷଧର
nema	ସୂତ୍ରକ	neontology	ନବଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
nematohelminthes	ଗୋଲ କୃମି	neopaleo	ନବପୁରାଜୀବୀ
nemathyone	ସୂତ୍ରପୁଂଜଧର	nemato sphere	କର୍ଷିକା ମଣ୍ଡଳ
nemacide	ସୂତ୍ରକୃମି ନାଶୀ, ଗୋଲ କୃମି ନାଶୀ	nemazoid	ପ୍ରତିରକ୍ଷୀ କୁସଡ଼
(nematicide)		neoplasm	ନବତ୍ରୁବ୍ୟ
nematoblast	କୋରକ ତନ୍ତୁ କୋଷ, କୋରକ ଦଂଶନ କୋଷ	neoplastic	ନବତ୍ରୁବୀୟ, ଅର୍ବୁଦୀୟ
		neotaxonomy	ନବ ପ୍ରାଣୀବର୍ଗୀକରଣ
		neotechnic	ନୂତନ ପ୍ରଣାଳୀ, ଅଭିନବ କୌଶଳ

neoteny	ଚିରଶୂଳ ଅବସ୍ଥା, ନିଓଟେନି, ଚିରଛୁଣ ଅବସ୍ଥା	nerve afferent	ଅଭିବାହୀ ସ୍ନାୟୁ
neolithic	ନବ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ଵଗଣନା	nerve auditory	ଶ୍ରୁତି ସ୍ନାୟୁ
neotropical	ନୂତନ ଭସ୍ମ ମଣ୍ଡଳ	nerve cranial	କରୋଟିକ ସ୍ନାୟୁ
neotype	ନବ ପ୍ରରୂପ	nerve efferent	ବହିର୍ବାହୀ ସ୍ନାୟୁ
neo-virus	ନବ ବିଷାଣୁ	nerve motor	ଚାଳକ ସ୍ନାୟୁ
neo-vitamin	ନବ ଜୀବସାର	nerve sensory	ସଂଜ୍ଞାବାହୀ ସ୍ନାୟୁ
neo-zoic	ନବ ଜୀବୀୟ	nerve spinal	ସ୍ତମ୍ଭସ୍ନାୟୁ ସ୍ନାୟୁ
nephridia	ଆଦି ବୃକ୍କକ	nerve cell	ସ୍ନାୟୁକୋଶ
nephridiopore	ଆଦି ବୃକ୍କକ ଉନ୍ନତ	nerve centre	ସ୍ନାୟୁକେନ୍ଦ୍ର
(nephridial aperture)		nerve collar	ଗଳପଟି ସ୍ନାୟୁ
nephridial complex	ଆଦି ବୃକ୍କକୀୟ ଗୁଚ୍ଛ	nerve conduction	ସ୍ନାୟୁବିକ ପରିଗମନ
nephridio stome	ଆଦି ବୃକ୍କକ ମୁଖ	nerve cord	ସ୍ନାୟୁ ରଜ୍ଜୁ
nephridial gland	ଆଦି ବୃକ୍କକୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥି	nerve ending	ସ୍ନାୟୁ ଅନ୍ତ
nephridial system	ଆଦି ବୃକ୍କକୀୟ ତନ୍ତ୍ର	nerve fibre	ସ୍ନାୟୁ ତନ୍ତ୍ର
nephritis	ବୃକ୍କକଶୋଥ	nerve ganglion	ସ୍ନାୟୁ ଗୁଚ୍ଛ
nephroblast	କରକ ଆଦି ବୃକ୍କକ	nerve impulse	ସ୍ନାୟୁଉତ୍ତେଜନା, ସ୍ନାୟୁ ଆବେଗ
nephrocoel	ବୃକ୍କକ ଗହ୍ଵର	nerve plexus	ସ୍ନାୟୁ ଜାଲକ
nephrocyte	ବୃକ୍କକୀୟ କୋଶ କୋଶ ବୃକ୍କକ	nerve ring	ସ୍ନାୟୁ ବଳକ
nephrogenous	ବୃକ୍କକ ଜନ ଉତ୍ପତ୍ତ	nervous coat	ସସ୍ନାୟୁ ପଟକ
nephron	ବୃକ୍କାଣୁ	nervous connective	ସ୍ନାୟୁ ସଂଯୋଗୀ
nephrostome	ବୃକ୍କକ ମୁଖ	nervous system	ସ୍ନାୟୁ ତନ୍ତ୍ର
nephrotome	ଆଦି ବୃକ୍କକ ଖଣ୍ଡ	nervous central	କେନ୍ଦ୍ରିୟ ସ୍ନାୟୁ ତନ୍ତ୍ର
nerve	ସ୍ନାୟୁ	nervous tissue	ସ୍ନାୟୁ ତିସୁ

nest	ବସା, ନୀଡ଼	neurocoel	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଗହ୍ୱର
nesting behaviour	ନିଡ଼ନ ପ୍ରବୃତ୍ତି	neuro - cranium	ସ୍ୱାୟତ୍ତ କରୋଟି
nesting cycle	ନିଡ଼ନ ଚକ୍ର	neuro-fibril	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ତନ୍ତୁକ
nesting season	ନିଡ଼ନ ଋତୁ	neuroglia	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଗୁଳ୍ମ
nesting site	ନିଡ଼ନ ସ୍ଥଳ	neuromast organ	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ସଂବେଦନ ଅଙ୍ଗ
net	ଜାଲ	neurocyte, neuron, neurone	ସ୍ୱାୟତ୍ତକୋଶ
netling	ଦଂଶନ	neurology	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ବିଜ୍ଞାନ
neuroblast cells	ସ୍ୱାୟତ୍ତକୋରକ କୋଶିକା	neuropodium	ପଶୁ ପାର୍ଶ୍ୱପାଦ
neutrophile	ଉଦାସୀନ ରଂଜୀ	neuropore	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ରନ୍ଧ୍ର
neural	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ	neuromotor apparatus	ପ୍ରେରକ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଉପକରଣ
neural arch	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ଖୁଲାଣ	neuro muscular function	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ପେଶୀୟ କ୍ରୀୟାବିଧି
neural canal	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ନାଳୀ	neuro-muscular transmission	
neural crest	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶିଖର, ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ଶିଖର		ସ୍ୱାୟତ୍ତପେଶୀୟ ସଂଚରଣ
neural column	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ସ୍ତମ୍ଭ	neuropile	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ପୁଞ୍ଜକ
neural groove	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ଖାଞ୍ଚ	neuro-hypophysis	ପଶୁର ପୀୟୁଷ ଗ୍ରନ୍ଥି
neural fold	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ଭାଙ୍ଗ	neuro-secretion	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ସ୍ରାବ
neural inhibition	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ସଂଦମନ	neuro-secretory cell.	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ସ୍ରାବୀ କୋଶ
neural plate	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ ପଟକ	neuro-sensory	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ସଂବେଦୀ
neural region	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ କ୍ଷେତ୍ର	neuro sensory cell	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ସଂବେଦୀ କୋଶ
neural spine	ସ୍ୱାୟତ୍ତବୀୟ କଣ୍ଠକ	neuro sensory system	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ସଂବେଦୀ ତନ୍ତ୍ର
neurulation	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ବିନ୍ୟାସ	neurosis	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ରୋଗ
neuro-enteron	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଅନ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀ	neurotoxic	ସ୍ୱାୟତ୍ତବିକ ବିଷ
neurolemma	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ପଟକ	neurolation	ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଉଦ୍ଭବନ

neutral	ଉଦାସୀନ	nodosaroid	ମଣିକାଭ
neutrophil	ନିଉଟ୍ରୋଫିଲ୍	nodus	ବକ୍ଷୋଦର ଖଣ୍ଡ
new-systematics	ନବ ବର୍ଣ୍ଣୀକରଣ ପଦ୍ଧତି	noise	ଶବ୍ଦ
niche	କର୍ମସ୍ଥଳି, ନିକେଚ	noise pollution	ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୂଷଣ
nick translation	କର୍ତ୍ତନୀୟ ଅନୁବାଦନ	nomenclature	ନାମକରଣ ପଦ୍ଧତି
nictitating membrane	ଉପପଲ୍ଲବ, ନିଶେଷକ ପଟକ	non-adaptive variation	ଅନନୁକୂଳୀ ବିଭିନ୍ନତା
nidification (nidulation)	ନୀଡ଼ ରଚନା	non-allelic	ଅବିକଳ୍ପୀ
nidicolous	ନୀଡ଼ାଶ୍ରୟୀ	non-cellular	ଅକୋଷୀ
night blind	ଅନ୍ଧାର କଣା	non-ciliated	ଅପତ୍ନୁକ
nightingale	ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍	non-granular	କରିକା ବିହୀନ
nipple	ଓନାଗ୍ର	non-medullary	ମଜ୍ଜା ବିହୀନ
nissl's granule	ନିସିଲ୍ କଣିକା	non-medullated	ମଜ୍ଜାହୀନ ସ୍ୱାୟତ୍
nitrogenous	ଯବକ୍ଷାରୀୟ	non-nucleated	ନ୍ୟଷ୍ଟୀ ହୀନ
nitrogenous excretion	ଯବକ୍ଷାରୀୟ ରେଚନ	non-poisonous	ଦିଗହୀନ
nitrogenous metabolism	ଯବକ୍ଷାରୀୟ ଉପଚୟନ	non-striated muscle	ଅରେଖ ପେଶୀ
nitrogen cycle	ଯବକ୍ଷାରଜୀବ ଚକ୍ର	non-contractile	ଅକୁଞ୍ଚନ ଶୀଳ
nitrogen fixation	ଯବକ୍ଷାରଜୀବ ଯୌଗିକୀକରଣ	non-chitinous	ଅକାଇଟି ନିୟତ୍
nocturnal	ନିଶାଚର	non-coelomate	ଅଗୁହୀକ, ସିଲୋମ ବିହୀନ
nocturnal animal	ନିଶାଚର ପ୍ରାଣୀ	non-colomate animal	ଅଗୁହୀକା ପ୍ରାଣୀ
nocturnal migrant	ନିଶା ପ୍ରବାସୀ	non-conjugant	ଅସଂଯୁକ୍ତମକ
node	ଗଣ୍ଠି	non-deciduate placenta	ଅପାତୀଭୁଣ ବନ୍ଧ
nodes of ranvier	ରାନ୍‌ଭିଅରଙ୍କ ଗଣ୍ଠି	non-disjunction	ଅଭିଯୋଜକ
nodule	ଗୁଡ଼ିକା		

non-infectious	ଅସଂକ୍ରାମକ	nuclear sap	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ ରସ
non-nutritive	ଅପୋଷକ	nuclear spindle	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ କଣ୍ଠା
non-phylogenetic	ଅଜାତି ବୃତ୍ତୀୟ	nuclear fibre	ନ୍ୟଷ୍ଟକଣ୍ଠା ତନ୍ତୁ
non-pathogenic	ନିରୋଗଜନକ	nucleated	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟୁକ୍ତ
non-toxic	ବିଷହୀନ	nucleic acid	ନ୍ୟୁକ୍ଲିକ୍ ଅମ୍ଳ
non-venomous	ବିଷହୀନ	nucleoprotein	ନ୍ୟୁକ୍ଳୀୟ ପ୍ରୋଟିନ୍
non-viable egg	ବର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ଅକ୍ଷମ ଅଣ୍ଡା	nucleolar	ନ୍ୟଷ୍ଟୀକୀୟ
non-adrenalin	ନର ଅଡ୍ରେନାଲିନ୍	nucleolus (nucleoli)	ନ୍ୟଷ୍ଟୀକା
nose	ନାକ, ନାସା	nucleopore	ନ୍ୟଷ୍ଟୀରନ୍ତ୍ର
nostril	ନାସାଦ୍ୱାର	nucleus	ନ୍ୟଷ୍ଟି, ନାଭିକ
notch	ଖାପ, ଖାଞ୍ଚ	nuptial flight	ମିଳନ ଉଡ଼ଭ୍ରମନ
notochord	ପୃଷ୍ଠ ରୁଜୁ	nurse cell	ଧାତ୍ରୀ କୋଶ, ପୋଷକ କୋଶ
notochordal canal	ପୃଷ୍ଠରୁଜୁ ନାଳ	nutrition	ପୋଷଣ
notochordal groove	ପୃଷ୍ଠରୁଜୁ ପ୍ରସାତା	nutritive (nutriment)	ପୋଷକ
notochordal sheath	ପୃଷ୍ଠରୁଜୁ ଆବରଣ	nutritive cell	ପୋଷକ କୋଶ
notopodium	ଅଗ୍ରପାଶ୍ଚୀପାଦ	nutritive fluid	ପୋଷଣ ରସ
notum	ବକ୍ଷ ପୃଷ୍ଠକ	nutritive layer	ପୋଷଣ ସ୍ତର
noxious stimulus	ପୀଡ଼ା ଉଦ୍ଦୀପନ	nutritive value	ପୋଷଣ ମାନ
nuchal cartilage	ଗ୍ରୀବା ଉପାସ୍ଥି	nymph	ଅର୍ଭକ, ନିମ୍ଫ
nuclear	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ-ନାଭିକୀୟ	"N" (adderdum)	
nuclear apparatus	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ ଅଙ୍ଗ	nectocalyx	ତରଣଚଷିକା
nuclear membrane	ନ୍ୟଷ୍ଟି ଆବରଣ, ଝିଲ୍ଲା	nekton	ତରଣକ
nuclear reorganisation	ନ୍ୟଷ୍ଟୀୟ ପୁନର୍ଗଠନ	niche	ନିକେଚ କର୍ମତା

night heron	ନୈଶବକ
nidamental	ଅନ୍ତାବରଣୀ
— chamber	ଅନ୍ତାବରଣୀ କକ୍ଷ
— gland	ଅନ୍ତାବରଣୀ ଗ୍ରନ୍ଥୀ
nidamentum	ଅଣୁଶ୍ଳେଷ, ଅନ୍ତାବରକ
nidarial	ନୀଡ଼ୀୟ
- o -	
"O"	
oar	କାତ, ଆହୁଳା
oar shaped	କାତରୂପୀ, କାତ ଆକାର
obesity	ଝୁଳତା
obligate	ଅବିକଳ୍ପୀ
obligate parasite	ଅବିକଳ୍ପୀ ପରଜୀବୀ
obligate symbiont	ଅବିକଳ୍ପୀ ସହଜୀବୀ
oblique muscle	ତିର୍ଯ୍ୟକ ପେଶୀ
oblique septum	ତିର୍ଯ୍ୟକ ପତ
oblong	ଆୟତକାର
observation	ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
obturator foramen	ଗବାକ୍ଷରନ୍ତ୍ର
obturator nerve	ଗବାକ୍ଷ ସ୍ନାୟୁ
ocean	ସମୁଦ୍ର/ସାଗର
oceanarium	ସମୁଦ୍ରଶାଳା

oceanobiocycle	ସାଗର ଜୈବ ଚକ୍ର
oceanic ecosystem	ସମୁଦ୍ରୀ ପରିଚୟ
oceanodromous	ଲବଣଜଳ ପ୍ରବାସୀ, ସାଗର ପ୍ରବାସୀ, ସମୁଦ୍ରଗାମୀ
ocellar spot	ନେତ୍ରକ ବିନ୍ଦୁ
ocellus	ନେତ୍ରକ
occipital	ପଶ୍ଚାତ୍ ପାଦ, ଅନୁକପାଳ
occipital artery	ପଶ୍ଚାତ୍ କପାଳ ଧମନୀ
occipital condyle	ପଶ୍ଚାତ୍-କପାଳ ସହି କନ୍ଧ
occipital lobe	ପଶ୍ଚାତ୍ କପାଳ ପାଳି
occipito-vertebral artery	ପଶ୍ଚାତ୍-କପାଳ କଣ୍ଠରୁକ ଧମନୀ
occiput	କପାଳ ପଶ୍ଚାତ୍
octodont	ଅଷ୍ଟ ଦନ୍ତ
octopoda	ଅଷ୍ଟପାଦୀ
ocular	ନେତ୍ରୀୟ
occulomotor nerve	ଆକୃ୍ୟଲୋମୋଟର ସ୍ନାୟୁ, ଅକ୍ଷିପ୍ତେରକ ସ୍ନାୟୁ
— nucleus	ଅକ୍ଷିପ୍ତେରକ କେନ୍ଦ୍ରକ
odontoid process	ଦନ୍ତାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
odontophore	ଦନ୍ତଧର
odontoblast (odontoplast)	କୋରକ ଦଣ୍ଡାକ୍ଷି କୋଷ
odoriferous	ଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ
— gland	ଗନ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥୀ

oesophagus	ନିରଳ	oligocene	ସ୍ୱଳ୍ପ ନୂତନ, ଅଲିଗୋସିନ କଳ୍ପ
oesophageal artery	ନିରଳ ଧମନୀ	oligogene	ଅଳ୍ପ ଜୀବ
oesophageal caecum	ନିରଳ ଅନ୍ତନାଳ	— haline	ଅଳ୍ପଲବଣୀୟ
oesophageal connective	ନିରଳ ସଂଯୋଜକ	oligothermic	ଅଳ୍ପ ତାପିକ
oesophageal gland	ନିରଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	omasum	ତୃତୀୟ ପାକସ୍ତଳୀ, ତୃତୀୟ ଅମାଶୟ
oesophageal pouch	ନିରଳ କୋଷ	ommatidium	ନେତ୍ରାଣୁ, ନେତ୍ରାଂଶଂକ
oestrus	ସ୍ତ୍ରୀ କାମୋଦୁତତା	ommochrome	ନେତ୍ରବର୍ଣ୍ଣକ
oestrus cycle	ସ୍ତ୍ରୀ କାମୋଦୁତ ଚକ୍ର, ମଦଚକ୍ର	omnivorous	ସର୍ବହାରୀ, ସର୍ବଗ୍ରାସୀ, ସର୍ବ ଭକ୍ଷୀ,
offspring	ଅପତ୍ୟ, ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି		ସର୍ବଭୋଜୀ
oil beetle	ତୈଳଭୃଙ୍ଗ	ommosternum	ଅଗ୍ର ଉରଫଳକ
oil gland (= preen gland)	ତୈଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	oncogene	ଅକୋଜିନ୍
oil globule	ତୈଳ ଗୋଲକ	oncogenic virus	ଅର୍ବୁଦୀୟ ବିଷାଣୁ
oil immersion	ତୈଳ ନିମଜ୍ଜନ	onctosphere	ଶତକୋଶୀ
olecranon fossa	କଫୋଣିଖାତ, କଫୋଣି ଗର୍ଭ	ontogeny	ବୃଦ୍ଧି ବୃତ୍ତାନ୍ତ
olecranon process	କଫୋଣି ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	oocyst	ଯୁଗ୍ମ କୋଷିକା
olfaction	ଦ୍ରାଣକୀୟ, ଦ୍ରାଣବୋଧ	oocyte	ତିମାଣୁ କୋଷିକା, ତିମାଣୁ ମାତୃକା
olfactory	ଦ୍ରାଣ ଗ୍ରାହୀ, ଗନ୍ଧ ଗ୍ରାହୀ	oogenesis	ତିମାଣୁ ଉତ୍ପତ୍ତି
olfactory capsule	ଦ୍ରାଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	oogonium	ମୂଳ ତିମାଣୁ କୋଷିକା
olfactory lobe	ଦ୍ରାଣ ପାଳି	ookinete	ଚଳ ଯୁଗ୍ମକ, ଉକିନାଇଟ୍
olfactory nerve	ଦ୍ରାଣ ସ୍ୱାୟା	oology	ଅଣ୍ଡା ବିଜ୍ଞାନ
olfactory peduncle	ଦ୍ରାଣ ବୃତ୍ତ	ootheca	ଅଣ୍ଡା କବଚ
olfactory pit	ଦ୍ରାଣ ଗର୍ଭ	oothecal chamber	ଅଣ୍ଡା କବଚାଶୟ
		ooze	ସିନ୍ଧୁ ପକ

oozooid	ଅଣୁ ଜୀବକ	optic thalamus	ଦୃକ୍ ଚେତକ, ଦୃକ୍ ଥାଲାମସ୍
operculum	ଗାଲି ଆବରଣ, ପିଧାନକ	oral	ମୌଖିକ, ମୁଖୀୟ
opercular bone	ପ୍ରଜ ଦାଣ୍ଡି	oral aperture	ମୁଖ ଛିଦ୍ର
opercular chamber	ପ୍ରଜ୍ଞ କୋଷ	oral appendage	ମୁଖୀୟ ଉପାଙ୍ଗ
— muscle	ପ୍ରଜ୍ଞ ପେଶୀ	oral cavity	ମୁଖ କୋଚର
operon	ଅପେରନ୍	oral cone	ମୁଖ ଶଙ୍କୁ
ophisthocoelus	ପର୍ଶ ଗର୍ଭୀ	oral groove	ମୁଖ ଖାଞ୍ଚ
ophisthoglossal	ପଶ୍ଚ ପ୍ରସାରୀ ଜିହ୍ଵା ବିଶିଷ୍ଟ	oral hood	ମୁଖ ଛଦ
ophisthonephrous	ଉତ୍ତର ବୃକ୍‌କ	oral papilla	ମୁଖ ପିତ୍ତଳ
ophisthognathus	ପଶ୍ଚ ପ୍ରସାରୀ ମୁଖ ବିଶିଷ୍ଟ, ପଶ୍ଚହନୁଶୀର୍ଷ	oral secretion	ମୁଖ କ୍ଷରଣ
ophisthobranch	ଅନୁକ୍ଳୋମ	orbit	ଚକ୍ଷୁ କୋଚର, ନେତ୍ର କୋଚର
ophisthosoma	ପଶ୍ଚ ଶରୀର ଗଣ୍ଡି	orbital	ଚକ୍ଷୁ କୋଚରୀୟ
ophistogoneate	ପଶ୍ଚ ପ୍ରତନୀକ୍, ଅନୁଜନିକ	orbital process	ନେତ୍ର କୋଚର ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
ophthalmic artery	ନେତ୍ର ଧମନୀ	order	ବର୍ଗ, କ୍ରମ
ophthalmic nerve	ନେତ୍ର ସ୍ନାୟୁ	organ	ଅଙ୍ଗ, ଯନ୍ତ୍ର
optic	ନେତ୍ର ଦୃକ୍	organ of Bajanus	ବୋଜାନସ୍ ଅଙ୍ଗ
optic chiasma	ନେତ୍ର କାଏସମା	organ of corti	କର୍ଟି ଅଙ୍ଗ
optic capsule	ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପୃକ୍ତ, ବ୍ୟାତ୍ୟାସ	organogenesis	ଅଙ୍ଗ ବିକାଶ
optic lobe	ଦୃଷ୍ଟି ମଣ୍ଡିଷ ପାଳି, ଦୃକ୍ ପାଳି	organogeny	ଅଙ୍ଗ ଭବନ
optic nerve	ଦୃଷ୍ଟି ସ୍ନାୟୁ, ଦୃକ୍ ସ୍ନାୟୁ	organelle	ଅଙ୍ଗିକା, ଅଙ୍ଗକ, କୋଶିକାଂଗ
optic organelle	ଦୃକ୍ ଅଙ୍ଗିକା, ଦୃଷ୍ଟି ଅଙ୍ଗିକା	oriental realm	ପ୍ରାଚ୍ୟ ପରିମଣ୍ଡଳ
optic stalk	ଦୃକ୍ ବୃତ୍ତ, ନେତ୍ର ବୃତ୍ତ	organic	ଜୈବ

organic evolution	ଜୈବ ବିବର୍ତ୍ତନ	osteoblast	ଅସ୍ଥିକୋଷକ
organic matter	ଜୈବ ବସ୍ତୁ	osteoclast	ଅସ୍ଥିଶୋଷକ
organisation	ସଂଗଠନ	osteocyte	ଅସ୍ଥି କୋଶ
organiser	ସଂଗଠକ	osteolysis	ଅସ୍ଥି କରଣ
organism	ଜୀବ	osteoporosis	ଏକ ପ୍ରକାର ଅସ୍ଥିରୋଗ (କ୍ୟାଲସିଅମ୍ ଅଭାବରୁ) ଅସ୍ଥି ଯୋରୋସିସ୍, ଅସ୍ଥି ସୁଶୀରତା
orientation	ଦିକ୍ ବିନ୍ୟାସ, ଅଭି ବିନ୍ୟାସ	ostium	ଅସ୍ତ୍ୟ, ଅସ୍ଥି ଅମ୍
— behaviour	ଅଭିବିନ୍ୟାସ ବ୍ୟବହାର	otic capsule	ଶ୍ରବଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, କର୍ଣ୍ଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
origin	ଉତ୍ପତ୍ତି	otic vesicle	କର୍ଣ୍ଣ ଆଶୟ
origin of species	ଜାତି ଉତ୍ତପ	otolith	କର୍ଣ୍ଣ କକର
ornithology	ପକ୍ଷୀବିଜ୍ଞାନ	out breeding	ବହିଃ ପ୍ରଜନନ
orthogenesis	ନିୟତ ବିକାଶ	(out crossing)	
osinnominatum	ଅର୍ଦ୍ଧ କଟିନୋଖଳା	outer	ବାହ୍ୟ, ବହିଃ
(oscoxae)		outer ear	ବହିଃ କର୍ଣ୍ଣ
oscoccygis	ଅନୁକ୍ରମିକାସ୍ତି	outer feeler	ବହିଃ ସ୍ପର୍ଶାଙ୍ଗ
(urostyle)		ova	ଡିମ୍ବାଣୁ
osculum	ଅସକୂଳମ୍	oval	ଅଣ୍ଡାକାର
osmoreceptor	ପରାସରଣ ଗ୍ରାହୀ	ovarian	ଡିମ୍ବାଶୟୀ
osmoregulation	ପରାସରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	ovarian follicel	ଡିମ୍ବାଶୟୀ ପୁଟକ
osmosis	ପରାସରଣ, ଅସଂଯୋଗିତ୍	ovary	ଡିମ୍ବାଶୟ
osphradium	ଜଳକ୍ଷିକା	oviducal	ଅଣ୍ଡ ବାହିନୀ, ଡିମ୍ବ ବାହିନୀ
osseous tissue	ଅସ୍ଥି ତିସୁ	oviducal funnel	ଅଣ୍ଡବାହୀ କାହାଳୀ
ossicle	ଅସ୍ଥିକା	oviduct	ଡିମ୍ବନଳୀ, ଡିମ୍ବବାହୀ ନଳୀ
ossification	ଅସ୍ଥିଭବନ		

ovigerous tube	ଡିମାଣୁ ମାତୃକାବାହୀ ନାଳୀ	oboval	ପ୍ରତ୍ୟଷ୍ଟାକାର
oviparous	ଅଣ୍ଡକ	obstructive filariasis	ଅବରୋଧୀ ଫାଇଲେରିୟାସିସ୍
oviposition	ଅଣ୍ଡ ନିଷେପଣ	— jaundice	ଅବରୋଧୀ କାମଳ
ovipositor	ଅଣ୍ଡ ନିଷେପକ	obturator notch	ରବାକ୍ଷ ଖାଞ୍ଜ
ovotestis	ଡିମ୍ବ ବୃକ୍ଷଣ	obtuse	କୁଣ୍ଡାଗ୍ର, ସ୍ଥୂଳ, ବନ୍ଧୁକା
ovo-viviparity	ଡିମ୍ବ ଜରାୟୁ କାତ	occasional species	ଆକସ୍ମିକ ଜାତି
ovulation	ଅଣ୍ଡୋତ୍ସର୍ଗ	occipital crest	ଅନୁକପାଳ ଶିଖର
oxidation	ଅକ୍ସିକରଣ, ଅକ୍ସିଡେସନ୍	— gland	ଅନୁକପାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି
oxyntic cell	ଅମ୍ଳଜନ କୋଶ	occipito-vertebral artery	ଅନୁକପାଳ କଣ୍ଠେରୁକ ଧମନୀ
'O' Addendum			
oakapple gall	ଓକ ବୃକ୍ଷ ଉପରେ କୀଟ ସୃଷ୍ଟି କୋମଳ ପଦାର୍ଥ	occluded	ଅଧିବିଷ୍ଟ
oak toad	ଓକ ମଣ୍ଡୁକ	occluding apparatus	ଅଧିବିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
oar fish	କାତ-ମୀନ, ଆହୁଲା-ମୀନ	— chamber	ଅଧିବିଷ୍ଟ କକ୍ଷ
obchordate	ଅଧୋମୁଖ ହୃଦୟାକାର, ପ୍ରତିହୃଦୟାକାର	occluser	ସଂବାରକ
obese	ମେଦୁର, ସ୍ଥୂଳ	— muscle	ସଂବାରକପେଶୀ
obligate anaerobe	ଅବକଳ୍ମୀ, ଅବାୟୁ ଜୀବନ	oceanic plankton ecosystem	ସମୁଦ୍ରୀ ପୁବକ ପାରିତନ୍ତ୍ର
-thelytoky	ଅଧିକଳ୍ମୀ ଅନିଷେକ ଜନନ	oceanography	ସମୁଦ୍ର-ବିଜ୍ଞାନ
-mutualism	ଅଧିକଳ୍ମୀ ସହୋପକାରିତା	oceanographer	ସମୁଦ୍ର-ବିଜ୍ଞାନୀ
obliquus	ତିର୍ଯ୍ୟକ	ocellar nerve	ନେତ୍ରକ ତନ୍ତ୍ରିକା
-externus	ବାହ୍ୟତିର୍ଯ୍ୟକ ପେଶୀ	— basin	ନେତ୍ରକ ଦ୍ରୋଣୀ
-internus	ଆନ୍ତଃ ତୀର୍ଯ୍ୟକ ପେଶୀ	ocellate	ନେତ୍ରାକିତ
obliterative coloration	ଅଭିଲୋପୀ ରଂଜନ	ocelliform structure	ନେତ୍ରକରୂପ ସଂରଚନା

octocoralliar	ଅଷ୍ଟପ୍ରବାଳ	oral inoculation	ମୁଖ ନିବେଶନ
octodont	ଅଷ୍ଟଦନ୍ତ	— orifice	ମୁଖଛିଦ୍ର
octomeroous	ଅଷ୍ଟତନ୍ତ୍ରୀ	— lobe	ମୁଖପାଲି
octoploid	ଅଷ୍ଟରୁଣିତ	— pouch	ମୁଖକୋଷ
octopod	ଅଷ୍ଟପାଦ	— ring	ମୁଖ ବଳୟ
odd-toed	ଅଯୁଗ୍ମାଙ୍ଗୁଳ	— siphon	ମୁଖ ସାଇଫନ
odonate	ଦଳପଂଖ୍	— sucker	ମୁଖ ବୁଝକ
oenocyte	ପୀତାଣୁ	— tentacle	ମୁଖୀୟ ସ୍ପର୍ଶକ
oleocyst	ତୈଳପୁଟୀ	orbital gland	ନେତ୍ରକୋଚର ଗ୍ରନ୍ଥି
olegodactylus	ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୁଳୀୟ	sinus	ନେତ୍ରକୋଚର ଶିରାନାଳ
oligocheate	ଅଳ୍ପଶୁକ	organisonic concept	ଜୈବିକ ସଂକଳ୍ପତା
oligolecithal	ଅଳ୍ପପୀତକୀ	organizational inefficiency	ସଂଗଠନ ଅପାରଗତା
oligophagus	ଅଳ୍ପଭକ୍ଷୀ	— objective	ସଂଗଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
oligopneustic system	ଅଳ୍ପରକ୍ତ ତନ୍ତ୍ର	— operation	ସଂଗଠନାତ୍ମକ ସଂକ୍ରିୟା
oligopod	ଅଳ୍ପପାଦ	organ of defence	ପ୍ରତିରକ୍ଷାଙ୍ଗ
— embryo	ଅଳ୍ପପାଦ ଭ୍ରୂଣ	— of equilibrium	ସନ୍ତୁଳନ ଅଙ୍ଗ
— larva	ଅଳ୍ପପାଦ ଡିମ୍ବକ	— of offence	ଆକ୍ରମଣ ଅଙ୍ଗ
— phase	ଅଳ୍ପପାଦ ପ୍ରବନ୍ଧା		
oligoporous plate	ଅଳ୍ପରକ୍ତ ପଟିକା		
oligosaprobe	ଅଳ୍ପମୃତୋପକୀର୍ତ୍ତୀ		
oligotokous	ଅଳ୍ପପ୍ରଜକ		
oligotrophic	ଅଳ୍ପପୋଷୀ		
olivary body	ବର୍ତ୍ତୁଳିକା ପିଣ୍ଡ		

"P"

pace	ପ୍ରଗତି, ଗତି	palatine bone	ତନ୍ତୁକ୍ଷି
pace maker	ଗତି ଚାଳକ, ଗତି ପ୍ରେରକ	paleocene	ପୁରା ନୂତନ
pachyderm	ସ୍ଥୂଳ ଚର୍ମା	palm	କରତଳ
pachytene (= pachynema)	ସ୍ଥୂଳ ସୂତ୍ର	palaeozoic	ପୁରାଜୀବୀ
pad	ଗଦି	pallial cavity	ପ୍ରାବାର ଗହ୍ୱର
paddle	ଆହୁଳା, କ୍ଷେପଣୀ	pallial complex	ପ୍ରାବାର ଅଙ୍ଗ ସମୂହ
pedogamy	ସ୍ୱରଜ୍ଞମ	pallial nerve	ପ୍ରାବର ସ୍ୱାୟ
pedogenesis	ବାଲ୍ୟ ପ୍ରଜନନ, ଶ୍ରୀବକୀ ପ୍ରଜନନ	palp	ସ୍ପର୍ଶକ
pedomorphic form	ଶାବକୀୟ ଚାପ	— maxillary	ମେକ୍‌ସିଲିୟ ସ୍ପର୍ଶକ
pedomorphosis	ଶବକୀୟ ରଣ	palpal organ	ସ୍ପର୍ଶ ପାଦାଙ୍ଗ, ସ୍ପର୍ଶାଙ୍ଗ
paired	ଯୁଗ୍ମ, ଯୁଗ୍ମକ	palpus	କୀଳକ, ସ୍ପର୍ଶକ
paired appendages	ଯୁଗ୍ମିତ ଉପାଙ୍ଗ	pamprodactyle	ଅଗ୍ରାଙ୍ଗୁଳିକା
paired fin	ଯୁଗ୍ମ ପକ୍ଷ	pancreas	ଅଗ୍ନାଶୟ
paired finfold	ଯୁଗ୍ମ ପକ୍ଷପୂର୍ତ୍ତ	pancreatic	ଅଗ୍ନାଶୟୀ
paired limb	ଯୁଗ୍ମ ଅବୟବ	— duct	ଅଗ୍ନାଶୟ ନାଳୀ
palaearectic realm (region)	ପେଲିଆରଟିକ୍ ପରିମଣ୍ଡଳ	— secretion	ଅଗ୍ନାଶୟ ସ୍ରାବ
paleontology	ପ୍ରତ୍ନତୀର୍ତ୍ତ ବିଜ୍ଞାନ, ଜୀବାଷ୍ଟୁ ବିଜ୍ଞାନ	pandemic	ସର୍ବବ୍ୟାପୀ
paleobiology	ପୁରାଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	pangamy	ଯଦୃକ୍ତ ସଙ୍ଗମ
paleozoology	ପ୍ରାଣୀ ଜୀବାଷ୍ଟୁ ବିଜ୍ଞାନ	pangenesi	ସର୍ବମୂଳୋତ୍ପତ୍ତିବାଦ
palate	ତାଳୁ	panmixis	ସର୍ବ ମିଶ୍ରଣ
palatine	ତାଳବ୍ୟ	papilla	ପାପିଲା, ପିଣ୍ଡିକା
		— genital	ଜନନ ପିଣ୍ଡିକା

parabasal apparatus	ଆଧାର ପାର୍ଶ୍ୱିକ ସାଧୁତ୍ର	parasexual	ପରାଲୈଙ୍ଗିକ
— body	ଆଧାର ପାର୍ଶ୍ୱିକ ପିଣ୍ଡ	parasite	ପରଜୀବୀ
—branchia	ଆଧାର ପାର୍ଶ୍ୱିକ କକତୀ, ପାର୍ଶ୍ୱକକରୀ	parasitic adaptation	ପରଜୀବୀୟ ଉପଯୋଗ
para biont	ପରାଜୀବୀ		ପରଜୀବୀୟ ଅନୁକୂଳନ
para gastric cavity	ଜଠାରାଉ ଗୁହିକା	parasitism	ପରଜୀବତା
paragenesis	ପରାଜନନ, ପରା ସହଜନନ	parasitology	ପରଜୀବୀ ବିଜ୍ଞାନ
paracone	ପାର୍ଶ୍ୱ ଶକ୍ତ	parasphenoid (bone)	ପରାକିକକାସ୍ତି
paracoele	ପାର୍ଶ୍ୱ କୋଚର	parathyroid (gland)	ପରାଗନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି
paraconid	ଅଧଃ ପାର୍ଶ୍ୱ ଶକ୍ତ	paratype	ସମଗ୍ରରୂପ
paraglossa	ଜିହ୍ୱା ପାର୍ଶ୍ୱାଙ୍ଗ	parathenogenesis	ଅସମାୟିତ ଜନକ, ଅନିଷେକ ଜନକ
paragnath	ହନୁ ପାର୍ଶ୍ୱିକା	paracephalie lobe	ପ୍ରମୁଣ୍ଡିଷ୍ଟ ପାଳି
paramitosis	ପରା ସମ ବିଭାଜନ	parasympathetic branch	ପରାନୁକମ୍ପି ଶାଖା
paramorph	ପରାକୃତି	— impulse	ପରାନୁକମ୍ପି ଆବେଗ
paramoecium	ପାରମୋସିଅମ୍	— system	ପରାନୁକମ୍ପି ତନ୍ତ୍ର
paranucleus	ପରାନ୍ୟଷ୍ଟୀ, ଅଣ୍ଡୁନ୍ୟଷ୍ଟୀ	— nerve	ପରାନୁକମ୍ପି ସ୍ୱାୟ
paraphysis	ପରାବର୍ଦ୍ଧ	— ganglion	ପରାନୁକମ୍ପି ସ୍ୱାୟ ଗୁଞ୍ଜିକା
para-occipital process	ପରାଗ୍ରାସିକା ସଂଯୋଜା	parathormone	ପାରାତ୍ ହରମୋନ
parapodium (Pl. parapodia)	ପାର୍ଶ୍ୱପାଦ	parenchymal	ମୃଦୁକା କୋଷ
parapophysis	ପାର୍ଶ୍ୱ ବର୍ଦ୍ଧକ	parenchymula	ମୃଦୁକିକା
parapsid	ଦ୍ୱିକ୍ଷିତ୍ର କରୋତି	parent	ଜନକ ବା ଜନନୀ
paraquadrate	ପାର୍ଶ୍ୱ ଚତୁଷ୍ଟ	parental care	ଅପତ୍ୟ ଯତ୍ନ, ଅପତ୍ୟ ପାଳନ
parasematic	ବ୍ୟାଜ	parietal	ମଧ୍ୟ କପାଳ, ମଧ୍ୟ କପାଳିକା
		— bone	ମଧ୍ୟକପାଳ ଅସ୍ଥି

— forsa	ମଧ୍ୟକପାଳ ଖାତ	patabiont	ମଳଜୀବୀ
— layer	ବାହ୍ୟ ଉଦରଛଦ	patent	ବ୍ୟାବସାୟିକ ଅଧିକାର, ବ୍ୟାବସାୟିକ ସନନ୍ଦ, ଏକସ୍ୱକରଣ
— pleura	ଫୁସ୍‌ଫୁସର ବାହ୍ୟ ଆବରଣ	pathogen	ରୋଗଜନକ, ରୋଗାଣୁ
— eye	ମଧ୍ୟନେତ୍ର, ତୃତୀୟ ନେତ୍ର	pathology	ବ୍ୟାଧିବିଜ୍ଞାନ, ରୋଗବିଜ୍ଞାନ, ନିଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ
— vesicle	ଭିରୀୟ ଥଳି, ପିନିୟକ ଥଳି	pathogenic	ରୋଗ ଜନିତ
parieto-vaginal muscle	ଭିରୀୟ ଯୋନି ପେଶୀ, ଅନ୍ତର୍ଗାମିକା ସଂକୋଚନୀ ପେଶୀ	pathogenic bacteria	ରୋଗଜନିତ ବୀଜାଣୁ
para-occipital	ପରାପଶ୍ଚକପାଳ	paurometabolism	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପାନ୍ତରଣ
— process	ପରାପଶ୍ଚ କପାଳ ପ୍ରବର୍ଧ	paxilla	ସକଣ୍ଠକ ବିଜକ, ପ୍ରବିଜ
parotid gland	ଉପକର୍ଣ୍ଣଳାଳଗ୍ରନ୍ଥି, କର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ବ ଗ୍ରନ୍ଥି	pearl	ମୁକ୍ତା
parotic crest	କର୍ଣ୍ଣ ସିନ ଶିଖର	pearl oyster	ମୁକ୍ତା ଶୁକ୍ତି
pars anterior (pituitary gland)	ଅଗ୍ରପୀୟୁଷ ଗ୍ରନ୍ଥି	(=pearl mussel)	
pars distalis	ଦୂରପୀୟୁଷ ଗ୍ରନ୍ଥି	pearl culture	ମୁକ୍ତା ଚାଷ
(=pars nervosa)		pecten (= pectine)	କକଡାଙ୍ଗ, ପେକ୍‌ଟେନ୍
pars intermedia	ମଧ୍ୟ ପିୟୁଷ ଗ୍ରନ୍ଥି	pectoral	ବନ୍ଧ
partial cleavage	ଆଂଶିକ ବିତକନ	pectoral appendage	ବନ୍ଧ ଅନୁବନ୍ଧ
parturition	ପ୍ରସବ	— fin	ବନ୍ଧ ପକ୍ଷ
patella	ଆଣ୍ଠ ପକକାନ୍ଧି	— girdle	ବନ୍ଧ ମେଖଳା
patella ulnaris	ଆଣ୍ଠ ପକକାନ୍ଧି	— muscle	ବନ୍ଧ ପେଶୀ
patagium	ଚର୍ମ ସଂସ୍ତର	— major	ବୃହତ୍ ବନ୍ଧ ପେଶୀ
parkinsons disease	ଥରା‌ରୋଗ, ପାରକିନ୍‌ସନ୍ ରୋଗ	— minor	ଲଘୁ ବନ୍ଧ ପେଶୀ, କ୍ଷୁଦ୍ର ବନ୍ଧ ପେଶୀ
passive immunity	ଦ୍ରିଷ୍ୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା	pectus	ବନ୍ଧ, ନିବନ୍ଧ, ଭର
passive transport	ନିଷ୍ପ୍ରୟ ଅଭିଗମନ	pedal	ପାଦ, ପାଦିକ

pedal aperture	ପାଦ ରନ୍ତ୍ର	— fin	କଟିପକ୍ଷ
— commissure	ପାଦ ସହାୟନୀ	— girdle	କଟି ମେଖଳା, ଶ୍ରେଣୀ ମେଖଳା
— disc	ପାଦ ବିନ୍ଦୁ	pelvis	ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟ ଗୁହା, ବୃକ୍କ ମଧ୍ୟଗୁହା
— gland	ପାଦ ଗ୍ରନ୍ଥି	pelvi-sternum (= epipubis)	ଅଗ୍ରପୁରୋନିତମସ୍ଥି, ଅଗ୍ରପୁରୋ ନିତମ ଉପସ୍ଥି
— ganglion	ପାଦ ଗୁଳ୍ମିକା	penetration path	ଭେଦନମାର୍ଗ
— tentacle	ପାଦ କର୍ଷକା	penial sac	ଶଶ୍ମାଧାର
pedicel	ବୃକ୍ତ	penis	ଶିଶୁ
pedicellaria	ବୃକ୍ତପଦ, ସଂଦର୍ଶକା	pentacrinoid	ପଞ୍ଚଦଳାଭ, ପେଣ୍ଡା କ୍ରିନ୍‌ଏଡ
pedicle	ବୃକ୍ତକ	penta dactyl	ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳି
pedigree	ବଂଶବୃତ୍ତି, ବଂଶାବଳି	pentadactyl animal	ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରାଣୀ
pedipalp	ସ୍ପର୍ଶପାଦ, ପଶ୍ଚ ସ୍ପର୍ଶକ	— limb	ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳୀୟ ପାଦ
(pedipalpus)		pentadactylus	ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳୀୟ
pedisulcus	ପାଦ ପରିଖା	pentamerous	ପଞ୍ଚଶାଖ
peduncle	ବୃକ୍ତକ	pentaploid	ପଞ୍ଚଗୁଣିତ
pedunculate	ବୃକ୍ତକୀ	pentose	ପେଣ୍ଡୋସ୍
pedunculate papilla	ବୃକ୍ତକୀ ପିସ୍ତକ	penultimate segment	ଉପାନ୍ତୀୟ ଖଣ୍ଡକ
pelagic	ବେଳା ଉପବର୍ତ୍ତୀ	pentaradial	ପଞ୍ଚାରୀୟ
pellicle	ସୂକ୍ଷ୍ମତ୍ୱକ	peptic cell	ପେପ୍ଟିକ୍ କୋଶ
pellucida externa	ବାହ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପଟକ	pepsin	ପେପ୍ଟିନ୍
(=outer cornea)		pepsinogen	ପେପ୍ଟିନୋଜେନ୍
pelvic	ଶ୍ରେଣୀ, କଟୀ	peptic ulcer	ପେପ୍ଟିକ୍ ବ୍ରଣ
pelvic arch	ଶ୍ରେଣୀ ଚାପ	peptide bond	ପେପ୍ଟାଇଡ ଆବନ୍ଧ

— chain	ପେପ୍ଟୋଲିଡ ଶୃଙ୍ଖଳା	pericardial fluid	ହୃଦୟା ବରଣୀରସ
peptone	ପେପ୍ଟୋର	— cavity	ହୃଦୟା ବରଣୀ ଗୁହା
peptonephridium	ପଚନ ଆଦି ବୃକ୍ଷକ, ପାଚନ ବୃକ୍ଷକ	pericardial cartilage	ହୃଦୟାବରଣୀ ଉପାସ୍ଥି
perch	ଶାଖାସନ, ପରର, ପକ୍ଷୀସାଦ	— cell	ହୃଦୟାବରଣୀ କୋଷ
perching mechanism	ପକ୍ଷୀସାଦ ସାଧନ	— diaphragm	ହୃଦୟାବରଣୀ ମଧ୍ୟପଟ
perenation	ଚିର କାଳିକତା	— gland	ହୃଦୟାବରଣୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
pereopod	ଚଳପ୍ରଦ	— membrane	ହୃଦୟାବରଣୀ ଆବରଣ
perforated	ଛିଦ୍ରିତ	— sinus	ହୃଦୟାବରଣୀ କୋଚର
perforate coral	ସଛିଦ୍ରିତ ପ୍ରବାକ	— vein	ହୃଦୟାବରଣୀ ଶିରା
perforation	ଛିଦ୍ର	pericardium	ହୃଦାବରଣ
perforatorium	ଛିଦ୍ରକାଞ୍ଚକ, ପ୍ରବେଦକ	perichondrium	ପର୍ଯ୍ୟପାସ୍ଥି, ପେରି କଣ୍ଡିୟମ୍
perianal	ପରିଗୁଦୀୟ	perichordal	ପରିରଜ୍ଜୁ, ପରିରଜ୍ଜୁକ
perianal circulet	ପରିଗୁଦ ବୃତ୍ତକ	perichordal tube	ପରିରଜ୍ଜୁ ନଳୀ
perianal region	ପରିଗୁଦ କ୍ଷେତ୍ର	periderm	ଉପର ଚର୍ମ, ପରିଚର୍ମ
periblast	ପରିଧିକ୍ଷର, ପରି କୋରକ	perifibrillar	ପରିସୂକ୍ଷ୍ମ ତନ୍ତୁକ
peribranchial	ପରିକ୍ଳୋମ	periganglionic	ପରିଗେଙ୍ଗଲିୟ ନୀୟ
— cavity	ପରିକ୍ଳୋମ ଗହ୍ୱର	perigenous	ପରିଜନକ ସମ୍ପର୍କ
— chamber	ପରିକ୍ଳୋମ କୋଷ	perigenesis	ପରିଜନକ
peribranchiolar	ପରିଶ୍ୱେଷନିକୀୟ	perihaemal	କଣ୍ଠବଦେହୀ ରୁଧିର ତନ୍ତୁ
peribuccal	ପରିମୁଖୀୟ	perilymph	ପଲିଲସିକା
peribuccal sinus	ପରି;ମୁଖୀୟ କୋଚର	peri-intestinal sinus	ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଚର
pericardiac	ହୃଦୟା ବରଣୀ	peri mysium	ପେଶୀକ୍ଷଦ

perineum	ଅଧରୁଦ ଛଦ	peritoneum	ଉଦରଛଦ
perineal gland	ଅଧରୁଦ ଗ୍ରନ୍ଥି	peritoneal fluid	ଉଦରଛଦୀୟ ସ୍ତର
peri nephrostomal ampulla	ପରିବୃକ୍ତ ମୁଖ ତୁମ୍ବିକା	perivisceral	ପରିଅଭ୍ୟନ୍ତରାଙ୍ଗ
peri neurium	ପରିସ୍ନାୟୁ	— haemocoel	ପରିଅଭ୍ୟନ୍ତରାଙ୍ଗ ରଧିର ଗହ୍ୱର
period	କଳ	perivittelline space	ପରିନିଷିକ୍ତ ତିୟାସ୍ଥାନ
peri-esophageal commissure	ପରିନିଗଳ ସନ୍ଧ୍ୟା	permeable	ଭେଦ୍ୟ, ପାରଗମ୍ୟ
periosteal ossification	ପର୍ଯ୍ୟାସ୍ଥ ଅସ୍ଥିଭବନ	permeability	ପାରଗମ୍ୟତା
periosteum	ପରି ଅସ୍ଥିକା	pernicious	ମାରାତ୍ମକ, ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ
periotic bone	ପରି କର୍ଣ୍ଣାସ୍ଥି	peroneus	ତ୍ରିପେଶୀ, ପାଦ ବିବର୍ତ୍ତନୀ
peripharyngeal connective	ପରିଗ୍ରସନୀ ସଂଯୋଜୀ	peroneum	ଦୃଢ଼ପଥ, ପେରୋନିଅମ
peripheral	ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥ, ପରିଧିୟ	peropod	ଅପୂର୍ଣ୍ଣପଦ
periplasm	ପରିକୋଷରସ	peroxisome	ପେରୋକ୍ସିଜେନ୍
periplast	ପେରିପ୍ଲାଷ୍ଟ	pes	ପଦ
peripneustic	ପରିଶ୍ୱାସ ରକ୍ଷୀ	pest	ନାଶକ ଜୀବ, ପୀଡ଼କ
periproct	ପରିଗୁଦ	pesticide	ପୀଡ଼କ ନାଶୀ
perisare	ପର୍ଯ୍ୟାବରକ	petrified	ପ୍ରସ୍ତରୀ ଭୂତ, ଅଶ୍ୱିଭୂତ
perisome	କଣ୍ଠକ ଦେହୀତ୍ୱକ	peyer's patches	ପେୟାର କୋଷଗୁଚ୍ଛ
peristalsis	କ୍ରମାକୃଷ୍ଟନ	phage	ବିଭୋଜୀ
peristaltic movement	କ୍ରମାକୃଷ୍ଟନ ଗତି	phagocyte	ଭକ୍ଷକାଣୁ, ଭକ୍ଷୀକୋଶ
peristome	ପରିମୁଖ	phagocytic	ଭୟ କାଶୁକ
(= peristomium)		phagocytic activity	ଭକ୍ଷକାଣୁ କ୍ରିୟା
peritoneal epithelium	ଉଦରଛଦୀୟ ଅଧରୁଦ	phagocytic blood cell	ଭୟକାଣୁ ରକ୍ତ କଣିକା

phagocytosis	ଭକ୍ଷକାଣୁ କ୍ରିୟା, ଭକ୍ଷୀକେଶ କ୍ରିୟା	— tube	ଗ୍ରସନୀ ନାଳିକା
phalanges	ଅଙ୍ଗୁଳି ପର୍ବ	pharynx	ଗ୍ରସନୀ
phalangeal	ଅଙ୍ଗୁଳାକ୍ଷି	phase	ଅବସ୍ଥା, ପ୍ରାବସ୍ଥା
— formula	ଅଙ୍ଗୁଳି ପର୍ବସୂତ୍ର	— growth	ବୃଦ୍ଧିବସ୍ଥା
— pad	ଅଙ୍ଗୁଳି ଚକ୍ଷ	— maturation	ପରିପକ୍ୱ ଅବସ୍ଥା
phallic	ଶିଶ୍ନୀୟ	— multiplication	ପ୍ରଗୁଣନ ପ୍ରାବସ୍ଥା
phallomere	ଖଣ୍ଡ, ଫେଲୋମିଅର	phenotype	ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରରୂପ, ସମଲକ୍ଷଣୀ
phallus	ଶିଶ୍ନ	pheromone	ଫେରୋମୋନ୍
pharyngeal	ଗ୍ରସନୀ	phenology	ଅବଧିକ ବିଜ୍ଞାନ
pharyngeal apparatus	ଗ୍ରସନୀ ଉପକରଣ	philtrum	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋଷ ମଧ୍ୟ
— basket	ଗ୍ରସନୀ ପେଡି	phobotactic	ଭୟାନୁଚାରୀ
— bulb	ଗ୍ରସନୀ କନ୍ଦ	phobotaxis	ଭୟାନୁଚଳନ
— cavity	ଗ୍ରସନୀ ବିବର	phosphorescent	ଅନୁପ୍ରଭ, ସ୍ୱରଦୀୟ
— caecum	ଗ୍ରସନୀଅନ୍ତ ନାଳ	photophore	ଆଲୋକଧାରିକା
— ganglion	ଗ୍ରସନୀ ଗୁଚ୍ଛିକା	photoreceptive	ଆଲୋକଗ୍ରାହୀ
— gland	ଗ୍ରସନୀ ଗ୍ରନ୍ଥି	photosynthesis	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷ
— nephridia	ଗ୍ରସନୀ ବୃକ୍ଷକ	phototaxis	ଆଲୋକାନୁ ଚଳନ, ପ୍ରକାଶାନୁ ଚଳନ
— pore	ଗ୍ରସନୀ ଛିଦ୍ର	phototropism	ଆଲୋକାନୁବର୍ତ୍ତନ
— pouch	ଗ୍ରସନୀ କୋଷ	phragma	ଅନ୍ତର୍ବର୍ଷ
— mass	ଗ୍ରସନୀ ପିଣ୍ଡ	phrenic nerve	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଦ୍ୱାୟୁ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଦ୍ୱାୟୁ
— teeth	ଗ୍ରସନୀ ଦନ୍ତ	— vein	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଶିରା
— skeleton	ଗ୍ରସନୀ କଳାକ	phylogeny	ବଂଶବୃତ୍ତାନ୍ତ

phylogenetic position	ବଂଶବୃତ୍ତାନ୍ତ ଛିତି	pinnute	ପତ୍ତଳିକା
phylogenetic tree	ଜାତିବଂଶ ବୃକ୍ଷ	pinocyte vesicle	ପିନୋସାଇଟ ଧାନ
phylum	ପର୍ବ	pinocytosis	ପିନୋସାଇଟୋସିସ୍, କୋଷିକା ପାୟନ
physiology	ଶରୀର କ୍ରିୟା ବିଜ୍ଞାନ, ଶରୀର ଚକ୍ଷୁ ବିଜ୍ଞାନ	pinnulet	ଚୀତସମ, ପିନ୍ନୁଲେଟ୍
physiological variation	କ୍ରିୟାତ୍ମକ ବିଭେଦାୟନ	pinnulus	ଚୀତ କଣ୍ଠିକା
phytoplankton	ପ୍ଲବ ଉଦ୍ଭିଦ	pisces	ମୀନ
pianater	ମୃଦୁ ମାତୃକା, ମୃଦୁ ତାନିକା	piscicidal	ମତ୍ସ୍ୟନାଶୀ
piercing	ବନ୍ଧନ	piscicolous	ମତ୍ସ୍ୟବାସୀ
pigment	କର୍ଣ୍ଣକଣା	pisciculture	ମତ୍ସ୍ୟପାଳନ
pigmented epithelium	କର୍ଣ୍ଣକଣା ବାହୀ ଅଧିକୃତ	pisciform	ମତ୍ସ୍ୟରୂପ, ମତ୍ସ୍ୟାକାର
— process	କର୍ଣ୍ଣକଣାବାହୀ ପ୍ରବନ୍ଧ	piscivore	ମତ୍ସ୍ୟହାରୀ
— spot	କର୍ଣ୍ଣବିନ୍ଦୁ	piscivorous	ମତ୍ସ୍ୟଭକ୍ଷୀ
pincers	ସଶ୍ଚୁଆସି	pit canal	ଗର୍ଭନଳିକା
pineal	ପିନିୟାଲ	pit organ	ଗର୍ଭାଙ୍ଗ
— body	ପିନିୟାଲ କାୟ	pit viper	ଗର୍ଭମୂଳକୀ ବୋଡା
— apparatus	ପିନିୟାଲ ଉପକରଣ	pit membrane	ଗର୍ଭଝିଲ୍ଲା
— eye	ପିନିୟାଲ ନେତ୍ର	pituitary body	ପୀୟୂଷକାୟ
— stalk	ପିନିୟାଲ ଦଣ୍ଡ	— gland	ପୀୟୂଷ ଗ୍ରନ୍ଥି
— nerve	ପିନିୟାଲ ସ୍ନାୟୁ	— hormone	ପୀୟୂଷ ହରମୋନ୍
— organ	ପିନିୟାଲ ଅଙ୍ଗ	— pouch	ପୀୟୂଷିକା ଧନୀ
pinna	କର୍ଣ୍ଣପତ୍ର, ପତ୍ରକ	placenta	ଭ୍ରୂଣ ବନ୍ଧ, ଭ୍ରୂଣ ପୁଷିକା
pinnate palpus	ପତ୍ରାକ୍ତ ସର୍ଶକ	placental mammal	ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧ ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ

placode	ପ୍ଲାକୋଡ୍, ସ୍ଥାନି	(=true nucleolus)	
placoderm	ପ୍ଲାକୋଡର୍ମ	plasmotomy	ପ୍ରକ୍ଷି ଖଣ୍ଡନ
placoid seale	ପଟାଇ କାଡି	plasmosome	ପ୍ଲାସମୋଜୋମ୍
placoid tooth	ପଟାଇ ଦନ୍ତ	plastid	ପ୍ଲାଷ୍ଟିଡ୍, ଲବକ
placula	ପ୍ଲାକୁଲା, ଚିପିଟ କୋରକ	plastinoid	ପ୍ଲାଷ୍ଟିଡ୍ ସଦୃଶ, ଲବକ ସଦୃଶ
plankton	ପ୍ଲାଙ୍କଟନ୍	plastron	କୁମ୍ଭୀର ବର୍ମ, ଅଧର ବର୍ମ
planktology	ପ୍ଲାଙ୍କଟନ୍ ବିଜ୍ଞାନ	plate	ପଟିକା
plant lice	ଲାହୀ କୀଟ	platelet	ଅଣୁ ଥାଳିକା, ଲଘୁପଟିକା, ଅଣୁ ଚନ୍ଦ୍ରିକା
plantigrade	ପାଦଚର	pleistocene	ନୂନତମ
planula	ପ୍ଲାନ୍‌ୟୁଲା	pleopod (= swimmeret)	ପ୍ଲୋପାଦ
plasma	ପ୍ଲାଜ୍ମା	plesiotype	ପୂର୍ଣ୍ଣଲବଧ ଆଦ୍ୟପ୍ରରୂପ
plasmagel	ପ୍ଲାସମାଜେଲ	pleura	ପ୍ଲୁରା ଆବରଣ
plasmagene	ପ୍ଲାଜ୍ମାଜେନ	pleural cavity	ପ୍ଲୁରା ଆବରଣ ଗହ୍ୱର
plasmalemma	ପ୍ରସର ଝିଲ୍ଲା, ପ୍ଲାସମା ଝିଲ୍ଲା	pleurapophysis	ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ଣ୍ଣ ପଞ୍ଚରାସ୍ତି
(= plasma membrane)		pleurocerebral	ପାର୍ଶ୍ୱମସ୍ତିଷ୍କ
plasmid	ପ୍ଲାଜ୍ମିଡ୍	pleurite (= pleuron)	ପାର୍ଶ୍ୱକ
plasmamol	ପ୍ଲାଜ୍ମୋଲ	pleuro-parietal	ପାର୍ଶ୍ୱକ ଭିତ୍ତିଲଗ୍ନ
plasmocyte (= leucocyte)	ଶ୍ୱେତରକ୍ତ କଣିକା	pleuro-pedal connective	ପାର୍ଶ୍ୱକ ପଦ ସଂଯୋଗୀ
plasmodesma	ପ୍ଲାଜ୍ମୋଡେଜ୍ମା	pleuro-pedal ganglion	ପାର୍ଶ୍ୱକ ପଦ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଗୁଚ୍ଛିକା
plasmogamy	ପ୍ଲାଜ୍ମୋଗାମି	plexus	ଜାଲକ
plasmoeysis	ପ୍ଲାଜ୍ମୋସିସ	plica semilunaris	ଅର୍ଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ରାକୃତି ଭାଙ୍ଗ
plasmosome	ନ୍ୟଷ୍ଟୀକା	pliocene	ନୂତନ ପୁର
		plug	କୀଳକ

plumigerous	ପକ୍ଷମୂଳ	— fang	ବିଷ ଦନ୍ତ
plumage	ପକ୍ଷଗୁହ, ପରସମୂହ	poisonous	ବିଷମୟ, ବିଷାକ୍ତ
plumore	ପିଛକି	polar body	ମେରୁପିଣ୍ଡ, ଧ୍ରୁବକ ପିଣ୍ଡ
plumore hair	ପିଛକି ଲୋମ	polian vesicle	ପୋଲିଆନ ନିଧାନୀ
pluripharous	ବହୁପ୍ରସୂ	poliovirus	ପୋଲିଓ ବିଷାଣୁ
pneumatic	ବାୟୁବାହୀ, ବାୟୁମୂଳ	polyaxon	ଅନେକାକ୍ଷ
— bone	ବାୟୁଗର୍ଭ ଅସ୍ଥି	pollex	ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ, ବୃକ୍ଷାଙ୍ଗୁଳି
— duct	ବାୟୁବାହୀ ନାଳୀ	polyadenylation	ବହୁ ଏଡିନିଲେସନ
— foramen	ବାୟୁବାହୀ ରନ୍ଧ୍ର	poly A-tail	ବହୁ A- ପୁଛ
pneumatophore	ବାତରନ୍ଧ୍ର, ବାୟୁକୋଷ	polyandry	ବହୁ ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗମ
pneumatocyst	ବାୟୁକୋଷିକା	polycystronic	ବହୁକାର୍ଯ୍ୟକୀ
pneumatogastric nerve (= vagus nerve)	ଭେଗାସ୍ ସ୍ନାୟୁ	polydactyly	ବହୁ ଅଙ୍ଗୁରିକ
podeon (= podoem)	ପ୍ରୀବା	polyembryony	ବହୁ ଭ୍ରୂଣକ
podex	ଗୁଦପ୍ରଦେଶ	polygamy	ବହୁ ସଙ୍ଗମ
podite	ଚାରିଶ ପାଦ, ପାଦାଂଶ	polygamous	ବହୁ ସଙ୍ଗମୀ
podium	ପାଦାଙ୍ଗ, ପାଦକ	polygene	ବହୁ ଜୀନ୍
podomere	ପାଦଖଣ୍ଡ	polygamy	ବହୁ ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗମ
poikilothermic	ଅସମତାପୀ, ଅସ୍ଥିରତାପୀ	polylecithal	ବହୁଜ କୁସୁମୀ
poison	ବିଷ	polymorph	ବହୁରୂପ
— gland	ବିଷଗ୍ରନ୍ଥି	polymorphic (= polymorphous)	ବହୁରୂପୀ
— claw	ବିଷ ନଖ	polymorphism	ବହୁରୂପିତା
— duct	ବିଷନାଳୀ	polyphyodont	ବହୁବାର ଦନ୍ତ

polyp	ବୃତ୍ତକ	posterior choroid plexus	ପଶ୍ଚ କୃଷ୍ଣ ପର୍ବକ ଜାଲକ
polyploid	ବହୁ ଅର୍ଦ୍ଧକ	potamodromous	ମଧୁର ଜଳ ପ୍ରବାସୀ
polyploidy	ବହୁ ଅର୍ଦ୍ଧକତା	pouch	ଥଳୀ, ମୁଣା, କୋଷ
polysome	ପଲିସୋମ୍	powder-down (= pulviplumes)	କ୍ଷୋଦ ପକ୍ଷ
polyspermy	ବହୁ ଶୁକ୍ରାଣୁ ଭେଦୀ	practical zoology	ବ୍ୟାବହାରିକ ପ୍ରାଣୀ-ବିଜ୍ଞାନ
pond snail	ଜଳ କମ୍ବୁକ	prawn	ଚିଙ୍ଗୁଡି
pons varoli	ଭେରୋଲୀ ସଂଯୋଗୀ	pre-ccctabular	ଅଗ୍ରଶ୍ରେଣୀ ଉଦ୍‌ଘଳ
pore	ରନ୍ଧ୍ର	pre-caval	ଅଗ୍ରମହାଶିରା, ଉତ୍ତରା ମହାଶିରା
pori fera	ଛିଦ୍ରାକ ପ୍ରାଣୀ	pre-coracoid	ଅଗ୍ରକୋରା କଏଡ
porocyte	ଛିଦ୍ରକୋଶ, ରନ୍ଧ୍ରାଣୁ	pre-coxa	ଅଗ୍ର କକ୍ଷାଜ
portal system	ପରିବାହୀ ତନ୍ତ୍ର	predator	ଖାଦକ, ଭକ୍ଷକ
— heart	ପରିବାହୀ ହୃଦୟ	pre-erythrocytic cycle	ପୂର୍ବ ଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକାୟ ଚକ୍ର
— vein	ପରିବାହୀ ଶିରା	pre-formation theory	ପୂର୍ବୋତ୍ପତ୍ତିବାଦ, ପୂର୍ବ ନିର୍ମାଣ ବାଦ
post-mitotic	ପଶ୍ଚ ସମସ୍ପୃତୀ	pre frontal	ଅଗ୍ର ଲାଲଟିକା
posterior	ପଶ୍ଚାତ୍	prehensile	ପରିଗ୍ରାହୀ
— azygos lobe	ପଶ୍ଚାତ୍ ଏକାକରାସ୍ ପାଳି	premaxilla	ପ୍ରିମେକ୍ସିଲା, ଅଗ୍ରହନୁ
— cornu	ପଶ୍ଚବର୍ଦ୍ଧ	premedian	ଅଗ୍ରମଧ୍ୟ
— vena cava	ପଶ୍ଚାତ୍ ମହାଶିରା	prementum	ପ୍ରିମେନ୍ଟମ୍, ପ୍ରିମେନ୍ଟମ୍
port anal gland	ପଶ୍ଚପାୟୁ ଗ୍ରନ୍ଥି	prenatal	ଜନ୍ମପୂର୍ବ, ପ୍ରସବ ପୂର୍ବ
post erythrocytic cycle	ପର ଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକାୟ ଚକ୍ର	premolar teeth	ଚର୍ବଣ ଦନ୍ତ
post zygapophysis	ପଶ୍ଚ ଯୋଜୀ ବର୍ଦ୍ଧ		
port-lateral process	ପଶ୍ଚ ପାର୍ଶ୍ଵ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ		

preocular	ଅଗ୍ରାକ୍ଷିକା, ଅଗ୍ରାକ୍ଷି କାଳକ	— spermatocyte	ପ୍ରାଥମିକ ଶୁକ୍ର କୋଷିକା
preoral cavity	ମୁଖାଗ୍ର ଗହ୍ୱର	— structure	ପ୍ରାଥମିକ ସଂରଚନା
preoralpit	ମୁଖାଗ୍ର ଗର୍ଭ	primates	ନର ବାନରବର୍ଗ, ପ୍ରାଇମେଟ୍ସ
prescutum	ପୃଷ୍ଠକାଗ୍ର	primer	ପ୍ରାରମ୍ଭ
presphenoid	ଅଗ୍ରକାଳକାକ୍ଷି	primitive streak	ଆଦି ରେଖା
presternum	ଅଗ୍ରଉରଃ ଫଳକ	primordial germ cells	ଆଦି ଜାୟକ କୋଷ
pretarsus	ଅଗ୍ର ଗୁଲ୍ଫ	prion	ପ୍ରାୟନ
pretyphlosolar region	ପୂର୍ବ ଚିତ୍ଫଲୋସଲ୍ ଅଞ୍ଚଳ	proamnion	ପ୍ରାକ୍ ଏମ୍ନିୟନ
pery	ଶିକାର, ଖାଦ୍ୟ, ଭକ୍ଷ	pro-anaphase	ପ୍ରାକ୍ ଉତ୍ତରା ବନ୍ଧା
pre zygapophysis	ଅଗ୍ରଯୋଜୀବର୍ଦ୍ଧ	pro-atlas	ପ୍ରାକ୍ ଶୀର୍ଷଧର
primary adaptation	ପ୍ରାଥମିକ ଉପଯୋଜକ, ମୁଖ୍ୟ ଉପଯୋଜନ	pro-cartilage	ପ୍ରାକ୍ ଉପାକ୍ଷି
pre-pubertal	ଯୌବନ ପୂର୍ବ	pro-cerebrum	ଅଗ୍ର ମସ୍ତିଷ୍କ, ପ୍ରୋ ମସ୍ତିଷ୍କ
prepuce	ଶିଶୁମୁଣ୍ଡଛଦ	pro-embryonic	ପ୍ରାକ୍ ଭ୍ରୂଣୀୟ
pribnow box	ପ୍ରିବନୋ ବାକ୍ସ	pro-leg	ପ୍ରପାଦ
primary culture	ପ୍ରାଥମିକ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧ	pro-karyotic	ପ୍ରାକ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କୋଶ
— follicle	ପ୍ରାଥମିକ ପୁଟକ	pro-metaphase	ପ୍ରାକ୍ ମଧ୍ୟାବନ୍ଧା
— host	ମୁଖ୍ୟ ପୋଷକ	proboscis	ଶୁଣ୍ଠ
— membrane	ପ୍ରାଥମିକ ଝିଲ୍ଲା	proceroid	ପ୍ରାକ୍-ସପୁଛ ଶୁକ୍ର
— ocellus	ପ୍ରାଥମିକ ପାଦକ	process	ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ, ପଦ୍ଧତି, ପ୍ରକ୍ରମ
— oocyte	ମୂଳ ଭିମାଣୁ ମାତୃକା	procoelous	ସମ୍ମୁଖ ଗର୍ଭୀ
— podium	ପ୍ରାଥମିକ ପୋଜନ	producer	ଉତ୍ପାଦକ

proctodaeum	ଭୂଶାନ୍ତ ଗୁଦ	pronymph	ପ୍ରାକ ଅଭ୍ରୁକ
progenesis	ଅପ୍ରାପ୍ତ କାଳ ପ୍ରଜନନ, ଅପରିଣତ ବୟସ ପ୍ରଜନନ	prootic	ପୁରଃ କର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷି
progenitor	ପ୍ରଜନନ	prophase	ପ୍ରଥମାବସ୍ଥା, ପ୍ରୋଫେଜ
progeny	ସନ୍ତତି	prophylectic	ରୋଗ ନିରୋଧୀ
proglottid	କୃମି କାୟାଂଶ	prophylaxis	ରୋଗ ନିରୋଧ
prognathus	ଉଦ୍‌ଗତ ହନୁକ	propodium	ପୁରଃ ପାଦ
progressive reduction	ପ୍ରଗତ ହ୍ରାସ	propterygium	ପୁରଃ ପକ୍ଷକ
projection	ପ୍ରକ୍ଷେପ	proscoplex	ପତକୂଶୀ
prolactin	ପ୍ରୋଲାକ୍‌ଟିନ୍	prosencephalon	ପୁରୋମଣ୍ଡିଷ
proliferation	ବହୁକନ, ବହୁକୀ ଭବନ, ବଂଶ ବୃଦ୍ଧି	prosoma	ଅଗ୍ର ଶରୀର ଗଣ୍ଠି
prolific multiplication	ଅତ୍ୟଧିକ ବଂଶବୃଦ୍ଧି	prostaglandin	ପ୍ରୋଷ୍ଟାଗ୍ଲାଣ୍ଡିନ୍
promammal	ଆଦି ଉନ୍ୟପାୟୀ	prosthetic group	ଯୋଜି ପ୍ରେରକ ସମୂହ
prominence	ପ୍ରମୁଖତା, ଉଦ୍‌ବର୍ଦ୍ଧ	prostate gland	ପୁରସ୍ଥଗ୍ରନ୍ଥି, ପ୍ରୋଷ୍ଟେଟ ଗ୍ରନ୍ଥି
promotor	ପ୍ରସାରକ ପେଶୀ, ବର୍ଦ୍ଧକ	proslatic duct	ପ୍ରୋଷ୍ଟେଟ ନାଳୀ
promotor region	ଉନ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ର	prostomial gland	ମୁଖାଗ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥି
pronation	ଅଧୋବର୍ତ୍ତନ	prostomium	ମୁଖାଗ୍ର
pro-nephric duct	ଆଦିବୃକ୍‌କ ନାଳୀ	protective colouration	ରକ୍ଷାବର୍ଣ୍ଣ
pronephrous	ଆଦିବୃକ୍‌କ	protein	ପ୍ରୋଟିନ, ପ୍ରୋଟିନ୍
progesterone	ପ୍ରୋଜେଷ୍ଟେରନ୍	protein synthesis	ପ୍ରୋଟିନ୍ ସଂଶ୍ଳେଷଣ
pronotum	ଅଗ୍ର ପୃଷ୍ଠକ	proterozoic	ପ୍ରାଚୀନ ଜୀବ, ପ୍ରାଚୀନକାଳୀୟ
pronucleus	ପୂର୍ବ ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟସ୍	prothorax	ଅଗ୍ରବକ୍ଷ
		prothrombin	ପ୍ରୋଥ୍ରମ୍‌ବିନ୍

protist	ପ୍ରଜୀବ	pseudocellus	ଆଭାସୀ ନେତ୍ରକ
protobiology	ଆଦିଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	pseudocoel	ଛଦ୍ମ ଶରୀର ଗହ୍ୱର
protobiont	ଆଦିଜୀବ	pseudogene	କୃତ ଜୀନ୍, ସୁଧୋ ଜୀନ୍
protocercal tail (= diphyercal tail)	ଆଦିପାକି ପୁଚ୍ଛ	pseudo-metamerism	ଆଭାସୀ ବିଖଣ୍ଡାବନ୍ଧା
protocerebrum	ମସ୍ତିଷ୍କ ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ	pseudopodium	କ୍ଷଣପାଦ, କୃତପାଦ
protogynous	ଆଦ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ବିକାଶୀ	pterygote	ଚେରିଗୋର, ପକ୍ଷୀକୁ କାଟପତଳ
protonephridium	ପ୍ରାକ୍ ଆଦିବୃକ୍କ	ptilology	ପକ୍ଷତୀ ବିଜ୍ଞାନ
proton gradient	ପ୍ରୋଟନ ପ୍ରବଣତା	pterylosis	ପିଚ୍ଛ ବିନ୍ୟାସ
protoplasm	ଜୀବ ଦ୍ରବ୍ୟ, ପ୍ରଭସ	ptyalin	ଟାୟାଲିନ୍
protoplasmic fibril	ପ୍ରଭସୀୟ ତନ୍ତୁକ	pubic symphysis	ପୁରଃ ନିତମ୍ଭି ସଂଯୋଗ
— process	ପ୍ରଭସୀୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	pubis	ପୁରୋନିତମ୍ଭି
protoplast	ପ୍ରଭସକ, ପ୍ରଭସ ବିଶିଷ୍ଟ	pulmo-cutaneous artch	ପୁସ୍ପୁସ୍-ତ୍ୱକୀୟ ଚାପ
protopod	ପୁରଃ ପାଦାଙ୍ଗୀ	— artery	ପୁସ୍ପୁସ୍-ତ୍ୱକୀୟ ଧନନୀ
protozoa	ଆଦିପ୍ରାଣୀ, ପ୍ରୋଟୋଜୋଆ	— vein	ପୁସ୍ପୁସ୍-ତ୍ୱକୀୟ ଶିରା
protactor	ପ୍ରସାରକ	pulmonary artery	ପୁସ୍ପୁସ୍ପିୟ ଧନନୀ
protractile	ଅପାକୃଷ୍ଟନ ଶୀଳ	pulmonary vein	ପୁସ୍ପୁସ୍ପୀୟ ଶିରା
protrusion	ପ୍ରସାରଣ	pulmonate	ପୁସ୍ପୁସ୍ ଶ୍ୱାସୀ
protuberance	ଆବୁ	pulp cavity	ରୋର୍ଦ୍ଧ ଗୁହା
proventriculus	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ଜଠର	pulsatile vessel	ସ୍ପନ୍ଦନ ଶୀଳ ବାହିନୀ
proximal	ସମୀପସ୍ଥ	pulse	ନାଡିକା
pseudobranch	ଆଭାସୀ କକତୀ	pupa	ପୁ୍ୟପା
		pupil	ଚକ୍ଷୁପିତୁଳା, ଚକ୍ଷୁତାରା

pure	ଶୁଦ୍ଧ, ବିଶୁଦ୍ଧ	palatine tooth	ତଳବ ଦନ୍ତ
purity of gametes	ଯୁଗ୍ମକ ବିଶୁଦ୍ଧତା	— process	ତାଳବ ପ୍ରବନ୍ଧ
pure breed	ଶୁଦ୍ଧ ବଂଶଜ	— nerve	ତାଳବ ସ୍ନାୟୁ
purine	ପୁରିନ୍	pallial muscle	ପ୍ରବାର ପେଶୀ
purkinje fibre	ପରକିର୍କି ଜାଲକ	pallial nerve	ପ୍ରବାର ସ୍ନାୟୁ
pycnosis	ପ୍ରଘନନ, ବହନନ, ଘନୀ ଭବନ	paraplegia	ଅଧରାଜଘାତ
pygidial gland	ସ୍ତ୍ରୀର ପଟ ଗ୍ରନ୍ଥି	paraplast	ପରାଦ୍ରବ୍ୟ
pygochord	ପଶ୍ଚାତ୍ ହିଡ଼	parasite virulance	ପରଜୀବୀ ଉଗ୍ରତା
pygopodium	ପୁଛପାଦ	parasitic activity	ପରଜୀବୀ କାର୍ଯ୍ୟ
pygostyle	ପୁଛପକାଣ୍ଡି	parasitic castration	ପରଜୀବୀ ଜନଦନାଶନ
pyloric sphincter	ଜଠର ନିର୍ଗମ ଅବରୋଧନୀ	parasiticide	ପରଜୀବ ନାଶୀ
pylorus	ଜଠର ନିର୍ଗମ, ଜଠର ନିର୍ଗମ ଦ୍ୱାର	parasitosis	ପରଜୀବକ ରୋଗ
pyramid	ସ୍ତୂପ	parasymbiosis	ପରାସହ ଜୀବନ
pyrenoid	ପାଇରିନଏଡ଼, ପିଆରାକୃତି	paratrophic	ପରାପୋଷୀ
pyriform lobe	ପାଇରିଫର୍ମ ପାଳି	paroral membrane	ପରାମୁଖୀୟ ଝିଲ୍ଲା
'P' Adendum		parovarium	ପରାଣ୍ଡାଶୟ
pabulum	ପ୍ରାଣନ	paroxysm	ପ୍ରବେଗ
pachynema	ସ୍ଥୂଳ ସୂତ୍ର	pars stridulans	ଘର୍ଷଣାଂଶ
pachyostosis	ଧନାସ୍ଥିଭବନ	pars tuberalis	ନଳୀକାଂଶ
paudogenesis	ଶାବକୀୟ ଜନନ	parthenogenesis	ଅନିଷେକ ଜନନ
paddy bird	ଧାନପକ୍ଷୀ	parthenogenetic egg	ଅନିଷେଚିତ ଅଣ୍ଡା
palatable fish	ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ମାଛ	passive reabsorption	ନିଷ୍ପ୍ରୀୟ ପୁନରବଶୋଷଣ

patent period	ବ୍ୟକ୍ରମକାଳ	phyllopod	ପର୍ଣ୍ଣପଦ
periblast	ପରିକୋରକ	physoclistous	ଅମୁଖ ବାତାଶୟୀ
periodic activity	ଆବର୍ତ୍ତୀ ସକ୍ରିୟତା	physostomous	ସମୁଖ ବାତାଶୟୀ
periodic movement	ଆବର୍ତ୍ତୀଗତି	phytobiotic	ପାଦପଜୀବୀ
periondon'al membrane	ପରିଦନ୍ତ୍ରିକା ଝିଲ୍ଲା	pitchins movement	ନତାକ୍ଷଗତି
periopod	ଚଳନ ପାଦ	placentation	ଅପରାନ୍ୟାସ
perioral	ପରିମୁଖ	polydomous	ବହୁନୀତ
perioral band	ପରିମୁଖ ପଟ	polyhednal	ମହୁତକୀୟ କୋଷିକା
peripheral nervous system	ପରିଧୀୟ ସ୍ନାୟୁ ତନ୍ତୁ	polyhybrid	ବହୁଶକର
periplankton	ପରିପ୍ଲବକ	polyoestrous	ବହୁମଦ ଚକ୍ର
perissodactyle	ବିଷମଶୁରୀ	polypeptide	ପଲିପେପ୍ଟାଇଡ୍
peritrophic	ପରିପୋଷ	polyphagus	ବିବିଧଭୟକ୍ଷୀ
pessulus	ଶଦ୍ଦିନୀ ଦଣ୍ଡ	polytemy	ବହୁପତତା
phanerozoite	ବ୍ୟକ୍ରାଣୁ	polyvoltine	ବହୁପ୍ରଜ
pharmacological	ଭେଷଜଗୁଣ ବିଜ୍ଞାନୀୟ	poremembrane	ଛିଦ୍ରଝିଲ୍ଲା
phasmid	ପଶ୍ଚକ, ପର୍ଣ୍ଣାଭକ	pore size	ରନ୍ଧ୍ର ଆମାପ
phonation	ଉଚ୍ଚାରଣ	pork	ଗୁଷ୍ଠୁରୀମାଂସ
phonoreceptor	ଧ୍ୱନିଗ୍ରାହୀ	post abdomen	ପଶ୍ଚଭଦର
photocatalytic	ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତପ୍ରେରକ	— adaptation	ପଶ୍ଚାନୁକୂଳନ
photokinesis	ପ୍ରକାଶ ଗତିକ୍ରମ	— embryonic development	ଭ୍ରୂଣୋତ୍ପତ୍ତି ପରିବର୍ଦ୍ଧନ
photophil	ପ୍ରକାଶରାଗୀ	— mitotic	ପଶ୍ଚସମସୂତ୍ରୀ
phyletic	ଅନୁବଂଶୀୟ	— mortem	ଶବ ପରୀକ୍ଷା, ମରଣୋତ୍ତର ପରୀକ୍ଷା

— zygotic	ପଶୁଯୁଗ୍ମକୀୟ	pseudogamy	ଆଭାସୀ ଯୁଷ୍ଟନ
pox virus	ବସନ୍ତ ବିଷାଣୁ	punctuation codon	ବିନ୍ଦୁଗର୍ଭ ପ୍ରକୃତ
pre adaptation	ପୂର୍ବାନୁକୂଳନ	pureline form	ଶୁଦ୍ଧ ବଂଶକ୍ରମ
precocious	କାଳପୂର୍ବ	puparium	ପୁଂପାବରଣ
predaceous	ପରଭକ୍ଷୀ, ଖାଦକ ଭକ୍ଷକ	puff	ଫୁର୍କାର
prezygotic	ଯୁଗ୍ମନକପୂର୍ବ	pyloric gland	ଜଠର ନିର୍ଗମୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
provirus	ପ୍ରାକ୍ ବିଷାଣୁ	python	ଅଜଗର
pseudonym	କୃତନାମ	pyrimidine	ପିରିମିଡିନ୍
pseudoallele	କୃତ ବିକଳ୍ପୀ	purine	ପୁରିନ୍
pseudo dominance	କୃତ ପ୍ରଭାବିତ		
pseudovirus	କୃତ ବିଷାଣୁ		

"Q" & "R"

quadrant	ଚଉଠ, ଚତୁର୍ଥାଂଶ	quadriradiate	ଚତୁରରୀୟ (ଚାରି ଅର ସମନ୍ତୀୟ)
quadrate	ଚତୁଷ୍ଟ, କ୍ୱାଡ୍ରେଟ	quadritubercular	ଚତୁଃଗୁଳିକ
quadrato-jugal	ଚତୁଷ୍ଟ-କୁଗାଳ, କ୍ୱାଡ୍ରାଟୋ-କୁଗାଳ	quail	ବର୍ତ୍ତକ
quadriceps	ଚତୁଃଶିରଷ୍ଟ, ଚତୁଃଶିର ମାଂସପେଶୀ	quart emary consun	ଚତୁର୍ଥକ ଉପଭୋଗୀ
quadridentete	ଚତୁଃଦନ୍ତ	quasi autotropic	ଅଂଶସ୍ୱପୋଷିତ
quadrilateral	ଚତୁଃଭୁଜ	quasi parasite	ଅଂଶପରଜୀବୀ
quadrilateral plate	ଚତୁର୍ଭୁଜ ପଟ	quivering	କମ୍ପମାନ
quadrinucleate cyst	ଚତୁର୍ନୂୟଣୀୟ କୋଷିକା	quotidian infection	ଦୈନିକ ସଂକ୍ରମଣ
quadripedal	ଚତୁଷ୍ପଦୀ		- o -
quadripolar spindle	ଚତୁର୍ଧ୍ରୁବ କଣ୍ଠା		
quadrivalent	ଚତୁଃ ସଂଯୋଗ		
quadruped	ଚତୁଷ୍ପଦ		
qualitative variation	ଗୁଣାତ୍ମକ ବିଭେଦନ		
quantitative variation	ପରିମାଣାତ୍ମକ ବିଭେଦନ		
quaternary	ଚତୁର୍ଥକ		
quarantine	ସଙ୍ଗରୋଧ		
queen	ରାଣୀ		
queen bee	ରାଣୀ ମହୁମାଛି, ରାଣୀ ମଧୁମକ୍ଷୀ		
quill	ପିଛାକ୍ଷ		
quintetubercular	ପଞ୍ଚଗୁଳିକ		
quadriflagellate	ଚତୁଃଶାଖୀ		

"R"

rabbit	ଠେକୁଆ	radiale	ମଣିବନ୍ଧାସ
rabies vaccine	ଜଳାତକ ଟୀକା, ରେବିଜ୍ ଟୀକା	radiation	ବିକିରଣ
rabies virus	ଅଲର୍ଜ ଭୂତାଣୁ	radiating canal	ବିକିରଣ ନାଳ
racemose	ଦ୍ରାକ୍ଷଗୁହାଭ	radiating fibril	ଅରୀୟ ଚକ୍ରକ
— gland (alveolar gland)	ଦ୍ରାକ୍ଷଗୁହାଭ ଗ୍ରନ୍ଥି, କୁପିକା ଗ୍ରନ୍ଥି	radii	ଅରରେଖା
race	ରେସ୍, ଜାତି	radicivorous	ମୂଳାହାରୀ
race atanism	ଜାତି-ପୂର୍ବରୂପତା	radicolous	ମୂଳବାସୀ
rachis	ପିତ୍ତାକ୍ଷ	radio ulna	ଅକ୍ଷ-ବହିଃ-ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଦ୍ଵୟା
rachitinous	ଅଯୁକ୍ତ କଶୋରୁକୀୟ	radio biology	ବିକିରଣ ଜୈବିକା
radial	ଅର, ଅରୀୟ	radius	ବହିଃ ପ୍ରକୋଷ୍ଠାକ୍ଷ, ରେଡିଅସ୍
radial ambulacral vessel	ଅରୀୟ ବୀଧ୍ଵାହିକା, ଅରୀୟ ଚରଣାରବାହିନୀ	radio ulnar joint	ଅକ୍ଷରା ପ୍ରକୋଷ୍ଠିକା ଗଣ୍ଠି
— artery	ବହି ପ୍ରକୋଷ୍ଠିକଧମନୀ	radix aorta	ମହାଧମନୀମୂଳ
— bar	ଅରୀୟ ଦଣ୍ଡ	radula	ରେଡୁଲା, ଗୁହାବତ୍ ଜୀବ, ରେଡିଜିହ୍ଵା
— bone	ଅରିୟ ଅସ୍ଥି	ramus	ଶାଖା
— canal	ଅରିୟ ନାଳ	radular sac	ରେଡିଜିହ୍ଵାକୋଷ
— epidermal fibre	ଅରୀୟ ଅଧିର୍ମ ଚକ୍ର	raft	ଭେଳା, କାତଭେଳା
— symmetry	ଅରୀୟ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ	random combination	ଯାଦୃଚ୍ଛିକ ମିଳନ
— haemal sinus	ଅରୀୟ ହିମଳକୋଚର	raniform	ଶାଖାକୃତି
— muscle	ଅରୀୟ ପେଶୀ	ramification	ବହୁଶାଖାନ
— tentacle	ଅରୀୟ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକ	ramiform	ଶାଖାରୂପ
		random	ଅନିୟମିତ
		— assortnent	ଯାଦୃଚ୍ଛିକ ଅପବ୍ୟବସ୍ଥା

random flight	ଯାଦୃଚ୍ଛିକ ଉଡ଼ାଣ	receptacle	ଧାନ
random mating	ଯାଦୃଚ୍ଛିକ ସଂଗମ	receptaculum chyle	ବନ୍ଧସାରଣୀ ନିମ୍ନଗନ୍ଧୁର
renine	ଅବଜ୍ଞିତ୍ୱା	— seminalis	ଶୁକ୍ରାଧାନ, ଶୁକ୍ର ଗ୍ରାହିକା
ranvier's node	ରାନ୍ଭିଅର ଗଣ୍ଠି	— ovorum	ତିମାଣୁସଂଚୟ ଥଳୀ
raptatory	ସହସା ଅକ୍ରମୀ	receptor	ଗ୍ରାହୀ
raptorial bird	ପ୍ରସହ ପକ୍ଷୀ	receptor cell	ଗ୍ରାହୀକୋଷ
rotifer	ପ୍ରସହ ଚକ୍ରଧର	receptor site	ଗ୍ରାହୀ ସ୍ଥଳ
rasping	ରେତନ, ଉଦ୍‌ଘାସମନ୍ଦୀୟ	recessive	କୁ ଅପ୍ରଭାବୀ
rasping mouthparts	ରେତନ ମୁଖାଙ୍ଗ	recessive character	ଅପ୍ରଭାବୀ ଲକ୍ଷଣ
rasping organ	ରେତନ ଅଙ୍ଗ, ରହା ଅଙ୍ଗ	receptient cell	ଆଦାତାକୋଷ
rasorial	ନିଖୁଣପଦୀ, ନିଖୁରକ, ମୂର୍ଚ୍ଛିକାଠୀ, କ୍ଷୁରଣ, କ୍ଷୁରଣ	reciprocal mating	ପାରସ୍ପରିକ
rat	ମୂଷିକ, ମୂଷା	— copulation	ପାରସ୍ପରିକ ମୈଥୁନ
rat flae	ମୂଷିକ ପୋତଳ	recodified	ପୁନଃ ନିୟମାବର୍ତ୍ତକରଣ
rat snake	କାମଣା ସାପ	recolonisation	ପୁନଃନିବେଶନକରଣ, ପୁନଃ ନିର୍ବସନ
rattle snake	ଖଡ଼ଖଡ଼ିଆ ସାପ	recombitant cell	କୋଷିକା
ray	ସାଂକୁଚ	recombination	ପୁନର୍ଯୋଗ, ପୁନ ବିନ୍ୟାସ
razor fish	ରେଜର ମୀନ	recon	ପୁନରାଣୁ
reabsorption	ପୁନଃଶୋଷଣ	recon unit	ପୁନରାଣୁ ଏକକ
rearing pond	ପାଳନ ପୋଷଣ ପୋଖରୀ	rectal	ମଳାଶୟୀ
recapitulation theory	ପୁନରାବୃତ୍ତିବାଦ	— caecum	ମଳାଶୟ ଅନ୍ତନାଳ
recent	ଅଭିନବ	— commissure	ମଳାଶୟ ସହାୟୀ
		— cuticel	ମଳାଶୟୀ ଉପତୃତା

— gill	ମଳାଶୟୀ କ୍ଲୋମ, ଗାଲିସି	— arc	ପ୍ରତିକ୍ଷେପ ଚାପ
— gland	ମଳାଶୟ ଗ୍ରନ୍ଥୀ	— behaviour	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବହାର
— muscle	ମଳାଶୟ ପେଷୀ	— stimulation	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଘାପନ
— papilla	ମଳାଶୟ ପିସ୍ତକ	regeneration	ପୁନରୁଦ୍‌ଭବନ, ପୁନରୁତ୍ପତ୍ତି, ପୁନରାବୃତ୍ତି
— pouch	ମଳାଶୟ କୋଷ	regenerative cell	ପୁନରୁଦ୍‌ଘାତକ କୋଷ
— sac	ମଳାଶୟ ଥଳି	regression	ସମାନ୍ତରଣ
— sinus	ମଳାଶୟ କୋଚର	regressive evaluation	ପ୍ରତିକ୍ରୋମୀ ବିକାଶ
— tube	ମଳାଶୟ ନଳିକା	— metamorphosis	ପ୍ରତିକ୍ରୋମୀ କାୟାତରଣ
— valve	ମଳାଶୟ କପାଟ	regular	ସମନ୍ୱିତମିତ
recurrent lobe	ପୁନରାବୃତ୍ତି ପାଳି	regurgitation	ଉଦ୍‌ଗଳନ, ରୋମଳନ
recycling	ପୁନରୁତ୍ପତ୍ତି	reimpragnated	ପୁନଃ ସଂଶୋଚିତ
red ant	ନାଲି ପିମ୍ପୁଡ଼ି	reinfection	ପୁନଃ ସଂକ୍ରମିତ
red blood corpuscle	ଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକା	reinfestation	ପୁନର୍ଗ୍ରସନ
red eye	ଅରୁଣାକ୍ଷ	reinoculation	ପୁନଃସଂରପଣ
red green colour blindness	ଲାଲସବୁଜ ବର୍ଣ୍ଣାନ୍ଧତା	reissners membrane	ରାଇସୋନାର ଝିଲ୍ଲା
reduction	ଲଘୁକରଣ, ଉପଚୟନ	rejuvenation	ପୁନଃ ଯୌବନ
reduction division	ନ୍ୟୁନକାରୀ ବିଭାଜନ (ଅର୍ଦ୍ଧବିଭାଜନ)	(rejuvenance)	
reef	ପ୍ରବାଳ ପ୍ରାଚୀର, ଅତ୍ତମୂର୍ଦ୍ଦନ, ଶୈଳଭିତ୍ତି	relationship	ଜ୍ଞାତକା, କୁତୁସିକା
reef building coral	ଭିତ୍ତିକାରୀ ପ୍ରବାଳ	relaxation	ଶିଥିଳନ
Refection	ସ୍ୱବିଷ୍ଟାଶନ	release phase	ମୋଚନ ପ୍ରାବଣ୍ଡା
(autocoprophagy)		releasing stimulus	ମୋଚନ ଉଦ୍‌ଘାପନ
reflex	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତୀ	relic	ଅବଶେଷ
— action	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତୀ କ୍ରିୟା		

relict	ଅବଶିଷ୍ଟ	repressible	ଦମନଶୀଳ
relict species	ଅବଶିଷ୍ଟ ଜାତ	reproduction	ପ୍ରଜନନ, ଜନନ, ପୁନରୁତ୍ପାଦନ
remiges	ପକ୍ଷପିଛ	— asexual	ଅଲିଂଗୀ ଜନନ
(remix)		—sexual	ଯୌନୀ ଜନନ, ଯୌନ ପ୍ରଜନନ
remnant	ଅବଶିଷ୍ଟ	—organ	ଜନନାଙ୍ଗ
remote sensing	ସୂଦୂର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ସୂଦୂର ସଂବେଦ	—property	ଜନନାଙ୍ଗ ଭୂଣଧର୍ମ
remotor	ଆକୃଚନ ପେଶୀ, ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନୀ	—site	ଜନନସ୍ଥଳ
renal artery	ବୃକ୍କୀୟ ଧମନୀ	—system	ଜନନତନ୍ତ୍ର
renal cavity	ବୃକ୍କ ଗହ୍ୱର	—zooid	ଜନନକୀରକ
— corpuscle	ବୃକ୍କ କଣିକା	reptile	ସରୀସୃପ
— portal system	ବୃକ୍କ ପରିବାହୀ ସଂସ୍ଥା	reptilian feature	ସରୀସୃପ ଲକ୍ଷଣ
— sac	ବୃକ୍କୀୟ ମୁଣି	repulsion	ବିକର୍ଷଣ
— sinus	ବୃକ୍କୀୟ କୋଚର	reservoir	ଆଧାର, କୁଣ୍ଡ
renin	ରେନିନ୍	resistance	ପ୍ରତିରୋଧ
renovation	ନବୀକରଣ	resistance strain	ପ୍ରତିରୋଧୀ ବିଭେଦ
repair	କ୍ଷୟପୂର୍ଣ୍ଣ	— cyst	ପ୍ରତିରୋଧକ କୋଷିକା
repellent	ପ୍ରତିକର୍ଷୀ, ବିକର୍ଷଣୀ	resorption	ପୁନଃଶୋଷଣ, ପୁନର୍ଲାଭ, ଅନ୍ତର୍ଲାଭ
replacing bone	ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ଅସ୍ଥି, ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ	resource	ସମ୍ପଦ
— cell	ପୁନଃସ୍ଥାପନ କୋଷ	respiration	ଶ୍ୱସନ
(replica) replication	ପ୍ରତିକୃତିକରଣ	respiratory	ଶ୍ୱସନୀ
repolarisation	ପୁନଃଧ୍ରୁବଣ	— cavity	ଶ୍ୱସନ ଗୁହ୍ନିକା
repression	ଦମନ	— current	ଶ୍ୱସନ ଧାରା

— energy	ଶ୍ୱସନ ଶକ୍ତି	reticular tissue	ଜାଲକ ତନ୍ତୁ
— aerobic	ବାୟବୀୟ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା	reticulation	ଜାଲିକାଭାବନ
— anaerobic	ଅବାୟବୀୟ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା	retina	ସୁକୃତିକା, ଦୃଷ୍ଟି ପଟଳ
— cutaneous	ଚର୍ମଶ୍ୱାସ	retinal cell	ଦୃଷ୍ଟିପଟଳୀୟ କୋଷ
— organ	ଶ୍ୱସନ ଅଙ୍ଗ	retinal rudiment	ସୁକୃକ
— pigment	ଶ୍ୱସନ ବର୍ଣ୍ଣକଣା	retinal sheath	ମୁକୃରିକା ଛାଦନୀ
— quotient	ଶ୍ୱସନ ଭାଗଫଳ	retinal rod	ଦୃଷ୍ଟିପଟଳ ଛଡ଼
— system	ଶ୍ୱସନ ତନ୍ତ୍ର	—rods and cones	ଦୃଷ୍ଟିଶଳାକା ଓ ଶଂକୁ
— passage	ଶ୍ୱାସ ପଥ	retinopathy	ଦୃଷ୍ଟିପଟଳ ବିକୃତି
— siphon	ଶ୍ୱାସନଳିକା	retractile	ଆକୃଷ୍ଟନୀୟ, ଆକୃଷ୍ଟନ
— tree	ଶ୍ୱାସବୃକ୍ଷିକା	retractor muscle	ଆକୃଷ୍ଟନ ପେଶୀ
— trumpet	ଶ୍ୱସନ ଦୂରୀ	retractor pharynx	ଆକୃଷ୍ଟକ ଗ୍ରସନୀ
response	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା, ଅନୁକ୍ରିୟା	retrogression	ପରାଗମନ
restiform	ସ୍ଥାୟୀରୂପ	retrogressive	ପରାଗାମୀ, ପରାଗତ, ପ୍ରତିଗମନୀ
resting cyst	ବିରାମ କୁଟୀ	retrograde locomotion	ପଶ୍ଚାତ୍‌ଗମନ
resting period	ସ୍ୱପ୍ନକାଳ, ଅଚଳାକାଳ	retrogressive development	ପ୍ରତିକ୍ରମୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ
resting phase	ବିଶ୍ରାମ ଅବସ୍ଥା	— metamorphosis	ପ୍ରତିକ୍ରମୀ କାର୍ଯ୍ୟକରଣ;
resting nucleus	ବିଶ୍ରାମୀ ନ୍ୟଷ୍ଟୀ		ପରାଗତ ରୂପାନ୍ତରଣ
reticular	ଜାଲିକା	reversal of selection	ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ, ଚୟନ
reticular tissue	ଜାଲିକା ତିସ୍ତୁ	reversion	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ
reticulo-endothelial cells	ଜାଲିକା ଅନ୍ତଃକାନ୍ଦୀୟ କୋଷ	reunion	ପୁନର୍ଯୋଗ, ପୁନର୍ମିଳନ
reticulum	ଜାଲକ	reverse mutation	ପ୍ରତିଲୋମ ଉତ୍ପତ୍ତିବର୍ତ୍ତନ

reversible cycle	ଉତ୍ତରାପତ୍ତୀୟ ଚକ୍ର	ring finger	ଅନାମିକା
rhabdite	ବେତସୀ, ଯଷ୍ଟିକା	ring	ବଳୟ, ମୁଦି
rhabdite form	ୟଷ୍ଟିକା ରୂପ	rostrum	ତୁଣ୍ଡ
rhabdomere	ରାତ୍ତମଂଖଣ୍ଡ	rodent	କୁତନକାରୀ ଜୀବ (ଯଥା ମୂଷା, ଠେକୁଆ)କୁତକ
rhagon	ରେଗନ୍ (ରେଗନୀ ନାଳତନ୍ତ୍ର)	roentgen ray's (x'ray)	ଏକ୍ସ୍ ବା ରଂଜନ ରଶ୍ମି
rhamphotheca	ଚଞ୍ଚୁ ଆବରଣୀ	rotary	ଘୂଣ୍ଟାମାନ
rheotaxy	ସ୍ରୋତାନୁଚଳନ	rostelum	ତୁଣ୍ଡକ
rheotropism	ସ୍ରୋତାନୁବର୍ତ୍ତନ	rostral plate	ତୁଣ୍ଡ ପଟିକା
rhinal fissure	ଦ୍ରାଣ ମଣ୍ଡିଷ ବିଦର	rostral tube	ତୁଣ୍ଡନାଳ
rhinarium	ନାସାଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳ	rotifer	ଚକ୍ରଘର
rhinocephalon	ଦ୍ରାଣଗ୍ରାହୀ ଅଗ୍ରମଣ୍ଡିଷ	rotulla	ରୋତୁଲା
rhinocoel	ଦ୍ରାଣ ମଣ୍ଡିଷ କୋଚର, ଦ୍ରାଣଗୁହା	round worm	ଗୋଲକୂମ୍ଭି
rhizophore	ଦ୍ରାଣାଙ୍ଗନ	royal jelly	ରାଜଜେଲି
rhinovirus	ନାଶାବିଷାଣୁ	ruby	ମାଣିକ୍ୟ
rhizoplast	ସଂଯୋଗସୂତ୍ର	rubyttailed wasp	ମଣିପୁଷ୍ପ ବିରୁଡ଼ି
rhomboid scales	ରମ୍ଭୋଇଡ଼ ଶଲ୍‌କ	ruiner	ପ୍ରଥମ ଅମାଣୟ (ପାକସ୍ତନୀ)
rib	ପଞ୍ଜିରା ହାଡ଼	rudiment	ଅବଶେଷାଙ୍ଗ, ଅଦ୍ୟାଙ୍ଗ
ribbon fish	ଫିତାମାଛ	rupture	ବିଦାରଣ
ribbon worm	ଫିତାକୂମ୍ଭି	replication	ପ୍ରତିକୃତିୟନ
ribose	ରାଇବୋଜ୍	replication factor	ପ୍ରତିକୃତିୟନ କାରକ
riboflavin	ରାଇବୋଫ୍ଲେବିନ୍	repair enzyme	ପ୍ରତି ସଂସ୍କାର ବିପାଚକ
rootless teeth	ମୂଳହୀନ ଦନ୍ତ	restriction enzyme	ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ବିପାଚକ

restriction endonuclease	ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ଏଣ୍ଡୋନ୍ୟୁକ୍ଲିଏଜ୍	ramicole	ଶାଖାବାସୀ
restriction mapping	ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ମାନଚିତ୍ରତା	ramus lateralis	ପାର୍ଶ୍ଵଶାଖା
reverse transcription	ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଲେଖନ, ରିଭର୍ସ ଟ୍ରାନ୍ସକ୍ରିପସନ୍	range of species	ଜାତି ପରିସର
reverse transcriptase	ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ଟ୍ରାନ୍ସକ୍ରିପ୍ଟେଜ୍	rapid water fishes	ଦ୍ରୁତସରିତ ମତ୍ସ୍ୟ
retrovirus	ପଶୁ ବିଷାଣୁ, ରେଟ୍ରୋଭାଇରସ୍	reactivation	ପୁନଃ ସଂକ୍ରୟଣ
rho factor	'ରୋ' କାରକ	recentrifugation	ପୁନଃ ଅପକେନ୍ଦ୍ରଣ
rhodopsin	ରୋଡୋପ୍ସିନ୍	receptor destroying enzyme	ଗ୍ରାହୀନାଶକ ବିପାଚକ
rhinovirus	ନାସା ବିଷାଣୁ	recessive lethal	ଅପ୍ରଭାବୀ ଘାତକ
recombinant DNA	ପୁନର୍ଯୋଜନୀ ଡି.ଏନ୍.ଏ	reciprocal cross	ବ୍ୟୁତ୍କ୍ରମ ସଂକରଣ
regulatory gene	ନିୟାମକ ଜୀନ	recombinant virus	ପୁନର୍ଯୋଗକ ବିଷାଣୁ
regulatory protein	ନିୟାମକ ପ୍ରୋଟିନ୍	— map	ପୁନର୍ଯୋଗ ଚିତ୍ର
repetitive DNA	ପୁନରାବର୍ତ୍ତୀ ଡି.ଏନ୍.ଏ	recrudescence	ପୁନଃ କ୍ରିୟାଶୀଳତା
RNA primer	ଉପକ୍ରମକ ଆର୍.ଏନ୍.ଏ, ଆର୍.ଏନ୍.ଏ ପ୍ରାଇମର	rectangular	ଆୟତାକାର
		— membrane	ଆୟତାକାର ଝିଲ୍ଲୀ
		rectirostral	ରକ୍ତଚକ୍ଷୁ
		retrice	ପୁଛପିଛ
		rectus	ରକ୍ତପେଶୀ
		recumbent animal	ଶୟାନ ଜନ୍ତୁ
		recurrent lobe	ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ପାଳି
		recurrent nerve	ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ତନ୍ତ୍ରିକା
		recumirostral	ଅଧିବକ୍ର ଚକ୍ଷୁ
		re cotton bug	ନାଲି କପା ଦଂଶପାୟୀ (ମୁଢ଼ୁଣ)
		reduction body	ହ୍ରାସପିଣ୍ଡ
'R' Addendum			
redicular cirrus	ମୂଳାକୂରୀୟ କୁରକ		
radiosa	ଅରପାଦାଭ		
radiotherapy	ବିକିରଣ ଚିକିତ୍ସା		
rainbow sardine	ଥୋଣ୍ଡନ, ଟୋକୀ (ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ)		
ram	ମେଣ୍ଡା		
ramate	ଶାଖାଯୁକ୍ତ		

reeve	ଭଙ୍ଗ ଜଳରକା	ring chromosome	ବଳୟ ଗୁଣସୂତ୍ର
refractory period	ଅନୁକ୍ରମାହୀନ କାଳ	ring commissure	ବଳୟ ସନ୍ଧ୍ୟାୟା
refrangibility	ଅପବର୍ତ୍ତନଶୀଳତା	ring dove	ବଳୟ ପୁଣ୍ଡକ
regulation egg	ନିୟମନ ଅଣ୍ଡା	ring seine	ବଳୟ ସଂପାଶକ
relapse strain	ଆବର୍ତ୍ତୀ ବିଭେଦ	ring sinus	ବଳୟ କୋଟର
renal pyraneil	ବୃକ୍କ ପିରାମିଡ୍	ritual feeding	କଳ୍ପାସନ
reniform	ବୃକ୍କାକାର	river fishery	ନଦୀ ମାତ୍ସ୍ୟକୀ
reproductive isolation	ଜନନାତ୍ମକ ବିଲଗନ	riveriae	ନଦୀୟ
reproductive rythm	ଜନନଲୟ	roan cattle	ସିତାରୁଣ ପଶୁ
repugnatorial gland	ପ୍ରତିକାରୀ ଗ୍ରନ୍ଥି	(short horned breed)	(ଲଘୁଶୁଙ୍ଗ ଜାତି)
resident bird	ଅପ୍ରବାସୀ ପକ୍ଷୀ	rock carb	ଶୈଳ କର୍କଟ
resynthesized	ପୁନଃ ସଂଶ୍ଳେଷିତ	rock shell	ଶୈଳ କବଚା
reteovary	ଅଣ୍ଡାଶୟ ଜାଲିକା	rockery	କାକାଶ୍ରୟ
retrocerebral gland	ପଶୁପ୍ରମୁଷ୍ଟି ଗ୍ରନ୍ଥି	roosting	ନିକୟନ
retro-peristalsis	ପ୍ରତିପୁରସରଣ	roosting cover	ନିକୟନ ଆବରଣ
retro peritoneal position	ପଶୁପ୍ରମୁଷ୍ଟି ଛିତି	rossette	ସ୍ତବ
retrocesicular gauglion	ପ୍ରତ୍ୟାଶୟା ଗୁଞ୍ଜିକା	rossette organ	ସ୍ତବଜ
rheo kinesis	ଧାରା ଗତିକ୍ରମ	rostelar muscle	ତୁଣ୍ଡକ ପେଶୀ
rhizocaul	ପ୍ରମୂଳ କାଣ୍ଡ	rostelar receptacle	ତୁଣ୍ଡକ ଆଧାନ
rhizopodium	ମୂଳ ପାଦ	rostellete	ସତୁଣ୍ଡ
rhoding	ନିଷ୍ଠବନ	rove beetle	ଅଟନ ଭୃଙ୍ଗ
rice nematode	ଧାନ ସୂତ୍ର କୃମି	rubella	ଅରୁଣବର୍ଣ୍ଣତା

rudder	ଅରିତ୍ର ଦିର ନିୟନ୍ତ୍ରକ
rufous	ରକ୍ତାଭ
roff	କଷ୍ଟବେଷ୍ଟନ
ruga	ବଳି, ରୁକ୍ଷ
ruguse	ବଳିତ, ରୁକ୍ଷପୃଷ୍ଠି
rumination	ରୋମାଙ୍କନ
rump	କଟାପ୍ତୋଥ
rupicolous	ଶୈଳବାସୀ
rut	ମଦକାଳ, ପୁମଦ, କାମୋଦ୍ବୃତ୍ତତା

‘S’

sac	ଥଳୀ	salamander	ସରଟ, ସାଲାନାମାଣ୍ଡାର
— branchial	ବ୍ରାଙ୍କୀୟ ଥଳୀ	saline	ଲବଣୀୟ, ଖାରା, ନୁଣି
— egg	ଡିମ୍ବସ୍ଥଳୀ	saliva	ଲାଳ
— sperm	ଶୁକ୍ରାଣୁ ସ୍ଥଳୀ	salivary	ଲାଳୀୟ
saccular	କୋଷାକାର	— apparatus	ଲାଳିୟ ସାଧନା
sacculation	କୋଷ ରଚନ	salivary duct	ଲାଳୀୟ ନାଳୀ
sacculated	ପୁଚିତ	salivary gland	ଲାଳ ଗ୍ରନ୍ଥି
— colon	ପୁଚିତ କୋଳନ୍	salivary secretion	ଲାଳ ସ୍ମରଣ
sacculus	ଗୋଣିକା, ଖେଳେଇ ଆକୃତି	saltatory evolution	ଝମ୍ପ ବିବର୍ତ୍ତନ
sacculus rotundus	ବର୍ତୁଳ ଗୋଣିକା	saltgland	ଲବଣଗ୍ରନ୍ଥି
saccus	ପୁଚିକା	saltigrade	ପୁବଙ୍ଗ
saccus endolymphaticus	ଅନ୍ତର୍ଲୟିକ ଥଳୀ	sanguicolous	ରକ୍ତବାସୀ
sacral	ତ୍ରିକାନ୍ଧି, ତ୍ରିକାନ୍ଧୀୟ	sanguinivorous	ରକ୍ତଭୋଜୀ
sacral vertebra	ତ୍ରିକ କଶେରୁକ	sample	ନମୁନା
— artery	ତ୍ରିକ ଧମନୀ	sampling	ପ୍ରତିତୟନ
— diapophysis	ତ୍ରିକ ଦ୍ଵିବିବର୍ଦ୍ଧ	sand	ବାଲି
— foramen	ତ୍ରିକ ରନ୍ଧ୍ର	sanddweller	ରେତବାସୀ
— gland	ତ୍ରିକ ଗ୍ରନ୍ଥି	sand crab	ବାଲି କଙ୍କଡ଼ା
— nerve	ତ୍ରିକ ସ୍ଵାୟ	sand hole	ବାଲି ଗହ୍ଵର
sacrum	ତ୍ରିକାନ୍ଧି	sand pit	ବାଲିଗର୍ଭ
sacrochordal	ତ୍ରିକପୁନ୍ଧି	saprobe	ମୃତଜୀବୀ
sarocolemma	ପେଶୀ ଝିଲ୍ଲା	saprozoic	ମୃତୋପଜୀବୀ
sagittal	ଲମ୍ବମଧ୍ୟରେଦ, ସମମିତାର୍ଦ୍ଧୀ	saprophytism	ମୃତୋପଜୀବିତା
— axis	ସମମିତାର୍ଦ୍ଧୀ ଅକ୍ଷ	saprophage	ମୃତଭକ୍ଷୀ
sagittate	ତାରାକୃତି, ବାଣାକାର		

saprozoic nutrition	ମୃତଜୀବୀ ପୋଷଣ	scaphocephalic	ନୌଶୀର୍ଷ
sap sucking insect	ରସତୃଷକ କୀଟ	scaphognathus	ଝେଫୋଗ୍ନାଥସ
sarcomere	ପେଶୀତାଂଶ	scaphopod	ନୌପାଦ
sarcoplasm	ପେଶୀରଶ	scapula	ଅଂସଫଳକ, ଖୁଆ (ବାହୁ)
sarcosome	ପେଶୀୟ (ପିଣ୍ଡିତକାୟ)	scapular region	ଝାପୁ୍ୟଲାର କ୍ଷେତ୍ର, ଅଂସଫଳକ କ୍ଷେତ୍ର
sarcostyle	ମାଂସସ୍ତମ୍ଭ	scapulo coracoid	ଫଳକାଂସତୁଣ୍ଡ, ଅଂସଫଳକ କୋରାକଏଡ
sarcotheca	ମାଂସସ୍ତମ୍ଭକଦ	scar	କ୍ଷତଚିହ୍ନ
sarcophagus	ମାଂସଭୋଜୀ	scavenger	ଅପମାର୍ଜକ
sarcoma	ମାଂସକୃଷ୍ଣି	scavenging	ସଂମାର୍ଜନା
sat chromosome		scavenger cell	ସଂମାର୍ଜକ କୋଶ
— sat	ଗୁଣସ୍ୱରୂପ	scent	ବାସ (ଗନ୍ଧ)
satiation	ପରିତୃପ୍ତି	— gland	ଗନ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥି
saxicolous	ଶିଳାବାସୀ	schematic	ଯୋଜନାବଦ
scala tympani	ପଟହ କୁଲ୍ୟା	schizocode	ଦୀର୍ଘଗୁହା
scalar restibuli	ପ୍ରଥାଣ କୁଲ୍ୟା	schizogenesis	ବିଖଣନୀୟ ଜନନ
scale	ଶକ୍ଳ, କାତି	schizogony	ବିଖଣନୀ ଜନନ
scalpel	ଝାଲପେଲ୍	schizocoelic coelom	ଦୀର୍ଘଗୁହ ପ୍ରଗୁହା
scalphocephalic	ନବାକୃତ ମୁଣ୍ଡକ	schizogonic cyit	ବିଖଣନ ଜନୀୟ ପୁଟି
scaly	ଶଲ୍ୟ	schizogonic stages	ବିଖଣ ଜନନ ଅବସ୍ଥା
scaly skin	ଶଲ୍ୟଚର୍ମ	schizont	ଦୀର୍ଘକ, ସଲଜୋଷ୍ଟ, ଖଣ୍ଡପ୍ରସ୍ତ
scansorial	ଆରୋହୀ	schizont nature	ବୟଃପ୍ରାପ୍ତ ଦୀର୍ଘକ, ପଦ୍ମଖଣ୍ଡପ୍ରସ୍ତ
scansorial adaptation	ଆରୋହଣ ଅନୁକୂଳନ	schizonticide	ଖଣ୍ଡପ୍ରସ୍ତନାଶୀ
scansorial leg	ଆରୋହୀ ପାଦ	school of fishes	ମାଛ ସୂମହ
scaphirynchus	ଝେଫିରିନ୍ଦକସ	schuffnersdot	ଝଫନରକ ବିନ୍ଦୁ
scaphium	ନୌବର୍ଣ୍ଣ	sciatic	ନିତମ୍ବ, ନିତମ୍ବୀ, କୁକୁଦରୀୟ

—vein	ନିତମଶିରା	scrotalsac	ଶୁକ୍ରମୁଣା
—artery	ନିତମ ଧମନୀ	scorpion	ବିଛା
—plexus	ନିତମ ଜାଲକ	scroll valve	ବଳନୀ କପାଟ
scientific instrument	ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯନ୍ତ୍ର	scrub land	ଗୁଲ୍‌ମାକାର୍ଣ୍ଣ ଭୂମି
— programming	ବୈଜ୍ଞାନିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	scurvy	ଜୀବସାର-ର ଅଭାବଜନିତ ରୋଗ (ସର୍ବି)
science	ବିଜ୍ଞାନ	scute	ପ୍ରଶବ୍
—ancillary	ସହାୟକ ବିଜ୍ଞାନ	scyphozoa	ସ୍କାଇଫୋଜୋଆ
—human behavioral	ମାନ ଆଚରଣ ବିଜ୍ଞାନ	scyphozoan	ତମକଜନ୍ତୁ
—veterinary	ପଶୁଚିକିତସା ବିଜ୍ଞାନ	sebaceous	ତୃତୀୟାୟ
—social	ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନ	—gland	ତୈଳଗ୍ରନ୍ଥି
—soil	ମୃତ୍ତିକା ବିଜ୍ଞାନ	sea	ସାଗର, ସମୁଦ୍ର
—vedic	ବୈଦିକ ବିଜ୍ଞାନ	—anemone	ସମୁଦ୍ରୀ ଏନିମୋନ
scientist	ବୈଜ୍ଞାନିକ, ବିଜ୍ଞାନୀ	—bottom	ସମୁଦ୍ର ତଳ
sclerificaion	ତୃତୀୟାୟ	—bottom fauna	ସମୁଦ୍ରତଳ ପ୍ରାଣୀଜାତ
sclerite	କଠକ, ଦୃଢ଼କ	—fan	ସମୁଦ୍ରୀ ପତ୍ର
scleroderm	ଦୃଢ଼ଚର୍ମ	—cucumber	ସମୁଦ୍ରୀ କାକୁଡ଼ି
scleroprotein	ସ୍କ୍ଲେରୋପ୍ରୋଟିନ	—cow (porpoise)	ସମୁଦ୍ରୀ ଗାଈ
sclerosis	ଦୃଢ଼ନ, କାଠିନ୍ୟ	—breeze	ସମୁଦ୍ର ସମୀର
sclerosis multiple	ବହୁଳ କାଠିନ୍ୟ	sea culture	ସମୁଦ୍ର ସମର୍ଜ, ସମୁଦ୍ରକୃଷି
sclerotic	ନେତ୍ର ପଟକ, ନେତ୍ର ଗୋଲକ	—snake	ସାମୁଦ୍ରିକ ସର୍ପ, ସମୁଦ୍ର ସାପ
scolex	ମୂର୍ଧା, ସ୍କୋଲେକ୍ସ	—floor	ସମୁଦ୍ର ତଳ
scraping	ଚାଞ୍ଚିବା	—food	ସାମୁଦ୍ରିକ ଖାଦ୍ୟ, ସମୁଦ୍ର ଆହାର
scratching	ରାମିବା ବା ଲେଖନ	—horse	ସିନ୍ଧୁଘୋଟକ ((ମାଛଜାତୀୟ))
scream	ପଟ, ପର୍ଦା	—lily	କଇଁପରି ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀ
scrotum	ବୃଷଣକୋଷ, ଶୁକ୍ରଭାଣ୍ଡ	—mussel	ସାମୁଦ୍ରିକ ଶମ୍ଭୁକ, ଶାମୁକାଜାତୀୟ

—seaaquarium	ସାଗରଶାଳା	secretion gastric	ଜଠର ସ୍ରାବ, ଜଠର ସ୍ରାବୀ
seasonal	ଋତୁନିଷ୍ଠ, ମୌସମୀ	sedentary	ନିଶ୍ଚଳ, ଅନୁକ
—migration	ଋତୁପ୍ରବାସ, ମୌସମୀପ୍ରବାସ	—animals	ନିଶ୍ଚଳ ପ୍ରାଣୀ
sca star	ସମୁଦ୍ରୀତାରା	—bentho	ନିଶ୍ଚଳ ନିତଳ ଜୀବ
second filial genevahin	ଦ୍ୱିତୀୟ ସନ୍ତାନୀୟ ପିତା	—deposit	ନିଶ୍ଚଳ ନିକ୍ଷେପ
secondary	ଗୌଣ	—life	ନିଶ୍ଚଳ ଜୀବନ
—adaptation	ଗୌଣ ଅନୁକୂଳନ	—culture	ନିଶ୍ଚଳ ସମ୍ବର୍ଧ
—lamella	ଉପପତଳ	—feeding	ନିଶ୍ଚଳ ପ୍ରାସନ, ନିଶ୍ଚଳ ସଂଭରଣ
—growth	ଦ୍ୱିତୀୟକ ବୃଦ୍ଧି	—segment	ଖଣ୍ଡ
—host	ଗୌଣ ପରିପୋଷୀ	—segmental	ଖଣ୍ଡଯୁକ୍ତ
—ployp	ଦ୍ୱିତୀୟକ ପଲିପ୍	—vessel	ଖଣ୍ଡଯୁକ୍ତ ବାହୀକା
—sex	ଦ୍ୱିତୀୟକ ଲିଙ୍ଗ	—duct	ଖଣ୍ଡୀୟ ବାହନୀ
—spermatocyte	ଦ୍ୱିତୀୟକ ଶୁକ୍ରାଣୁ କୌଷିକା	—gland	ଖଣ୍ଡୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥି
—sexual character	ଗୌଣ ଲିଙ୍ଗୀୟ ଲକ୍ଷଣ	—muscle	ଖଣ୍ଡପେଶୀ
	ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଲିଙ୍ଗୀ ଲକ୍ଷଣ	—organ	ଖଣ୍ଡୀୟ ଅଙ୍ଗ
secreting gland	ସ୍ରାବୀଗ୍ରନ୍ଥି	—papilla	ଖଣ୍ଡୀୟ ପିପ୍ପଳ
secretory duct	ସ୍ରାବୀ ବାହିନୀ	segmentation	ଖଣ୍ଡୀଭବନ
— tissue	ସ୍ରାବୀ ତନ୍ତୁ	segmental receptor	ଖଣ୍ଡୀୟ ଗ୍ରାହୀ
section	ଛେଦନ	—cavity	ଖଣ୍ଡୀଭବନ ଗୁହା
cutting	ଖଣ୍ଡକାଟିକା	—animal	ସଖଣ୍ଡ ପ୍ରାଣୀ
secondary infection	ଦ୍ୱିତୀୟକ ସଂକ୍ରମଣ	—worm	ସଖଣ୍ଡ କୃମି
—cycle	ଦ୍ୱିତୀୟକ ଚକ୍ର	segregate	ପୃଥକ୍ କରଣ
secretion	ସ୍ରାବ	segregation of characters	ଲକ୍ଷଣ ପୃଥକ୍ କରଣ
secretion external	ବହିଃସ୍ରାବ	selection	ଉଦ୍‌ବରଣ, ବରଣ, ନିର୍ଣ୍ଣୟନ
secretion internal	ଅନ୍ତଃସ୍ରାବ	—artificial	କୃତ୍ରିମ ଉଦ୍‌ବରଣ, କୃତ୍ରିମ ନିର୍ଣ୍ଣୟନ

—natural	ପ୍ରାକୃତିକ ଉଦ୍‌ବରଣ, ପ୍ରାକୃତିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟନ	seminiferous tubule	ଶୁକ୍ରୋତ୍ପତ୍ତି ସୂକ୍ଷ୍ମ ନଳିକା
—pressure	ନିର୍ଣ୍ଣୟନ ଚାପ	semiparasite	ଅର୍ଦ୍ଧ ପରଜୀବୀ
—sexual	ଲୈଙ୍ଗିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟନ	semipermeable	ଅର୍ଦ୍ଧରେଦୀ
selective	ବରଣାତ୍ମକ, ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ	semiplantigrade	ପାଦତଳାଂଶବର
—excretion	ବରଣାତ୍ମକ ରେଚନ	senescence	ଜରାପ୍ରାପ୍ତି, ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣତା
—fertilization	ବରଣାତ୍ମକ ନିଷେଚନ	senescent	ଜରାଗ୍ରସ୍ତ, ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ
—absorption	ବରଣାତ୍ମକ ଅବଶୋଷଣ	sensation	ସଂବେଦନ
—mating	ବରଣାତ୍ମକ ମୈଥୁନ, ନିର୍ଣ୍ଣୟକ ମୈଥୁନ	senility	ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣତା
—permeability	ନିର୍ଣ୍ଣୟକ ପାରଗମ୍ୟତା	sense	ସଂବେଦ
	ନିର୍ଣ୍ଣୟକ ପାରସ୍ରବଣୀୟତା	—capsule	ସଂବେଦନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
—selenodont	ଶଶିଦନ୍ତ	—organ	ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂବେଦନାଙ୍ଗ
self	ସ୍ୱ, ଆତ୍ମ	—papilla	ସଂବେଦନ ପିପକା
—differentiation	ସ୍ୱତଃ ଭିନ୍ନନ, ସ୍ୱଭିରେଦ କରଣ	sensitive	ସଂବେଦୀ
self fertilization	ସ୍ୱନିଷେକ, ସ୍ୱସମାୟନ	sensitivity	ସଂବେଦି, ସଂବେଦନଶୀଳତା
—replication	ସ୍ୱପ୍ରତିକରଣ	sensillum	ସଂବେଦକ
semen	ଶୁକ୍ରରସ	sensilla	ସଂବେଦିକା
semicircular canal	ଅର୍ଦ୍ଧବୃତ୍ତାକାର ନାଳୀ	sensitization	ସମ୍ବେଦନୀକରଣ
semilethal	ଅର୍ଦ୍ଧଘାତକ	sensorium	ସମ୍ବେଦୀ, ସମ୍ବେଦନକ୍ଷେତ୍ର
—elliptical	ଅର୍ଦ୍ଧୋପବୃତ୍ତାକାର	sensory	ସଂଜ୍ଞାବହ, ସଂବେଦକ
semilunar notch	ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷ ଖାପ	—cell	ସଂଜ୍ଞାବାହୀ କୋର
—valve	ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର କପାଟିକା	—hair	ସଂଜ୍ଞାବାହୀ ରୋମ
—seminal funnel	ଶୁକ୍ର କାହାଳୀ	—nerve	ସଂଜ୍ଞାବାହୀ ସ୍ୱାୟ
—vesicle	ଶୁକ୍ର ନିଧାନୀ	—epithelium	ସଂଜ୍ଞାବାହୀ ଅଧିକୃତ
—groove	ଶୁକ୍ର ଖାଣ୍ଡ	—organ	ସଂଜ୍ଞାବହ ଅଙ୍ଗ
-receptacle	ଶୁକ୍ରାଧାନ	—path	ସମ୍ବେଦନ ପଥ

septum	ବ୍ୟବଧାରକ ପଟୀ	—movement	ସର୍ପିଳ ଗତି
septaploid	ସପ୍ତଗୁଣିତ	serrated	ତ୍ରୁକଟୀ
septal	ପଟୀୟ	serratus	ସିରୋଟାସ୍ ପେଶ
—excretory canal	ପଟୀୟରେତନ ନାଳୀ	sertolicell	ସାର୍‌ଟୋଲିକୋଶ
—filament	ପଟୀୟ କୋମଳ ସୂତ୍ର	serum	ରକ୍ତଲସୀ
—nephridia	ପଟୀୟ ଆଦିବୃକକ୍	sesamoid	ବର୍ତ୍ତୁଳିକା
septomaxillary	ପଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱହନୁକ	sessile	ସ୍ଥିତିଶୀଳ, ସ୍ଥାବର
septonephidial vessel	ପଟ ଆଦି ବୃକକ ବାହିନୀ	—animal	ସ୍ଥାବର ପ୍ରାଣୀ
septointestinal vessel	ପଟାନ୍ତୀୟ ବାହିକା	seston	ସଂପୂର୍ବକ
sequential	ଅନୁକ୍ରମିକ	seta	ସିଟା, ଦୁକ୍‌ରୋମ
serial homology	କ୍ରମିକ ସମତାତତା	setal sac	ସିଟାଥକା
—repetition	କ୍ରମିକ ପୁନରାବୃତ୍ତି	setigerous	ଶୁକଧାରୀ
siriceous (sericate)	କୌଷ୍ଠେୟଲୋମୀ	sex	ଲିଙ୍ଗ
sericulture	ରେଶମ କୀଟପାଳନ	—chromosome	ଲିଙ୍ଗ ଗୁଣସୂତ୍ର
seroamniotic cavity	କୋରିଅନ୍ ଆମ୍ନିୟନ୍ ଗହ୍ୱର	—determination	ଲିଙ୍ଗନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
serichorionic	ଲସିକା ଆବେଷିକା	—determinant	ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରୀ
serological	ରକ୍ତଲସିକ	—differentiation	ଲିଙ୍ଗ ବିଭେଦନ
serology	ରକ୍ତଲସି ବିଜ୍ଞାନ	—hormone	ଲିଙ୍ଗ ହରମୋନ୍
serosa	ସିରେସା, ଲସୀକଳା	—limited	ଲିଙ୍ଗ ସୀମାବଦ୍ଧ
(serous membrane)		—linked	ଲିଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧ
serous	ସିରମ୍ ଲସୀ	—ratio	ଲିଙ୍ଗ ନଅନୁପାତ
—cell	ସିରମ୍ କୋଶ	—reversal	ଲିଙ୍ଗ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ
—coat	ସିରମ୍ ଆବରଣୀ	sexual	ଯୌନ, ଲୈଙ୍ଗିକ
—gland	ସିରମ୍ ଗ୍ରନ୍ଥି	—character	ଲୈଙ୍ଗିକ ଲକ୍ଷଣ
serpentine	ସର୍ପିଳ	—cycle	ଯୌନ ଚକ୍ର

dimorphism	ଲିଙ୍ଗଗତ ଦ୍ୱିରୂପତା	—gland	କବଚ ଗ୍ରନ୍ଥି
—generation	ଯୌନ ଜନନ	shield	ଢାଳକ
—organ	ଯୌନାଙ୍ଗ	—anterior temporal	କର୍ଣ୍ଣ ପାର୍ଶ୍ୱ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଢାଳକ
—reproduction	ଯୌନ ଜନନ	—posterior temporal	କର୍ଣ୍ଣପାର୍ଶ୍ୱ ଅଧୋଢାଳକ
—selection	ଯୌନ ନିର୍ବାଚନ	shore	ତଟ
—stage	ଯୌନ-ଅବସ୍ଥା	—crab	ତଟୀୟ କର୍କଟ, ତଟୀୟ କକଡ଼ା
—stimulation	ଲୈଙ୍ଗିକ ଉଦ୍‌ଦୀପନ	—fauna	ତଟୀୟ ଜାତି ସମୂହ
—zooid	ଲୈଙ୍ଗିକ ଜୀବକ	shoulder	ଘଷ, କନ୍ଧ
—urge	ଯୌନ ଉତ୍ତେଜନା	—girdle	ଘଷ ମେଖଳା
shaft	କାଣ୍ଡ	shrinkage	ସଂକ୍ରୁଚନ
—louse	କାଣ୍ଡ ଉକୁଣୀ	sibling species	ସହୋଦର ଜାତି
shank	ନଳିଗୋଡ଼	sicklecell anemia	ଦା ରୂପୀୟ କୋଶ ଅରକ୍ତତା
shape	ଆକୃତି	sigmoid	ସିଗ୍ମାକାର
shark	ମରମରମାଛ	—notch	ସିଗ୍ମାକାର ଖାତ
sheath	ଆଛାଦ, ଆବରଣ	signet ring stage	ମୁଦ୍ରିକାବସ୍ଥା
—nucleus	ଆଛାଦ ନ୍ୟଷ୍ଟୀ	silk	ରେଶମ
sheathing plate	ଆଛାଦ ପଟିକା	simple eye	ସରଳ ଚକ୍ଷୁ
shed ovum	ସ୍ଫୁଟିତ ଡିମ୍ବାଣୁ	sieve pore	ଚାନ୍ଦୁଣୀ ରକ୍ଷ
sheep	ମେଣ୍ଟା	sight	ଦୃଷ୍ଟି
shell	ଖୋଳ, ଖୋଳପା, କବଚ	silicoblast	ସିଲିକାକୋରକ
—animal	କବଚ ଝିଲ୍ଲା	siliceous	ସିଲିକାମୟ, ବାଲିପଥରମୟ
—membrane	କବଚୀ ପ୍ରାଣୀ	silk gland	ରେଶମଗ୍ରନ୍ଥି
—plate	କବଚ ପଟ	silk industry	ରେଶମ ଉଦ୍ୟୋଗ
—fish	କବଚ ପ୍ରାଣୀ	silk worm	ରେଶମ କୀଟ
(ରେଣ୍ଡା ଶାମୁକା ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀ)		silver camp	ଚାଲନା ରୋହୀ

silver fish	ରଜତ ମୀନାଭ କୀଟ	—urinogenital	ମୁତ୍ରାଙ୍ଗ, ଜନନାଙ୍ଗ ଖାତିକା
similaz	ସମରୂପ	sinus venosus	ଶିରାକୁହର
simple epithelium	ଏକସ୍ତରୀୟ ଉପକଳା	sinusoid	ରକ୍ତସ୍ତମ୍ଭିକା, ଶିରା ନାଳାଭ
—eye	ସରଳ ଚକ୍ଷୁ	sinus system	କୋଚର ତନ୍ତ୍ର
—ovary	ସରଳ ଅଣ୍ଡାଶୟ	siphon	ସାଇଫନ୍, ସାଇଫନ୍ ବିନାଳ, ନାଳ
—spicule	ସରଳ କଣ୍ଠିକା	sphoneceous	ସାଇଫନ୍ କ୍ରିୟ, ନାଳୀୟ
—uterus	ସରଳ ଗର୍ଭାଶୟ	siphonoglyph	ସାଇଫେନ୍‌ଗ୍ଲିଫ୍, ସାଇଫେନ୍‌ଗ୍ଲିଫ୍
—virus	ସରଳ ଭୂତାଣୁ, ସରଳ ବିଷାଣୁ	siphoring mouth parts	ସାଇଫେନ୍ ମୁଖାଙ୍ଗ
—tissue	ସରଳ ତନ୍ତ୍ର	siphonic system	ସାଇଫେନ୍ ତନ୍ତ୍ର
single cross	ଏକକ ସଂକର	siphonozoid	ବିନୀଳ ଜୀବକ
simple cross over	ଏକକ ବିନିୟମ	siphonule	ପ୍ରଣାଳିକା, ଆକାର
sinistral	ବାମାବର୍ତ୍ତୀ, ବାମାବର୍ତ୍ତ	size	ଆକାର
sinking	ବୁଡ଼ିକ, ଅବପ୍ରବାହ	skeletal	କଙ୍କାଳୀ
sino auricular aperture	ସାଇନାଭ୍ ଅନିନ୍ଦ ଦ୍ଵାର	—muscle	କଙ୍କାଳ ପେଶୀ
sinu auricular valve	ସାଇନଭ୍ ଅନିନ୍ଦ କପାଟିକା	—system	କଙ୍କାଳ ତନ୍ତ୍ର
sino auricular node	ସାଇନଭ୍ ଅନିନ୍ଦ ସନ୍ଦି, ଶିରାନାଳ ଅନିନ୍ଦ ପର୍ବ	—tissue	କଙ୍କାଳ ତନ୍ତ୍ର, ଚିପ୍ପୁ
sinus	କୋଚର, ବିବର, ଖାତିକା	—rod	କଙ୍କାଳ ଦଣ୍ଡ
sinus gland	କୋଚର ଗ୍ରନ୍ଥି	—element	କଙ୍କାଳ ଅବୟବ
sinus canal	କୋଚର ନାଳ	skeletogenous	କଙ୍କାଳ ଜନକ
sinus		layer	କଙ୍କାଳ ଜନକ ସ୍ତର
—rhomboidalis	ଚତୁଷ୍ଠୋଣ କୋଚର	skin	ଚର୍ମ, ଚୂର୍, ଚୂତା
sinus		skin appendage	ଚର୍ମ ଅନୁବନ୍ଧ
—terminalis	ଅନ୍ତଃ କୋଚର	skin colour	ଚର୍ମ ରଙ୍ଗ
sinus		skin transplantation	ଚର୍ମ ପ୍ରତିରୋପଣ
		skull	କରୋଟି, ଶିର କଙ୍କାଳ, ଖପୁରୀ

—megaphalic	ବୃହତ୍ ଖପୁରୀ	soft palate	କୋମଳ ଡାକୁ
—microcephalic	କ୍ଷୁଦ୍ର ଖପୁରୀ	soft which	କୋମଳ ଉପତ୍ୟକା
sleeping sickness	ନିଦ୍ରାବ୍ୟାଧି	soil	ମୃତ୍ତିକା, ମାଟି, ଭୂମି
sleep	ନିଦ୍ରା	soil conservation	ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ
sleeplessness	ଅନିଦ୍ରା	soil culture	ମୃତ୍ତିକା ସଂବର୍ଦ୍ଧନ
slide	ସ୍ଲାଇଡ଼, କାଚ ପଟିକ	soil fauna	ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରାଣିଜାତି, ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରାଣି ସମୂହ
slime	ଅଷ୍ଟିକା	soil erosion	ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ
—cell	ଅଷ୍ଟିକ କୋଷ	solar	ସୌର
—gland	ଅଷ୍ଟିକ ଗ୍ରନ୍ଥୀ	solar cycle	ସୌର ଚକ୍ର
seimy	ପିଚ୍ଛିଳ	solar plexus	ସୌ ସ୍ୱାୟଂ ଜାଳକ
slough	ନିର୍ମୌକ, କଞ୍ଚୁକ	soldier ant	ସୈନିକ ପିମ୍ପୁଡ଼ି
sluggish	ମନ୍ଦ	solenocyte	ସୋଲୋନୋସାଇଟ୍
sloughing	ନିର୍ମୌଚନ	soma	କାୟ
small pox	ବସନ୍ତ	somatic	କାୟିକ
small pox virus	ବସନ୍ତ ବିଜାଣୁ	somaesthetic	ଶରୀର ସଂବେଦନା
smallpox vaccination	ବସନ୍ତ ଟୀକା	somaesthesia	ଶରୀର ସଂବେଦିତା
small intestine	କ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ	somatic cell	କାୟାକୋଶ
smell	ଗନ୍ଧ, ଆଗ୍ରାଣ	somatogenic	କାୟା ଜୀବନଗତ
snout	ଥୋମଣି	somatic mutation	କାୟାଗତ ନବୋଦ୍ ଭବ
social habits	ସାମାଜିକ ସ୍ୱଭାବ		କାୟିକ ନବୋଦ୍ଦେଷ
social animal	ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ	somatology	ଦେହ ବିଜ୍ଞାନ, କାୟା ବିଜ୍ଞାନ, କାୟିକୀ
social insect	ସାମାଜିକ କୀଟ	somatoplasm	କାୟାଜୀବକ
social instinct	ସାମାଜିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି	somatopleure	କାୟାସ୍ତର
—life	ସାମାଜିକ ଜୀବ	somatotrophic hormone	କାୟପୋଷକ ହରମୋନ
socket	ଗର୍ଭିକା	somersaulting	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପାଦଲଞ୍ଚନ

somite	କାନ୍ଦାଖଣ୍ଡ	sphincter	ଅବରୋଧନୀ
sound producing organ	ଧ୍ୱନି ଉତ୍ପାଦକ ଅଙ୍ଗ	spicule	କଣିକା
spasm	ସଂକୁଚନ	spider	ମାଙ୍କଡ଼ସା, ବୁଢ଼ିଆଣୀ
space flight	ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ଯାତ୍ରା	spider web	ମାଙ୍କଡ଼ସା ଜାଲ
space parasite	ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପରଜୀବୀ	spinal	ସ୍ତମ୍ଭମୁତ୍ତା
spawn	ଡିମ୍ବାଣୁ ପୁଞ୍ଜ	—nerve	ସ୍ତମ୍ଭମୁତ୍ତା ସ୍ୱାୟା
spawning season	ଅଣ୍ଡଜନନ କାଳ	—cord	ସ୍ତମ୍ଭମୁତ୍ତା କାଣ୍ଡ
spatial	ସ୍ଥାନିକ	—tract	ସ୍ତମ୍ଭମୁତ୍ତା କ୍ଷେତ୍ର
special creation	ବିଶେଷ ସୃଷ୍ଟି	spindle	କଣ୍ଡା, ଚକ୍ର
speciation	ଜାତି ଉତ୍ପତ୍ତି	—fibre	ଚକ୍ର ଚକ୍ର
specific adaptation	ଜାତି ବିଶିଷ୍ଟ ଅନୁକୂଳନ	spine	କଣ୍ଡକ
species	ଜାତି	spiracle	ଶ୍ୱାସରନ୍ଧ୍ର
specimen	ନମୁନା	spiral	କୁଣ୍ଡଳୀ
speculum	ପକ୍ଷ ଝିଲ୍ଲିକା	—valve	ସର୍ପିଳ କପାଟ
sperm	ଶୁକ୍ରାଣୁ	spireme	କୁଣ୍ଡଳିନୀ
spermatheca	ଶୁକ୍ରାଧାନୀ	spirocyst	ସର୍ପିଳ ପୁଟୀ
spermatocyte	ଶୁକ୍ରାଣୁକୋଷ	splanchnic	ଭୂଶାନ୍ତ
spermatid	ପ୍ରାକ୍ ଶୁକ୍ରାଣୁ	splanchnocoel	ଭୂଶାନ୍ତ ଗହ୍ୱର
spermatogenesis	ଶୁକ୍ରାଣୁ ଉତ୍ପତ୍ତି	spleen	ପ୍ଲୀହା
spermatogonium	ମୂଳ ଶୁକ୍ରାଣୁ କୋଷ	spleenocyte	ପ୍ଲୀହାଣୁ
spermicide	ଶୁକ୍ରାଣୁନାଶୀ	split footed	ବିଭକ୍ତ ପାଦ
spermatiphore	ଶୁକ୍ରଧର	splitting enzyme	ବିପାଟନ ବିପାଟକ
spermatozoa	ଶୁକ୍ରାଣୁ	sponge	ସ୍ଵଂଜ
sphenoid	କାଳକାନ୍ଧି	spongin fibre	ସ୍ଵଂଜୀନ ଚକ୍ର
spherical virus	ଗୋଲାକାର ବିଜାଣୁ	spongy tissue	ସ୍ଵଂଜୀ ଉତ୍ତପ

spontaneous	ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ	stereogastrula	ମୂଦଳିକା, ଘନକନ୍ଦୁକ
spore	ବିଜାଣୁ	stenobenthic	ଅଳ୍ପ ନିତଳୀୟ
sporocyst	ବାଜାଣୁ ପୁଟି	—notal	ତନ୍ତୁବନ୍ଧପୃଷ୍ଠକା
sporozoite	ସ୍ପୋରୋଜୋଏଟ୍	stenophagous	ତନ୍ତୁଭୋଜୀ
spur	ପାଦକ୍ରୁତ	stenopodium	ତନ୍ତୁପାଦ
squamosal	ସ୍କ୍ୟାମୋଜାଲ	—thermal	ତନ୍ତୁତାପୀ
squamous epithelium	ଶଳକୀ ଉପକଳା	stereoblastula	ଘନକୋରକ
stalk	ବୃତ୍ତ	stereoskinesis	ଘନଶତକ୍ରମ
stabilised population	ସ୍ଥାୟୀକୃତ ଜନସଂଖ୍ୟା	stereospecificity	ତ୍ରିବିନ୍ଦ ବିଶିଷ୍ଟତା
stag	ମହାମୃଗ	steriospondy's	ଷ୍ଟେରିଓ ସ୍ପଣ୍ଡାଇଲି
stain	ଅଭିରଂଜକ	stereotaxis	ଘନାନୁଅକ୍ଷନ
staining	ଅଭିରଂଜନ	sterioscopic	ତ୍ରିବିନ୍ଦୋ ପ୍ରତିବିମ୍ବ
—reaction	ଅଭିରଂଜନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	stereotype behaviour	ରୂକ ବ୍ୟବହାର
starch	ମଣ୍ଡ	sterile	ବନ୍ଧ୍ୟା
star fish	ସମୁଦ୍ର ତାରା	sterilize	ଅନ୍ତର୍ବର କରଣ, ବନ୍ଧ୍ୟା କରଣ
starigenesis	ସ୍ଥିରବିକାଶ	sternum	ଛାତିପଟା, ଉରଃ ଫଳକ
starvation	ଉପବାସ	sterno hyoid	ଛାତିପଟା କଣ୍ଠିକା
statocyst	ସ୍ଥିତୀଉପକ	stick insect	କାଠିବଦ୍ କୀଟ
statolith	ସ୍ଥିତୀଉପକ	stigma	ଦୃକ୍ ବିନ୍ଦୁ
static organ	ସଂତୁଳନ ଅଂଗ	stigmata	ଶ୍ୱାସରସ୍ତ
stenson's duct	ଷ୍ଟେନ୍ସନ୍ ନାଳୀ	stimulation	ଉଦ୍ଦୀପନା
stellar ganglion	ତାରାକିତ ଗୁଳ୍ମିକା	stimulator organ	ଉଦ୍ଦୀପକ ଅଙ୍ଗ
(stellate ganglion)		sting	ଦଂଶନ
stellate cell	ତାରାକାର କୋଶ	stinging cell	ଦଂଶନ କୋଶ
stem cell	ଶାଖାକୋଶ, ଗଣ୍ଡିକୋଶ	sting ray	ଦଂଶନ ଶଂକୁଚ
stemma	ତନ୍ତୁକ		

stink gland	ପୁଡ଼ି ଗ୍ରନ୍ଥି	streaming movement	ପ୍ରବାହ ଚଳନ
stint	ଜଳରକ	streamline body	ସୁପ୍ରବାହୀ ଶରୀର
stirodont	ସରୁଡ଼ ଦନ୍ତୀ	streptoline glutitant	ବଳାତ ସୂତ୍ର ଶ୍ଳେଷୀ
stock	ପଶୁଧନ	striated fibre	ରେଖିତ ତନ୍ତୁ
stocking pond	ସଂଗ୍ରହଣ ପୋଖରୀ	—muscle	ରେଖିତ ପେଶୀ
stolon	ଦେହାକୁର	stridulating organ	ଘର୍ଷଣ ଧ୍ୱନି ଅଙ୍ଗ
stomach	ପାକସ୍ଥଳୀ, ଜଠର	strobila	ପ୍ରଶଂଖକ
stomatoblastula	ମୁଖକୋରକ	stroma	ପିଠିକା
stomatogenesis	ମୁଖରଚନ	structural gene	ସଂରଚନାତ୍ମକ ଜୀନ୍, ସଂରଚନାତ୍ମକ ଗୁଣପିଣ୍ଡ
stomato pad	ରକ୍ତପଦ	structure	ସଂରଚନା
stomato style	ମୁଖ ଶୂଳ	struggle for existence	ଜୀବନ ସଂଘର୍ଷ
stomodaeum	ମୁଖପଥ	stuffed animal	ପୂର୍ଣ୍ଣରୀତ ପ୍ରାଣୀ
stomadaeal invagination	ମୁଖପଥୀୟ ଅନ୍ତର୍ବଳନ	stuffing	ପୂର୍ଣ୍ଣରଣ
stone canal	ଅଶ୍ମନାଳ	style	ଶଳାକା, କଷିକା
stork	ବଳାକ, ପିକ, ସାରସ	stylet	ଶୂଳିକା
straggle	ବିପଥଗାମୀ	stylifer	ଶୂଳଧର
strain	ବିକୃତି	styloglossus	ଶରଜିହ୍ୱିକା, ଶରଜିଭ
strainer	ଛଣା, ଚାଲୁଣି	stylohyal	ଶୂଳଠିକା
strand	ରଞ୍ଜୁକ	styloid	ଶୂଳାଭ
stratified	ସ୍ତରୀତ	sub-abdominal	ଅବଭଦରୀୟ
stratum corneum	କିଣସ୍ତର	sub-apical	ଉପଶିଖାଗ୍ର
—germinativum	ଅକୁରଣ ସ୍ତର	subarchnoid space	ଅବଦଜାଲତାନିକ ଅବକାଶ
—malpighi	ମାଲ୍ପିଗୀୟ ସ୍ତର	sub caudal(=tail shield)	ପୁଛଶିଳକ
—granulosum	କଣିସ୍ତର	—cephalic space	ଅବକପାଳୀୟ ସ୍ଥାନ
—spongiosum	ସ୍ୱଞ୍ଜ ସ୍ତର	—clam	ଉପଶ୍ରେଣୀ

—clavian	ନିମ୍ନ ଅକ୍ଷକ	—species	ଉପଜାତି
—cortical cavity	ଅବବହ୍ୟାଂଶ ଗହ୍ୱର, ଅବବହ୍ନୁକ୍ରମୀୟ ଗୁହା	—stratum	ଅଧଃସ୍ତର, ନିମ୍ନସ୍ତର
—costa	ଅବପର୍ଶ୍ୱକା	—strain	ଉପବିଭେଦ
—cutaneous layer	ଅବଚର୍ମୀୟ ସ୍ତର	—umbrella	ଛତ୍ରଚକ
—cutaneous lymph-sinus	ଅବଚର୍ମୀୟ ଲସିକା କୋଚର	—unguligrade	ଅବଖୁରଚାରୀ
—dermal cavity	ଅବଅନ୍ତର୍ଗତ ଗହ୍ୱର	—terrestrial animal	ଅନ୍ତଃଭୂମିକ ପ୍ରାଣୀ
—dorsal	ଅବପୃଷ୍ଠ	substrate	ଆଧାର, ବିକୃତ୍ୟ, ଜୀବାଧାର
—family	ଉପବଂଶ	succus entericus	ଆନ୍ତ ରସ
—frontal plate	ଅବଭାଲୀୟ ପଟ	successional species	ଅନୁକ୍ରମିକ ଜାତି
sub-genital pit	ଅବଜନନ ଗର୍ଭ	sucking disc	ରୂଷୀବିମ୍ବ
—genus	ଉପପ୍ରଜାତି	sucking mouth parts	ରୂଷଣ ମୁଖ୍ୟାଙ୍ଗ
—intestinal	ଅବଅନ୍ତୀୟ	suctorial	ଚୋଷକ
—kingdom	ଉପରାଜ୍ୟ	sudoriferous gland	ଶ୍ୱେଦଘର ଗ୍ରନ୍ଥୀ
—lingual	ଅବଜିହ୍ୱା	sulcal	ପରିଖୀୟ
—maxillary (gland)	ଅବଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହୃଦ୍ (ଗ୍ରନ୍ଥୀ)	sulcus	ଲମ୍ବୁ ପରିଖା
—mentum	ଅବମେଣ୍ଟମ	super famliy	ଅଧିକ୍ରମ, ଅଧିବଂଶ
—mucosa	ଅବଶ୍ଳେଷିକ ସ୍ତର	superficial	ପୃଷ୍ଠୀୟ
—neural	ଅଧଃ ସ୍ୱାୟ	super ciliary	ଅଧିପନ୍ନ
—oesophageal	ଅଧଃ ନିଗଳୀୟ	superior laryngeal	ପ୍ରବର ସ୍ୱରପେଟିକା
—order	ଉପବର୍ଗ	superior ligament	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବନ୍ଧନୀ
—phase	ଉପ ଅବସ୍ଥା	super-order	ଅଧିଗଣ, ଅଧିବର୍ଗ
—phylum	ଉପପର୍ବ	supine	ଉତ୍ତାନ
—scapular	ଅବ ଅଂଶପକକୀୟ	supination	ଉତ୍ତାନନ, ଉଦ୍‌ବର୍ତ୍ତନ
		supplement	ସଂପୂରକ
		supplementary factors	ପରିପୂରକ କାରକ

—feeding	ପରିପୁରକ ପ୍ରଭରଣ	sylvian fissure	ସିଲଭିଆନ ବିଦର
supporting cell	ଆଶ୍ରୟ କୋଶ, ସହାୟକ କୋଶ	syndrome	ସଂନିଦାନ, ସହ ଲକ୍ଷଣ
supra	ଅଧି	swamp animal	ଅନୁଜୀପ୍ରାଣୀ
supra-intestinal excretory duct	ଅଧି ଆନ୍ତ୍ରିକ ରେଚନନାଳୀ	swarm	ଦଳ, ବୃନ୍ଦ
supra-ambulacralossicle	ଅଧିବିଧି ଅସ୍ଥିକା	swarming	ବୃନ୍ଦନ
supra labial	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାସ୍ଥିକା	sweat gland	ସ୍ୱେଦଗ୍ରନ୍ଥି
—ocular	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାସ୍ଥିକା	sweep	ମାର୍ଜନ
—caudal	ଅଧିପୁଚ୍ଛୀ	swim bladder	ପୁବଥଳୀ
—supra-orbital process	ଅଧିଶଙ୍ଖାସ୍ଥିକା	swimmeret	ପୁବପାଦ
—temporal fossa	ଅଧିଶଙ୍ଖାସ୍ଥିକା	symbiosis	ସହଜୀବିତା
—trocheal	ଅଧିଶୋକ	symmetry	ପ୍ରତିସମତା
—renal	ଅଧିକୃକ୍	— bilateral	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ
surface	ପୃଷ୍ଠ	— radial	ଅରୀୟ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ
suppressor gene	ନିରୋଧକ ଜୀନ, ନିରୋଧକ ଗୁଣପିଣ୍ଡ	sympathetic ganglion	ସଂବେଦୀ ଗୁଚ୍ଛିକା
surface area	ବହିର୍ଭାଗ	sympatri population	ସମସ୍ଥାନିକ ସମଷ୍ଟି
sugery	ଶିଳ୍ପବିଜ୍ଞାନ	sympatric speciation	ସମସ୍ଥାନିକ ଜାତି
survival	ଉଦ୍‌ବର୍ତ୍ତନ, ଅତିକୀର୍ତ୍ତା	symphysis	ସଂଯୋଗ
survival of the fittest	ଯୋଗ୍ୟତମର ଉଦ୍‌ବର୍ତ୍ତନ, ସାମର୍ଥ୍ୟର ସ୍ଥିତି	— pubic	ପୁରୋନିତମାସ୍ଥି ସଂଯୋଗ
suspensorium	ନିଲମ୍ବିକା	synansium	ପୂର୍ବଧମନୀ ନିକାଶ
sustainable	ପରିପୋଷଣକାରୀ, ନିରନ୍ତର, ଅବିରତ	synapse	ଅନ୍ତଗ୍ରଥନୀ
—development	ନିରନ୍ତର ବିକାଶ	synapsid	ମଳିତ ଛିଦ୍ର କରୋଟୀ
suture	ସୀବନ	synapsis	ସୂତ୍ରଯୁଗ୍ମନ
		synaptic nervous system	ଅନ୍ତଗ୍ରଥନୀ ତନ୍ତ୍ରିକାତନ୍ତ୍ର
		synchronous	ସମକାଳିକ
		synayhum	ବହୁନ୍ୟଷ୍ଟିକ ପ୍ରଭସ

syndesmochorialis	ସଂଯୋଜୀ ଟିସୁ କେରିଆଲିଭ୍	Sewall Wright effect	ସିଓ୍ଵାଲରାଇଟ୍ ପ୍ରଭାବ
syndermosis	ତନ୍ତୁସନ୍ଧି	shark fin	ମଗରମାଛ ପକ୍ଷ
syngamy	ଯୁଗ୍ମକ ମିଳନ	sheet web	ଛୁଦକାଳ
synovial capsule	କ୍ଷରଣ ସଂପୁଟ	shelf fauna	ପ୍ରକ୍ଷେପ ପ୍ରାଣିଜାତ
—cavity	କ୍ଷରଣ ଗୁହା	shikon	ଶିକରାବାଜ
synsacrum	ସଂତ୍ରିକ	shipworm	ନୌକୃମି
synthesis	ସଂଶ୍ଳେଷଣ	shoal	ଶୋଲ, ଷ୍ଟୋମ
synthetic fibre	ସଂଶ୍ଳେଷଣ ତନ୍ତୁ	shoaling behaviour	ଷ୍ଟୋମନ ବ୍ୟବହାର
syntropic	ସହ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ	shock disease	ସ୍ତବ୍ଧତା ରୋଗ
syrinx	କୂନିତ୍ର, ଶବିନୀ, ସ୍ଵରପେଟିକା	short-lived	ଅଳ୍ପଜୀବି, ଅଳ୍ପାୟୁ
system	ତନ୍ତୁ, ସମତୁଦାୟ	short necked animal	କମ୍ପୁଗ୍ରୀବା ଜନ୍ତୁ
systematics	ବର୍ଗୀକରଣ ବିଜ୍ଞାନ	shrew	ହୁହୁସ୍ତ୍ରା
systemic	ଦୈହିକ	shrimp	ଟିଂଗୁଡ଼ି
—arch	ଦୈହିକ ତାପ	sibmating	ସହୋଦର ସଂଗମ
—artery	ଦୈହିକ ଧମନୀ	sicula	ଅସିକା
—systole	ଦୈହିକ ପ୍ରକୃଚକ	siderophil	ଲୋହରାଗୀ
—prenux	ଦୈହିକ ପ୍ରକୃଚନ ତାପ	siliceous spicule	ବାଲୁକା ପଥରମୟ କଣିକା
systole	ଦୃତ ସଂକୋଚନ	silurian period	ସିଲୁରିଆନ୍ କଳ୍ପ
sweat gland	ସ୍ଵେଦଗନ୍ଧି	simplex virus	ସରଳ ବିଷାଣୁ
'S' Addendum		skate	ଶାଂକୃଚ ମାଛ
septicemia	ପୁତିଜୀବ ରକ୍ତତା	skink	ମରୁଗୋଷ୍ଠି
septulum	ପଟିକା	skipper	ପୁଚକ
septum lucidum	ପାରଦର୍ଶି ପଟ	skototaxis(=skototaxis)	ତମୋନୃଚକନ
septum mediale	ମଧ୍ୟପଟ	smooth muscle	ତିକଣ ପେଷୀ
septum principle	ପ୍ରମୁଖ ପଟ	snake headed fish	ସାପମୁଣ୍ଡିଆ ମାଛ
septum transversum	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥପଟ		(ଶେଉଳ ଜାତୀୟ)

snake venom	ସର୍ପବିଷ	sphenotic	କର୍ଣ୍ଣପାର୍ଶ୍ଵିକା
soaring	ବିଡ଼ଘନ	spheraster	ଗୋଲତାରକ
sociobiology	ସାମାଜିକ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ	spiculiform	କଣ୍ଠିକାରୂପୀ
soft coral	ମୃଦୁ ପ୍ରବାଳ	spinaltion	ଶୂଳନ
solenial network	ପ୍ରଣାଳିକାଜାଲକ	spineless	ଶୂଳହୀନ
solitary coral	ଏକକୀ ପ୍ରବାଳ	stellate nerve	ତାରାକାର ତନ୍ତ୍ରିକା
soluble	ବିଲେୟ, ମିତଳଭୟିବୀ	stenobaric	ଅଳ୍ପଜୀବୀ, ତନୁଦୀବୀ
somatic	କାର୍ଯ୍ୟକ	stenobathic	ଅଳ୍ପଗରୀରୀ
somatoblast	କାର୍ଯ୍ୟକକୋରକ	stenohydric	ଅଳ୍ପଜଳୀୟ
somatocoel	କାର୍ଯ୍ୟକଗୁହିକା	Stenothermy	ତନୁତାପତା
somatocyst	କାର୍ଯ୍ୟପୁଟୀ	stereogastrula	ଘନ କନ୍ଦୁକ
somatogenic	କାର୍ଯ୍ୟଜନ	stereoplasm	ଘନ ଦ୍ରବ୍ୟ
song bird	ଗାୟକପକ୍ଷୀ	stereotropic	ଘନାନୁବର୍ତ୍ତୀ
sore eye	ନେତ୍ରଦାହ	stereotropism	ଘନାନୁବର୍ତ୍ତନ
sowbug	ବର୍ତ୍ତୁଳ ମଢ଼କୃଷ୍ଣ	stereotaxis	ଘନନୁଚଳନ
spananeamisa	ଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକାହୀନତା	steroid hormone	ଷ୍ଟେରୋଏଡ଼ ହରମୋନ୍
spanandry	ପୁମଜ୍ଞତା	stoma	ରନ୍ଧ୍ର
spanogamy	ସ୍ଵଜନ୍ମଗୁତା	stone coral	ଅଶ୍ଳୁପ୍ରବାଳ
sparrow	ଘରତଟିଆ	stress	ତାପ
speck	କଳକ	stretch receptor	ବିତତାଗ୍ରାହୀ
spectacle mark	ଫଣାଚିହ୍ନ	subcellular fraction	ଉପକୋଶିକୀୟ ଅଂଶ
spentfish	ଅଣ୍ଡରିକ୍ତ ମୀନ	subbethyl	ଅବଘାତକ
spermicide	ଶୂକ୍ରାଣୁନାଶୀ	succus entericus	ଅନ୍ତରସ
spermiducal funnel	ଶୂକ୍ରବାହିନୀ କାହାଳୀ	supernumerary	ଅଧିସଂଖ୍ୟା
sperm pouch	ଶୂକ୍ରାଣୁ କୋଷ	symbiont	ସହଜୀବୀ
sphaerome	ଗୋଳାକାର	symptom	ଲକ୍ଷଣ

syncytial	ବହୁକେନ୍ଦ୍ରକୀ	spoon bill	ଚମସ ଚଂଡୁ (ଏକପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀ)
systematic zoology	ବର୍ଗୀକରଣ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ	sport	ଆଖେଟ
system of nomenclature	ନାମ ପଦ୍ଧତି	sporulation	ବିଜାଣୁକ ଜନନ
spiniferous	ଶୂଳଧର	spotted deer	ଚିତଳ
spinneret	ବୟିତ୍ର	spouting	ଉଦ୍‌କ୍ଷେପଣ
spinnerule	ବୟନିକା	sprawling leg	ବିକ୍ଷର୍ପାପାଦ
spinose	ଶୂଳମୟ	spurious wing	କୃତ୍ରିମିଜ
spiny anteater	କଣ୍ଠକାୟ ପିମ୍ପୁଡ଼ିରାକ୍ଷୀ	squirting	ଉଦ୍‌କ୍ଷେପଣ
spiral cleavage	ସର୍ପିଳ ବିଦଳନ	stadium	ଅନ୍ତରାବସ୍ଥା
spiraling	ସର୍ପିଳନ	stake net	ସୁଣ ଜାଲ
spire	ସଂସର୍ପିଳ	static organ	ସନ୍ତୁଳନ ଅଙ୍ଗ
spironeme	ସର୍ପିଳସୂତ୍ରୀ	stationery neclens	ଅଚଳ କେନ୍ଦ୍ରକ
splanchnic mesoderm	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ମଧ୍ୟଜନସ୍ତର	statoblast	ଅଚଳ କୋରକ
splanchnotome	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପଟ	statocone	ସନ୍ତୁଳନ ରେଣୁ
splenectomy	ପ୍ଲୀହା ଛେଦନ	statokinetic	ସନ୍ତୁଳନ ଗତିକ
spongiocoel	ସଂଜାୟ ଗୁହା	statoreceptor	ସ୍ଥିତି ସଂବେଦଗ୍ରାହୀ

‘T’

tachygenesis	ଦ୍ରୁତ ବର୍ଦ୍ଧନ, ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ	—gland	ଶଙ୍ଖ୍ୟଗ୍ରନ୍ଥି
tactile	ସ୍ପର୍ଶାନୁଭବୀ	—fossa	ଶଙ୍ଖାନ୍ଧି ଖାତ
—cell	ସ୍ପର୍ଶକୋଶ	temporary parasite	ଅସ୍ଥାୟୀ ପରଜୀବୀ
—hair	ସ୍ପର୍ଶଲୋମ	tensor accessorius	ସହାୟକ ଆତାନକ ପେଶୀ
—organ	ସ୍ପର୍ଶେନ୍ଦ୍ରିୟ	tensor brevis	ଲଘୁ ଆତାନକ ପେଶୀ
tadpole	ବେଙ୍ଗପୁଲ	tenso lungus	ଦୀର୍ଘ ଆତାନକ ପେଶୀ
taenidium	ସର୍ପିଳ ସ୍ୱରୂପ, ଚେନିଡିୟମ	tendon	ପଶୋରନ୍ତୁ
tail	ଲାଞ୍ଜ, ପୁଛ	tentacle	କର୍ଶିକା
tail fin	ପୁଛ ପକ୍ଷ	tentacle pouch	କର୍ଶିକା କୋଷ
tailfold	ପୁଛବଳନ	tentaculocyst	କର୍ଶିକା କୋଷିକା
tailor bird	ଦରଜୀଟିକି ଚଢ଼େଇ	tergum	ପୃଷ୍ଠ ପଟ, ପୃଷ୍ଠକ
talon	ଦନ୍ତକ	tergite	ପୃଷ୍ଠକାଂଶ
tandem repeats	ଅନୁବନ୍ଧ ପୁନରାବର୍ତ୍ତ	terminal duct	ଶେଷନଳୀ
tango receptor	ସ୍ପର୍ଶଗ୍ରାହୀ	terminalization	ଉପାନ୍ତା ଭବନ
tapeworm	ଫିତାକୂର୍ମି	terminator	ସମାପକ
tapetum	ଟାପେଟମ୍	termite	ଉଇ
tarsal	ଗୁଡ଼	tern	ଗଙ୍ଗାଟିଲ
(tarsus)		terrestrial	ସ୍ଥଳଚର
taste bud	ସ୍ୱାଦ ମୁକୁଳ	tertiary structure	ତୃତୀୟକ ସଂରଚନା
tata box (hogness box)	ଟାଟାବାକ୍ସ	testis	ଶୁକ୍ରାଣୁ
tautology	ପୁନରୁକ୍ତି	tessellated pattern	ତରଙ୍ଗାୟିତ ଆକୃତି
telophase	ଅନ୍ତ୍ୟାବସ୍ଥା	test	ଟାଣ ଆବରଣ, ପରୀକ୍ଷା
telopodite	ଅନ୍ତ୍ୟପାଦାଂଶ	test cross	ପରୀକ୍ଷାର୍ଥ ସଙ୍କରଣ
telotrichus	ଅନ୍ତଶୂଳ	testcross ration	ପରୀକ୍ଷାର୍ଥ ସଙ୍କରଣ ଅନୁପାତ
telotroch	ଗୁଦପୂର୍ବ ପୁଛ	testicular follicle	ବୃଷଣ ପୁଟକ, ଶୁକ୍ରକୋଶ ପୁଟକ
temporal	କର୍ଣ୍ଣମୂଳାନ୍ଧି, ଶଙ୍ଖାନ୍ଧି	tetrabranh	ଚାରିଭୋଗଯୁକ୍ତ
—lobe	ଶଙ୍ଖ କପାଳୀ	tetrad	ଚତୁଷ୍ଟ

tetradactyl	ଚାରି ଅଙ୍ଗୁଳୀୟ	thorax	ବକ୍ଷ
tetrapod	ଚତୁଷ୍ପଦ	thread worm	ସୂତାକୃମି, ସୂତ୍ରକୃମି
tetrazoid	ଚତୁଷ୍ଠକୋଣୀୟ	threejointed palp	ତ୍ରିସଂଯିତ ସ୍ପର୍ଶିକା
thalamus	ଥାଲାମାସ୍, ସମନ୍ୱୟୀ	threshold value	ଗ୍ରହଣୀୟ ନିମ୍ନମାନ
theca	ପ୍ରାବରକ	throat	ଗଳା
thecodont	ଗର୍ଭଦନ୍ତୀ, କୂପଦନ୍ତୀ	thrombin	ଗଳା
thelytoky	ସ୍ତ୍ରୀଜ, ସ୍ତ୍ରୀଜନନ	thrombocyte	ଥ୍ରୋମ୍ବୋସାଇଟ୍ କଣିକା
theory	ତର୍ଥ, ବାଦ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	thromboplastin	ଥ୍ରୋମ୍ବୋପ୍ଲାସ୍ଟିନ୍
— of evolution	ବିବର୍ତ୍ତନବାଦ	thrombosis	ଥ୍ରୋମ୍ବୋସିସ୍
— of genic balance	ଜୀନ ସମତୁଳନବାଦ	thrush	ଶରୀରୀ ଚକ୍ରେଇ
— of preformation	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବାଦ	thrust	ଧକ୍କା, କ୍ଷେପ
— of recapitulation	ପୁନରାବୃତ୍ତିବାଦ	thumb pad	ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ପୀଠ
— of special creation	ବିଶେଷ ସୃଜନବାଦ	thymus gland	ଥାଇମସ୍ ଗ୍ରନ୍ଥି
— of catastrophism	ପ୍ରକୟବାଦ	thymocyte	ଥାଇମୋସାଇଟ୍
therapeutic	ଚିକିତ୍ସାୟ	thyroglobulin	ଥାଇରୋଗ୍ଲୋବୁଲିନ୍
thermocline	ତାପପ୍ରବଣତା	thyroid	ଗଳଗ୍ରନ୍ଥି
thermogenic	ତାପଜନକ	—adenoma	ଗଳଗ୍ରନ୍ଥି ଅର୍ଦ୍ଧ
thermoreceptor	ତାପଗ୍ରାହୀ	—toxicosis	ଗଳଗ୍ରନ୍ଥି ଆବିଷାକୃତା
thermophilic species	ତାପରାଗୀ ଜାତି	thyrotrophic hormone	ଗଳଗ୍ରନ୍ଥି ପ୍ରତ୍ନାବୀ
thermotaxis	ତାପ ଅନୁଚଳନ		ହରମୋନ୍
thermocycle	ସଞ୍ଚୟାଣୁ	thyroxin	ଥାଇରୋକ୍ସିନ୍
thigh	ଈର, ଉରୁ	tibia	ଅନ୍ତଃଅନୁଜଂଘାସ୍ଥି
thigmotaxis	ସ୍ପର୍ଶାନୁଚଳନ	tibial crest	ଅନୁଜଂଘାସ୍ଥି ବୃତ୍ତ
third ventricle	ମତ୍ସିକ୍ଷ ତୃତୀୟ କୋଷର, ମତ୍ସିକ୍ଷ ତୃତୀୟ ନିଳୟ	tibiofibula	ଦ୍ୱୈତ ଅନୁଜଂଘାସ୍ଥି
thoracic	ବକ୍ଷୀୟ	tick	ଟିକ୍
—cavity	ବଡ଼ ଗହ୍ୱର	tiedemann's bodies	ଟୀଡମେନ୍ ପିଣ୍ଡ
thoracolumbar	ବକ୍ଷକଟୀ	timbals	ଝଙ୍କାରିତ
		time-breeding	ପ୍ରଜନନ କାଳ

tissue	ଉତକ, ତନ୍ତୁ, ତିସୁ	total parasite	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରଜୀବୀ
—culture	ଉତକ ସଂବର୍ଦ୍ଧନ, ପେଶୀ ପୋଷଣ	totipotent	ପୂର୍ଣ୍ଣଶକ୍ତ
—respiration	ଉତକ ଶ୍ୱାସନ	toxic	କଷାକ୍ତ
—system	ଉତକ ତନ୍ତୁ	toxic fume	ବିଷାକ୍ତ ଧୂଆଁ
—toxicity	ଉତକ ଆବିଷାକୃତା	toxicology	ବିଷ ବିଜ୍ଞାନ
toad	ବେଙ୍ଗ	toxic symptom	ବିଷାକ୍ତ ଲକ୍ଷଣ
toe	ପାଦାଙ୍ଗୁଳୀ	toxin	ବିଷ
tongue	ଜିହ୍ୱା	trabecula	ସଂବନ୍ଧକ
tokocyte	ପ୍ରଜାଣୁ	trace element	ସୂକ୍ଷ୍ମମାତ୍ରକ ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ,
tonic muscle	ତାନପେଶୀ		ଲେଣ ତତ୍ତ୍ୱ
tonofibril	ତାନ ତନ୍ତୁକ	trachea	ଶ୍ୱାସନକୀ
tonsil	ଘଣ୍ଟିକା, ଗଳ ତୁଣ୍ଡିକା	tracheate arthropod	ଶ୍ୱାସନକୀକ ସହିପଦ
tonus	ତନନ	tracheole	ଶ୍ୱାସନକିକା
tooth	ଦାନ୍ତ	trailing flagellum	ଅନୁଗ କଶାଭ
tooth formula	ଦନ୍ତସୂତ୍ର	trait	ବିଶେଷକ, ଲକ୍ଷଣ, ବିଶେଷଗୁଣ
— canine	ଛେଦକ ଦନ୍ତ	trans amination	ତ୍ରାନ୍ସଆମିନେସନ୍
— incisor	କୂଟକ ଦନ୍ତ	transcription	ଅନୁଲେଖନ
— molar	ପେଶଣ ଦନ୍ତ	transduction	ପାରକ୍ରମଣ
— premolar	ପର୍ବଣ ଦନ୍ତ	transferring enzyme	ସ୍ଥାନାନ୍ତରାୟ ବିପାତକ
toothless	ଦନ୍ତହୀନ	transfer RNA	ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଆର.ଏନ.ଏ,
topological	ସଂଖିତିକ	transformation	ରୂପାନ୍ତରଣ
topotaxis	ସ୍ଥଳାନୁଚରଣ	transfusion	ଆଧାନ, ପରିଚାରଣ
topotype	ପ୍ରରୂପ	transgressive segregation	ଅତିକ୍ରମୀ ପୃଥକୀକରଣ
toponym	ସ୍ଥାନ ନାମ	transgenic animal	ପାରଜିବୀ ପ୍ରାଣୀ
tormogen cell	ଅବଟ ଜନକୋଶ	translation	ଅନୁବାଦ
tornaria larva	ଚରନାରିଆ ଡିମ୍ବକ	transmission	ପାରଗମନ, ସଂଚରଣ
torsion	ବିମୋଚନ	translocation	ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
total metabolism	ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୟାପଚୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣବିପାକ	transverse section	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ଛେଦ

— process	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	triploid	ତ୍ରିଗୁଣିତ
transplant	ଆରୋପ, ପ୍ରତିରୋପ	trochlea	ଚକ୍ରକ, ରୂପିକା
transplantation	ପ୍ରତିରୋପଣ	trophoblast	ପୋଷ କୋରକ
trap	ଜାଲ	trophoblastic tissue	ପୋଷକ ଉତକ
trapezium (bone)	ସମଲମ୍ବକ	—villi	ମହାନ୍ୟଷ୍ଟି ପୋଷକ, ରୋମିକା, ପୋଷକୋରକୀ ଅଙ୍କୁର
traumatic response	କ୍ଷତିଜ ଅନୁକ୍ରିୟା	trophonucleus	ମହାନ୍ୟଷ୍ଟି
tree frog	କାଠବେଙ୍ଗ	tropics	ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମଣ୍ଡଳ, ଅୟନମଣ୍ଡଳ
tree snake	ଗଛରେ ରହିବା ସାପ	trochanter	ଶିଖରକ
trirectinal spicule	ତ୍ରି ଅରିକଣ୍ଠିକା	trochophore	ଚକ୍ରଧାରୀ
triannulate	ତ୍ରିବଳୟ	trophs	ଚର୍ବଣାଙ୍ଗ
triastu	ତ୍ରିତାରକ	trophic level	ପୋଷଣସ୍ତର
triassic	ତ୍ରୀରାଆସିକ କଳ୍ପ	trophozoit	ପୋଷକୀବାଣୁ
tribe	ସଂବର୍ଗ, ଜନଜାତି, ଗୋଷ୍ଠୀ, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ବଂଶ	truncus arteriosus	ଧମନୀକାଣ୍ଡ
tricep	ତ୍ରିଶିରସ୍	trunk	ଗଣ୍ଠି
trichoblast	ରୋମକୋରକ	trypsinogen	ତ୍ରିପ୍ସିନୋଜେନ
trichogen	ଶୂକଜନ	t-test	ଟି-ପରୀକ୍ଷଣ
tricuspid valve	ତ୍ରିଶୀର୍ଷକ କପାଟିକା	tube	ନଳୀ, ନଳିକା
trigeminal nerve	ତ୍ରିଶାଖୀ ସ୍ନାୟୁ	tubular	ନଳିକାକାକର
trigenic	ତ୍ରିଜନୀୟ	tube, eustachian	ଉତ୍ତରୀୟାନ ନଳିକା
trihybrid inheritance	ତ୍ରିଶଙ୍କର ବଂଶଗତି	tubercle	କୂଟକ, ତୁଳିକା
trilobed	ତ୍ରିପାଳି	tuberculate	କୂଟିକାକାର
trimorphic colony	ତ୍ରିରୂପ ନିବହ	tuberosity	ଅର୍ଦ୍ଧ, ଅସ୍ଥିପ୍ରୋକ୍ସ
trinomial nomenclature	ତ୍ରିନାମୀ ପଦ୍ଧତି	tubule	ସୂକ୍ଷ୍ମନଳିକା
tripartite	ତ୍ରିଭାଗୀ	tube feet	ନାଳପଦ
triplet code	ତ୍ରିକଟୁକ	tuber culosis	ପକ୍ଷ୍ମା
tripolar cell	ତ୍ରିଧ୍ରୁବକ କୋଶ	tutf	ତୃତୀ
trisomy	ତ୍ରିସୂତ୍ରତା	tumour cell	ଅର୍ଦ୍ଧ କୋଶ

tunica albugenia	ଶ୍ୱେତ କଞ୍ଚୁକ	typpogenesis	ପ୍ରରୂପ ହୁତ ବିବର୍ତ୍ତନ
—adventitia externa	ବାହ୍ୟ କଞ୍ଚୁକ	typoligical	ପ୍ରରୂପ ବିଜ୍ଞାନୀୟ
—tunica intima	କଞ୍ଚୁକ, ଅନ୍ତଃସ୍ତର	tylostylote	ମୁଣ୍ଡଝାଲିକା
— media	ମଧ୍ୟ କଞ୍ଚୁକ	tylus	ଗୁଳ୍ମକ
turbidity	ଆବିକାତ	typology	ପ୍ରରୂପବିଜ୍ଞାନ
turbinal	ସର୍ପିକାନ୍ଧି	typonym	ପ୍ରରୂପନାମ
turner's syndrome	ଟର୍ଣର ସହଲକ୍ଷଣ, ଟର୍ଣରକ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମ୍	'T' addendum	
turtle	କଇଁଚ, କଳ୍ଲପ	tabular bone	ସପାଟାନ୍ଧି
task	ହାତୀଦାନ୍ତ	tactile cone	ସ୍ପର୍ଶ ଶିଳ୍ପ
turkey	ପେରୁପକ୍ଷୀ	tactile corpuscle	ସ୍ପର୍ଶ କଣିକା
twin	ଯମଜ, ଜାଆଁଳା	tactile seta	ସ୍ପର୍ଶ ଶୂଳ
twitching	ହୁରଣ	tagging experiment	ବନ୍ଧନ ପ୍ରୟୋଗ
twisted loop	କୁଣ୍ଡଳୀ	tail coverts	ପୁଲ୍ଲୀବରକ
two headed rib	ଦ୍ୱିଶୀର୍ଷ ପର୍ଶୁକା	tail feet	ପୁଲ୍ଲୀପାଦ
two chamber	ଦ୍ୱିକକ୍ଷ	tail muscle	ପୁଲ୍ଲୀପେଶୀ
tympanic bone	କର୍ଣ୍ଣ ପଟ୍ଟହାନ୍ଧି	tail piece	ପୁଲ୍ଲୀଂଶ
—cavity	କର୍ଣ୍ଣପଟ୍ଟହ ଗହ୍ୱର	tail plate	ପୁଲ୍ଲୀ ପଟ୍ଟ
—chamber	ମଧ୍ୟକର୍ଣ୍ଣ କକ୍ଷ	tail quill	ପୁଲ୍ଲୀ ପିଲ୍ଲ
—membrane	କର୍ଣ୍ଣ ପଟ୍ଟହ ଝିଲ୍ଲା	talus	ଗୁଡ଼ିକାନ୍ଧି
tympanum	କର୍ଣ୍ଣ ପଟ୍ଟହ	tannery	ଚର୍ମସଂସ୍କାର ଶାଳା, ଚର୍ମପରିଷ୍କାର ଶାଳା
type	ପ୍ରରୂପ	tarsale (tarsal bone)	ଗୁଚ୍ଛାନ୍ଧି
—specimen	ନମୁନା, ଉଦ୍ଭିଦ ବା ପ୍ରାଣୀ ବିଶେଷ	taste	ସ୍ୱାଦ
—species	ପ୍ରରୂପ ଜାତି	taste cell	ସ୍ୱାସ କୋଶିକା
typical vertebra	ପ୍ରରୂପୀ କଶେରୁକ	taste organ	ସ୍ୱାଦେନ୍ଦ୍ରିୟ
typhlosole	ଆନ୍ତବଳନ	taxis	ଅନୁଚଳନ
typical form	ପ୍ରରୂପୀୟ ରୂପ	taxon	ବର୍ଗକ
typification	ପ୍ରରୂପଣ	taxonomic	ବର୍ଗୀକାରଣ, ବର୍ଗିକା

taxonomic distribution	ବର୍ଗୀକା ବିତରଣ	tensor tympani muscle	କର୍ଣ୍ଣପତତଃ ଚାନ୍ଦିକାପେଶୀ
taxonomic species	ବର୍ଗୀକା ଜାତି	tentacle sheath	କର୍ଣ୍ଣିକା ଆଛଦ
taxonomic system	ବର୍ଗୀକାୟ ପ୍ରଣାଳୀ	tentacular apparatus	କର୍ଣ୍ଣିକା ଉପକରଣ
taxonomy	ବର୍ଗୀକରଣ ବିଜ୍ଞାନ	—bulb	କର୍ଣ୍ଣିକା କନ୍ଦ
teat	ତୁତୁକ	—canal	କର୍ଣ୍ଣିକା ନାଳୀ
technology	ପ୍ରଯୋଗିକା	—eye	କର୍ଣ୍ଣିକା ନେତ୍ର
technique	ପ୍ରବିଧୀ	tentaculiform	କର୍ଣ୍ଣିକା ରୂପ
tecto cerebellar tract	ଅନୁମୂର୍ତ୍ତିଷ୍ଠ ଛଦିକ୍ଷେତ୍ର	tentaculocyte	କର୍ଣ୍ଣିକା ପୁଟୀ
tectorial membrane	ଛାଦକ ଝିଲ୍ଲା	tentaculoid	କର୍ଣ୍ଣିକାଭ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକାଭ
tectum opticum	ତୁଳ୍ଲଦ	tentillum	କର୍ଣ୍ଣିକା ଶାଖା
tegumentary	ଅଧାବରଣୀୟ	tentorial arm	ଛଦି ଶାଖା
tegumentary nerve	ଅଧାବରଣୀୟ ସ୍ଵାୟ	tentorial nerve	ଛଦିସ୍ଵାୟ
teledendria	ଦୁମାତ	—pit	ମୂର୍ତ୍ତିଷ୍ଠଛଦି ଗର୍ଭ
teleological	ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟବାଦୀ	tentorium	ମୂର୍ତ୍ତିଷ୍ଠଛଦି
teleoptile	ପ୍ରୌଢ଼ପିଣ୍ଡ	teratological	ବିରୂପାତ୍ମକ
teloblast	ଅତ୍ତକୋରକ	teratological form	ବିରୂପ
teloblastic band	ଅତ୍ତକୋରକୀ ପଟ	teratology	ବୈରୂପିକା
teloblastic mesoderm	ଅତ୍ତକୋରକୀ ମଧ୍ୟଜନସ୍ତର	tergal articulation	ପୃଷ୍ଠକୀୟ ସନ୍ଧି
telocentric	ଅତ୍ତକେନ୍ଦ୍ରୀ	tergal shield	ପୃଷ୍ଠକ କାଲ
telolecithal	ଗୋଲାକ୍ଷ ପିତ୍ତକା	terminal body	ଅତ୍ତକୀୟ
telomere	ଅତ୍ତଖଣ୍ଡ	terminal ganglionic mass	ଅତ୍ତସ୍ଵଗ୍ଠିକ ସଂହତି
telotrophic ovariole	ଶୀର୍ଷପୋଷୀ	terminalia	ଉପାତ୍ତକ
	ଅଣୁଶୟକ	termilisation	ଉପାତ୍ତୀଭବନ
telson	ପୁଲ୍ଲଖଣ୍ଡ	terminal phalanx	ଅତିମ ଅଂଗୁଳାସ୍ଥି
temperate climate	ଶୀତୋଷ୍ଣଜଳବାୟୁ	termitarium	ଜୀମକଗୃହ, ବଲ୍ଲୀକ
temperate fauna	ଶୀତୋଷ୍ଣ ପ୍ରାଣିଜାତ	termitenest	ଉତ୍ତରୁକା
temperate grassland	ଶୀତୋଷ୍ଣ ଘାସଘଳ	termiticole	ବଲ୍ଲୀକବାସୀ
tensor patagium	ଚର୍ମପ୍ରସର ଆତାନକ	terrapiin	କର୍ମଠ

terrarium	ସ୍ଥଳଜୀବଶାଳା	thigmotropic	ସ୍ପର୍ଶାନୁବର୍ତ୍ତନୀ
terrebra	ବେଧନୀ	thixobopic	କମ୍ପାନୁବର୍ତ୍ତୀ
terrestrial adapatation	ସ୍ଥଳୀୟ ଅନୁକୂଳନ	throat plume	କଣ୍ଠ ପିଚ୍ଛକ
—community	ସ୍ଥଳଗୋଷ୍ଠୀ	tidal weir (barrier net)	ରୋଧକାଳ
terricole	ଭୂର୍ବାସୀ	tokUystone	ପ୍ରଜମୁଖ
terriogenous	ସ୍ଥଳଜାତ	tonic contraction	ତାନ ସଂକୋଚନ
tertials (feather)	ତୃତୀୟପିଚ୍ଛ	tongue lamella	ଜିହ୍ଵାପଟକ
tertiary	ତୃତୀୟକ	topography	ସ୍ଥଳାକୃତି
testicular nephridium	ବୃଷକ ବୃକ୍ଚକ	toponym	ସ୍ଥାନନାମ
testislobe	ଶୁକ୍ରାଶୟ ପାଳି	topshell	ଶିଖକବତୀ
testis sac	ଶୁକ୍ରାଶୟ କୋଷ	toxification	ଆବିଷ୍ଠୀକରଣ
tetanic	ଧନୁସ୍ଵନୀ	tragun	କର୍ଣ୍ଣତୁଙ୍ଗ
tetanic contraction	ଧନୁସ୍ଵନୀ ସଂକୁଚନ	trnsitory parasitism	ଆଜ୍ଞକାଳିକ ପରଜୀବିକା
tetanus	ଧନୁଷ୍ଠକାର	transmity tissue	ପ୍ରେଷଣୀ ତତ୍ତ୍ଵ
tetrabranch	ଚତୁଷୋମ	trawler	ଆନାୟକ
tetracerrus	ଚତୁର୍ଶୂଳୀ (ଚଉଶିଳୀ)	trioctine	ତ୍ରିଅରୀୟ
tetranucleate	ଚତୁର୍ଦ୍ଦଳକୀ	trihybrid	ତ୍ରିସଂକର
tetramern	ଚତୁଷ୍ଠୟୀ	trinkate snake	ଅଳଂକୃତ ସାପ
thalasoplankton	ସମୁଦ୍ରପ୍ଲଙ୍କକ	triplet code	ତ୍ରିକ କ୍ରମ
thameng	ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣଶୂଳୀ	triplet linkage	ତ୍ରିକ ବନ୍ଧତା
thanatosis	ମରଣାଭାସ	tripolar cell	ତ୍ରିଧ୍ରୁବ କୋଶିକା
thermostable	ତାପସ୍ଥାୟୀ	triradiate	ତ୍ରିଅରୀୟ
thermostat	ତାପସ୍ଥାପୀ	trophic	ପୋଷୀ
thermoatic control	ଉଷ୍ଣାଘୈତିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	—membrane	ପୋଷଣ ଝିଲ୍ଲା
thermotropiz	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତନୀ	trophocyte	ପୋଷକାଣୁ
thermotropism	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତନ	trophodisc	ପୋଷବିନ୍ଦୁ
thickbilled	ମୋଟାଚଞ୍ଚୁ	trophozonic zone	ପୋଷଜନ କ୍ଷେତ୍ର
thigmokinesis	ସ୍ପର୍ଶଗତିକ୍ରମ	trophoneumata	ପୋଷକ ସ୍ପନ୍ଦ

trophonucleus	ପୋଷକ ନ୍ୟଷ୍ଟୀ
tropicopolitan	ଉଷ୍ଣକଟି ବଂଧବାସୀ
tropism	ଅନୁବର୍ତ୍ତନ
tout	ସାଲମନ ମାଛ
tuberculum	ଗୁଳିକା
tubiparous	ନାଳପ୍ରଜ
tubuliferous	ନଳିକା ଘର
tunicate	କଞ୍ଚୁକା
tusker	ଦନ୍ତାହାତୀ
twignest	ଶାଖ ନୀଡ଼

‘U’

udder	ପହ୍ଲା, ଧନ
ulcer	ବ୍ରଣ, ଘାଆ
ulna	ଅନ୍ତଃପ୍ରକୋଷାଘ୍ରି
ulnare	ଅନ୍ତଃମଣି ବନ୍ଧିକା
ulnare nerve	ଅନ୍ତଃପ୍ରକୋଷ ଚନ୍ଦ୍ରିକା, ଅନ୍ତଃପ୍ରକୋଷିକ ସ୍ନାୟୁ
ulotrichous	ଉର୍ତ୍ତଳକେଶୀ
ultimobranchial	କୁମ୍ଭାମାନ୍ତ୍ୟ
ultracentrifugation	ଦ୍ରୁତଅପକେନ୍ଦ୍ରଣ
ultramicrobe	ଅତ୍ୟଣ୍ଡୁଳୀକ
ultramicroscopic	ଅତିସୂକ୍ଷ୍ମଦର୍ଶୀୟ
ultraplankton	ପରାପୁବକ
ultrasonication	ପରାଶ୍ରବଣ
ultrastructure	ପରାସଂରଚନା, ଅତିସୂକ୍ଷ୍ମରଚନ
ultrathin	ଅତିତନ୍ତୁ, ଅତିପତଳା
ultravirus	ପରାବିଷାଣୁ, ପରାକୃତାଣୁ
ultraviolet	ଅତିବାଇଗଣୀ, ପରାବାଇଗଣୀ
umbella	ଛତ୍ରୀକ
umbilical	ନାଭୀୟ, ନାଭିକ
— artery	ନାଭି ଧମନୀ
— canal	ନାଭିନାଳ
— cord	ନାଭି ରଜ୍ଜୁ, ନାଭି ସୂତ୍ର
— duct	ନାଭି ବାହିନୀ
— region	ନାଭି ପ୍ରଦେଶ

— vein	ନାଭି ଶିରା	undulipod	ତରଙ୍ଗପାଦ
— vesicle	ନାଭି ଆଶୟ	undulating flight	ତରଙ୍ଗୀ ଉଡ଼ାଣ
umbilicus	ନାଭି, ପିଛୁଛିତ୍ର	— membrane	ତରଙ୍ଗ ଝିଲୁ
umbilicate	ନାଭିକାବାନ	undulated	ତରଙ୍ଗିତ
umbo	ପ୍ରକୃଟ	unguiculata	ନଖର ଯୁକ୍ତବର୍ଗ, ଖୁରାଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ
umbrella	ପ୍ରଚ୍ଛଦ, ଛତା, ଛତ୍ରୀ	unguculate	ନଖଯୁକ୍ତ, ଖୁରାଯୁକ୍ତ
uncalcified	ଅତୃଣୀ	unguiliform	ସଫରୂପ
uncate	ଶାଙ୍କୁତ	unguis	ନଖର, ନଖ
uncicus	ଅଂକୁଶିନୀ	unguitractor	ନଖରାକୃଷ୍ଟକ ପେଶୀ
uncigerous	ଅଂକୁଶଧର	—plate	ନଖରା କୃଷ୍ଟକ ପଟ
uncinate	ଅଂକୁଶୀ	ungula	ନଖରକ
— mastax	ଅଂକୁଶୀ ସଫେଷଣୀ	ungulate	ନଖରିତ
— process	ଅଂକୁଶୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	unguligrade	ଖୁରତାରୀ
uncinus	ଅବାକୃଶ	—gait	ଖୁରତାରୀ ଗତି
unconditioned stimulus	ଅନନୁବନ୍ଧିତ ସଦ୍‌ବସ୍ତୁ	unequal	ଅସମ
unconvoluted	ଅସମ୍ବଳିତ	unianhelate	ଏକବକୟ
uncus	ଅଂକୁଶ	unhydrated virus	ଅନଳୟୋଜିତ ବିଷାଣୁ
underlancet plate	ଅବକୃଷ୍ଟକ ପଟ	unibranchiate	ଏକକ୍ଳୋମୀ
under population	ଅବଜନସଂଖ୍ୟା, ଅଳ୍ପ ସମସ୍ତି	unicellular	ଏକକୋଷୀ
undifferentiated	ଅବିଭେଦିତ	— animal	ଏକକୋଷୀ ପ୍ରାଣୀ
under stock	ଅଳ୍ପସଂଗୃହୀତ	— gland	ଏକକୋଷୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
under stocking	ଅତୃଣ ସଂଗ୍ରହଣ	organism	ଏକକୋଷୀ ଜୀବ
under tail-covert	ଅଧଃପୁଛାବରକ	unicellularly	ଏକକୋଷିକତା
under wing-covert	ଅଧଃ ପକ୍ଷାବରକ	uniciliate	ଏକ ପକ୍ଷିକା
undulation	ତରଙ୍ଗାୟନ	unicorn	ଏକ ଶୂଳୀ, ଏକ ଶୂଳକ

unicaspid	ଏକ ଦତ୍ତାଗ୍ରୀ	unisexual	ଏକଲିଙ୍ଗୀ
unicostate	ଏକ ଶିରୀୟ	uniserate (uniserial)	ଏକ ପଂକ୍ତିକ
unidactyl	ଏକାଙ୍ଗୁଳି	univalent	ଏକସଂଯୋଜୀ ଅୟୁଗୁ
uniflagellate	ଏକକ୍ଷାତୀ	univalent chromosome	ଏକ ସଂଯୋଜୀ ଗୁଣସୂତ୍ର
—species	ଏକକକ୍ଷାତୀ ଜାତି	univalve	ଏକକପାଟୀ
unifollicular testis	ଏକପୁଟକୀ ବୃକ୍ଷଣ	— shell	ଏକକପାଟୀ କବଚ
unilabiate	ଏକ ଓଷ୍ଠୀ	univoltine	ଏକପ୍ରଜା
unilaminar	ଏକସ୍ତରିକୀୟ	unity	ଏକତା
unilocular	ଏକକୋଷକୀ	universal donor	ସାର୍ବଜନୀନ ରକ୍ତଦାତା
— cell	ଏକକୋଷୀ କବଚ	unstriated	ଅରେଷ୍ଟିତ
uninomial	ଏକପଦ	unmyelinated	ମାୟେଲିନ୍ ହୀନ
—system	ଏକପଦୀ ପଦ୍ଧତି	unpaired	ଅଯୁଗ୍ମିତ, ଅୟୁଗୁ
uninucleate mass	ଏକକେନ୍ଦ୍ରକୀ ପିଣ୍ଡ, ଏକନ୍ୟଷ୍ଟିକ ପିଣ୍ଡ	— fin	ଅୟୁଗୁ ପକ୍ଷ
uninucleate	ଏକନ୍ୟଷ୍ଟିକ	unpalatable	ଅରୁଚିକର
uniovular twins	ଏକାଣ୍ଡି ଯମଜ	unparasitized	ଅପରାଜୀବାକୃତ
uniparental	ଏକ ଜନକୀୟ	unresponsive	ଅନୁକ୍ରିୟାଶୀଳ
uniparous	ଏକଶାଖୀ	unsegmented	ଅଖଣ୍ଡ
unipolar	ଏକମେରୁକ	unsporulated oocyst	ଅବୀଜାଣୁଜନିତ ଯୁଗ୍ମକପୁଟୀ
— axon	ଏକଧୁବା ତନ୍ତ୍ରିକାକ୍ଷ	unstable gene	ଅସ୍ଥାୟୀ ଜିନ, ଅସ୍ଥାୟୀ ଗୁଣପିଣ୍ଡ
— cell	ଏକଧୁବା ତନ୍ତ୍ରିକୋଷ	unstriped muscle	ଅରେଷ୍ଟିତ ପେଶୀ
— neuron	ଏକଧୁବାୟ ତନ୍ତ୍ରିକୋଷ	upcurved bill	ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ ଚଞ୍ଚୁ
unipotency	ଏକଶକ୍ତିତା	upland climax	ଉଚ୍ଚଭୂମି ଚରମ
unipotent	ଏକଶକ୍ତ	upper	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
uniradiate	ଏକାରୀୟ	—arm	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱବାହୁ
uniramous	ଏକଶାଖୀ	—eyed	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନେତ୍ରପଲକ

—jaw	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହସ୍ତ		ମୂତ୍ରକାରୀ ନଳିକା
—lip	ଉପରୋଷ୍ଠ, ଉପର ଓଠ	uriniparous	ମୂତ୍ରୋତ୍ପାଦୀ
—limb	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପାଦ	urinogenital duct	ଜନନମୂତ୍ର ବାହିନୀ
—tail covert	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଞ୍ଜାବରକ	-opening	ଜନନମୂତ୍ର ଦ୍ୱାର
—umbilicus	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପିଞ୍ଜୁଳିଦ୍ର	—ridge	ଜନନମୂତ୍ର କଟକ
upstroke	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଘାତ	—siness	ଜନନମୂତ୍ର କୋଚର
upword	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱବଳି, ଉପରିମୁଖୀ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ	—system	ଜନନମୂତ୍ର ତନ୍ତ୍ର
upwelling	ଉତ୍ପ୍ରବଣ, ଉତ୍ପ୍ରବାହ	—tract	ଜନନମୂତ୍ର ପଥ
urachus	ମୂତ୍ରନାଭିରଜ୍ଜୁ	urn	କୁମ୍ଭ
ureotelic	ୟୁରିଆ ଉସର୍ଗୀ	urochord	ପୁଞ୍ଜରଜ୍ଜୁ
ureter	ମୂତ୍ରସାରଣୀ, ମୂତ୍ରବାହୀ	urochordate	ପୁଞ୍ଜରଜ୍ଜୁଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ
urethra	ମୂତ୍ରମାର୍ଗ	urocoel	ମୂତ୍ରଗୋହିକା
ureteric bud	ମୂତ୍ରବାହିନୀୟ କୋରକ	urocyst	ପୁଞ୍ଜପୁଟୀ
urethritis	ମୂତ୍ରମାର୍ଗଶୋଥ	urodelous	ଚିରପୁଞ୍ଜୀ
uvial	ୟୁରିଏଲ	urogastric	ପୁଞ୍ଜଜଠରୀୟ
urinary	ମୂତ୍ରୀୟ	urogenital artery	ଜନନମୂତ୍ର ଧମନୀ
— aperture	ମୂତ୍ର ରନ୍ଧ୍ର	urohyal	ପୁଞ୍ଜକଣ୍ଠିକା
— bladder	ମୂତ୍ରାଶୟ	urohypophysis	ୟୁରୋହାଇପୋଫାଇସିସ୍
— papilla	ମୂତ୍ର ପିଣ୍ଡିକା, ମୂତ୍ର ପାପିଲା	uroid	ପୁଞ୍ଜୀୟ
— sinus	ମୂତ୍ର କୋଚର	uromere	ଉଦରଖଣ୍ଡ
— system	ମୂତ୍ରତନ୍ତ୍ର	uromorphic	ପୁଞ୍ଜରୂପୀ
— tract	ମୂତ୍ର ମାର୍ଗ	uropod	ପଶ୍ଚାତ୍ ପାଦ
— tube	ମୂତ୍ରୀୟ ନଳୀ	uropatagium	ପୁଞ୍ଜଚର୍ମ ପ୍ରସର
urine	ମୂତ୍ର	uropore	ପୁଞ୍ଜରନ୍ଧ୍ର
uriniferous tubule	ମୂତ୍ରଜନ ନଳିକା,	uropygial gland	ପୁଞ୍ଜକୂଚ ଗ୍ରନ୍ଥି

uropygium	ପୁଛକୂଟ	—pore	ଗର୍ଭାଶୟ ରନ୍ଧ୍ର
urosacral	ପୁଛତ୍ରିକ	—sac	ଗର୍ଭାଶୟକୋଷ, ଗର୍ଭାଶୟ ଥଳୀ
urosome	ପୁଛକାୟ	—tract	ଗର୍ଭାଶୟ ପଥ
urostemite	ପୁଛାଧରକାଂଶ	—tube	ଗର୍ଭାଶୟ ନଳିକା
urostyle	ପୁଛଦଣ୍ଡ	uteroabdominal	ଗର୍ଭାଶୟ ଉଦରୀୟ
uroxanthin	ୟୁରୋକ୍ସାନ୍ଥିନ	uterosacral	ଗର୍ଭାଶୟତ୍ରିକ
urticant	ଆଦଂଶୀ	uterovaginal canal	ଗର୍ଭାଶୟଯୋନି ନାଳ
urticaria	ଶୀତପୀଡ଼	uterovesicle	ଗର୍ଭାଶୟାଶୟୀ
urticarical larva	ପୀଡ଼ିତ୍ୱିକ	uterus	ଗର୍ଭାଶୟ, ଜରାୟୁ
urticating hairs	କ୍ଷୋଭକ ରୋମ	uterus masculinus	ପୁଂଜରାୟୁ, ପୁଂଗର୍ଭାଶୟ
urticator	ଆଦଂଶକ	utriculus	ଦୃତି
uterine artery	ଗର୍ଭାଶୟ ଧମନୀ	uvula	ଅଧିଜିହ୍ୱା, କାକଳକ
—bell	ଗର୍ଭାଶୟ ଘଣ୍ଟିକା	ungulifer	ନଖଘର
—capsule	ଗର୍ଭାଶୟ ସଂପୁଟ	upper Austral zone	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲେସୀୟ ପ୍ରଦେଶ
—chamber	ଗର୍ଭାଶୟ କକ୍ଷ	upper boreal zone	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୋରିଆଲ୍ ପ୍ରଦେଶ
—crypt	ଗର୍ଭାଶୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ୍ରିକା	upper branchial artery	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱସନୀ ଧମନୀ
—duct	ଗର୍ଭାଶୟ ବାହିନୀ	upper control limit	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସୀମା
—epithelium	ଗର୍ଭାଶୟ ଉପକଳା	urate cell	ୟୁରେଟ କୋଶ
—gland	ଗର୍ଭାଶୟ ଗ୍ରନ୍ଥି	uricase	ୟୁରିକେଜ୍
—loop	ଗର୍ଭାଶୟ କୁଣ୍ଡଳୀ	uricotelic	ୟୁରିକାମ୍ ଉତ୍ପତ୍ତୀ
—lumen	ଗର୍ଭାଶୟ ଅବବାଶିକା		

‘V’

vaccine	ଟୀକା	valval plane	ପାଟୀ ଚଳ
vaccinia virus	ଗୋଶୀଳତା ବିଷାଣୁ	valvate	କୋରସ୍ପର୍ଶୀ
vacillans	ବିଚଳ, ମୁକ୍ତ ଦୋଳୀ	valve	କପାଟ, ପାଟ
vacuity	କୁହର, ରିକ୍ତି	valve bicuspid	ଦ୍ୱିଶୀର୍ଷକ କପାଟିକା
vacuole	ରସନିଧାନୀ	— tricuspid	ତ୍ରିଶୀର୍ଷକ କପାଟିକା
vacuolar apparatus	ଧାନୀ ଉପକରଣ	valvlet	ଲଘୁକପାଟ
vacuolar canal	ଧାନୀ ନାଳ	valuifer	କପାଟଧର
—system	ଧାନୀ ତନ୍ତ୍ର	valvula cerebelli	ଅନୁମୁଣ୍ଡିଷ ପୁଟକ
vacuolate	ଧାନୀଯୁକ୍ତ	valvulae venosae	ଶିରା କପାଟିକା
vacuolated endoplasm	ଧାନୀଯୁକ୍ତ ଅନ୍ତଃଦ୍ରବ୍ୟ	valvula foraminis ovalis	ଅଣ୍ଡାକାର ରକ୍ତ କପାଟିକା
vacuolating virus	ଧାନୀଯୁକ୍ତ ବିଷାଣୁ	valvula paradoxa	ସମବିଚରକ କପାଟ
vacuolization	ରସଧାନୀ ଭବନ	valvular	କପାଟୀୟ
vacuum reaction	ଶୂନ୍ୟକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	valvular apparatus	କପାଟିକା ସମୂହ
vagal	ବେଗସୀ	valvular pedicellaria	କପାଟିକାକର ବୃତ୍ତପଦ
vagal parasympathetic	ବେଗସୀ ପରାନ୍ତକମ୍ପୀ ତନ୍ତ୍ର	valvula	ପ୍ରକଠକ
vagina	ଯୋନି	vampire	ରକ୍ତଜତକ୍ତ, ପିଣ୍ଡାତ
vaginal opening	ଯୋନିଦ୍ୱାର	vanadocyte	ଭେନେଡ଼ିୟମ କୋଷ
vaginal pore	ଯୋନି ରକ୍ତ	vane	ପିଛ-ପଲକ, ପଂଖୁଡ଼ା
vaginicolours	ଆହ୍ଲାବବାସୀ	vanellus indicus	ଟିଟୀରୀ
vaginiferous	ଆହ୍ଲାଦୀ	vanillism	ବେନିଲିକା
vaginipinnate	ଆହ୍ଲାଦପକ୍ଷ	vanishing man concept	ମାନବଲୋପୀ ସଂକଳ୍ପନା
vaginitis	ଯୋନିଶୋଥ	vannal fold	ପଂଖାଭିକ ବକନ
vagus nerve	ଭାଗସ୍ ସ୍ନାୟୁ	vannus	ପଂଖାଭିକ
valid group	ମାନ୍ୟ ସମୂହ	v-antigen	ଭି-ପ୍ରତିଜନ
vallate	ପରିଭିଭିକ	vapouriser	ବାଷ୍ପିତ୍ର, ବାଷ୍ପରେ ପରିଣତ କରେ ଯିଏ

vapourization	ବାଷ୍ପନ	vasifective	ବାହିକାଜନ
varanus	ଭାରାନସ୍	vasiform orifice	ବାହିକା ରୂପରନ୍ଧ୍ର
variability	ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତା	vaso constrictor	ବାହିକା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣକ
variable pharynx	ପରିବର୍ତ୍ତୀୟ ଗ୍ରାସନୀ	vasodentins	ବାହିକାଦନ୍ତ
variation	ପ୍ରଭେଦନ, ପରିବର୍ତ୍ତନ, ବିଭିନ୍ନତା	vasodialator	ବାହିନୀ ବିସ୍ତାରକ
—continuous	ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପ୍ରଭେଦନ	vasoganglion	ବାହିକା ଗୁଞ୍ଜିକା
— fluctuating	ଅସ୍ଥିର ପ୍ରଭେଦନ	vasomotor	ବାହିନୀବାଳକ
— trivial	ନଗନ୍ୟ ପ୍ରଭେଦନ	- mechanism	ବାହିକାପ୍ରେରକ କ୍ରିୟାବିଧି
varicella	ବସ୍ତ୍ର (ରୋଗ)	- nerve	ବାହିକାପ୍ରେରକ ତନ୍ତ୍ରିକା, ବାହିନୀନିୟନ୍ତ୍ରକ ସ୍ନାୟୁ
varicellate	କୁଚକକୀୟ	- system	ବାହିକା ପ୍ରସ୍ତରକ ତନ୍ତ୍ରି
variegated	ଶବ୍ଦ, ଶବ୍ଦିତ	vaso-peritoneal	ବାହିକା ପର୍ଯ୍ୟୁଦୟୀୟୀ
variegation	ଶବ୍ଦକତା	vector	ବାହକ ପ୍ରସାରକ
variety	ପ୍ରକାର, କିସମ	vector function	ସଦିଶପଦନ
variola virus	ଭେରିଓଲା ବିଷାଣୁ	-specificity	ରୋଗବାହକ ବିଶିଷ୍ଟତା
vascular	ସଂବାହୀ, ସଂବହନୀ	vegetable association	ବନସ୍ପତିକ ସମ୍ପର୍କ
—bundle	ସଂବହନ ବିଡ଼ା	— fat	ବନସ୍ପତି ସ୍ନେହ
vascular disease	ସଂବହନ ତନ୍ତ୍ରି ରୋଗ	— kingdom	ବନସ୍ପତି ଜଗତ୍
vascular tissue	ସଂବାହୀ ତିସୁ (ତନ୍ତ୍ରି)	— protein	ବନସ୍ପତି ପ୍ରୋଟିନ୍
vascularisation	ସଂବହନୀ ଭବନ	vegetal pole	ଅକ୍ଷକ୍ରିୟ ଧ୍ରୁବ
vascularity	ସଂବହନତା	vegetatiue barrier	ବନସ୍ପତି ରୋଧ
vascularised ctenidium	ବାହିକାୟିତ କଂକଟକ୍ଲୋମ	— body	ବର୍ଦ୍ଧକାୟ
vascular trabeculae	ସଂବହନ ସମ୍ବନ୍ଧକ	— canopy	ବନସ୍ପତି ବିତାନ
vasculum	ଶୟ୍ନବାହିକା	— cell	କାର୍ଯ୍ୟକ କୋଶ
vas deferens	ଶୂକ୍ରସାରଣୀ, ଶୂକ୍ରନାଳୀ, ଶୂକ୍ରବାହକ	— urithermly	କାର୍ଯ୍ୟକ ଅଧିତାପତା
—efferens	ଶୂକ୍ର-ନାଳିକା, ଶୂକ୍ରବାହିକା	vegetative pole	ସ୍ୱଚ୍ଛକ୍ରିୟ ମେରୁ
		—reproduction	କାର୍ଯ୍ୟକ ଜନନ

—stenothermy	କାର୍ଯ୍ୟକ ତନ୍ତୁତାପତା	venomo salivary	ଜୀବିଷକାଳୀୟ
veil	ଗୁଣ୍ଠିକା	venomous	ଜୀବିଷାଳୁ
vein	ଶିରା	venomousness	ଜୀବିଷାଳୁତା
veinal necrosis virus	ଶିରା ଉତ୍ତକକ୍ଷୟୀ ବିଷାଣୁ	venom sac	ଜୀବିଷକୋଷ
vein clearing	ଶିରା ଉଦ୍‌ଭାସନ, ଶିରାସ୍ୱଚ୍ଛତା	venose	ଶିରାଳ
veinelt	ଶିରିକା	venous appendage	ଶିରାଉପାଙ୍ଗ
velarium	ବିଳ୍ୱଦଳ	venous blood	ଶିରା ରୁଧିର
velar plate	ବିଳ୍ୱଦପଟିକା	—circulation	ଶିରୀୟ ପରିସଂଚରଣ
—tentacle	ବିଳ୍ୱଦସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ	—sinus	ଶିରା ବିବର
velate	ବିଳ୍ୱାଦିତ	—system	ଶିର ତନ୍ତୁ
veliger larva	ଭେଲିଜର ଶୂକ, ଭେଲିଜର ତିମ୍ବକ	—trunk	ଶିରା ନାଳ
velum	ଗୁଣ୍ଠିକା, ବିଳ୍ୱଦ	vent	ପାୟୁ, ଦ୍ୱାର, ମୁଖ, ନିକାଶ, ଗୁଦଦ୍ୱାର
velum palati	ତାକୁ ବିଳ୍ୱଦ	ventor	ଉଦରକ, ତୁନ୍ଦକ
—partiale	ଅଂଶପ୍ରସ୍ଥ ବିଳ୍ୱଦ	ventilating current	ସମାଚନଧାରା
—transversum	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥବିଳ୍ୱଦ	ventilation	ସମାଚନ
velvet ant	ମଖମଲ ପିମ୍ପୁଡ଼ି	ventrad	ଅଧରୋଦୁଖ
vena arcuate	ଚାପୀୟ ଶିରା	ventral	ଅଧର, ଅଭ୍ୟକ୍ଷ, ଅଭ୍ୟୁଦର
vena cava	ମହା ଶିରା	— abdominal artery	ଅଧର ଉଦରୀୟ ଧମନୀ
vena dividens	ବିଭାଦକ ଶିରା	— blood nessel	କୁକ୍ଷୀୟ ରକ୍ତ ବାହିନୀ
venation	ଶିରା ବିନ୍ୟାସ	— abductors	ଅଧରୀୟ ଅପବର୍ତ୍ତନୀ
venenation	ଜୀବିଷୀକରଣ	— aorta	ଅଧରୋ ମହାଧମନୀ
veniplex	ଶିରା ଜାଲକ	— aortic root	ଅଧର ମହାଧମନୀ ମୂଳ
venom	ଜୀବିଷ	— basal muscle	ଅଧର ଆଧାରୀ ପେଶୀ
—apparatus	ଜୀବିଷ ଅଙ୍ଗ	— cephalic gland	ଅଧର ଶିରସ୍ୟାଗ୍ରନ୍ଥି
—gland	ଜୀବିଷ ଗ୍ରନ୍ଥି	— cephalic vessel	ଅଧରୀୟ ଶିରସ୍ୟା ବାହିକା

—cirrus	ଅଧରକୁରକ	— sympathetic system	ଅଧର ଅନୁକମ୍ପୀ ତନ୍ତ୍ର
— commorissure	ଅଧର	— valve	ଅଧର କପାଟ
— diaphragm	ଅଧରୀୟ ମଧ୍ୟପଟ	— vessel	ଅଧର ବାହିକା
— disc	ଅଧରବିନ୍ଦୁ	— funiculus	କୁକ୍ଷୀୟ ରଜ୍ଜୁକ
— fin	ଅଧର ପକ୍ଷ, ଅଧର ବାଜ	— ventrianal	ଅଧର ଗୁଦ
— fissure	ଅଧର ବିନ୍ଦର	— ventricle	ନିକୟ, ଗୁହା, କୋଟର
— flexor	ଅଧର ଆକୋଚନୀ	— ventricular apertiuere	ନିକୟ ନିକୟ ରନ୍ତ୍ର
— flexure	ଅଧର ଆନମନୀ	— ganglion	ନିକୟ ଗୁଢ଼ିକା
— foot	ପଶୁପାଦ	— oesophagus	ପଶୁକଠରୀୟ ଗ୍ରସିକା
— foramina	ଅଧର ରନ୍ତ୍ର	— system	ନିକୟ ତନ୍ତ୍ର
— gland	ଅଧର ଗ୍ରନ୍ଥି	— valve	ନିକୟ କପାଟ
— groove	ଅଧର ଖାଲ, ଅଧରପ୍ରସାତୀ	ventriculus	କଠର
— head gland	ଅଧର ଶୀର୍ଷଗ୍ରନ୍ଥି	ventrodorsal	ଅଧରପୃଷ୍ଠ
— limb	ଅଧର ପାଦ, ଅଧର ଶାଖା	ventrointestinal vessel	କୁକ୍ଷୀୟ ଅନ୍ତ୍ରିକବାହିନୀ
— line	ଅଧର ରେଖା	ventro lateral	କୁକ୍ଷିପାର୍ଶ୍ଵିକ
— lip	ଅଧରୋଷ୍ଠ	— adhesive tube	ଅଧରପାର୍ଶ୍ଵ ଅସଂଜ୍ଞାନକିକା
— longitudinal muscle	ଅଧର ଅନୁଦୈର୍ଘ୍ୟପେଶୀ	— tegumentary vessel	ଅଧରପାର୍ଶ୍ଵ ଆଲୁକବାହିନୀ
ventral nerve	ଅଧର ତନ୍ତ୍ରିକା	ventromedial	ଅଧର ମଧ୍ୟସ୍ଥ
— nerve cord	ଅଧର ତନ୍ତ୍ରିକା ରଜ୍ଜୁ	venule	ଉପଶିରା, ଲଘୁଶିରା
— neceptacle protrisors	ଅଧର ଅଧାନ ବାହିସାରକ	venus's flower basket	ଭେନସ୍ ପୁଷ୍ପ ଚାନ୍ଦୁଡ଼ି
— rib	ଅଧରପଞ୍ଜରୀ	vermiculated	କୃମିବନ୍ଧ
— shield	ଅଧରବର୍ଦ୍ଧ	vermiform appendix	କୃମିରୂପୀ ପରିପୋଷିକା
— stolon	ଅଧର ଦେହାକୁର	vermin	ପୀଡ଼କ ପ୍ରାଣୀ
— sucker	ପଶୁରୂଷକ	—control	ପୀଡ଼କ କଠୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
— suture	ଅଭ୍ୟନ୍ତର ସଂବନ୍ଧ	verminosis	କୃମିତା

vermiparous	କୃମିଉପ୍ରଜ	vertex	ଶୀର୍ଷ
vermis	ଭରମିସ୍, ଅନୁମଣ୍ଡିଷୀୟ ମଧ୍ୟଭାଗ	vertical	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଧର ରେଖା
vernacular binomials	ଦେଶୀ ଦ୍ୱିପଦ	vertical fold	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଧର ବନ୍ଦନ
vernacular term	ଦେଶୀ ଶବ୍ଦ	vesicle artery	ମୂତ୍ରାଶୟ ଧମନୀ
vernal	ବସନ୍ତୀ	vesicle	ନିଧାନୀ, ଆଶୟ
vernal aspect	ବସନ୍ତ ଛବି	vertical section	ଭୂଲମ୍ବକ୍ଷେପ
vernalization	ବସନ୍ତୀ କରଣ	vesicle duct	ଆଶୟବାହିନୀ
verruca	ମାଂସାଂକୁର, କିଣକ	vesicula seminalis	ଶୁକ୍ରନିଧାନୀ
verrucosa type	କୃଷ୍ଣବନ୍ଧ ପ୍ରରୂପ	vesicula seminalis vessel	ଶୁକ୍ରବାହିନୀ
versicolor	ବର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତୀ	vesicular cell	ଆଶୟକୋଷିକା
versicolored	ଶବ୍ଦବର୍ଣ୍ଣୀ	vesicular connective tissue	ଆଶୟୀ ସଂଯୋଜୀ ତ୍ୱିପୁ
versiform	ମୁକ୍ତରୂପୀ	vessel	ବାହିନୀ, ବାହିକା
verson's cell	ବର୍ସନ କୋଷ	— afferent	ଅନ୍ତର୍ବାହ ବାହିନୀ
vertebrarterial canal	କଶେରୁକ ଧମନୀନାଳ	— blood	ରକ୍ତବାହିନୀ
vertebra	କଶେରୁକ	vestibule	ଦେହକା, ପ୍ରୟାଣ
vertebral	କଶେରୁକୀ	vestibular cilia	ପ୍ରୟାଣୀ ପକ୍ଷାଭ
— artery	କଶେରୁକ ଧମନୀ	— ganglion	ପ୍ରୟାଣୀ ଗୁଞ୍ଜିକା
— canal	କଶେରୁକ ନାଳ	gland	ପ୍ରୟାଣୀ ଗ୍ରନ୍ଥି
— column	କଶେରୁକ ଦଣ୍ଡ	nerve	ପ୍ରୟାଣ ତନ୍ତ୍ରିକା
— ossicle	କଶେରୁକ ଅସ୍ଥିକା	vestige	ଅବଶେଷ
— rib	କଶେରୁକ ପର୍ଶୁକା	vestigeal	ଅବଶେଷୀ
— scale	କଶେରୁକ ଶଙ୍କୁକ	vestigeal form	ଅବଶେଷୀ ରୂପ
— vein	କଶେରୁକ ଶିରା	organ	ଅବଶେଷାଙ୍ଗ
vertebrarterial foramen	କଶେରୁକ ଧମନୀ ରନ୍ଧ୍ର	state	ଅବଶେଷୀ ଅବସ୍ଥା
vertebrate	କଶେରୁକୀ	viable	ଜୀବନକ୍ଷମ
vertebration	କଶେରୁକାୟନ	viable virus	ଜୀବନକ୍ଷମ ବିଷାଣୁ

vibratile	ପ୍ରକମ୍ପିତ, ସ୍ଵନ୍ଦନଶୀଳ	virusidal	ବିଷାଣୁନାଶୀ
vibratile cilia	କମ୍ପି ପକ୍ଷାଭ	virus disease	ବିଷାଣୁ ରୋଗ
—flagellum	କମ୍ପି ପକ୍ଷାଭ	virus kingdom	ବିଷାଣୁ ଜଗତ
—spine	କମ୍ପ ଶୂଳ	visceral	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ, ଅନ୍ତରଙ୍ଗ
vibraissa	ଦୃକ୍‌ରୋମ, ଶୁଣ୍ଠିଲୋମ	visceral arch	ଗ୍ରନ୍ଥନୀ ଚାପ
vibrotaxis	ଯନ୍ତ୍ରାଣୁଚଳନ	— artery	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଧମନୀ
villi	ରୋମିକା, ଅଳୁଷ୍ଟିକା	— circulation	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପରିସଂଚରଣ
villioform process	ଅକ୍ଷର ରୂପ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ	— connective	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସଂଯୋଜିନୀ
villose	ଦୀର୍ଘରୋମୀ	— epithelium	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଅଧିକ୍ତ
virgin	ଅସଂଗମା, ଅକ୍ଷତ	— ganglion	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଗୁଚ୍ଚିକା
viper	ଚନ୍ଦ୍ରବୋଡ଼ା	— mass	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପୁଂଜ
viral antigen	ବିଷାଣୁକ ପ୍ରତିଦିନ	— muscle	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପେଶୀ
viral disease	ବିଷାଣୁ ରୋଗ	— nerve	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସ୍ଵାୟ
viral infection	ବିଷାଣୁ ସଂକ୍ରମଣ	— pleura	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପୂସ୍ପପୂସ୍ ଆବରଣ
— receptor	ବିଷାଣୁଗ୍ରାହୀ	— reflex	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତ
virgate	ବେତ୍ରାକାର	— sac	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଅଳୀ
virgin forest	ଅକ୍ଷତ ବନ	— sinus	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କୋଚର
virgin land	ଅକ୍ଷତ ଭୂମି	— skeleton	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କଙ୍କାଳ
virologist	ବିଷାଣୁବିଦ୍	— vein	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଶିରା
virology	ବିଷାଣୁବିଜ୍ଞାନ	viscero-molor	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପ୍ରେରମ
virus	ବିଷାଣୁ, ଭୂତାଣୁ	viscosity theory	ଶ୍ୟାନତା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
viruside	ବିଷାଣୁନାଶୀ	vision	ଦୃଷ୍ଟି
virulent	ଉଗ୍ର	visual unit	ଦୃଷ୍ଟି ଏକକ
—phase	ଉଗ୍ରବିଭୋଜୀ	— cell	ଦୃଷ୍ଟିକୋଷ
—strain	ଉଗ୍ରବିଭେଦ	— centre	ଦୃଷ୍ଟି କେନ୍ଦ୍ରକ

— pigment	ଚାନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣକ	vole	ଛୋଟ ମୂଷାଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀ ବିଶେଷ
— sensitivity	ଚାନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସ୍ୱଗ୍ରହୀତା	voltine	ବର୍ଷପ୍ରକୃ
— stimulus	ଦୃଶ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାତନ	voltinism	ବର୍ଷପ୍ରକୃତା
— tract	ଦୃଷ୍ଟି ପଥ	voluntary action	ସ୍ୱାଭାବିକ କ୍ରିୟା
vital stain	ଜୀବନ ରଂଜନ	voluntary muscle	ସ୍ୱାଭାବିକ ପେଶୀ
vitality	ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି	voluent	ସର୍ପିଳ ବଂଶକ, ପରିବେଷ୍ଟି
vitamin	ଖାଦ୍ୟପ୍ରାଣ, ଜୀବନିକା	vomer	ସୀରିକା, ନାସାପାଳାସ୍ଥି
vittelerium	ବିୟାଶୟ ପୁଷ୍ଟିକା	vomerine	ସୀରିକ
vitteline	ପୀତଳୀ	— teeth	ସୀରିକ ଦନ୍ତ
— gland	ପୀତଳ ଗ୍ରନ୍ଥି	vomeronasal organ	ସିରିକାନାସା ଅଙ୍ଗ
— membrane	ପୀତଳ ଝିଲ୍ଲା	(jacobson's organ)	ଜାକବସନ୍ ଅଙ୍ଗ
— duct	ପୀତଳ ନାଳୀ	vulture	ଶାରଣୀ
— reservoir	ପୀତଳାଶୟ	vulva	ଭଗ, ଯୋନିମୁଖ
vittelocyte	ପୀତଳାଣୁ	vulval cone	ଭଗ ଶୀଳୁ
vitreous	କାଚସମ, କାଚାଭ	vulval flap	ଭଗ ପଲୁବ
vitreous body	କାଚାଭ କାୟା	vulval pad	ଭଗ ତଳ
— chamber	କାଚାଭ ଦ୍ରବ୍ୟପକ୍ଷ	vulviform	ଭଗରୂପ
— humour	କାଚାଭ ନେତ୍ରରସ		
viviparity=(vivipary)	ଶାବକ ପ୍ରସବିତା, ଜରାୟୁଜତା		
viviparous	ଶାବକ ପ୍ରସବୀ		
vocal cord	ସ୍ୱରତନ୍ତୀ, ବାକ୍ ତନ୍ତୁ		
— sac	ବାକ୍ ଅଳୀ, ସ୍ୱରଅଳୀ		
— muscle	ସ୍ୱର ପେଶୀ		
volant adoption	ଉଡ଼ୟନ ଅନୁକୂଳନ		
volatile oil	ବାଷ୍ପଶୀଳ ତୈଳ		

‘W’			
waddler	ଲଘୁପଦଚାରୀ	warm blooded	ସମତାପୀ
wader	ଜଳଗ	— animal	ସମତାପୀ ପ୍ରାଣୀ, ନିୟତତାପୀ ପ୍ରାଣୀ
wading bir	ଜଳଗ ପକ୍ଷୀ	warm tolerant species	ଉଷ୍ଣସହଜାତି
wading foot	ଜଳଗ ପାଦ	warmwater biotope	ଉଷ୍ଣଜଳୀୟ ଜୈବ ସ୍ଥାନିକ
wagtail	ଖଞ୍ଜନ, ଧୋବନ	— fauna	ଉଷ୍ଣଜଳ ପ୍ରାଣୀଜାତ
w-chromozome	W-ଗୁଣସୂତ୍ର	warning colouration	ଭୟସୂଚକ ରଙ୍ଗ
wagtail large pied	ବଡ଼ ଖଞ୍ଜନ	warning mimicry	ଭୟସୂଚକ ଅନୁହରଣ
— white	ଧଳା ଖଞ୍ଜନ	warped	ଆବଳିତ
— yellow	ହଳଦିଆ ଖଞ୍ଜନ	wart	ଭାଦୁଡ଼ି, କିଣକ
waif population	ଅନାଶ୍ରୟୀ ଜନସଂଖ୍ୟା	warty	କିଣକୀ
walking foot	ଗମନପାଦ	wasp	ବିରୁଡ଼ି
(=—leg)		waste	ଅପଶିଷ୍ଟ, ବ୍ୟର୍ଥ
walking reflex	ଗମନ ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତ	waste industrial	ଶିଳ୍ପଜପରତ୍ୟକ୍ତ ବସ୍ତୁ
wall	ପ୍ରାଚୀର, ଭିତ୍ତି	waste product	ଅପଶିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ
— body	ଦେହଭିତ୍ତି	water balance	ଜଳ ସନ୍ତୁଳନ
—cell	କୋଷ ଭିତ୍ତି	water bath	ଜଳ ଉଷ୍ମକ
Wallance’s line	ଓ୍ୟାଲେସ୍ ରେଖା	water bear	ଜଳ ଭାଲୁ
walrus	ଓ୍ୟାଲରସ୍	water beetle	ଜଳ ଭୃଙ୍ଗ
waltzer	ଲୋଟକ	water bloom	ଜଳ ଶ୍ୱାସୀ
wandering cell	ପରିଭ୍ରମୀ କୋଷିକା	water breather	ଜଳ ସମ୍ପର୍କ
wandering micronucleus	ଚଳ ଲଘୁକେନ୍ଦ୍ରକ	water culture	ଜଳ ଚକ୍ର
wanderoo	ନୀଳଗିରି ମାଙ୍କଡ଼	water cycle	ଜଳ ଚକ୍ର
warbler	ଟିକି ଚଢ଼େଇ, ଫୁଦକି	water fowl	ଜଳ କୁକଟ
warm	ଉଷ୍ଣ	water pollution	ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ
		water pore	ଜଳ ରସ୍ତା

water sac	ଜଳ ମୁଣା, ଜଳ କୋଷ	whale bone	ଡିନି ଶୁଙ୍ଗାଦି
water soluble	ଜଳ ବିଲେୟ	whale oil	ଡିନି ହେଦର ତେଲ
water vacuole	ଜଳ ଧାନୀ	whaling	ଡିନି ଆକ୍ଷେପନ
water vascular system	ଜଳ ସମ୍ବନ୍ଧନୀ ତନ୍ତୁ	wheel organ	ଚକ୍ରାଙ୍ଗ
water vessel	ଜଳ ବାହିକା	wheel ossicle	ଚକ୍ରାକ୍ଷିକା
wattle	ମାଂସକ ପାକି, ଗଳପାକି	whimbrel	ଉପକୁରରୀ
wave	କ୍ଳେଉ, ତରଙ୍ଗ	whisker	ଗାଲମୁଛା
wave motion	ତରଙ୍ଗ ଗତି	whistling thush - Himalayan	ହିମାଳୟ କଣ୍ଠୁରୀ
waxbill	ବାରମାସୀ ଚଢ଼େଇ, ମୋମ ଚଞ୍ଚୁ	white ant	ଉଇ, ବକ୍ସ
wax chamber	ମହମ କକ୍ଷ, ମହମ କୋଷ	white bellied drango	ଧଳାପେଟ କଜଳପାତି
wax cell	ମହମ କୋଷିକା	white blood corpuscle	ଶ୍ୱେତରକ୍ତ କଣିକା
wax filter	ମହମ ନିସ୍ୟନ୍ଦକ	white borer	ଶ୍ୱେତବଧକ
wax gland	ମହମ ଗ୍ରନ୍ଥି	white fibre	ଶ୍ୱେତତନ୍ତୁ
weasel	ଉଇଜେଲ୍	wholly miscible	ପୂର୍ଣ୍ଣଚିତାୟା ମିଶ୍ରଣୀକରଣ
weaver bird	ବାୟା ଚଢ଼େଇ	whorl	ଆବର୍ତ୍ତକା
web	ଜାଲ, ପାଦ ଜାଲ	wier	ବନ୍ଧକ
webbed	ଜାଲଯୁକ୍ତ	wild	ବନ୍ୟ, ବଣ
webbing	ଜାଲନ	wild buffalo	ବଣ ମଇଁଷି
webberian apparatus	ଉଦ୍‌ବାର ଉପକରଣ	wildlife	ବନ୍ୟ ଜୀବନ
webberian ossicle	ଉଦ୍‌ବାର ଅକ୍ଷିକା	wildness	ବନ୍ୟ
web spinner	ଜାଲ ବାୟ	wild type	ବନ୍ୟପ୍ରରୂପ
weedicide	ଅପତୃଣ ନାଶୀ	winch	ବିଂଚ, ତରଖୀୟ
weevil	ଉଇଭିଲ୍	wind pipe	ଶ୍ୱାସନଳୀ
Weismannism	ଉଦ୍‌ବଜନେନ୍ ତତ୍ତ୍ୱ	wing	ପକ୍ଷ, ପଂଖ
whale	ଡିନି	— area	ପକ୍ଷ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ

— beat	ପକ୍ଷ ଆଘାତ	wolf	ଗଧୁଆ
— convert	ପକ୍ଷାବସକ	wolffian body	ଉଲଫୀୟପିଣ୍ଡ
wingless	ପକ୍ଷହୀନ	wolffian duct	ଉଲଫୀୟ ନାଳି
winglet	ପକ୍ଷକ	womb	ଗର୍ଭାଶୟ
wing muscle	ପକ୍ଷପେଶୀ	wood pecker	କାଠହଣା
wing membrane	ପକ୍ଷ ଝିଲ୍ଲା	worker bee	କର୍ମି ମକ୍ଷିକା
wing pad	ପକ୍ଷ ତଳ	worm	କୃମି
wing process	ପକ୍ଷ ବର୍ଦ୍ଧ	worm infestation	କୃମି ଗୁସ୍ତନ
wing quill	ପକ୍ଷପିଛ	wren marbler	ଟିକି ଚଢ଼େଇ
wing venation	ପକ୍ଷଶିରା ବିନ୍ୟାସ	wundernetz(=rete mirable)	କୋଶିକା ଜାଲ
winter cover	ଶୀତ ଆବରଣ	wuchereria bancrofti	ଉଚେରେରିଆ ବାନ୍ତକୃମି,
winter plumage	ଶୀତ ପକ୍ଷତି		ବାତ ଝରକୃମି
winter visitior	ଶୀତ ଆଗନ୍ତୁକ	wriggling novement	ପରିସର୍ପଣ

'X'

xanthodont	ପୀତଦନ୍ତୀ
xanthoblast	ପୀତଲବକ
xanthoprotein	ପୀତପୁଷ୍ଟିସାର
xanthosome	ପୀତକାନ୍ଦ
x-chromosome	ଏକ୍ସ ଗୁଣସୂତ୍ର
xenia	ଅତିପ୍ରବଳତା
xeniobiosis	ପୋଷୀଜୀବନ, ଆଗତଜୀବନ
xenodiagnosis	ପୋଷୀନିଦାନ
xenoecic	ପୋଷୀଶ୍ରୀୟୀ, ଆଗତବାସୀ
xenology	ପୋଷୀ ବିଜ୍ଞାନ, ପରାଜାତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ
xenopus leavi's	ଜେନୋପସ ଲେବିସ (ବେଙ୍ଗ ଜାତୀୟ)
xeneobiosis	ପିପୀଲିକା-ଅତିଥ୍ୟ ଜୀବିତା
xenogamy	ପରନିଷେକ, ପରସମାୟନ
xerocolous	ମରୁବାସୀ
xerophil	ମରୁରାଗୀ
xerophily	ମରୁରାଗିତା
xerophyte	ମରୁଭୂମିଦ
xerophytic	ମରୁଭୂମିଦୀ
xerosere	ମରୁଭୂମିକ
xerothermic period	ମରୁତାପୀକାଳ
xiphiform	ଅସ୍ୟାକାର, ଅସିରୂପ
xiphiplastron	ପଶୁବର୍ମା
xiphisternum	ପଶୁରୋହି

xiphoid	ଅସ୍ୟାକ, ଖଣ୍ଡାକୃତି
xiphoid process	ଭରୋହି ପ୍ରବନ୍ଧ
x-organ	ଏକ୍ସ-ଅଙ୍ଗ
xeroderma pigmentation	ଜେରୋଡର୍ମା
	ପିଗମେଣ୍ଟେସନ
x-ray spectrometer	ଏକ୍ସରେ-ସ୍ପେକ୍ଟ୍ରୋମାପା
x-ray therapy	ଏକ୍ସରେ ଚିକିତ୍ସା
xx condition	ଏକ୍ସ ଏକ୍ସ ଅବସ୍ଥା
xy condition	ଏକ୍ସ ୟୁ ଆବସ୍ଥା
xylophagus	କାଷ୍ଠଭକ୍ଷୀ
xylophagus species	କାଷ୍ଠଭକ୍ଷୀ ଜାତି
xylophilous	କାଷ୍ଠରାଗୀ
xylopone	କାଷ୍ଠତରଙ୍ଗ
xylotomous	କାଷ୍ଠକରିକ
x-irradiation	ଏକ୍ସରେ କିରଣନ
x-ray diffraction	ଏକ୍ସରେ ଡିଫ୍ରେକ୍ସନ୍, ଏକ୍ସରେ ବିକୀର୍ଣ୍ଣ

‘Y’

yak	ତମରୀ ଗାଈ	yellow yolk	ପୀତକ, ପୀତକେଶର
yaring instability	କୁଟିଳ ଅସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ	y-psiloid apparatus	y-ରୂପ ଉପକରଣ
— movement	କୁଟିଳ ଗତି	yellow spot virus	ପୀତ ଲକ୍ଷ୍ମ ବିଷାଣୁ,
yaws fly	ୟଜ ମାଛି		ପୀତ ଲକ୍ଷ୍ମ ଭୂତାଣୁ
y-chromosome	y-ଗୁଣସୂତ୍ର	yoke	ଯୋଜକ, ଯୋଡ଼ା
yearling	ଏକବର୍ଷୀ	yolk	ପୀତକ
yeast	ଇଷ୍ଟ, ଖମୀର	— cell	ପୀତକ କୋଶ
yellow cell	ପୀତକୋଷ, ପୀତକୋଶ	— droplet	ପୀତକ ବିନ୍ଦୁକ
yellow chekced tit	ପୀତକପୋକ ବକୁହୀ	— duct	ପୀତକ ବାହିନୀ
yellow dwarf	ପୀତ କାମନତା	— epithelium	ପୀତକ ଉପକଳା
yellow eyed babler	ହଳଦିଆ ଆଖି କୁଣ୍ଡାଖାଇ	— gland	ପୀତକ ଗ୍ରନ୍ଥି, ତିମ୍ବାଣୟ ପୁଷ୍ଟିକା
yellow fever	ପୀତ ଜ୍ୱର	globule	ପୀତକାଉ କଣିକା
— fibre	ପୀତତନ୍ତୁ	granule	ପୀତକାଉ କଣିକା
— elastic fibre	ପୀତ ଇଲାଷ୍ଟିକତନ୍ତୁ,	—laden sphere	ପୀତକମୟ ଗୋଲା
	ପୀତସ୍ଥିତିସ୍ଥାପକ ତନ୍ତୁ	—nucleus	ପୀତକ କେନ୍ଦ୍ରକ, ପୀତକ ନ୍ୟଷ୍ଟ
— marrow	ପୀତମଜ୍ଜା	—plug	ଭୂଷାଦ୍ୟ ରକ୍ତ ରୋଧିକା
— spot	ପୀତବିନ୍ଦୁ	—sac	ପୀତକ ଥଳୀ
— fever virus	ପୀତଜ୍ୱର ବିଷାଣୁ	—sac placenta	ପୀତକ ଥଳୀ ଭୂଣପୁଷ୍ଟିକା
— headed wagtail	ପୀତଶୀର୍ଷ ଖଞ୍ଜନ	—spherule	ପୀତକ ଗୋଲକ
yellow jacket (wasp)	ପୀତାଉ ବିରୁଡ଼ି	—stalk	ପୀତକ ବୃତ୍ତ
y-linked	ଓଇ ସହଜକ୍ୱା	yolky cell	ପୀତକୀ କୋଷ
yellow mosaic	ପୀତ କିର୍ମୀର, ପୀତ ମୋଜାଇକ୍	y-organ	y-ଅଂଗ
— throated sparrow	ପୀତକଣ୍ଠା ଚିଟିଆ	young	ତରୁଣ, ଶାବକ, ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ
yellow wattled lapwing	ମାଂସକପାଳିଯୁକ୍ତ	—fis trawl	ଯୁବ ମାନ ଅନାୟକ
	ପୀତ ଚିଢ଼ିର	y-punch	y ଛିଦ୍ର

‘Z’

z-chromosome	z ଗୁଣସୂତ୍ର	—sampling	କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପ୍ରତିଚୟନ
zebra	ଜେବ୍ରା	—species	ଜୋନୀୟ ଜାତି
zebra shark	ଜେବ୍ରା ମାଗର, ଜେବ୍ରା ସୁରା	symmetry	ଜୋନୀୟ ସମମିତି
zebu	ଜେବୁ	zonary deciduate (placenta)	ମେଖଳାୟିତ ପତିଷ୍ଠ (ଭୂଣବନ୍ଧ)
zeis, glands of	ପତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥି	placenta	ମେଖଳାୟିତ ଭୂଣବନ୍ଧ
zein fiber	ଜୀନ ରେଖା	zone striata	ପାରଦର୍ଶୀ ଅଣ୍ଡାବରଣ
zeomoarphi	ଜୀଓମର୍ଫି	zone	ପ୍ରଦେଶ, ଅଂଶ, ଖଣ୍ଡ, ମଣ୍ଡଳ, ଅଞ୍ଚଳ
zeugoptera	ଜୁଏଗ୍ଲୋପ୍ଟେରା	zone row	ନିୟତକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପଂକ୍ତି
zimmerman's spiral nematode	ଝିମରମାନ ସର୍ପିଳ ସୂତ୍ରକୃମି	zone theory	କଟିବନ୍ଧ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
zoanthodeme	ଜନ୍ତୁ ସୁମକାୟ, କୁକୁଳ ନିବେଶ	zoning	ଜୋନ୍ ନିର୍ମାଣ, ମଣ୍ଡଳନ
zoarium	କୁକୁଳ ମଣ୍ଡଳୀ	zone of overgrowth	ଅତିବୃଦ୍ଧି ମଣ୍ଡଳ
zodiophilous	ଜନ୍ତୁରାଗୀ	zone of junction	ସନ୍ଧି ମଣ୍ଡଳ
zoca	ଜୁଲଆ	zonite	ଦେହାଂଶ (ଖଣ୍ଡ ଦ୍ଵିମୁଗ୍ଧପଦୀ)
zogopteran	ଯୁକ୍ତାପଙ୍ଗୀ	zonociliate	ପଟପନ୍ଥାଭୀ
zoic	ଜୀବଯୁକ୍ତ, ପ୍ରାଣୀକ	zono placental	ବଳୟାପରାୟୀ
zona fasciculata	ଗୁଚ୍ଛ ଅଞ୍ଚଳ	zonula ciliaris	ଯନ୍ତ୍ରାଭୀ ମଣ୍ଡଳିକା
—glomerulosa	ଅଧିବୃଦ୍ଧ ବହିଃସ୍ତର	zooamylon	ଜୁଏମାଇଲନ
—granulosa	କଣିକାମୟ	zoobenthos	ପ୍ରାଣିନିତଳକ, ନିତନ ପ୍ରାଣୀଜାତ
—peetinata	ବେସିଲାର ଝିଲ୍ଲା ବିହରଣ	zoobiotic	ପ୍ରାଣିଜୀବୀ
—pellucida	ସ୍ଵଚ୍ଛବରଣ	zoochlorella	ପ୍ରାଣିହରିତ ଶୈବାଳ
—radiata	ଆବରଣ କିରୀଟ	zoochore	ପ୍ରାଣିପ୍ରକାଶ୍, ପ୍ରାଣିବିକାଶ୍
—reticularis	ଜାଲାୟିତ ମଣ୍ଡଳ	zoochoric	ପ୍ରାଣିବିକାଶ୍, ପ୍ରାଣିପ୍ରକାଶ୍
zonal fauna	ଜୋନୀୟ ପ୍ରାଣୀଜାତ, କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପ୍ରାଣୀଜାତ	zoochorous	ପ୍ରାଣିପ୍ରକାଶ୍, ପ୍ରାଣିବିକାଶ୍
		zoocyst	ପ୍ରାଣିପୁଟୀ
		zoocytium	ଜୁସାଇସିଅମ

zoodeudrium	ପ୍ରାଣିତୁମ	—agricultural	କୃଷି ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ
zoo	ଜୀବଶାଳା, ଚିଡ଼ିଆଖାନା	—applied	ପ୍ରାୟୋଗିକ ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ
zooapocrisis	ପରିବେଶୀୟ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	—medical	ଭେଷଜ ପ୍ରାଣି ବିଜ୍ଞାନ
zoecium	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଧାନୀ	—practical	ବ୍ୟାବହାରିକ ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ
zoerythrin	ଲୋହିତଚନ୍ଦ୍ରକ	—zoome	ପ୍ରାଣି ଐକିକତା
zoofulerin	ପୀତଚନ୍ଦ୍ରକ	zoomorphosis	ପ୍ରାଣକୃତପିଟିକା, ପ୍ରାଣିକୃତ ରୂପାନ୍ତର
zoogamy	ପ୍ରାଣୀ ଯୌନ ପ୍ରଜନନ	zoonomy	ପ୍ରାଣିପ୍ରାଣନିୟମ
zoogenesis	ପ୍ରାଣୀଉତ୍ପତ୍ତି	zoonosis	ପ୍ରାଣିସଂସର୍ଗ ରୋଗ
zoogeography	ପ୍ରାଣିଭୂଗୋଳ	zoophyte	ଉଦ୍ଭିଦବଦ୍ ପ୍ରାଣୀ, ପ୍ରାଣିପାଦପ
zoogloea	ଶ୍ୱେତ୍ସ୍ନାକ୍ରିତ ବାଜାଣ୍ଡ	zoonotic helminth	ପ୍ରାଣିରୁଜୀୟ କୂର୍ମି
zoogonous	ଶାବକ ପ୍ରସବା, ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରସବା	zooparasite	ପ୍ରାଣି ପରଜୀବୀ
zooflagellate	ପ୍ରାଣିକଶାଭୀ	zoophagous	ପ୍ରାଣିଭକ୍ଷୀ, ପ୍ରାଣିଭୋଜୀ
zoogamete	ଚଳୟୁଗ୍ମନ	zoophilous	ପ୍ରାଣିରୋଗୀ
zoogenaes	ପ୍ରାଣିଜନ୍ୟ	zoophobic	ପ୍ରାଣିଭୀତ
zoogeographical	ପ୍ରାଣିଭୂଗୋଳୀ, ପ୍ରାଣି ଭୌଗୋଳିକ	zoophytology	ଉଦ୍ଭିଦବଦ୍ ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ
—distribution	ପ୍ରାଣି-ଭୌଗୋଳିକ ବିତରଣ	zooplankton	ପ୍ରାଣିପୁବକ, ପୁବପ୍ରାଣୀ
—realm	ପ୍ରାଣି ଭୌଗୋଳିକ ପରିମଣ୍ଡଳ	zoosis	ପ୍ରାଣିନାଭି
—region	ପ୍ରାଣି-ଭୌଗୋଳିକ ପ୍ରଦେଶ	zootaxy	ପ୍ରାଣିବର୍ଷୀକରଣ
zoogloal mass	ଶ୍ୱେତ୍ସ୍ନାକାବାଣ୍ଡ ପୁଂଜ	zootechinics	ପ୍ରାଣିପୋଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା
zooid	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନ	zootomy	ପ୍ରାଣି ଶରୀରବିଜ୍ଞାନ
zoolith	ଜୀବାଶ୍ମ ପ୍ରାଣୀ	zootoxin	ପ୍ରାଣି ଆବିଷ୍ଟ, ପ୍ରାଣି ବିଷ
zoological garden	ପ୍ରାଣୀ ଉପବନ, ଚିଡ଼ିଆଘର	zootrophy	ପ୍ରାଣିସମପୋଷିତା
zoological survey	ପ୍ରାଣୀ ସର୍ବେକ୍ଷଣ	zootype	ପ୍ରାଣିପ୍ରତିରୂପ
zoologist	ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ	zooxanthella	ପୀତକୋଷକ
zoological nomenclature	ପ୍ରାଣୀ ନାମକରଣ	zooxauthine	ପୀତଚନ୍ଦ୍ରକ
zoology	ପ୍ରାଣିବିଜ୍ଞାନ, ଜନ୍ତୁବିଜ୍ଞାନ	zorapteran	ଅଧିର ପକ୍ଷୀ

zygaena (sphyrna)	ହାତୁଡ଼ି ମୁଣ୍ଡିଆ ମଗର	zymogenesis	କିଣ୍ଠନନ
zygantrum	ଯୋଜିକୋଟର	zymogen grauule	ଜାଇମୋଜେନ୍ କଣିକା
zygapophysis	ଯୋଜିପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ, ଯୋଜିବର୍ଦ୍ଧ	—stage	ଜାଇମୋଜେନ୍ ଅବସ୍ଥା
zygodactyl	ଦ୍ଵିଯୁଗ୍ମାଙ୍ଗୁଳିତା	zymolysis	କିଣ୍ଠନନ
zygobranchiate	ଯୁଗ୍ମକୋମୀ	zymophore	କିଣ୍ଠଧର
zygodont	ଯୁଗ୍ମଦନ୍ତୀ, ଯୁଗ୍ମଦୁର୍ଜିକା ଦନ୍ତୀ	zymoprotein	ଜାଇମୋ ପ୍ରୋଟିନ୍
zygogenetic	ଯୁଗ୍ମଜ ପ୍ରଜନନ	-o-	
zygomantic arch	ଗଣ୍ଠ ତାପ		
zygolophodont	ଯୁଗ୍ମକଳକ ଦନ୍ତ		
zygoma	ଗଣ୍ଠାସ୍ଥି		
zygomantic process	ଗଣ୍ଠ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ		
zygomelous	ଯୁଗ୍ମାନୁବନ୍ଧୀ		
zygonema	ଯୁଗ୍ମକସ୍ତ୍ର, ଯୁଗ୍ମ କ୍ଷୁଦ୍ର		
zygonerve	ଯୋଜି ତନ୍ତ୍ରିକାଣୁ		
zygosis	ସଂଯୁଗ୍ମନ, ଯୁଗ୍ମଜନ		
zygosphore	ଯୋଜି ସନ୍ଧି ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧ		
zygote	ନିଷିକ୍ତ ତିମାଣୁ, ଯୁଗ୍ମଜ		
zygotene stage	ଯୁଗ୍ମ ପଟ ଅବସ୍ଥା		
zygotene	ଯୁଗ୍ମ ପଟ, ଯୁଗ୍ମକ କ୍ଷୁଦ୍ର		
zygotic meiosis	ଯୁଗ୍ମଜାୟ ଅର୍ଦ୍ଧାୟନ		
—embryo	ଯୁଗ୍ମଜ ଭ୍ରୂଣ		
—mortality	ଯୁଗ୍ମଜ ମୃତ୍ୟୁତା		
zygotoblast	ଯୁଗ୍ମିତ କୋରକ		
zygotomere	ଯୁଗ୍ମିତ ଖଣ୍ଡ		
zygotonucleus	ଯୁଗ୍ମିତ କେନ୍ଦ୍ରକ, ଯୁଗ୍ମିତ ନ୍ୟଷ୍ଟି		
zymogen	ଜାଇମୋଜିନ୍		

Price : Inland Rs. 205.00 ; Foreign £ 7.89 or \$ 12.28